

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Procesiniai terminai

Procesiniai terminai

Jei kilus civiliniam ginčui manote, kad gali tekti bylinėtis, turite prisiminti, kad ieškinį galima pareikšti tik per nustatytą terminą.

Visose šiuolaikinėse teisinėse sistemose, įskaitant 27 valstybes nares, taikomas ribotas civilinio ieškinio pareiškimo terminas. Įvairių valstybių teisės aktai, pagal kuriuos skaičiuojami senaties terminai, labai skiriasi pagal tai, koks termino ilgis, nuo kurio būtent momento jis pradedamas skaičiuoti ir dėl kio veiksmo ar įvykio jis sustabdomas arba nutraukiamas. Teisė, kurios pagrindu pareiškiamas ieškinys, taikoma ir jo pareiškimo termino skaičiavimui.

Spustelėjus kurios nors šalies vėliavą, bus pateikta išsami tos šalies informacija.

Paskutinis naujinimas: 30/05/2023

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Procesiniai terminai - Belgija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Teismų kodekse (*Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*) nustatyti įvairūs terminai.

Juos galima suskirstyti į dvi kategorijas: laukimo laikotarpiai ir naikinamieji terminai.

Laukimo laikotarpiai (*délais d'attente/wachtermijnen*) – laikotarpiai, kurie turi pasibaigti. Kitaip tariant, šie laikotarpiai turi pasibaigti tam, kad asmuo galėtų teisėtai imtis veiksmų.

Laukimo laikotarpio pavyzdys – [šaukimo į teismą laikotarpis](#) (*délai de citation/dagvaardingstermijn*). Nuo šaukimo įteikimo dienos iki pirminio teismo posėdžio turi praeiti „šaukimo į teismą laikotarpis“ (aštuonios dienos pagrindinėje byloje (civilinės bylos) ir dvi dienos bylose dėl laikinųjų priemonių).

Naikinamieji terminai (*délais de forclusion/vervaltermijnen*) – terminai, kuriems suėjus, ne vėliau kaip paskutinę šio termino dieną arba [dies ad quem](#) reikia imtis konkrečių teisinių veiksmų, kitaip išnyksta teisė imtis šio teisinio veiksmo.

Naikinamųjų terminų pavyzdžiai yra terminai, kuriems suėjus turi būti iškelta byla teisme, t. y.:

vieno mėnesio terminas teismo sprendimui apskųsti apeliacine tvarka (Teismų kodekso 105 straipsnis), skaičiuojamas nuo teismo sprendimo įteikimo dienos; vieno mėnesio terminas už akių priimtą (*in absentia*) teismo sprendimui ginčyti (Teismų kodekso 1048 straipsnis), skaičiuojamas nuo teismo sprendimo įteikimo dienos;

trijų mėnesių terminas teismo sprendimui apskųsti teisės klausimais Kasaciniam Teismui (*Cour de cassation/ Hof van Cassatie*) (Teismų kodekso 1073 straipsnis);

trijų mėnesių terminas procesui pagal trečiojo asmens skundą pradėti (Teismų kodekso 1129 straipsnis);

30 dienų terminas pareikšti teisėjui reikalavimą dėl žalos atlyginimo neįvykdžius teisingumo (Teismų kodekso 1142 straipsnis);

šešių mėnesių terminas civilinei bylai atnaujinti (Teismų kodekso 1136 straipsnis).

Taigi **šaukimo į teismą laikotarpis** yra laukimo laikotarpis.

Teismų kodekso 707 straipsnyje nurodyta, kad pagrindinėje byloje įprastas šaukimo į teismą laikotarpis asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta arba gyvenamoji vieta yra Belgijoje, yra 8 dienos.

Tas pats taikoma, jeigu:

- 1) šaukimas įteikiamas Belgijoje adresu dokumentams įteikti;
- 2) asmens, kuriam įteikiamas šaukimas, nuolatinė gyvenamoji vieta arba gyvenamoji vieta Belgijoje ar užsienyje nėra žinoma;
- 3) jeigu šaukimas užsienyje nuolat gyvenančiai šaliai įteikiamas asmeniškai Belgijoje.

Šaukimo laikotarpis bylose dėl laikinųjų priemonių sutrumpinamas iki dviejų dienų ([Teismų kodekso 1035 straipsnis](#)). Šaukimo laikotarpis bylose, kurias nagrinėja [areštų teisėjas](#) (*juge des saisies/beslagrechter*), taip pat yra dvi dienos, jeigu teisėjas posėdžiauja taip pat kaip ir bylose dėl laikinųjų priemonių. Jeigu atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, gyvenamoji vieta ar adresas dokumentams įteikti nėra Belgijoje, pirmiau nurodyti „įprasti“ aštuonių ir dviejų dienų terminai pratęsiami pagal [Teismų kodekso 55 straipsnį](#).

Taigi šis terminas yra (aštuonios arba dvi dienos + ...):

15 dienų, jeigu šalis gyvena kaimyninėje šalyje arba Jungtinėje Karalystėje;

30 dienų, jeigu šalis gyvena kitoje Europos šalyje;

80 dienų, jeigu šalis gyvena kitoje pasaulio šalyje.

Tačiau ši pratęsimo galimybė turi būti numatyta įstatyme. Šaukimo į teismą pagrindinėje byloje terminas nustatytas [Teismų kodekso 709 straipsnyje](#), o šaukimo byloje dėl laikinųjų priemonių taikomas terminas nustatytas [Teismų kodekso 1035 straipsnyje](#).

Ypatingais atvejais po teismo šaukimo gali tekti labai greitai imtis veiksmų. Tokiais atvejais advokatas arba teismo pareigūnas gali kompetentingam teismui pateikti prašymą sutrumpinti šiuos terminus ([Teismų kodekso 708 straipsnis](#), jei tai pagrindinė byla, [Teismų kodekso 1036 straipsnis](#), jei tai byla dėl laikinųjų priemonių).

Kai šaukimas įteikiamas, teismo pareigūnas taip pat įteikia sprendimo sutrumpinti šaukimo terminą kopiją, kad praneštų atsakovui, kad tam yra duotas leidimas.

Vienas iš svarbiausių termino aspektų yra jo **skaičiavimas**. Skaičiavimo tvarka nustatyta [Teismų kodekso 48–57 straipsniuose](#) (t. y. Teismų kodekso Pirmosios dalies VIII skyriuje) (žr. toliau).

Šiame straipsnyje reglamentuojami bendri klausimai (48 ir 49 straipsniai), naikinamieji terminai (50 straipsnio 1 dalis), terminų [skaičiavimas](#) (52 straipsnis ir 53 straipsnio pirma pastraipa, 53 *bis*, 54 ir 57 straipsniai), [force majeure](#) situacijos, [termino pratęsimas](#) (50 straipsnio antra pastraipa, 51 straipsnis ir 53 straipsnio antra pastraipa, 55 straipsnis), taip pat sustabdomas dėl vienos iš šalių mirties (56 straipsnis).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Sausio 1 d. (Naujieji Metai)

Velykų sekmadienis ir Velykų pirmadienis (kintamos datos)

Gegužės 1 d. (Tarptautinė darbo diena)

Šeštinės (šeštasis ketvirtadienis po Velykų sekmadienio)

Sekminės (septintasis sekmadienis ir pirmadienis po Velykų sekmadienio)

Valstybinės šventės: liepos 21 d.;
rugpjūčio 15 d. (Žolinės);
lapkričio 1 d. (Visų Šventųjų diena);
lapkričio 11 d. (1918 m. taika);
Gruodžio 25 d. (Kalėdos).
Šio sąrašo Teismų kodekse nėra.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Žr. 1 klausimą (pirmiau).

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Pagal bendrą taisyklę *dies a quo* (veiksmo ar įvykio, nuo kada pradedamas skaičiuoti terminas, diena) NĖRA įskaičiuojama į terminą, tačiau *dies ad quem* (paskutinė termino diena) YRA įskaičiuojama (*dies a quo non computatur in termino*).

Teismų kodekso 52 straipsnis: „Terminas skaičiuojamas nuo vidurnakčio iki vidurnakčio. Jis pradedamas skaičiuoti nuo dienos, einančios po veiksmo ar įvykio, nuo kurio pradedamas skaičiuoti terminas, dienos ir apima visas dienas, net šeštadienius, sekmadienius ir valstybines šventes.“

Taigi terminas pradedamas skaičiuoti ne nuo šaukimo ar teismo sprendimo įteikimo dienos (*dies a quo*), o kitą dieną (tiksliau nuo kitos dienos 00.00).

Pavyzdžiui, jeigu šaukimas įteikiamas pirmadienį, kovo 4 d. (*dies a quo*), šaukimo terminas prasideda antradienį, gegužės 5 d. Kitaip tariant, pirmoji aštuonių dienų termino diena yra antradienis, gegužės 5 d.

Jeigu gegužės 4 d. yra penktadienis, tada šaukimo terminas pradedamas skaičiuoti šeštadienį, gegužės 5 d. Taigi pirmoji šaukimo termino diena gali būti šeštadienis, sekmadienis arba valstybinė šventė.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

A) Kai įteikia teismo pareigūnas.

Pagal Teismų kodekso 57 straipsnį, jeigu įstatyme nenurodyta kitaip, prieštaravimo, apeliacinio skundo aukštesnės instancijos teismui arba kasacinio skundo teisės klausimais Kasaciniam Teismui terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai teismo sprendimas įteikiamas asmeniškai arba asmens nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba, jei taikytina, kai jo kopija įteikiama arba deponuojama, kaip nurodyta 38 ir 40 straipsniuose.

Asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta, gyvenamoji vieta ar adresas dokumentams įteikti nėra Belgijoje ir kuriems nejmanoma įteikti dokumentų asmeniškai, terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai įteiktino teismo sprendimo kopija perduodama pašto tarnybai arba atitinkamais atvejais – prokurorui.

Jeigu asmuo yra neveiksnus, terminas pradedamas skaičiuoti tik nuo tada, kai teismo sprendimas įteikiamas jo teisėtam atstovui.

B) Įteikimas dokumentu (laišku).

Jeigu įstatyme nenurodyta kitaip, pagal Teismų kodekso 53 *bis* straipsnį terminai, kurie pradedami skaičiuoti nuo popierinio dokumento įteikimo adresatui dienos, skaičiuojami:

jeigu dokumentas įteikiamas teismo registruotu laišku arba registruotu laišku su gavimo patvirtinimu, nuo pirmos dienos, kai laiškas buvo pateiktas adresato nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba atitinkamais atvejais – adresato gyvenamojoje vietoje arba adresu dokumentams įteikti;

jeigu dokumentas įteikiamas registruotu arba paprastu laišku, nuo trečios darbo dienos, einančios po tos dienos, kai laiškas buvo perduotas pašto tarnyboms, nebent adresatas įrodo ką kita;

jeigu dokumentas įteikiamas prašant gavimo patvirtinimo su nurodyta data, nuo pirmos dienos, einančios po šio gavimo patvirtinimo gavimo dienos.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Pagal bendrą taisyklę *dies a quo* (veiksmo ar įvykio, nuo kurio pradedamas skaičiuoti terminas, diena) NĖRA įskaičiuojama į terminą, tačiau *dies ad quem* (paskutinė termino diena) YRA įskaičiuojama.

DIES A QUO:

Teismų kodekso 52 straipsnis. „Terminas skaičiuojamas nuo vidurnakčio iki vidurnakčio. Jis pradedamas skaičiuoti nuo dienos, einančios po veiksmo ar įvykio, nuo kurio pradedamas skaičiuoti terminas, dienos ir apima visas dienas, net šeštadienius, sekmadienius ir valstybines šventes.“

Taigi terminas pradedamas skaičiuoti ne nuo šaukimo ar teismo sprendimo įteikimo dienos (*dies a quo*), o kitą dieną (tiksliau 00.00 val.).

Pavyzdžiui, jeigu šaukimas įteikiamas pirmadienį, kovo 4 d. (*dies a quo*), šaukimo terminas prasideda antradienį, gegužės 5 d. Kitaip tariant, pirmoji aštuonių dienų termino diena yra antradienis, gegužės 5 d.

Jeigu gegužės 4 d. yra penktadienis, tada šaukimo terminas pradedamas skaičiuoti šeštadienį, gegužės 5 d. Taigi pirmoji šaukimo termino diena gali būti šeštadienis, sekmadienis arba valstybinė šventė.

DIES AD QUEM:

Teismų kodekso 53 straipsnis. „Paskutinė termino diena įskaičiuojama į terminą. Vis dėlto jeigu ši diena yra šeštadienis, sekmadienis arba valstybinė šventė, termino pabaigos diena perkeliama į kitą po jos einančią darbo dieną.

Dies ad quem yra termino pabaigos diena. Ji įskaičiuojama į terminą ir todėl tai yra paskutinė termino diena.

Tačiau jei ši *dies ad quem* yra šeštadienis, sekmadienis arba valstybinė šventė, paskutinė termino diena perkeliama į kitą darbo dieną.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pagal Teismų kodekso 52 straipsnį terminas apskaičiuojamas nuo vidurnakčio iki vidurnakčio. Jis skaičiuojamas nuo dienos, einančios po tos dienos, kai įvyko veiksmas ar įvykis, nuo kurio pradedamas skaičiuoti terminas, ir apima visas dienas, net šeštadienį, sekmadienį ir valstybines šventes.

Tačiau veiksmas gali būti teisėtai atliktas teismo kanceliarijoje tik jos darbo dienomis ir darbo laiku, nebent veiksmas atliekamas elektroninėmis priemonėmis. Taigi turėtų būti skaičiuojama **kalendorinėmis dienomis**.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Pagal Teismų kodekso 54 straipsnį terminas mėnesiais arba metais skaičiuojamas nuo vieno mėnesio kalendorinės dienos, einančios prieš atitinkamą kitą mėnesio kalendorinę dieną.

Šis straipsnis taikomas tik mėnesiais arba metais skaičiuojamiems terminams (pavyzdžiui, prieštaravimo arba apeliacinio skundo terminas: vienas mėnuo); tai reiškia, kad, aiškinant kartu su Teismų kodekso 53 straipsniu, vieno mėnesio terminas, pavyzdžiui, ne visada yra 30 dienų arba 31 diena, jis gali būti ir ilgesnis arba trumpesnis.

Kalendorinė diena – pirmoji termino diena, t. y. diena po įteikimo.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Pagal Teismų kodekso 53 straipsnį galiojimo pabaigos data (t. y. *dies ad quem*) įskaičiuojama į terminą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Visgi Teismų kodekso 53 straipsnio antroje pastraipoje nurodyta, kad jeigu ši diena yra šeštadienis, sekmadienis arba valstybinė šventė, termino pabaigos diena perkeliama į kitą darbo dieną.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

a) Terminai, dėl kurių teisė nepasibaigia.

Teismų kodekso 49 straipsnyje nurodyta, kad terminai nustatyti teisės aktuose ir kad teismai gali nustatyti terminus tik jeigu tai leidžiama pagal teisės aktus. Pagal Teismų kodekso 51 straipsnį prieš pasibaigiant terminui teismas gali jį sutrumpinti arba pratęsti, jeigu dėl termino teisė nepasibaigia. Jeigu teisės aktuose nenurodyta kitaip, terminas negali būti pratęstas ilgiau už patį terminą ir jis gali būti pratęstas tik kartą, nebent tai daroma pagrįstu sprendimu ir dėl svarbių priežasčių.

b) Šalis, neturinti nuolatinės gyvenamosios vietos, gyvenamosios vietos ar adreso dokumentams įteikti Belgijoje.

Pagal Teismų kodekso 55 straipsnį, jeigu teisės aktuose numatyta, kad šaliai, kuri neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, gyvenamosios vietos ar adreso dokumentams įteikti Belgijoje, nustatyti terminai turi būti pratęsti, jie pratęsimi:

15 dienų, jeigu šalis gyvena kaimyninėje šalyje arba Jungtinėje Karalystėje;

30 dienų, jeigu šalis gyvena kitoje Europos šalyje;

80 dienų, jeigu šalis gyvena kitoje pasaulio šalyje.

c) Per teismo atostogas.

Pagal Teismų kodekso 50 straipsnio antrą pastraipą bet kuris [1048](#), [1051](#) ir [1253 quater](#) straipsnio c ir d punktuose numatytas terminas prieštaravimui ar apeliaciniam skundui pateikti, kuris prasideda ir baigiasi per teismo atostogas, pratęsiamas iki penkioliktos naujųjų teismo metų dienos. Teismo atostogos yra nuo kiekvienų metų liepos 1 d. iki rugpjūčio 31 d.

Jeigu per šį laikotarpį baigiasi terminas prieštaravimui arba apeliaciniam skundui pateikti, tada šio termino *dies ad quem* pratęsiamas iki rugsėjo 15 dienos.

1 pavyzdys: teismo sprendimas įteikiamas birželio 30 d. (*dies a quo*). Terminas prasideda liepos 1 d. ir baigiasi (*dies ad quem*) liepos 31 d.

2 pavyzdys: teismo sprendimas įteikiamas liepos 31 d. (*dies a quo*). Terminas prasideda rugpjūčio 1 d. ir baigiasi (*dies ad quem*) rugpjūčio 31 d.

Pagal abu pavyzdžius pirmoji termino diena ir *dies ad quem* yra per teismo atostogas, taigi terminas pratęsiamas iki rugsėjo 15 d., paskutinės darbo dienos prieštaravimui arba apeliaciniam skundui pateikti.

3 pavyzdys: teismo sprendimas įteikiamas birželio 29 d. Terminas prasideda birželio 30 d. *Dies ad quem* yra liepos 29 d.

4 pavyzdys: teismo sprendimas įteikiamas rugpjūčio 1 d. Terminas prasideda rugpjūčio 2 d. *Dies ad quem* yra rugsėjo 1 d.

Pagal abu pavyzdžius pirmoji termino diena arba *dies ad quem* neįeina į teismo atostogas, taigi terminas nepratęsiamas iki rugsėjo 15 d.

Reikėtų pažymėti, kad Teismų kodekso 50 straipsnio antra pastraipa (pratęsimas dėl teismo atostogų) ir 53 straipsnio antra pastraipa (pabaigos dienos perkėlimas į kitą darbo dieną, jeigu tai yra šeštadienis, sekmadienis arba valstybinė šventė) gali būti taikoma, kai paskutinė teismo atostogų diena (rugpjūčio 31 d.) yra šeštadienis, sekmadienis ir paskutinė termino diena (*dies ad quem*) yra rugpjūčio 31 d.

Teismų kodekso 50 straipsnio antra pastraipa turėtų būti taikoma pirmiau už Teismų kodekso 53 straipsnio antrą pastraipą.

Pavyzdys:

teismo sprendimas įteikiamas liepos 31 d. Terminas prieštaravimui arba apeliaciniam skundui pateikti yra nuo rugpjūčio 1 iki 31 d., ir ši diena yra šeštadienis arba sekmadienis.

Pagal Teismų kodekso 50 straipsnio antrą pastraipą pirmą ir antrą termino dienos įeina į teismo atostogas, o tai reiškia, kad terminas pratęsiamas iki rugsėjo 15 d.

Teismų kodekso 53 straipsnio antra pastraipa gali būti taikoma tik jeigu rugsėjo 15 d. yra šeštadienis arba sekmadienis, ir tada paskutinė termino diena perkeliama į pirmadienį.

d) Šalies, kuriai leidžiama pateikti prieštaravimą, apeliacinį skundą aukštesnės instancijos teismui arba kasacinį skundą teisės klausimais Kasaciniam Teismui, mirtis.

Pagal Teismų kodekso 56 straipsnį mirus kuriai nors iš šalių sustabdomas jai suteiktas terminas prieštaravimui, apeliaciniam skundui aukštesnės instancijos teismui arba kasaciniam skundui teisės klausimais paduoti Kasaciniam Teismui.

Šis terminas vėl pradedamas skaičiuoti tik po to, kai teismo sprendimas dar kartą įteikiamas mirusiojo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje ir, jeigu teismo sprendimas įteikiamas prieš pasibaigiant šiems terminams, skaičiuojamas tik nuo tada, kai pasibaigia terminas palikimui aprašyti ir įvertinti.

Teismo sprendimas gali būti įteikiamas įpėdiniais bendrai, nenurodant jų vardo, pavardės ir statuso. Tačiau bet kurios šalies atžvilgiu teisės išnykimo terminas dėl apeliacinio skundo padavimo terminų pasibaigimo gali būti neskaičiuojamas paaiškęs, kad ši šalis nežinojo apie įteikimą.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Paprastai pagal Teismų kodekso 1050 straipsnį apeliacinis skundas gali būti paduodamas visose bylose po teismo sprendimo priėmimo, net jei jis priimtas už akių. Kalbant apie teismo sprendimą dėl jurisdikcijos arba, jeigu teismas nenusprendžia kitaip, laikiną teismo sprendimą, apeliacinis skundas gali būti pateikiamas tik kartu su apeliaciniu skundu dėl galutinio teismo sprendimo.

Pagal Teismų kodekso 1051 straipsnį terminas apeliaciniam skundui paduoti yra vienas mėnuo nuo teismo sprendimo įteikimo pagal [792 straipsnio](#) antrą ir trečią pastraipą. Tačiau pagal Teismų kodekso 1054 straipsnį atsakovas apeliacinėje byloje gali bet kada paduoti priešpriešinį apeliacinį skundą prieš bet kurią šalį apeliacinio teismo byloje, net jeigu teismo sprendimas buvo įteiktas be išlygų arba buvo priimtas dar prieš jį įteikiant.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Pagal Teismų kodekso 51 straipsnį prieš pasibaigiant terminui teismas gali jį sutrumpinti arba pratęsti, jeigu dėl termino teisė nepasibaigia. Jeigu teisės aktuose nenurodyta kitaip, terminas negali būti pratęstas ilgiau už patį terminą ir jis gali būti pratęstas tik kartą, nebent tai daroma pagrįstu sprendimu ir dėl svarbių priežasčių.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Teismų kodekso 55 straipsnis skirtas būtent tokiai šaliai. Jeigu yra įvykdomos šiame straipsnyje nustatytos sąlygos, minėta šalis gali pasiremti šia nuostata.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Pagal Teismų kodekso 50 straipsnio pirmą pastraipą terminai, dėl kurių pasibaigia teisė, negali būti trumpinami arba pratęsimi net ir šalims sutikus, nebent šiam pasibaigimui taikomos teisės aktuose nustatytos sąlygos.

Kitaip tariant, teisinis veiksmas turi būti atliktas prieš pasibaigiant terminui, nes kitaip terminas gali būti laikomas praleistu ir veiksmas bus nepriimtinas.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Naikinamasis terminas pasibaigia neskundžiamai. Kitaip tariant, apeliacinis skundas negali būti paduotas, nebent buvo pažeisti teisės aktai.

Paskutinis naujinimas: 28/10/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija

neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Bulgarija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

A) Teise į subjektyviųjų materialinių teisių teisminę apsaugą naudojama taikant teisės aktų nustatytus senaties ir absoliučius terminus (kalendorinius terminus).

Senaties terminas – tai subjektyviosios teisės turėtojo neveikimo laikotarpis, kuriam pasibaigus jis praranda galimybę siekti šios teisės teisinės apsaugos. Pasibaigus senaties terminui, pati materialinė teisė neišnyksta, tačiau išnyksta su ja susijusi teisė pareikšti ieškinį ir vykdymo teisė, kuriomis minėta teisė paverčiama prigimtine teise (materialine teise, kuriai netaikoma teisminė apsauga). Senaties terminas taikomas ne automatiškai, o tik po to, kai skolininkas pareiškia prieštaravimą kompetentingame teisme arba antstoliui.

Senaties terminų trukmės, nutraukimo ir sustabdymo taisyklės nustatytos Prievolių ir sutarčių įstatyme (ZZD). Visiems reikalavimams nustatytas bendras penkerių metų senaties terminas, netaikant specialiųjų terminų. (ZZD 110 straipsnis)

Trims ieškinių grupėms nustatytas trejų metų senaties terminas (ZZD 111 straipsnis):

ieškiniams dėl darbo užmokesčio, kuriems nenumatytas joks kitas senaties terminas;

ieškiniams dėl žalos atlyginimo ir kompensacijų už neįvykdytą sutartį;

ieškiniams dėl nuomos, palūkanų ir kitų periodinių mokėjimų, pvz., šildymo ir elektros energijos paslaugų teikėjų ieškiniams, neatsižvelgiant į galimus periodinius sumos svyravimus. Tačiau paskolų grąžinimo mokėjimai nepriklauso periodiniams mokėjimams ir jiems taikomas standartinis senaties terminas.

Trejų metų senaties terminas taip pat nustatytas teisei prašyti pagal teisės aktus panaikinti per klaidą, dėl sukčiavimo ar grasinimo sudarytas sutartis, taip pat neveiksnių asmenų arba atitinkamų reikalavimų neatitinkančių jų atstovų sudarytas sutartis.

Vienų metų senaties terminas nustatytas teisei prašyti pagal teisės aktus panaikinti sutartį, sudarytą dėl išimtinės būtinybės arba akivaizdžiai nepalankiomis sąlygomis (ZZD 33 straipsnis).

Šešių mėnesių senaties terminas nustatytas ieškiniams dėl trūkumų turinčio kilnojamojo turto pardavimo, netinkamos kokybės gaminio pagal gamybos sutartį, išskyrus statybos darbus, nes tais atvejais reikalavimas patenkinamas per bendrąjį penkerių metų terminą (ZZD 265 straipsnis).

Vykdymo byloms nustatytas dvejų metų senaties terminas. Kai iškėlus vykdymo bylą kreditorius per dvejus metus nepareikalauja atlikti vykdymo veiksmų, vykdymo byla baigiama *ex lege* remiantis GPK 433 straipsnio 1 dalies 8 punktu, o nuo paskutinio galiojančio vykdymo veiksmo atlikimo pradedamas skaičiuoti naujas senaties terminas.

Senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo to momento, kai atsiranda teisė atlikti veiksmą ir ja galima pasinaudoti, o tai priklauso nuo atitinkamos materialinės teisės pobūdžio. Tai gali būti laikas, kai sutartinė prievolė tampa vykdytina, neteisėto veiksmo padarymo laikas arba pažeidimą / deliktą padariusio asmens išaiškinimo laikas, laikas perduoti reikalaujamą daiktą pagal reikalavimą dėl trūkumų ir kt.

Senaties terminas negali būti sutrumpintas arba pratęstas šalių susitarimu.

Tačiau senaties terminas gali būti sustabdytas ir nutrauktas.

Senaties terminas nutraukiamas ZZD 115 straipsnyje išsamiai išvardytais atvejais:

tarp vaikų ir tėvų, kai pastarieji įgyvendina savo kaip tėvų teises;

tarp globojamų asmenų ir globėjų arba patikėtinių, kol trunka globa arba patika;

tarp sutuoktinių;

asmenų, kurių nuosavybė pagal teisės aktus arba teismo nutartį yra administruojama, reikalavimams administratoriui, kol trunka šis administravimas;

reikalavimams dėl kompensacijos juridiniams asmenims iš jų vadovų, kol jie eina pareigas;

nepilnamečių ir asmenų, kuriems taikomos apsaugos priemonės, kol nėra paskirtas teisėtas atstovas arba patikėtinis, reikalavimams, taip pat šešiis mėnesiais nuo šio asmens paskyrimo arba po to, kai asmuo tampa veiksnus;

kol nagrinėjamas ieškiny.

Tokiais atvejais šalis laikinai ir pagal teisės aktus negali įgyvendinti teisės pareikšti ieškinį. Senaties terminas, kuris buvo skaičiuojamas iki sustabdymo, tęsialgia ir pradedamas skaičiuoti toliau, kai išnyksta aplinkybė, dėl kurios šis terminas buvo sustabdytas.

Senaties terminas sustabdomas toliau nurodytais atvejais:

kai skolininkas pripažįsta reikalavimą;

kai pateikiamas reikalavimas, prieštaravimas arba prašymas taikytis; tačiau jei reikalavimas arba prieštaravimas nepatenkinamas, senaties terminas netaikomas nutrauktu;

pareiškiant reikalavimą nemokumo byloje;

imantis vykdymo veiksmų.

Tokiais atvejais terminas, kuris buvo pradėtas skaičiuoti tada, kai atsirado teisė imtis veiksmų, iki jo sustabdymo netenka teisinės reikšmės ir pradedamas skaičiuoti naujas terminas. Jeigu senaties terminas sustabdomas dėl reikalavimo ar prieštaravimo, teisės aktuose taip pat nustatyta kita svarbi pasekmė:

naujas senaties terminas, kuris pradedamas skaičiuoti po sustabdymo, visada yra penkeri metai.

Absoliutūs (naikinamieji) terminai yra tie, kuriems pasibaigus išnyksta pačios materialinės teisės. Šie terminai pradedami skaičiuoti tada, kai atsiranda subjektyvioji teisė, o ne tada, kai atsiranda teisė imtis veiksmų.

Absoliutūs terminai negali būti nutraukti arba sustabdyti kaip senaties terminai.

Juos teismas arba antstolis taiko savo iniciatyva, o tai reiškia, kad jiems apsaugoti nebūtinai skolininko prieštaravimas. Pasibaigus absoliučiam terminui, pareikštas ieškiny tampa neleistinu, o pasibaigus senaties terminui (jeigu buvo pareikštas prieštaravimas) ieškiny netenka pagrindo.

Tokie naikinamieji terminai yra: trijų mėnesių terminas, per kurį užstato gavėjas arba hipotekos kreditorius gali pareikšti prieštaravimą, jeigu draudimo kompensacija išmokama daikto savininkui, o ne jam; dviejų mėnesių terminas, per kurį bendrasavininkis gali pareikšti ieškinį dėl bendros nuosavybės teise turimo daikto įsigijimo, jeigu kitas bendrasavininkis pardavė savo dalį trečiajai šaliai; vienų metų terminas, per kurį gali būti pareiškiamas ieškiny dėl dovanojimo atšaukimo ir kt.

B) Tam tikriems procesiniams veiksams atlikti šalims ir teismui skirti terminai bylose dėl reikalavimų, taip pat vykdymo bylose nustatyti Civilinio proceso kodekse (GPK). Procesinių veiksmų atlikimo terminai nemokumo bylose nustatyti Komerčinės veiklos įstatyme (bulg. *Targovski zakon*, TZ) ir atitinkamai Bankų nemokumo įstatyme (*Zakon za bankovata nesastoyatelnost*, ZBN), kai byla susijusi su banko nemokumu, taip pat kituose specialiuosiuose įstatymuose.

Kalbant apie šalis, praleidus terminą prarandama teisė atlikti atitinkamą procesinį veiksmą. Jei teismas nesilaiko nustatyto termino, tai nekludo atlikti procesinio veiksmo vėliau, nes jį vis dar reikia atlikti. Teismui nustatyti terminai yra tik orientaciniai.

Šalių procesinių veiksmų atlikimo terminai nustatyti teisės aktuose, be to, juos gali nustatyti teismas.

Teisės aktuose nustatyti terminai:

terminas ieškinio pareiškimo trūkumams pašalinti (viena savaitė nuo pranešimo šaliai pagal GPK 129 straipsnio 2 dalį, tačiau teismas turi teisę nustatyti ilgesnį terminą);

terminas atsiliepimui į atsakovo priešieškinį pateikti, įrodymams patikslinti, įrodymų tikrumui ieškinyje ginčyti, priešieškiniui pareikšti, atsakovo pakviestiems tretiesiems asmenims pristatyti ir ieškiniams šių asmenų atžvilgiu pareikšti, taip pat prieštaravimams dėl teismo nustatytos bylos nagrinėjimo procedūros pareikšti. Šis terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai atsakovas gauna ieškinio dublikatą, ir trunka vieną mėnesį arba dvi savaites, priklausomai nuo to, ar taikoma bendroji procedūra, ar specialioji ieškinių nagrinėjimo procedūra komerciniams ginčams nagrinėti (GPK 131 ir 367 straipsniai);

terminas, iki kurio ieškovo galima prašyti pateikti papildomų pareiškimų byloje dėl komercinių ginčų, – dvi savaitės nuo atsakovo atsiliepimo gavimo dienos (GPK 372 straipsnis);

terminas atsiliepimui į papildomą atsakovo pareiškimą byloje dėl komercinių ginčų pateikti – dvi savaitės nuo papildomo ieškinio gavimo dienos (GPK 373 straipsnis);

terminas teismo sprendimams apskūsti – dvi savaitės nuo teismo sprendimo įteikimo šaliai dienos (GPK 259 straipsnis);

terminas priešingai šaliai atsakyti į apeliacinį skundą ir priešpriešiniam apeliaciniam skundui pateikti – dvi savaitės nuo apeliacinio skundo kopijos gavimo dienos (GPK 263 straipsnis);

terminas kasaciniam skundui dėl teismo nutarties paduoti – vienas mėnuo nuo teismo nutarties įteikimo šaliai (GPK 283 straipsnis);

terminas teismo sprendimams apskūsti – viena savaitė nuo teismo sprendimo pranešimo šaliai dienos, o jei teismo sprendimas priimtas teismo posėdyje, kuriame šalis dalyvavo, šis terminas skaičiuojamas nuo teismo posėdžio dienos (GPK 275 straipsnis);

terminas prašymui dėl įvykdyto sprendimo panaikinimo paduoti – trys mėnesiai nuo panaikinimo priežasties atsiradimo dienos (GPK 305 straipsnis);

terminas, per kurį šalis gali prašyti nušalinti teisėją, – nuo pirmo posėdžio, įvykusio po nušalinimo priežasties atsiradimo, dienos arba nuo tos dienos, kai apie šią priežastį sužinoma (GPK 23 straipsnis);

terminas, per kurį šalis gali pateikti prieštaravimą dėl išimtinės jurisdikcijos nebuvimo, – kol bus baigtas procesas antrojoje instancijoje (GPK 119 straipsnis);

terminas, per kurį šalis gali pateikti prieštaravimą dėl vietos jurisdikcijos nebuvimo pagal nekilnojamojo turto buvimo vietą, – kol bus baigtas teisminis tyrimas pirmojoje instancijoje (GPK 119 straipsnis), o visais kitais atvejais – dėl vietos jurisdikcijos taisyklių pažeidimo prieštaravimą gali pateikti tik atsakovas per laikotarpį, nustatytą atsiliepimui į ieškinį pateikti (GPK 119 straipsnis). Kai ieškinį pareiškia vartotojas ir kai ieškinį draudikui, Garantijų fondui (bulg. *Garantsionen fond*) ir Nacionaliniam Bulgarijos transporto priemonių draudikų biurui (*Natsionalno byuro na balgarskite avtomobilni zastrahovatelii*) pareiškia žalą patyręs asmuo, teismas savo iniciatyva užtikrina, kad būtų laikomasi vietos jurisdikcijos, kol bus baigtas pirmasis teismo posėdis;

terminas, iki kurio ieškovas gali atsiimti ieškinį be atsakovo sutikimo, – iki pirmojo teismo posėdžio pabaigos (GPK 232 straipsnis);

terminas, iki kurio šalis gali pateikti papildomą pareiškimą, – per pirmąjį ieškovui posėdį ir per laikotarpį, nustatytą atsakovo atsiliepimui pateikti (GPK 212 straipsnis);

terminas dokumento tikrumui užginčyti – ne vėliau nei kartu su atsiliepimu į ieškinį, o jei jis pateikiamas kartu su ieškiniu, atsakovas turėtų jį ginčyti, pateikdamas atsiliepimą raštu (GPK 193 straipsnis);

terminas prieštaravimui dėl mokėjimo įsakymo pareikšti – dvi savaitės nuo įsakymo įteikimo dienos (GPK 414 straipsnis);

terminas atsisakymui išduoti mokėjimo įsakymą apskūsti – viena savaitė nuo pranešimo skundo pateikėjui (GPK 413 straipsnis);

terminas nutarčiai dėl vykdomojo rašto išdavimo apskūsti – dvi savaitės, kurios pradedamos skaičiuoti nuo nutarties įteikimo skundo pateikėjui ir nuo prašymo dėl savanoriško įvykdymo įteikimo skolininkui dienos (GPK 407 straipsnis);

terminas skolininkui dėl savanoriško įvykdymo vykdomo byloje – dvi savaitės nuo antstolio prašymo įteikimo dienos (GPK 428 straipsnis);

terminas antstolio veiksams apskūsti – viena savaitė nuo veiksmo atlikimo dienos, jei šalis dalyvavo jį atliekant arba jei jai buvo tinkamai apie tai pranešta, o kitais atvejais – nuo pranešimo dienos (GPK 436 straipsnis);

terminas prašymui nemokumo byloje paduoti – vienas mėnuo ir atitinkamai trys mėnesiai nuo sprendimo iškelti nemokumo bylą įrašymo į komercinį registrą dienos (TZ 685 ir 688 straipsniai);

terminas gaivinimo planui taikyti – vienas mėnuo nuo tos dienos, kai teismo sprendimas patvirtinti pripažintų reikalavimų sąrašą įrašomas į Komercinės veiklos registrą (TZ 696 straipsnis);

terminas prieštaravimams dėl pripažintų reikalavimų sąrašo pateikti – septynios dienos nuo sąrašo paskelbimo Komercinės veiklos registre (TZ 690 straipsnis);

terminas prieštaravimams dėl bankroto administratoriaus parengtos paskirstymo ataskaitos pateikti – keturiolika dienų nuo ataskaitos įrašymo į Komercinės veiklos registrą dienos (TZ 727 straipsnis);

absoliutūs atitinkamų procesinių veiksmų atlikimo terminai taip pat reglamentuojami kituose specialiuosiuose įstatymuose, kurių visų neįmanoma išvardyti: TZ dėl komercinės veiklos subjekto stabilizavimo proceso, ZBN, Draudimo kodekse (bulg. *Kodeks za zastrahovaneto*) ir kt.

Teismo nustatomi terminai:

terminas įrodymams surinkti (GPK 157 straipsnis);

terminas įrodymų rinkimo išlaidoms įmokėti (liudytojų šaukimas, liudytojų-ekspertų atlyginimo išlaidos ir kt.) – GPK 160 straipsnis;

terminas šalies atlikto procesinio veiksmo trūkumams pašalinti (GPK 101 straipsnis);

terminas ieškinio pareiškimui užregistruoti, kuris paprastai būna ilgesnis negu viena savaitė.

Terminai taip pat skirstomi į dvi rūšis, priklausomai nuo to, ar teismas juos gali pratęsti, ar to neleidžiama padaryti. Visus teismo nustatytus terminus galima pratęsti. Apeliacinio skundo pateikimo ir prašymo panaikinti vykdytiną teismo sprendimą pateikimo terminų pratęsti negalima: GPK 63 straipsnio 3 dalis.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Valstybinės šventės:

sausio 1 d. – Naujųjų metų diena;

kovo 3 d. – Išlaisvinimo diena – nacionalinė šventė;

gegužės 1 d. – Tarptautinė darbo diena;

gegužės 6 d. – Šv. Jurgio diena, Drąsos diena ir Bulgarijos kariuomenės diena;

gegužės 24 d. – Bulgarijos švietimo, kultūros ir slavų literatūros diena;

rugsėjo 6 d. – Suvienijimo diena;

rugsėjo 22 d. – Nepriklausomybės diena;

lapkričio 1 d. – Tautos žadintojų diena: visų švietimo įstaigų nedarbo diena ir visų kitų juridinių subjektų darbo diena;

gruodžio 24 d. – Kūčios, gruodžio 25 ir 26 d. – Kalėdos;

Didysis penktadienis, Didysis šeštadienis ir Velykų sekmadienis – dvi dienos (sekmadienis ir pirmadienis), kurios kiekvienais metais yra šventinės dienos.

Ministrų Taryba, beje, gali, bet tik vieną kartą, paskelbti kitas dienas valstybinėmis šventėmis, tam tikrų profesijų šventinėmis dienomis, taip pat į kitas tų pačių metų datas perkelti nedarbo dienas.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Bendrosios taisyklės dėl procesinių veiksmų atlikimo terminų, taikomų šalims ir teismui bylose dėl reikalavimų, taip pat vykdymo bylose nustatytos Civilinio proceso kodekse (GPK). Tam tikrais specialiaisiais įstatymais, pvz., TZ 74 straipsniu, Komercinės veiklos registro ir Ne pelno juridinių asmenų registro įstatymo (bulg. *Zakon za trgovskiya registar i registara na yuridicheskite litsa s nestopanska tsel*, ZTRRYLNT) 19 ir 25 straipsniais, ir kitais įstatymais taip pat nustatyti absoliutūs procesinių teisų įgyvendinimo terminai. Bendra informacija apie bendrąsias taisykles, nustatytas Civilinio proceso kodekso septintame skyriuje „Terminai ir jų atkūrimas“, pateikta atsakymuose į 4, 5 ir 6 klausimus.

Bendrosios taisyklės, taikomos senaties terminams, nustatytos Prievolių ir sutarčių įstatymo 110 ir paskesniuose straipsniuose. Žr. 1 punktą.

Bendrosios taisyklės dėl prievolių, kylančių iš prievolių santykių, įvykdymo terminų nustatytos Prievolių ir sutarčių įstatymo 69–72 straipsniuose.

Esant procesinės teisės aktuose (GPK 61, 229 ir 432 straipsniuose) apibrėžtoms būtinoms sąlygoms, nustatyti procesiniai terminai nutrūksta nuo įvykio, dėl kurio buvo sustabdytas procesas, dienos. Procesas sustabdomas, kai atsiranda kliūtis toliau jį tęsti, ir kol ši kliūtis nėra pašalinta, neleidžiama atlikti jokių procesinių veiksmų, išskyrus ieškinio užtikrinimą. Po to, kai kliūtis (pvz., miršta proceso šalis, turi būti skiriama globa, vyksta pagrindinis procesas ir kt.) pašalinama, procesas atnaujinamas, o visi iki jo sustabdymo atlikti veiksmai lieka galioti.

Specialiaisiais įstatymais nustatyti kiti terminai, kurie yra trumpesni negu standartinis senaties terminas.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradamas skaičiuoti terminas?

Terminas, iki kurio reikia imtis tam tikro procesinio veiksmo, paprastai pradamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai šaliai pranešama, kad ji turėtų atlikti šį veiksmą, arba kai jai atitinkamai pranešama apie paskelbtą teismo aktą, dėl kurio gali būti paduotas skundas.

Terminas ieškinio trūkumams pašalinti pradamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai šaliai pranešama apie teismo nurodymus.

Terminas atsakovo rašytiniam atsiliepimui į ieškinį pateikti pradamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai gaunama ieškinio kopija ir susiję įrodymai, o pranešime, kuriuo teismas siunčia kopijas atsakovui, jis turi nurodyti terminą atsiliepimui pateikti ir šio termino nesilaikymo padarinius.

Teismo sprendimo apskundimo terminas pradamas skaičiuoti nuo jo įteikimo šaliai.

Terminas teismo sprendimui apskųsti byloje, nagrinėtoje taikant pagreitintą procesą (Civilinio proceso kodekso III dalies 25 skyrius), pradamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai teismas nusprendžia, kad paskelbs savo sprendimą.

Terminas teismo sprendimui apskųsti pradamas skaičiuoti tada, kai apie jį pranešama šaliai, o jei jis paskelbiamas teismo posėdyje, kuriame šalis dalyvauja, šis terminas skaičiuojamas nuo teismo posėdžio dienos.

Skundas dėl antstolio veiksmų pateikiamas per vieną savaitę nuo veiksmo atlikimo dienos, jei šalis dalyvavo atliekant šį veiksmą arba jei jai buvo tinkamai įteiktas šaukimas, o kitais atvejais – nuo pranešimo apie šį veiksmą dienos.

Terminai nemokumo bylose pradami skaičiuoti nuo atitinkamo bankroto administratoriaus veiksmo atskleidimo dienos (pavyzdžiui, nuo tos dienos, kai sudaromas kreditorių su pripažintais reikalavimais sąrašas) arba nuo teismo akto įregistravimo Komercinės veiklos registre dienos.

Kai kurie terminai pradami skaičiuoti nuo bylos dėl reikalavimo iškėlimo dienos, nes teisės aktuose nustatytas tik galutinis veiksmo atlikimo terminas.

Pavyzdžiui:

ieškovas gali pakeisti ieškinio pagrindą ar reikalavimą arba atsiimti ieškinį be atsakovo sutikimo, kol dar nėra baigtas pirmasis bylos posėdis;

kiekvienas teisų perėmėjas byloje dėl turto padalijimo iki pirmojo posėdžio gali raštu prašyti įtraukti papildomą turtą, kurį prašoma padalyti, ir t. t.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Terminas pradamas skaičiuoti nuo pranešimo šaliai dienos. Terminas, iki kurio pranešimas laikomas tinkamai įteiktu šaliai, nustatomas skirtingai, priklausomai nuo pranešimo būdo. Civilinio proceso kodekso VI skyriuje „Pranešimai ir šaukimai“ nustatytos pranešimų ir šaukimų įteikimo šalims taisyklės, taip pat laikas, per kurį pranešimai laikomi tinkamai įteiktais.

Jeigu pranešimas įteikiamas asmeniškai adresatui arba jo atstovui ar kitam asmeniui, kuris gyvena arba dirba nurodytu adresu, šaukime turi būti nurodyta data, kai asmuo gavo pranešimą, nesvarbu, ar jį įteikė teismo atstovas, ar pašto darbuotojas. Nuo tos dienos pradami skaičiuoti atitinkamo procesinio veiksmo terminai.

Pranešimai taip pat gali būti siunčiami šalies nurodytu e. pašto adresu. Jie laikomi įteiktais po įvedimo į nustatytą informacinę sistemą.

Jei tam yra teisinės sąlygos (pavyzdžiui, jei šalis pakeitė adresą, kurį nurodė bylos nagrinėjimo tikslais, ir nepranešė apie tai teismui), teismas gali nurodyti įteikti dokumentą, pridėdamas pranešimą prie bylos, ir tada terminas pradamas skaičiuoti nuo šio pranešimo pridėjimo prie bylos dienos. Tai yra pakaitinis įteikimas, kuris atliekamas, kai nesilaikoma nustatytos procesinės prievolės.

Jei atsakovo neįmanoma rasti nuolatinės gyvenamosios vietos adresu ir nerandama jokio asmens, kuris priimtų pranešimą, įteikėjas privalo prie durų arba prie pašto dėžutės priklijuoti pranešimą, kuriame būtų nurodyta, kad dokumentai palikti teismo pastate ir kad juos galima atsiimti per dvi savaites nuo pranešimo dienos. Tokiu atveju, jei atsakovas neatvyksta atsiimti dokumentų, pranešimas ir susiję dokumentai, pasibaigus jų atsiėmimo terminui, laikomi įteiktais.

Šiuo atveju pakaitinis įteikimas atliekamas dėl fizinio asmens neįvykdytos administracinės prievolės nurodyti savo nuolatinį arba esamą adresą, kuriuo jį būtų galima rasti.

Pranešimai į atitinkamą registrą įtrauktiems komercinės veiklos subjektams ir juridiniams asmenims įteikiami registre nurodytu paskutiniu adresu. Jeigu tuo adresu biuro nėra ir nerandama įmonės ženklų, t. y. yra priežasčių manyti, kad asmens tuo adresu nebėra, visi pranešimai pridedami prie bylos ir laikomi tinkamai įteiktais: GPK 50 straipsnio 2 dalis.

Jeigu komercinės veiklos subjektas yra registru nurodytu adresu, tačiau įteikėjas negali patekti prie biuro arba neranda asmens, sutinkančio priimti pranešimą, įteikėjas pranešimą priklijuoja ir, jeigu per dvi savaites nuo priklijavimo dokumentų niekas neatsiima, jie laikomi įteiktais (įteikimas yra pakaitinis).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Terminas skaičiuojamas metais, savaitėmis ir dienomis. Dienomis skaičiuojamas terminas pradamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai prasideda atitinkamas laikotarpis, ir pasibaigia paskutinės dienos pabaigoje. Pavyzdžiui, jei šaliai nurodoma per septynias dienas pašalinti ieškinio trūkumus ir pranešimas įteikiamas birželio 1 d., terminas prasideda nuo šios dienos, tačiau jis pradamas skaičiuoti kitą kalendorinę dieną (birželio 2 d.) ir baigiasi birželio 8 d.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Terminai skaičiuojami kalendorinėmis dienomis. Tačiau jeigu terminas baigiasi nedarbo dieną (savaitgalį arba švenčių dieną), laikoma, kad jis baigiasi pirmąją darbo dieną po nedarbo dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Terminas, kuris skaičiuojamas savaitėmis, baigiasi atitinkamą paskutinės savaitės dieną. Pavyzdžiui, jei šaliai nurodoma per savaitę pašalinti ieškinio trūkumus ir penktadienį įteikiamas su tuo susijęs pranešimas, terminas baigiasi kitos savaitės penktadienį.

Mėnesiais skaičiuojamas terminas baigiasi atitinkamą paskutinio mėnesio datą, o jei paskutinis mėnuo tokios datos neturi, šis laikotarpis baigiasi paskutinę mėnesio dieną.

Metais skaičiuojamas terminas baigiasi atitinkamą praėjusių metų dieną, o jei praėjusiais metais tokios datos nebuvo, šis laikotarpis baigiasi paskutinę metų dieną.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Žr. atsakymą į 8 klausimą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu paskutinė laikotarpio diena yra nedarbo diena, terminas visada baigiasi po jos einančią darbo dieną.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Teismas negali pratęsti tik teismo sprendimų ir nutarčių apskundimo terminų, prašymo panaikinti įvykdytą teismo sprendimą padavimo terminų ir prieštaravimo dėl mokėjimo įsakymo pateikimo termino.

Visus kitus teisės aktų ir teismo nustatytus terminus atitinkamos šalies prašymu teismas gali pratęsti, jei prašymas pateiktas prieš pasibaigiant terminui ir jei tam yra pagrįstų priežasčių (GPK 63 straipsnis). Naujai nustatytas terminas negali būti trumpesnis už pradinį. Pratęstas terminas skaičiuojamas nuo tada, kai pasibaigia pradinis terminas. Apie nutartį, kuria terminas pratęsiamas (ir nutartį, kuria atsisakoma tokį terminą pratęsti), šaliai nepranešama, todėl šalis turėtų aktyviai sekti teismo veiklą.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Civilinio proceso kodekse nustatytos bendros teismo sprendimų ir nutarčių visose civilinėse ir komercinėse bylose apskundimo taisyklės:

dviejų savaičių terminas teismo paskelbtiems sprendimams apskūsti, skaičiuojamas nuo teismo sprendimo įteikimo šaliai dienos;

vieno mėnesio terminas kasaciniam skundui paduoti dėl teismo paskelbtų nutarčių skaičiuojamas nuo teismo nutarties įteikimo šaliai dienos;

vienos savaitės terminas teismo paskelbtiems sprendimams apskūsti skaičiuojamas nuo jų įteikimo šaliai dienos, o jei teismo sprendimas paskelbtas teismo posėdyje, kuriame dalyvavo šalis, – nuo posėdžio dienos.

Bendrųjų taisyklių išimties išsamiai nurodytos teisės aktuose ir yra grindžiamos konkrečiomis atitinkamo proceso ypatybėmis. Šios išimties numatytos:

sprendimams iškelti nemokumo bylą, kuriuos galima apskūsti per septynias dienas nuo jų įregistravimo Komercinės veiklos registre;

sprendimams, kuriais atmetamas prašymas iškelti nemokumo bylą ir kuriuos Civilinio proceso kodekse numatyta tvarka galima apskūsti per septynias dienas nuo pranešimo dienos;

sprendimui byloje dėl turto padalijimo, kurį teismas paskelbia dėl reikalavimų, kuriuos pateikia sąskaitų bendrasavininkiai, prašantys padalyti sąskaitas, sprendimui perduoti nedalomą nekilnojamąjį turtą parduoti viešai, sprendimui perduoti nedalomą nekilnojamąjį turtą vienam iš bendrasavininkių ir sprendimui atskleisti galutinį padalijimo protokolą, kuriuos galima apskūsti bendru skundu iki termino, nustatyto vėliausiai priimtam sprendimui apskūsti;

už akių priimto sprendimo neleidžiama apskūsti, tačiau per vieną mėnesį nuo jo įteikimo šalis, kurios nenaudai toks sprendimas priimtas, gali prašyti apeliacinio teismo panaikinti sprendimą, jei ji negalėjo dalyvauti byloje;

sprendimui leisti nutraukti santuoką bendru sutikimu, kuris yra neskundžiamas;

taip pat esama kitų ypatingų atvejų, kai reglamentuojami teismo sprendimo apskundimo terminai, pvz., sprendimas dėl politinės partijos įregistravimo skundžiamas per septynias dienas.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Nėra tokios nuostatos, kuria vadovaudamasis teismas galėtų sutrumpinti teismo arba teisės aktuose nustatytus terminus, ir yra numatyta tik tai, kad terminai gali būti pratęsti šalių prašymu. Teismas negali pratęsti tik teismo sprendimų ir nutarčių apskundimo terminų, prašymo panaikinti įvykdytą teismo sprendimą padavimo terminų ir prieštaravimo dėl mokėjimo įsakymo pateikimo termino.

Tačiau teismui nėra kliūčių savo iniciatyva arba vienos iš šalių prašymu pakeisti posėdžio datą, paskiriant ankstesnę arba vėlesnę jo datą, jei to reikia dėl svarbių aplinkybių. Vis dėlto tokiais atvejais teismas turėtų pranešti šalims naują datą, o pranešimas turėtų būti įteiktas vėliausiai likus savaitei iki posėdžio datos.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Civilinio proceso kodekso procesinės taisyklės, įskaitant taisykles, susijusias su termino pratęsimu, taikomos visiems bylos dalyviams, neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Pagal bendrą principą teismas neatsižvelgia į procesinius veiksmus, atliktus pasibaigus nustatytiems terminams. Be šios taisyklės, GPK konkrečiai nurodyta, kad jeigu ieškinio trūkumai nepašalinami laiku, jis grąžinamas; jei apeliacinis skundas, prašymas dėl panaikinimo arba prieštaravimas dėl vykdomojo rašto paduodamas pasibaigus terminui, jie grąžinami kaip pateikti praleidus terminą; jei šalis laiku nepateikia turimų įrodymų, jie nebus priimti, nebent įrodymai laiku nepateikti dėl ypatingų, nenumatytų aplinkybių. Praleidus procesinius terminus, negalima pasinaudoti teisėmis, kurioms šie terminai yra numatyti.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti ji praleidusios šalys?

Teisės aktų ar teismo nustatyto termino nesilaikiusi šalis gali prašyti jį atnaujinti, jei įrodo, kad nesilaikė termino dėl ypatingų, nenumatytų aplinkybių, kurių ji negalėjo įveikti. Terminas atnaujinti neleidžiama, jei ji buvo galima pratęsti norint atlikti procesinį veiksmą.

Prašymas atnaujinti terminą turi būti pateiktas per vieną savaitę nuo pranešimo apie termino praleidimą, nurodant visas atnaujinimą pateisinančias aplinkybes ir prašymo esmę pagrindžiančius įrodymus. Prašymas turi būti pateiktas tam teismui, kuriame turėjo būti atliktas atitinkamas procesinis veiksmas. Kartu su prašymu atnaujinti terminą taip pat pateikiami dokumentai, dėl kurių prašoma atnaujinti terminą, o jei terminas nustatytas išlaidoms apmokėti, teismas nustato naują terminą tokiems dokumentams pateikti.

Prašymas privaloma tvarka nagrinėjamas atviraime teismo posėdyje. Jeigu prašymas patenkinamas, išnykusios teisės atkuriamos.

Paskutinis naujinimas: 02/03/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Čekija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Apskritai civiliniame procese aktualūs terminai yra arba procesinės, arba materialinės teisės pobūdžio.

Procesiniai terminai yra dviejų rūšių: įstatyminiai ir teisminiai.

Įstatyminiai terminai yra nustatyti teisės aktais. Įstatyminio procesinio termino nesilaikymas visada turi kokių nors procesinių padarinių (pvz., prarandama galimybė sėkmingai atlikti tam tikrą užduotį, taikoma drausminė nuobauda). Įstatyminio termino nesilaikymas gali būti pateisinamas (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso (č. *zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů*) (Civilinio proceso kodeksas), su pakeitimais, 58 straipsnį), jeigu šalis arba jos teisinis atstovas terminą praleido dėl pateisinamos priežasties, dėl kurios jis negalėjo atlikti veiksmo, kurį turi teisę atlikti.

Pareiškimas turi būti pateiktas per 15 dienų nuo tos dienos, kurią išnyko kliūtis, ir tuo pačiu metu turi būti atliktas praleistas veiksmas. Šalies prašymu teismas gali suteikti pareiškimui sustabdomąjį poveikį, kad praleistas terminas būtų atstatytas.

Jeigu terminas veiksmui atlikti nėra tiesiogiai nustatytas teisės aktais, jį nustato teisėjų kolegijos pirmininkas (arba vienas posėdžiaujantis teisėjas). Teisėjų kolegijos pirmininkas (arba vienas posėdžiaujantis teisėjas) gali nustatyti terminą ne tik teisės aktuose numatytais atvejais, bet ir tais atvejais, kai to reikia siekiant užtikrinti veiksmingą ir sklandžią proceso eigą. Teismas, remdamasis aplinkybėmis, gali pratęsti teisminį terminą (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 55 straipsnį). Atstatyti praleisto termino neleidžiama.

Teismui nustatyti terminai, pavyzdžiui, terminai sprendimui priimti, yra ne procesiniai terminai, o administraciniai terminai.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Nepriklausomos Čekijos valstybės atkūrimo diena, Naujųjų metų diena: sausio 1 d.

Velykų pirmadienis: diena kinta, tačiau paprastai būna kovo mėn. pabaigoje arba balandžio mėn. pradžioje.

Darbo šventė: gegužės 1 d.

Pergalės diena: gegužės 8 d.

Slavų misionierių Kirilo ir Metodijaus diena: liepos 5 d.

Jano Huso sudeginimo diena: liepos 6 d.

Čekijos valstybingumo diena: rugsėjo 28 d.

Nepriklausomos Čekoslovakijos valstybės sukūrimo diena: spalio 28 d.

Kovos už laisvę ir demokratiją diena: lapkričio 17 d.

Kūčios: gruodžio 24 d.

Kalėdos: gruodžio 25 d.

Antra Kalėdų diena: gruodžio 26 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Įstatyminės terminų apskaičiavimo būdo nustatymo taisyklės išdėstytos Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 55–58 straipsniuose).

Dienomis skaičiuojamas terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko termino pradžią lemiantis faktas.

Pusė mėnesio reiškia penkiolika dienų.

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas ar skaičius sutampa su diena, kurią įvyko laikotarpio pradžią lėmęs įvykis. Jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę mėnesio dieną.

Jeigu paskutinė termino diena yra šeštadienis, sekmadienis arba valstybinė šventė, paskutinė termino diena yra kita darbo diena.

Valandomis skaičiuojami terminai baigiasi valandą, kurios skaičius sutampa su valanda, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis.

Laikoma, kad procesinio termino buvo laikomasi, jeigu veiksmas teisme atliekamas arba pareiškimas įstaigai, privalančiai jį pristatyti, t. y. dažniausiai pašto licencijos turėtoji, perduodamas paskutinę termino dieną.

Jeigu padaroma proceso pertrauka, procesinių terminų skaičiavimas taip pat sustabdomas (Civilinio proceso kodekso 111 straipsnio 1 dalis). Jeigu procesas atnaujinamas, terminai skaičiuojami toliau.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Diena, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis, į termino skaičiavimą neįtraukiama. Tai netaikoma, kai terminas skaičiuojamas valandomis. Taigi, terminas paprastai pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko termino pradžią lėmęs įvykis (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 57 straipsnio 1 dalį).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Diena, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis, į termino skaičiavimą neįtraukiama. Tai netaikoma, kai terminas skaičiuojamas valandomis (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 57 straipsnio 1 dalį).

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Terminas skaičiuojamas kalendorinėmis dienomis.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Savaitėmis skaičiuojamų terminų Civilinio proceso kodekse (Įstatyme Nr. 99/1963, su pakeitimais) (pvz., 260 straipsnio 3 dalyje, 295 straipsnio 1 ir 2 dalyse) labai nedaug. Jie dažniau taikomi kaip teisiniai terminai teismų praktikoje.

Civilinio proceso kodekse numatyti šie mėnesiai skaičiuojami terminai: vienas mėnuo (pvz., 82 straipsnio 3 dalis, 336m straipsnio 2 dalis ir 338za straipsnio 2 dalis); du mėnesiai (pvz., 240 straipsnio 1 dalis ir 247 straipsnio 1 dalis); trys mėnesiai (pvz., 111 straipsnio 3 dalis, 233 straipsnio 1 dalis ir 234 straipsnio 1 dalis); ir šeši mėnesiai (pvz., 77a straipsnio 2 dalis ir 260g straipsnio 3 dalis).

Civilinio proceso kodekse numatyti du metais skaičiuojami terminai: vienų metų terminas (pvz., 111 straipsnio 3 dalis) ir trejų metų terminas (pvz., 99 straipsnio 3 dalis, 233 straipsnio 2 dalis ir 234 straipsnio 2 dalis).

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojami terminai baigiami skaičiuoti dieną, kurios skaičius sutampa su diena, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis, o jeigu mėnuo tokios dienos neturi, tada paskutinę mėnesio dieną (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 57 straipsnio 2 dalį).

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 57 straipsnio 2 dalį).

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsiami? Kokiomis sąlygomis?

Įstatyminių procesinių terminų teismo nutartimi pakeisti negalima.

Teisminį procesinį terminą, priklausomai nuo aplinkybių, teismas gali pratęsti.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Šalis gali apskųsti pirmąją instanciją priimtą apylinkės teismo (čėk. *okresní soud*) sprendimą arba apygardos teismo (*krajský soud*) sprendimą, jeigu teisės aktais tokia galimybė nėra panaikinta (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 201 straipsnį). Apeliacinis skundas per penkiolika dienų nuo rašytinio sprendimo paskelbimo turi būti pateikiamas teisme, kurio sprendimas skundžiamas. Į apeliacinio skundo pateikimo terminą neįskaičiuojama diena, kurią šaliai buvo įteiktas sprendimas. Siekiant, kad būtų laikomasi procesinio termino, pakanka apeliacinį skundą paskutinę termino dieną perduoti įstaigai, kuri privalo jį įteikti (visų pirma, pašto licencijos turėtoji, įkalinimo įstaigai, jeigu asmuo yra kalinamas arba sulaikytas, institucinio ar apsauginio ugdymo įstaigai, jeigu asmuo yra jos žinioje, ir kt.), arba teismui.

Jeigu yra paskelbta nutartis, kuria ištaisomas teismo sprendimas, terminas skaičiuojamas nuo nutarties, kuria ištaisomas teismo sprendimas, įsigaliojimo dienos (žr. Civilinio proceso kodekso 204 straipsnio 1 dalį).

Laikoma, kad apeliacinis skundas, pateiktas pasibaigus penkiolikos dienų terminui tik dėl to, kad apeliacinio skundo teikėjas vadovavosi netinkamais teismo nurodymais dėl apeliacinio skundo, yra pateiktas laiku. Jeigu sprendime nėra nurodymų dėl apeliacinio skundo, jo pateikimo termino ar teismo, kuriam jis turi būti pateikiamas, arba jeigu sprendime išdėstyti netinkami nurodymai, kuriuose teigiama, kad apeliacinis skundas yra neleistinas, apeliacinį skundą galima pateikti per tris mėnesius nuo sprendimo įteikimo.

Jeigu byloje išduotas mokėjimo įsakymas, norint sustabdyti to įsakymo įsigaliojimą, pakanka, kad atsakovas per 15 dienų nuo įsakymo įteikimo dienos įsakymą užprotestuotų jį priėmusiame teisme (žr. Civilinio proceso kodekso 172 straipsnio 1 dalį). Mokėjimo įsakymas panaikinamas jį užprotestuojant ir teismas skiria posėdį. Apeliaciniu skundu galima apskųsti tik nurodymą dėl procesinių išlaidų, tačiau tokiu skundu mokėjimo įsakymas, žinoma, nepanaikinamas.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Pagal Civilinio proceso kodeksą (Įstatymą Nr. 99/1963 su pakeitimais) dėl svarbių priežasčių galima teismo posėdį atidėti, jeigu bylos negalima apsvarstyti ir sprendimo priimti viename posėdyje (žr. Civilinio proceso kodekso 119 straipsnį). Svarbi posėdžio atidėjimo priežastis gali būti, pavyzdžiui, tai, kad viena iš proceso šalių nepateikė teismui savo pozicijos ir jai nedalyvaujant posėdžio vykdyti neįmanoma (Civilinio proceso kodekso 101 straipsnio 3 dalis), arba tai, kad viena iš šalių neturėjo pakankamai laiko pasirengti posėdžiui, nes jai teismo šaukimas nebuvo įteiktas likus pakankamai laiko iki posėdžio ar dėl kitų svarbių priežasčių.

Šalis gali prašyti teismo atidėti posėdį. Teismas dėl iš anksto pateikto šalies prašymo atidėti posėdį sprendžia įvertindamas nurodytos priežasties svarbą. Jeigu teismas nepatenkina šalies prašymo, šalis turi atvykti į posėdį.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Toks atvejis Čekijos Respublikos įstatymuose konkrečiai neregamentuojamas.

Jeigu procesas susijęs su tarptautiniu elementu ir vykstant procesui dokumentas turi būti įteiktas užsienyje esančiai šaliai, taikomos *lex fori* procesinės taisyklės, t. y. teismo, kurio jurisdikcijai priklauso byla, procesinės taisyklės.

15 Kokius terminų nesilaikymo pasekmes?

Kiekvienas procesinio termino nesilaikymas turi procesinių padarinių.

Jeigu Civilinio proceso kodekse (Įstatyme Nr. 99/1963 su pakeitimais) nustatytas tam tikras terminas veiksmui atlikti (pvz., apeliaciniam skundui ar specialiajam skundui pateikti), neatlikus veiksmo per nurodytą terminą prarandama galimybė jį sėkmingai atlikti. Praleistą terminą galima atstatyti, jeigu šalis arba jos atstovas terminą praleido dėl pateisinamos priežasties (pvz., staigos ligos, sužalojimo ar kt.) ir todėl negalėjo atlikti veiksmo, kurį turi teisę atlikti (žr. Civilinio proceso kodekso 58 straipsnį), nebent Civilinio proceso kodekse panaikinta galimybė atstatyti konkretų praleistą terminą (pavyzdžiui, pagal Civilinio proceso kodekso 235 straipsnio 1 dalį atstatyti praleisto termino negalima, kai teikiamas prašymas atnaujinti procesą arba prašymas dėl panaikinimo). Jeigu nustatytas terminas tam tikrai prievolei įvykdyti, už termino praleidimą taikoma tam tikra sankcija (pavyzdžiui, drausminė nuobauda).

Kiekvienas teisminio procesinio termino praleidimo atvejis teisės aktais susiejamas su tam tikrais padariniais. Teisminį terminą gali pratęsti teisėjų kolegijos pirmininkas (arba vienas posėdžiaujantis teisėjas). Atstatyti praleisto teisminio termino neleidžiama.

Neužprotestuotas mokėjimo įsakymas turi galutinio, vykdytino sprendimo poveikį (žr. Civilinio proceso kodekso 174 straipsnio 1 dalį).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Nedalyvavimas teismo posėdyje turi kitokius padarinius negu termino praleidimas. Jeigu šalis, gavusi tinkamą teismo šaukimą ir laiku nepateikusi prašymo dėl svarbios priežasties atidėti posėdį, neatvyksta į posėdį, teismas gali bylą apsvarstyti ir priimti sprendimą jai nedalyvaujant (žr. Įstatymo Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekso, su pakeitimais, 101 straipsnio 3 dalį) ir, jeigu yra įvykdytos Civilinio proceso kodekso 153b straipsnyje išdėstytos sąlygos, jis gali priimti sprendimą už akių.

Jeigu atsakovas dėl pateisinamų priežasčių nedalyvauja pirmajame bylos posėdyje, kuriame priimtas sprendimas už akių, teismas atsakovo prašymu panaikina sprendimą ir skiria posėdį bylai nagrinėti. Šalis tokį prašymą gali pateikti iki už akių priimto sprendimo įsigaliojimo dienos (žr. Civilinio proceso kodekso 153b straipsnio 4 dalį).

Už akių priimtą sprendimą taip pat galima apskųsti apeliaciniu skundu dėl bylos esmės. Jeigu atsakovas ne tik pateikia prašymą panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą, bet ir jį apskundžia apeliaciniu skundu, o prašymas panaikinti sprendimą patenkinamas vykdytina nutartimi, apeliacinis skundas paliekamas nenagrinėtas (Civilinio proceso kodekso 153b straipsnio 5 dalis).

Paskutinis naujinimas: 16/09/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Vokietija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Civilinio proceso kodekso (*Zivilprozessordnung*) 214–229 straipsniuose nustatytos bendrosios taisyklės, kuriomis reglamentuojami procesiniai terminai, o kituose kodekso straipsniuose numatytos specialios nuostatos, kuriomis reglamentuojami konkretūs terminai.

Skiriami pirminiai terminai (*eigentliche Fristen*), t. y. terminai, iki kurių byloje dalyvaujantys asmenys gali arba – kad neprarastų teisių – privalo atlikti procesinius veiksmus ar formalumus, ir antriniai terminai (*uneigentliche Fristen*), iki kurių pagal įstatymą teismas turi atlikti tam tikrus oficialius veiksmus.

Pirminiai terminai papildomai skirstomi į įstatymo terminus, t. y. įstatyme nustatytus terminus, ir teismo terminus, kuriuos teismas nustato savo nuožiūra. Prie įstatymo terminų priskiriami privalomieji terminai (*Notfristen*), numatyti Civilinio proceso kodekso 224 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje; šie terminai visada yra nustatyti kodekse ir jų negalima sutrumpinti arba pratęsti.

Tačiau šalys gali susitarti dėl įstatymo ir teismo terminų, išskyrus privalomuosius ir antrinius terminus, sutrumpinimo, bet pratęsti jų negali. Teismas gali pratęsti arba sutrumpinti savo nustatytą terminą, tačiau įstatymo terminą jis gali pakeisti tik jeigu tokia galimybė numatyta įstatyme. Bet kurio atveju teismas pakeis terminą tik jeigu šalis šiuo tikslu nurodys įtikinamas priežastis.

Toliau nurodyti terminai yra svarbūs civiliniame procese dalyvaujančioms šalims:

a) Mokėjimo įsakymo procedūra

Taikant mokėjimo įsakymo procedūrą (*Mahnverfahren*) prieštaravimai dėl mokėjimo įsakymo pagal Civilinio proceso kodekso 692 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir apeliaciniai skundai dėl vykdomojo dokumento pagal Civilinio proceso kodekso 700 straipsnio 1 dalį ir 339 straipsnio 1 dalį turi būti pateikiami per dvi savaites. Jei nepareiškiamas joks prieštaravimas ir ieškovas per šešis mėnesius nesikreipia dėl vykdomojo dokumento išdavimo, pagal 701 straipsnį mokėjimo įsakymas nustoja galioti.

b) Ginčo teisena

Civilinio proceso kodekso 132 straipsnyje nustatyta bendra taisyklė, pagal kurią, siekiant laiku pasirengti bylos nagrinėjimui ir užtikrinti teisę kreiptis į teismą, parengiamieji pareiškimai turi būti teismui pateikti tokiu laiku, kad teismas šiuos pareiškimus kitai šaliai spėtų įteikti likus ne mažiau kaip savaitei iki bylos nagrinėjimo teisme. Parengiamieji pareiškimai, kuriuose nurodyti prieštaravimai dėl naujų paaiškinimų, turi būti pateikti tokiu laiku, kad juos būtų galima įteikti iki teismo posėdžio likus bent trims dienoms.

Nustatydamas parengiamojo posėdžio datą, teisėjas turi suteikti atsakovui ne mažiau kaip dvi savaites atsiliepimui pateikti (kodekso 275 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny, 275 straipsnio 3 dalis ir 277 straipsnio 3 dalis). Jeigu teismas nurodo vykdyti parengiamąjį rašytinį procesą, atsakovui suteikiamas privalomasis dviejų savaičių terminas, iki kurio jis turi nurodyti, ar ketina pareikšti atsiliepimą į ieškinį (276 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny); teismas suteiks atsakovui dar dvi papildomas savaites rašytiniam atsiliepimui į ieškinį pateikti (276 straipsnio 1 dalies antras sakiny). Pirmininkaujantis teisėjas gali ieškovui nustatyti terminą, per kurį šis turi pateikti rašytines pastabas dėl atsiliepimo į ieškinį (276 straipsnio 3 dalis).

Jeigu iki nustatyto termino atsakovas nenurodo ketinąs pareikšti atsiliepimą į ieškinį, teismas ieškovo prašymu, nesurengęs žodinio posėdžio, pagal Civilinio proceso kodekso 331 straipsnio 3 dalį priims sprendimą, kuriuo patvirtins (galutinį) ieškinį (sprendimas už akių (*Versäumnisurteil*)). Teismas taip pat priima sprendimą už akių, jeigu ieškovas arba atsakovas neatvyksta į bylos nagrinėjimo posėdį arba negina savo reikalavimų. Šaliai, kurios nenaudai teismas priėmė sprendimą už akių, suteikiamas privalomasis dviejų savaičių terminas nuo sprendimo už akių įteikimo, per kurį ji gali pareikšti prieštaravimą (338 straipsnis ir 339 straipsnio 1 dalis). Kai prieštaravimas yra priimtinas (ir, svarbiausia, pareikštas iki nustatyto termino), byla pradedama nagrinėti nuo tos stadijos, kuri buvo prieš priimant sprendimą už akių.

Apeliacinis skundas (*Berufung*) turi būti paduodamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį (Civilinio proceso kodekso 517 straipsnis), o apeliacinio skundo pagrindai gali būti nurodomi per du mėnesius (520 straipsnio 2 dalis). Abu šie terminai pradedami skaičiuoti įteikus nesutrumpintą teismo sprendimą arba vėliausiai per penkis mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Teismas nustato ne trumpesnį kaip dviejų savaičių terminą atsiliepimui į apeliacinį skundą pateikti (Civilinio proceso kodekso 521 straipsnio 2 dalis ir 277 straipsnio 3 dalis).

Kai apeliacinis teismas (*Berufungsgericht*) savo sprendime atsisako leisti paduoti tolesnį apeliacinį skundą teisės klausimais (*Revision*), atnaujintas prašymas leisti paduoti apeliacinį skundą gali būti pateikiamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo nesutrumpinto teismo sprendimo įteikimo dienos (kodekso 544 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies pirmas sakiny). Apeliacinio skundo pagrindus reikia nurodyti per du mėnesius nuo nesutrumpinto teismo sprendimo įteikimo dienos, bet ne vėliau nei per septynis mėnesius nuo sprendimo paskelbimo dienos.

Terminas apeliaciniam skundui teisės klausimais paduoti taip pat yra privalomasis laikotarpis ir jis trunka vieną mėnesį (kodekso 548 straipsnis), o apeliacinio skundo pagrindai gali būti nurodomi per du mėnesius (551 straipsnio 2 dalies antras sakiny). Abu šie terminai pradedami skaičiuoti įteikus nesutrumpintą teismo sprendimą arba vėliausiai per penkis mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos.

Skubus prieštaravimas (*sofortige Beschwerde*) dėl nutartimi priimto sprendimo (*Beschluss*) turi būti pareiškiamas per privalomąjį dviejų savaičių laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos arba ne vėliau kaip per penkis mėnesius ir dvi savaites nuo jos paskelbimo dienos (569 straipsnio 1 dalis). Prieštaravimas teisės klausimais (*Rechtsbeschwerde*), kuris turi būti pagrįstas teisės pažeidimu, turi būti pareiškiamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, pradedamą skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos (575 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny), o prieštaravimo pagrindai gali būti nurodomi per papildomą vieno mėnesio terminą (575 straipsnio 2 dalis).

Kai šalis ne dėl savo kaltės nesilaiko kurio nors Civilinio proceso kodekso 233 straipsnyje nustatyto procesinio reikalavimo (pvz., privalomojo laikotarpio ar termino, iki kurio turi būti nurodomi apeliacinio skundo pagrindai), ji gali prašyti atkurti iki pažeidimo buvusią padėtį. Prašymas turi būti pateikiamas per dvi savaites nuo kliūties panaikinimo (234 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Jeigu termino skaičiavimo pradžios diena priklauso nuo dokumento įteikimo momento (žr. atsakymą į 4 klausimą), reikia atsižvelgti į tai, ar dokumentas buvo įteiktas tinkamai. Jeigu įteikiamą dokumentą priima kitas asmuo, įteikimo tinkamumui reikšmės neturi tai, ar adresatas iš tikrųjų gavo dokumentą. Tačiau visada reikalaujama, kad įteikimo momentu adresato namų arba įmonės patalpų adresas ir adresas, kuriuo įteikiamas dokumentas, sutaptų.

Adresatas, kuris nieko nežinojo apie nagrinėjamą bylą ir todėl negalėjo ginčyti priimto sprendimo, tam tikromis aplinkybėmis gali prašyti atkurti padėtį, buvusią iki pažeidimo (žr. atsakymą į 4 klausimą). Norėdami sužinoti dieną, kurią pradedamas skaičiuoti terminas, žr. atsakymą į 16 klausimą.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Naujųjų metų diena: sausio 1 d.

Trijų karalių diena: sausio 6 d. (tik Badene-Viurtemberge, Bavarijoje ir Saksonijoje-Anhalte)

Tarptautinė moters diena: kovo 8 d. (tik Berlyne)

Didysis penktadienis: data skiriasi ir būna kovo mėn. pabaigoje arba balandžio mėn. pradžioje

Velykų sekmadienis: data skiriasi ir būna kovo mėn. pabaigoje arba balandžio mėn. pradžioje

Velykų antroji diena: data skiriasi ir būna kovo mėn. pabaigoje arba balandžio mėn. pradžioje

1. Darbo šventė: gegužės 1 d.

Kristaus žengimo į dangų šventė: gegužės mėn., data skiriasi

Sekminės: gegužės arba birželio mėn., data skiriasi

Sekminių pirmadienis: gegužės arba birželio mėn., data skiriasi

Corpus Christi: data skiriasi ir būna laikotarpiu nuo gegužės mėn. pabaigos iki birželio mėn. vidurio (tik Badene-Viurtemberge, Bavarijoje, Hesene, Šiaurės Reine-Vestfalijoje, Reino krašte-Pfalce, Saro krašte, Saksonijoje (visame krašte) ir Tiuringijoje (visame krašte))

Žolinė: rugpjūčio 15 d. (tik Bavarijoje (visame krašte) ir Saro krašte)

Vokietijos susivienijimo diena: spalio 3 d.

Reformacijos diena: spalio 31 d. (tik Brandenburge, Bremene, Hamburge, Meklenburge-Vakarų Pomeranijoje, Žemutinėje Saksonijoje, Saksonijoje, Saksonijoje-Anhalte, Šlėzvinge-Holšteine ir Tiuringijoje)

Visų šventųjų diena: lapkričio 1 d. (tik Badene-Viurtemberge, Bavarijoje, Šiaurės Reine-Vestfalijoje, Reino krašte-Pfalce ir Saro krašte)

Atgailos diena (*Buß- und Bettag*): data skiriasi ir būna lapkričio mėn. viduryje arba pabaigoje (tik Saksonijoje)

Kalėdos: gruodžio 25 d.

Kalėdų antroji diena (Šv. Stepono diena): gruodžio 26 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad visi procesiniai terminai turi būti skaičiuojami pagal Civilinio kodekso (*Bürgerliches Gesetzbuch*) 187–193 straipsniuose nustatytas taisykles.

Daugiau informacijos apie terminų skaičiavimo tvarką galima rasti atsakymuose į 7–9 klausimus.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Paprastai termino skaičiavimo pradžios diena yra siejama su dokumentu, į kurį reikia pateikti atsakymą, įteikimo diena arba sprendimo, dėl kurio norima paduoti apeliacinį skundą, įteikimo diena (žr., pvz., Civilinio proceso kodekso 276 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, 329 straipsnio 2 dalies antrą sakinį ir 339

straipsnio 1 dalį). Terminas apeliaciniam skundai paduoti pradedamas skaičiuoti nuo sprendimo įteikimo dienos (kodekso 517, 548 straipsniai ir 569 straipsnio 1 dalies antras sakiny); tačiau, jeigu sprendimas neįteikiamas arba įteikiamas netinkamai ir šis trūkumas neištaisomas pagal kodekso 189 straipsnį, terminas pradedamas skaičiuoti pasibaigus penktajam mėnesiui nuo sprendimo paskelbimo dienos. Tuomet dokumento įteikimas pakeičiamas penkių mėnesių terminu. Panaši taisyklė galioja pateikiant atnaujintą prašymą dėl leidimo paduoti apeliacinį skundą, tačiau šiuo atveju dokumento įteikimas pakeičiamas šešių mėnesių terminu (kodekso 544 straipsnio 3 dalies pirmas sakiny).

Esama įvairių terminų pradžios skaičiavimo taisyklių, susijusių su šiais apeliaciniiais skundais, pagal kuriuos išimtiniais atvejais gali būti panaikinamas galutinis sprendimas:

prašymo atkurti ankstesnę padėtį (*Wiedereinsetzung in den vorigen Stand*) pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti klūties panaikinimo dieną (Civilinio proceso kodekso 234 straipsnio 2 dalis);

terminas pareikšti prieštaravimą dėl teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimo pagal Civilinio proceso kodekso 321a straipsnį (*Anhörungsruge*) pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią asmuo sužino, kad jo teisė į tinkamą bylos nagrinėjimą buvo pažeista (321a straipsnio 2 dalies pirmas sakiny); terminas pateikti prašymą pripažinti sprendimą negaliojančiu (*Nichtigkeitsklage*) arba prašymą panaikinti sprendimą (*Restitutionsklage*, bylos nagrinėjimo atnaujinimas, kodekso 578 straipsnis ir tolesni straipsniai) pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią atitinkama šalis sužinojo apie pagrindus, kuriais grindžiamas skundas, tačiau tik po to, kai sprendimas įsiteisėja (586 straipsnio 2 dalies pirmas sakiny).

Jeigu klausimas yra susijęs su tuo, kada įsigalioja veiksmas, kurį reikia atlikti per tam tikrą terminą, kad šio termino būtų laikomasi, atsakymas pateiktas toliau.

Procesinio termino yra laikomasi, jeigu procesinis veiksmas atliekamas iki paskutinės termino dienos pabaigos, t. y. paprastai dokumentas teismui yra perduodamas per nurodytą laikotarpį. Esminis veiksnys yra tai, kada teismas gavo dokumentą, o ne kada jis buvo išsiųstas. Tačiau nustatytas terminas gali būti visiškai išnaudojamas, t. y. iki paskutinės dienos pabaigos (t. y. iki vidurnakčio), net jeigu mažai tikėtina, kad iš tikrųjų koks nors teismo darbuotojas tuo metu susipažins su dokumentu.

Jeigu klausimu siekiama nustatyti termino pradžios skaičiavimo momentą, atsakymas pateikiamas toliau.

Pagal Civilinio kodekso 187 straipsnio 1 dalį tais atvejais, kai termino pradžia nustatoma remiantis įvykiu arba konkrečiu dienos laiku, skaičiuojant terminą atitinkama diena neįtraukiama.

5 Ar dokumentų perdavimu ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne. Kai terminas pradedamas skaičiuoti nuo dokumento įteikimo dienos (žr. atsakymą į 4 klausimą), įteikimo būdas nėra svarbus. Dokumentai laikomi įteiktais tuomet, kai yra perduodami jų gavėjui (Civilinio proceso kodekso 177 straipsnis) arba kai dokumentas yra įteiktas vienu iš kodekso 178, 180 ir 181 straipsniuose nurodytų pakaitinių dokumentų įteikimo būdų (pvz., dokumentai perduodami suaugusiam šeimos nariui arba įmetami į pašto dėžutę).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Pagal Civilinio kodekso 187 straipsnio 1 dalį tais atvejais, kai termino pradžia nustatoma remiantis įvykiu arba konkrečiu dienos laiku, skaičiuojant terminą atitinkama diena neįtraukiama.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Dienos nurodytos kalendorinėmis dienomis, o ne darbo dienomis. Tačiau, jeigu terminas baigiasi sekmadienį, šeštadienį arba visuotinai nustatytą šventės dieną, terminas pratęsiamas iki kitos darbo dienos (Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalis ir Civilinio kodekso 193 straipsnis).

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Jei savaitėmis, mėnesiais ar kelių mėnesių laikotarpiu (metais, puse metų, ketvirčiu) nurodytas terminas pradedamas skaičiuoti nuo tam tikro įvykio arba konkretaus dienos laiko, t. y. skaičiuojant terminą ši diena neįtraukiama, tuomet terminas pasibaigs paskutinės savaitės ar paskutinio mėnesio dienos, kurios pavadinimas arba skaičius atitinka dieną, kurią įvyko įvykis arba suėjo konkretus laikas, pabaigoje. Kita vertus, jei dienos pradžia yra tinkamas laikas pradėti skaičiuoti terminą, pvz., jei skaičiuojant terminą ši diena įtraukiama, tuomet terminas pasibaigia paskutinės savaitės arba paskutinio mėnesio dienos, einančios prieš dieną, kurios pavadinimas ar skaičius atitinka termino skaičiavimo pradžios dieną, pabaigoje (Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalis ir Civilinio kodekso 188 straipsnio 2 dalis).

Kai paskutinė mėnesiais skaičiuojamo termino diena yra tą mėnesį, kuris atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną (pvz., sausio 30 d. pradėtas skaičiuoti vieno mėnesio terminas pasibaigs vasario 28 d.) (Civilinio kodekso 188 straipsnio 3 dalis).

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Žr. 8 klausimą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Kai terminas pasibaigia šeštadienį, sekmadienį arba visoje šalyje nustatytą šventės dieną, ši diena nėra įskaičiuojama į terminą ir toks terminas pasibaigia kitą darbo dieną (Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalis ir Civilinio kodekso 193 straipsnis).

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Terminus paprastai pratęsia teismas savo nuožiūra. Tačiau privalomųjų terminų pratęsti negalima. Kai kuriais atvejais reikalaujama gauti kitos šalies sutikimą.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinis skundas (*Berufung*) turi būti paduodamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį (Civilinio proceso kodekso 517 straipsnis), o apeliacinio skundo pagrindai gali būti nurodomi per du mėnesius (520 straipsnio 2 dalis). Abu šie terminai pradedami skaičiuoti įteikus nesutrumpintą teismo sprendimą arba vėliausiai per penkis mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Teismas nustato ne trumpesnį kaip dviejų savaičių terminą atsiliepimui į apeliacinį skundą pateikti (Civilinio proceso kodekso 521 straipsnio 2 dalis ir 277 straipsnio 3 dalis).

Kai apeliacinis teismas (*Berufungsgericht*) savo sprendime atsisako leisti paduoti tolesnį apeliacinį skundą teisės klausimais (*Revision*), atnaujintas prašymas leisti paduoti apeliacinį skundą gali būti pateikiamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo nesutrumpinto teismo sprendimo įteikimo dienos (kodekso 544 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies pirmas sakiny). Pagal Civilinio proceso kodekso 544 straipsnį apeliacinio skundo pagrindus reikia nurodyti per du mėnesius nuo nesutrumpinto teismo sprendimo įteikimo dienos, bet ne vėliau nei per septynis mėnesius nuo sprendimo paskelbimo dienos.

Terminas apeliaciniam skundai teisės klausimais paduoti taip pat yra privalomasis laikotarpis ir jis trunka vieną mėnesį (kodekso 548 straipsnis), o apeliacinio skundo pagrindai gali būti nurodomi per du mėnesius (551 straipsnio 2 dalies antras sakiny). Abu šie terminai pradedami skaičiuoti įteikus nesutrumpintą teismo sprendimą arba vėliausiai per penkis mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos.

Skubus prieštaravimas (*sofortige Beschwerde*) dėl nutartimi priimto sprendimo (*Beschluss*) turi būti pareiškiamas per privalomąjį dviejų savaičių laikotarpį (569 straipsnio 1 dalis). Privalomasis laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos arba ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo jos paskelbimo dienos. Prieštaravimas teisės klausimais (*Rechtsbeschwerde*), kuris turi būti pagrįstas teisės pažeidimu, turi būti pareiškiamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, pradedamą skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos (575 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny), o prieštaravimo pagrindai gali būti nurodomi per papildomą vieno mėnesio terminą (575 straipsnio 2 dalis).

Kai šalis ne dėl savo kaltės nesilaiko kurio nors Civilinio proceso kodekso 233 straipsnyje nustatyto procesinio reikalavimo (pvz., privalomojo laikotarpio ar termino, iki kurio turi būti nurodomi apeliacinio skundo pagrindai), ji gali prašyti atkurti iki pažeidimo buvusią padėtį. Prašymas turi būti pateikiamas per dvi savaites nuo klūties panaikinimo (234 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Vokietijos civilinėje ir civilinio proceso teisėje taip pat yra nustatyti kiti terminai, pavyzdžiui:

Išskyrus atvejus, kai šalys susitarė kitaip, arbitražo sprendimai gali būti ginčijami per tris mėnesius nuo arbitražo sprendimo gavimo dienos pateikiant prašymą pripažinti tokį sprendimą negaliojančiu (1059 straipsnio 3 dalies pirmas ir antras sakiniai).

Byla, kuri baigta nagrinėti priėmus galutinį teismo sprendimą, gali būti pradėta nagrinėti iš naujo per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią šalis sužinojo apie pagrindus teismo sprendimui panaikinti, pateikiant prašymą pripažinti sprendimą negaliojančiu (*Nichtigkeitsklage*) arba prašymą panaikinti sprendimą (*Restitutionsklage*) (Civilinio proceso kodekso 586 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Teismas taip pat gali nustatyti konkretų terminą, per kurį šalis turi pareikšti ieškinį byloje, kurioje taikoma nepriklausoma įrodymų rinkimo procedūra (*selbständige Beweisverfahren*) (Civilinio proceso kodekso 494a straipsnio 1 dalis) arba areštas (*Arrest*) (926 straipsnio 1 dalis).

Kai nuomininkas per du kalendorinius mėnesius nuo nuomotojo reikalavimo dėl nuomos mokesčio padidinimo iki savivaldybėje įprasto nuomos mokesčio gavimo dienos nesutinka su tokiu nuomos mokesčio padidiniu, savininkas gali per paskesnius tris mėnesius kreiptis į teismą dėl tokio sutikimo suteikimo (558b straipsnio 2 dalis).

Kai darbuotojas teigia, kad jo atleidimas iš darbo negalioja, jis per tris savaites nuo rašytinio pranešimo apie atleidimą iš darbo įteikimo dienos turi pareikšti ieškinį darbo teisme (Atleidimo iš darbo apsaugos įstatymo (*Kündigungsschutzgesetz*) 4 straipsnio pirmas sakiny). Jeigu darbuotojas nesilaiko šio termino, atleidimas iš darbo laikomas įsigaliojusiu.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Paprastai atvykimo į teismą laiką ir datą nustato teismas, nors jo nuožiūros teisė riboja pareiga nevilkinti bylos nagrinėjimo, o teismo posėdžius paskirti šeštadieniais, sekmadieniais ar švenčių dienomis tik išimtiniais atvejais.

Išduodant šaukimus atvykti į teismą, kai teisinis atstovavimas yra būtinas, pranešimas turi būti įteikiamas mažiausiai prieš vieną savaitę; kitais atvejais pranešimo įteikimo terminas yra trys dienos. Šie terminai gali būti sutrumpinti tik jeigu šalys su tuo sutinka, vienai iš jų pateikus prašymą.

Pagal Civilinio proceso kodekso 141 straipsnio 1 dalį teismas reikalauja, kad posėdyje dalyvautų abi šalys, kai to reikia bylos faktinėms aplinkybėms nustatyti. Tačiau didelių atstumų atvejais teismas gali netaikyti reikalavimo asmeniui dalyvauti posėdyje, jeigu būtų nepagrįsta tikėtis, kad šalis kelias didelį atstumą (žr. 8 klausimą), arba yra kitų svarbių priežasčių. 141 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje nurodyta „bet kuri kita svarbi priežastis“ (*sonstiger wichtiger Grund*) yra bet kuri šaliai svarbi priežastis, įskaitant, pvz., ligą, suplanuotas atostogas, darbo viršvalandžius arba tikėtinas psichologines problemas, atsirandančias dėl susitikimo su kita šalimi.

Be to, pagal Civilinio proceso kodekso 227 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį teismui leidžiama atšaukti arba atidėti posėdį pagal šalies prašymą, kuriame nurodytos „rimtos priežastys“ (*erhebliche Gründe*), arba atidėti posėdį, kuriame teikiami žodiniai paaiškinimai. Atsižvelgiant į šią nuostatą, tai, kad šalis neatvyko į posėdį dėl savo kaltės arba dėl to, kad be pateisinamos priežasties nepasirengė posėdžiui, nėra laikoma pagrįstomis priežastimis. Pagrįstos priežastys yra teismo šaukimų išdavimo terminų nesilaikymas, būtinybė pakeisti advokatą, liudytojo, teisinio atstovo ar šalies liga arba bet kurio iš šių asmenų neatvykimas į teismo posėdį dėl artimo giminačio mirties. Teismas gali reikalauti pateikti įrodymus, pagrindžiančius prašymo atidėti posėdį priežastis; kuo prašymo pateikimo diena yra arčiau nustatytos posėdžio dienos, tuo šios priežastys griežčiau vertinamos. Nors anksčiau galiojęs teismo atostogų grafikas panaikintas, pagal Civilinio proceso kodekso 227 straipsnio 3 dalį vis dar numatyta daugiau lankstumo tais atvejais, kai šalis prašo atidėti posėdį, kuris paskirtas nuo liepos 1 d. iki rugpjūčio 31 d.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Vokietijoje nėra jokių specifinių geografinių sąlygų, dėl kurių reikėtų nustatyti specialias taisykles. Todėl pagal Vokietijoje galiojančias civilinio proceso normas terminai asmenims, kurie gyvena toli nuo atitinkamo teismo, paprastai nėra pratęsiami. Tačiau pagal Civilinio proceso kodekso 141 straipsnio 1 dalies antrą sakinį teismas gali nuspręsti nereikalauti, kad šalis atvyktų asmeniškai, kai dėl didelio atstumo (*große Entfernung*) tarp šalies gyvenamosios vietos ir teismo tai būtų neprotinga. Atsižvelgiant į šiuolaikinę pakankamai išplėtotą transporto infrastruktūrą, kelių šimtų kilometrų atstumas nelaikomas dideliu. Tačiau kiekvieną atvejį reikia vertinti atsižvelgiant į visas aplinkybes, įskaitant šalies sveikatą.

Kadangi pagal galiojančias taisykles terminai atokiose vietovėse gyvenančių šalių naudai nėra pratęsiami, Vokietijos teisės sistemoje nekyla problemų dėl ilgesnių terminų pripažinimo kitose vietovėse.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Nesilaikant termino gali kilti įvairių teisinių pasekmių, pavyzdžiui:

Pagal Civilinio proceso kodekso 296 straipsnio 1 dalį ieškinio pagrindai ir argumentai, nenurodyti iki atitinkamo termino pabaigos, yra priimtini iki tuo atveju, jeigu teismas įsitikina, kad juos priėmus nebus vilkinamas ginčo sprendimas, arba jeigu šalis pateikia tinkamą pagrindimą, kodėl vėlavo juos nurodyti. Pagal šias nuostatas tinkamai atmesti ieškinio pagrindai ir argumentai negali būti nurodomi apeliaciniame skunde (kodekso 531 straipsnio 1 dalis).

Jeigu parengiamajame rašytiniame procese pagal Civilinio proceso kodekso 276 straipsnį atsakovas per dvi savaites nuo pareiškimo įteikimo nenurodo, kad yra pasirengęs pateikti atsiliepimą į ieškinį, ieškovo prašymu atsakovo nenaudai gali būti priimamas sprendimas už akių (kodekso 276 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny, 276 straipsnio 2 dalis ir 331 straipsnio 3 dalis).

Kai skolininkas mokėjimo įsakymo procedūros metu praleidžia terminą prieštaravimui dėl mokėjimo įsakymo pareikšti (Civilinio proceso kodekso 692 straipsnio 1 dalies 3 punktas ir 694 straipsnis), pagal kreditoriaus prašymą išduodamas vykdomasis dokumentas (Civilinio proceso kodekso 699 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny).

Kai nesilaikoma apeliacinio skundo padavimo termino, sprendimas tampa galutinis (Civilinio proceso kodekso 705 straipsnis). Tai taikoma ir tada, kai nesilaikoma termino, per kurį galima pareikšti prieštaravimą dėl sprendimo už akių arba vykdomojo dokumento. (Toks prieštaravimas (*Einspruch*) techniniu požiūriu nėra laikomas apeliaciniu skundu, nes jį nagrinėja tas pats, o ne aukštesnės instancijos, teismas). Jeigu nesilaikoma termino, per kurį turi būti nurodomi apeliacinio skundo arba prieštaravimo pagrindai, apeliacinis skundas arba prieštaravimas atmetami kaip nepriimtini (kodekso 522 straipsnio 1 dalis, 552 straipsnio 1 dalis ir 577 straipsnio 1 dalis).

Ta pati taisyklė taikoma terminui, per kurį turi būti nurodyti atnaujinto prašymo leisti paduoti apeliacinį skundą pagrindai (544 straipsnio 4 dalis).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti ji praleidusios šalys?

Praleidus terminus, šalis gali pasinaudoti šiomis teisių gynimo priemonėmis, susijusiomis su atsakyme į 15 klausimą nurodytomis pasekmėmis:

Civilinio proceso kodekso 296 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais šalis gali pateikti paaiškinimą dėl vėlavimo (žr. pirmiau). Tokiu atveju šalis turi nurodyti pateisinamas priežastis ir, jei teismas to prašo, įrodyti teismui, kad terminas buvo praleistas ne dėl jos kaltės. Jeigu šalis gali tai įrodyti, teismas turi leisti pavėluotai pateikti dokumentus.

Šalis, kurios nenaudai priimtas sprendimas už akių, gali pareikšti prieštaravimą dėl šio sprendimo (Civilinio proceso kodekso 338 straipsnis). Jeigu prieštaravimas yra priimtinas, t. y., visų pirma, jeigu jis yra reikalaujamos formos, pateiktas laiku (kodekso 339 ir 340 straipsniai) ir pagrįstas, byla grąžinama į tą stadiją, kuri buvo prieš pasibaigiant terminui (342 straipsnis).

Prieštaravimą taip pat galima pareikšti dėl mokėjimo įsakymo procedūros metu priimto vykdomojo dokumento, nes pagal Civilinio proceso kodekso 700 straipsnį jis prilyginamas sprendimui už akių.

Apeliacinių skundų padavimo ir prieštaravimų pareiškimo terminai yra privalomieji. Šalis, kuriai ne dėl jos kaltės buvo užkirstas kelias laikytis privalomojo termino, gali prašyti atkurti iki pažeidimo buvusią padėtį (Civilinio proceso kodekso 233 straipsnis ir tolesni straipsniai). Tokį prašymą reikia pateikti per įstatyme nustatytą terminą ir reikalaujama forma (kodekso 234 straipsnis ir 236 straipsnio 1 dalis). Faktinės aplinkybės, dėl kurių buvo praleistas terminas, turi būti paaiškintos ir pagrįstos įrodymais (236 straipsnio 2 dalis). Bet kokie procesiniai veiksmai, kurių šalis neįvykdė, pvz., apeliacinio skundo padavimas, taip pat turi būti atlikti per prašymo pateikimo terminą.

Prašymą atkurti iki pažeidimo buvusią padėtį taip pat galima pateikti praleidus terminą apeliacinio skundo arba prieštaravimo pagrindams nurodyti.

Paskutinis naujinimas: 18/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Estija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesiniams terminams apskaičiuoti taikomos Civilinio kodekso įstatymo (est. *tsiviilseadustiku üldosa seadus*, TsÜS) Bendrosios dalies nuostatos, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip. Pagal TsÜS 134 straipsnio 2 dalį terminas apibrėžiamas metais, mėnesiais, savaitėmis, dienomis, valandomis arba trumpesniais laiko vienetais, susietais su įvykiu, kuris tikrai bus. Terminas pradedamas skaičiuoti kitą kalendorinę dieną po tos, kuri nustatyta kaip termino pradžia, arba nuo įvykio, kuris nustatytas kaip termino pradžia, dienos ir baigiamas skaičiuoti nurodytą dieną. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip terminas, apskaičiuojamas dienomis arba ilgesniais laiko vienetais, terminas baigiamas skaičiuoti nurodytos dienos 24.00 val., išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip. Ketinimų deklaracija, kuri per tam tikrą terminą turi būti perduota asmeniui, vykdančiam ekonominę ar profesinę veiklą, privalo būti perduota šiam asmeniui ir visi per tam tikrą laiką jam atliktini veiksmai privalo būti atlikti ne vėliau kaip nurodytą dieną iki toje vietoje, kurioje turi būti perduota ketinimų deklaracija ar atliktas veiksmas, taikomo įprasto darbo laiko pabaigos. Jeigu procesinis veiksmas turi būti atliktas teismo patalpose, termino pabaiga laikoma teismo darbo dienos pabaiga.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Nedarbo dienos nurodytos 1998 m. vasario 23 d. įsigaliojusiame Valstybinių švenčių ir nacionalinės svarbos dienų įstatyme (est. *pühade ja tähtpäevade seadus*). Tai:

vasario 24 d. – Nepriklausomybės diena ir Estijos Respublikos metinė;

sausio 1 d. – Naujųjų metų diena;

– Didysis penktadienis;

– Velykų sekmadienis;

gegužės 1 d. – Gegužės pirmosios šventė;

– Sekminės;

birželio 23 d. – Pergalės diena;

birželio 24 d. – Vasaros saulėgrįža;

rugpjūčio 20 d. – Nepriklausomybės atkūrimo diena;

gruodžio 24 d. – Kūčios;

gruodžio 25 d. – Kalėdos;

gruodžio 26 d. – antra Kalėdų diena.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Pagal Civilinio proceso kodekso (est. *tsiviilkohtumenetluse seadustik*, TsMS) 65 straipsnio 1 dalį procesiniams terminams apskaičiuoti taikomos TsÜS nuostatos, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

TsÜS 135 straipsnio 1 dalyje išdėstyta bendra taisyklė, pagal kurią terminas pradedamas skaičiuoti kitą kalendorinę dieną po tos, kuri nustatyta kaip termino pradžia, arba nuo įvykio, kuris nustatytas kaip termino pradžia, dienos, jeigu įstatyme arba sutartyje nenumatyta kitaip. Teismo nustatytas terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po tos, kurią įteikiamas dokumentas, kuriame nustatytas terminas, išskyrus atvejus, kai nustatant terminą nurodyta kitaip. Jeigu dokumento nereikia įteikti, terminas pradedamas skaičiuoti, kai gaunamas pranešimas, kad terminas nustatytas (TsMS 63 straipsnis).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne. Civilinio proceso kodekse nurodyta, kad teismo nustatytas terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po tos, kurią įteikiamas procesinis dokumentas. Tai taikoma visiems dokumentų įteikimo būdams.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne. Pagal TsÜS 135 straipsnio 1 dalį terminas pradedamas skaičiuoti kitą kalendorinę dieną po tos, kuri nustatyta kaip termino pradžia, arba nuo įvykio, kuris nustatytas kaip termino pradžia, dienos, jeigu įstatyme arba sutartyje nenumatyta kitaip.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pagal TsÜS 136 straipsnio 9 dalį apibrėžiant terminą viena diena laikoma laikotarpis nuo vidurnakčio iki vidurnakčio. Taigi, jeigu terminas išreiškiamas dienomis, dienų skaičius reiškia kalendorinių dienų skaičių.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Paprastai procesiniai terminai išreiškiami dienomis.

Terminas išreiškiamas mėnesiais, jeigu, pavyzdžiui, pasibaigus terminui negalima paduoti apeliacinio skundo. Pagal TsMS 632 straipsnį apeliacinį skundą galima paduoti per trisdešimt dienų nuo sprendimo įteikimo apeliacinio skundo teikėjui, tačiau ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo pirmosios instancijos teismo sprendimo viešo paskelbimo dienos. Kai nuo sprendimo viešo paskelbimo dienos praeina penki mėnesiai, apeliacinio skundo negalima paduoti net ir tuo atveju, jei iki penkių mėnesių termino pabaigos nuo sprendimo įteikimo ir paskelbimo yra likusios mažiau nei trisdešimt dienų. Šis absoliutus apribojimas nustatytas siekiant užtikrinti teisinį tikrumą. Panašus absoliutus penkių mėnesių apskundimo terminas taip pat nustatytas, pavyzdžiui, apeliaciniam skundui, kuriuo apskundžiama nutartis, arba kasaciniam skundui paduoti.

Metais išreiškiamo termino pavyzdys – teisės reikalauti kompensuoti valstybinę rinkliavą ar užstatą pabaiga: reikalavimo nebegalima teikti, kai nuo metų, per kuriuos buvo sumokėtas užstatas arba valstybinė rinkliava, pabaigos praeina du metai, tačiau tik tuo atveju, jeigu procesas baigtas ir yra įsigaliojęs sprendimas. Vis dėlto tai yra reikalavimo teisės pabaigos, o ne procesinis terminas, – tokio termino negalima nei pratęsti, nei atstatyti. Reikalavimo teisės pabaigos terminas taip pat išreiškiamas metais. Tai taip pat nėra procesinis terminas. Pagal TsÜS 143 straipsnį teismas į reikalavimo teisės pasibaigimą atsižvelgia tik privalančio įvykdyti reikalavimą asmens prašymu.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Terminas baigiamas skaičiuoti nurodytą dieną. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip savaitėmis skaičiuojamas laikotarpis, nurodyta diena yra atitinkama paskutinės laikotarpio savaitės diena. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip mėnesiais skaičiuojamas laikotarpis, nurodyta diena yra atitinkama paskutinio mėnesio diena. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip metais skaičiuojamas laikotarpis, nurodyta diena yra atitinkamo paskutinių metų mėnesio atitinkama diena. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip mėnesiais arba metais skaičiuojamas laikotarpis ir nurodyta diena patenka į mėnesį, neturinčią tos konkrečios dienos, tada nurodyta diena laikoma paskutinė mėnesio diena (TsÜS 136 straipsnio 2–5 dalys).

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip. Civilinio kodekso įstatymo Bendrosios dalies 136 straipsnio 8 dalyje teigiama, kad jeigu nurodyta diena ketinimų deklaracijai pateikti arba prievolei atlikti sutampa su valstybine švente arba kita nedarbo diena, nurodyta diena laikoma pirmoji darbo diena, einanti po nedarbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Pagal TsMS 64 straipsnio 1 dalį teismas remdamasis motyvuotu prašymu arba savo iniciatyva gali pratęsti savo nustatytą procesinį terminą, jeigu yra pagrįstų priežasčių tai padaryti. Terminą daugiau nei vieną kartą galima pratęsti tik esant priešingos proceso šalies sutikimui.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinį skundą reikia paduoti per trisdešimt dienų nuo sprendimo įteikimo apeliacinio skundo teikėjui, tačiau ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo pirmosios instancijos teismo (est. *esimese astme kohus*) sprendimo viešo paskelbimo dienos (TsMS 632 straipsnio 1 dalis). Tačiau esama šios bendros taisyklės išimčių:

Jeigu apskrities teismas (est. *maakohus*), nagrinėdamas bylą, sprendimo rezoliucinėje dalyje paskelbia, kad tam tikri bendrojo taikymo teisės aktai prieštarauja Konstitucijai (est. *põhiseadus*), ir atsisako juos taikyti, terminas apeliaciniam skundui paduoti nepradedamas skaičiuoti tol, kol Aukščiausiąjame Teisme (est. *Riigikohus*) atlikus Konstitucijos peržiūrą nepaskelbiama nutartis dėl bendrojo taikymo teisės akto, kuris nebuvo taikomas.

Jeigu per terminą apeliaciniam skundui paduoti byloje priimamas papildomas sprendimas, terminas apeliaciniam skundui paduoti pradėdamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai paskelbiamas papildomas sprendimas, ir jis taip pat taikomas pradiniam sprendimui. Tais atvejais, kai praleista dalis pridedama prie sprendimo, priimto be aprašomosios ar motyvuojamosios dalies, terminas apeliaciniam skundui paduoti pradėdamas skaičiuoti iš naujo nuo viso sprendimo paskelbimo dienos.

Jeigu proceso šalys pasiekia atitinkamą susitarimą ir informuoja teisumą, terminas apeliaciniam skundui paduoti gali būti sutrumpintas arba pailgintas iki penkių mėnesių nuo sprendimo paskelbimo dienos.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teisumą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teisumą terminą?

Pagal Civilinio proceso kodeksą teismas skiria teismo posėdžio datą iš karto, kai tik gauna prašymą arba pareiškimą ir atsiliepimą į jį, arba pasibaigus atsiliepimo terminui. Teismas gali skirti teismo posėdžio datą prieš gaudamas atsiliepimą arba prieš pasibaigiant atsiliepimo terminui, jeigu galima daryti prielaidą, kad teismo posėdis bus reikalingas bylai nagrinėti neatsižvelgiant į atsiliepimą, arba jeigu iš karto skirti teismo posėdžio datą esamomis aplinkybėmis yra pagrįsta dėl kitų priežasčių. Jeigu teismas nereikalauja atsiliepimo, jis skiria teismo posėdžio datą iš karto, kai tik gauna prašymą arba pareiškimą. Jeigu įmanoma, teismas, skirdamas teismo posėdžio datą, gauna proceso dalyvių nuomonę ir į ją atsižvelgia.

Teismas gali atšaukti teismo posėdį, pakeisti jo laiką arba jį nutraukti tik dėl pagrįstų priežasčių (TsMS 352 straipsnio 1 dalis).

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Jeigu procesas vyksta pagal Estijos proceso teisę, asmuo nepraranda teisės prašyti pratęsti procesinį terminą vien remiantis tuo, ar terminą galima pratęsti toje vietoje, kurioje asmuo sužinojo apie veiksmą.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jeigu procesinis veiksmas neatliekamas laiku, proceso dalyvis neturi teisės atlikti procesinį veiksmą vėliau, išskyrus atvejus, kai teismas atstato įstatymo numatytą terminą, pratęsia savo nustatytą terminą arba išnagrinėja proceso dalyvio pateiktą prašymą, pareiškimą, įrodymus ar prieštaravimą. Ši nuostata taikoma neatsižvelgiant į tai, ar proceso dalyvis prieš tai buvo įspėtas apie tokius padarinius.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisinių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu neatvykus atsakovui teismas priėmė sprendimą už akių, atsakovas gali pateikti prašymą panaikinti teismo sprendimą už akių (TsMS 415 straipsnis). Atsakovas gali pateikti prašymą panaikinti teismo sprendimą už akių, jeigu atsakovo neveikimas, dėl kurio teismas priėmė sprendimą už akių, pateisinamas pagrįstomis priežastimis. Pagrįstos priežastys, kuriomis galima pateisinti neatsiliepimą į ieškinį arba neatvykimą į teismo posėdį ir nepranešimą teismui apie tai, pirmiausia yra eismo sutrikimai, netikėta proceso šalies liga arba netikėta sunki proceso šaliai artimo asmens liga, dėl kurių proceso šalis neatsiliepė į ieškinį arba neatvyko į teisumą ir neatsiuntė į teisumą atstovo (422 straipsnio 1 dalis).

Prašymas panaikinti teismo sprendimą už akių gali būti pateiktas neatsižvelgiant į tai, ar esama pagrįstų priežasčių, jeigu:

neatsiliepimo į ieškinį atveju – ieškinyje atsakovui arba jo atstovui buvo pristatytas kitaip nei asmeniškai pasirašytinai arba elektroniniu būdu;

neatvykimo į teismo posėdį atveju – šaukimas atsakovui arba jo atstovui buvo pristatytas kitaip nei asmeniškai pasirašytinai arba įteikiant per teismo posėdį ar elektroniniu būdu;

teismas negalėjo teisėtai priimti sprendimo už akių.

Prašymas panaikinti teismo sprendimą už akių gali būti pateiktas per trisdešimt dienų nuo teismo sprendimo už akių įteikimo. Jeigu teismo sprendimas už akių įteikiamas jį viešai paskelbiant, prašymas panaikinti teismo sprendimą už akių gali būti pateiktas per trisdešimt dienų nuo tos dienos, kurią atsakovas sužinojo apie teismo sprendimą už akių arba apie vykdymo užtikrinimo procedūras, pradėtas siekiant užtikrinti teismo sprendimo už akių įvykdymą. Jeigu atnaujinus procesą dėl atsakovo priimamas kitas teismo sprendimas už akių, atsakovas gali apeliacine tvarka apskųsti tą sprendimą tik remdamasis tuo, kad buvo nepatikrintos reikiamos sąlygos teismo sprendimui už akių priimti.

Paskutinis naujinimas: 15/12/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([en](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Procesiniai terminai - Airija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagrindinės terminų rūšys yra tokios:

Atsiliepimo į ieškinį terminas: kai atsakovui įteikiamas aukštajame teisme pareikštas ieškinys, atsakovas turi per aštuonias dienas pateikti įteikimo patvirtinimą, vadinamą „atvykimu“. Tačiau aštuonių dienų terminas netaikomas „specialiajam šaukimui“, kaip nurodyta [Aukštesniųjų teismų taisyklių](#) 12 nutarimo 2 taisyklėje, pagal kurią „atvykimo“ patvirtinimą leidžiama pateikti bet kuriuo metu.

Į bendrąjį 8 dienų laikotarpį neįskaičiuojama įteikimo data, nebent teismas nurodo kitaip. Tada atsakovas turi per tolesnį 28 dienų laikotarpį nuo ieškinio pareiškimo pristatymo dienos arba nuo „atvykimo“ patvirtinimui skirtą terminą, atsižvelgiant į tai, kuris iš jų vėlesnis, pateikti atsiliepimą į ieškinį [Aukštesniųjų teismų taisyklių](#) 21 nutarimo 1 taisyklė].

Apygardos teisme vykstančiame civiliniame procese atsakovas privalo savo atsiliepimą į ieškinį ieškovui pateikti per 10 dienų nuo „atvykimo“ patvirtinimo [2001 m. Apygardos teismo taisyklių](#) 15 nutarimo 4 taisyklė]. Apylinkės teisme „atvykimo“ patvirtinimas ir atsiliepimas į ieškinį turi būti pateikti ne vėliau kaip per 28 dienas nuo pranešimo apie ieškinį įteikimo [Apylinkės teismo taisyklių](#) 42 nutarimas].

Teismo sprendimo vykdymo užtikrinimo terminas: aukštajame teisme teismo sprendimo vykdymo užtikrinimo procesas gali būti pradėdamas per šešerius metus nuo tos dienos, kai teismo sprendimas tapo vykdytinas [Aukštesniųjų teismų taisyklių](#) 42 nutarimo 23 taisyklė]. Jeigu praėjo šešeri metai arba dėl mirties ar kitų priežasčių pasikeitė bylos šalis, reikia kreiptis į teismą leidimo pradėti vykdymo užtikrinimą. Senaties terminas pareiškimui dėl teismo sprendimo pateikti sueina praėjus 12 metų nuo tos dienos, kai teismo sprendimas tapo vykdytinas [1957 m. Senaties terminų įstatymo](#) 11 straipsnis].

Senaties terminai: Bylose dėl sutarčių sutarties šalis ieškinį gali pareikšti per šešerius metus nuo tos dienos, kurią atsirado pagrindas ieškinui pareikšti. Savarankiško delikto byloje asmuo ieškinį paprastai gali pareikšti per šešerius metus, tačiau kūno sužalojimo bei garbės ir orumo įžeidimo byloje taikomos specialios teisės normos.

Kūno sužalojimo byloje asmuo gali pareikšti ieškinį per dvejus metus nuo sužalojimo dienos arba nuo tos dienos, kurią sužinojo apie sužalojimo padarymą, jeigu ši diena yra vėlesnė [2004 m. Civilinės atsakomybės ir teismų įstatymo](#) 7 straipsnis].

Garbės ir orumo įžeidimo byloje asmuo ieškinį gali pareikšti per vienus metus – šis terminas išimtinėmis aplinkybėmis gali būti pratęstas iki dvejų metų.

Jeigu ieškinį ketinama pareikšti palikimo atžvilgiu, ieškinys turi būti pareiškiamas per dvejus metus nuo mirties arba per įprastą senaties terminą, priklausomai nuo to, kuris terminas yra trumpesnis [1961 m. Civilinės atsakomybės įstatymo](#) 9 straipsnio 2 dalis].

Procesą pagal 2010 m. Civilinės partnerystės ir tam tikrų sugyventinių teisių ir pareigų įstatymo 15 antraštinę dalį sugyventiniai turi pradėti per dvejus metus nuo jų santykių pabaigos.

Žemės susigrąžinimo byloje senaties terminas yra 12 metų.

Įprastinės nuomos delspinigių išieškojimo byloje senaties terminas yra šešeri metai. Hipotekos grąžinimo byloje senaties terminas yra 12 metų. Ieškiniams dėl gelbėjimo taikomas dvejų metų senaties terminas. Ieškinį dėl žalos, kylančios iš numanomų sąlygų pažeidimo, susijusio su trūkumų turinčia transporto priemone, asmuo gali pareikšti per dvejus metus [1980 m. Prekių pardavimo ir paslaugų teikimo įstatymo](#) 13 straipsnio 8 dalis]. Ieškinys dėl žalos, susijusios su trūkumų turinčiu gaminiu, turi būti pareiškiamas per trejus metus [1991 m. Atsakomybės už gaminius su trūkumais įstatymo](#) 7 straipsnio 1 dalis].

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Teismų posėdžių laiko ir atostogų laikotarpių nustatymo taisyklės galima rasti per nuorodą šio dokumento pabaigoje.

Airijoje į nedarbo dienų sąrašą, be šeštadienio ir sekmadienio, dar įtraukiamos šios dienos:

Naujųjų metų diena (sausio 1 d.)

Šv. Patriko diena (kovo 17 d.)

Velykų antroji diena

Kalėdos (gruodžio 25 d.)

Šv. Stepono diena (gruodžio 26 d.)

Pirmasis gegužės, birželio ir rugpjūčio mėn. pirmadienis

Paskutinis spalio mėn. pirmadienis

Kai Kalėdos, Šv. Stepono diena arba Naujųjų metų diena sutampa su savaitgalio, po jų einanti darbo diena tampa švenčių diena. Taip pat atkreipkite dėmesį į teismo atostogų laikotarpį, kuriuo rengiama mažai teismo posėdžių, pvz., „atostogų posėdžiai“ ir skubių pareiškimų nagrinėjimo posėdžiai. Pavyzdžiui, per ilgą atostogą rugpjūčio ir rugsėjo mėn. aukštesniuose teismuose ir apygardos teisme rengiama mažai posėdžių.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

[1957 m. Senaties terminų įstatyme](#) su pakeitimais, nurodomi terminai, per kuriuos turi būti pradėdamas teismo procesas. Ieškinio pateikti pasibaigus senaties terminui neleidžiama tik tuo atveju, jeigu atsakovas pasibaigusį senaties terminą pateikia kaip gynybinį argumentą. Atitinkamai senaties terminas neturi poveikio ieškovo teisei pareikšti ieškinį, tačiau gali turėti poveikį jo teisei laimėti. Taip pat reikšmę turi tai, kad, net jeigu ieškinys pareiškiamas per aktualų laikotarpį, aukštasis teismas vis tiek turi savaiminę jurisdikciją atmesti ieškinį teisingumo labui, jeigu nuo ieškinio pagrindo atsiradimo dienos iki proceso pradėjimo arba ieškinio pareiškimo dienos yra praėję tiek daug laiko, kad atsakovo atžvilgiu būtų pasielgta neteisingai. Taip pat žr. pirmiau pateiktą atsakymą į 1 klausimą.

4 Kai tam tikrą veiksma ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradėdamas skaičiuoti terminas?

Laikotarpis pradėdamas skaičiuoti nuo atitinkamo įvykio dienos arba nuo sužinojimo apie atitinkamą įvykį (pvz., sužalojimą) dienos. Pavyzdžiui, jeigu teismas suteikia savaitę tam tikram veiksmui atlikti, tada atitinkamas veiksmas turi būti atliktas arba atitinkamas dokumentas turi būti pateiktas per savaitę nuo nutarties, kuria nurodoma atlikti tą veiksma, priėmimo. Panašiai jeigu šalis gali sprendimo vykdymą užtikrinti per šešerius metus, šis terminas sueina praėjus šešeriems metams nuo tos dienos, kurią teismo sprendimas tapo vykdytinas.

Apskritai, išskyrus atvejus, kai teisės nuostatose išreikštas priešingas ketinimas, jeigu nustatyta, kad laikotarpis pradėdamas skaičiuoti konkrečią dieną, ta diena įtraukiama į minėtą laikotarpį [2005 m. Aiškinimo įstatymo 18 straipsnio h punktas]. Tačiau Aukštesniųjų teismų taisyklių 122 nutarimo 10 taisyklėje numatyta, kad, jeigu tomis taisyklėmis nustatytas konkretus dienų skaičius (o ne „iššitos“ dienos), skaičiuojant laikotarpį pirmoji diena neįtraukiama.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Jeigu kitai bylos šaliai dokumentas turi būti įteiktas iki konkrečios dienos arba per tam tikrą dienų skaičių, paprastai jį pavedama siųsti paprastu iš anksto apmokėtu laišku arba registruotu laišku. Jeigu dokumentas įteikiamas paprastu iš anksto apmokėtu laišku, laikoma, kad jis kitai bylos šaliai buvo įteiktas tokiu metu, koku vokus, kuriame yra dokumentas, paprastai pristatomas paštu – dažniausiai praėjus dienai po išsiuntimo. [Civilinio dokumento įteikimo apygardos teisme taisyklės žr. [☞ 2001 m. Apygardos teismo taisyklių](#) 11 nutarimo 10 taisyklėje ir 14 nutarimo 3 taisyklės vi punkte; pranešimo apie ieškinį apylinkės teisme taisyklės žr. [☞ Apylinkės teismo taisyklių](#) 41 nutarime; šaukimo įteikimo aukštajame teisme taisyklės žr. [☞ Aukštesniųjų teismų taisyklių](#) 9 nutarime]. Bendrosios laiko, įskaitant kai įteikimas laikomas atliktu, nustatymo taisyklės reglamentuojamos Aukštesniųjų teismų taisyklių 122 nutarime ([☞ Aukštesniųjų teismų taisyklių](#) 122 nutarimo 9 taisyklė).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Kai laikotarpis pradamas skaičiuoti konkrečią dieną arba nuo konkrečios dienos, pavyzdžiui, jeigu dokumentas bylos šaliai turi būti įteiktas „per septynias dienas“, pagal įstatymą arba teismo taisykles laikoma, kad pirmoji diena (pavyzdžiui, diena, kurią priimama nutartis) yra įtraukta į tą laikotarpį. Tačiau Aukštesniųjų teismų taisyklių 122 nutarimo 10 taisyklėje numatyta, kad, jeigu tomis taisyklėmis nustatytas konkretus dienų skaičius (o ne „iššitos“ dienos), pirmoji diena neįtraukiama. Kai laikotarpis baigiamas skaičiuoti konkrečią dieną arba skaičiuojamas iki tos dienos, tada laikoma, kad ta diena yra įtraukta į laikotarpį. Kai dokumentui įteikti arba procedūrai atlikti skiriamos mažiau negu šešios dienos, tada, skaičiuojant laikotarpį, neįtraukiamas šeštadienis, sekmadienis, Kalėdų diena ir Didysis penktadienis. ([☞ Aukštesniųjų teismų taisyklių](#) 122 nutarimas).

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kalendorinės dienos, nebent nurodyta kitaip.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Kai laikotarpis tam tikram veiksmui arba tam tikrai procedūrai atlikti nustatomas mėnesiais arba metais, toks laikotarpis skaičiuojamas kalendoriniais mėnesiais, nebent nurodyta kitaip.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Apskritai, išskyrus atvejus, kai teisės nuostatose išreikštas priešingas ketinimas, jeigu nustatyta, kad laikotarpis pradamas skaičiuoti konkrečią dieną arba nuo konkrečios dienos, ta diena įtraukiama į minėtą laikotarpį, be to, jeigu nustatyta, kad laikotarpis baigiamas skaičiuoti konkrečią dieną arba iki konkrečios dienos, ta diena įtraukiama į laikotarpį [2005 m. Aiškinimo įstatymo 18 straipsnio h punktas]. Tačiau Aukštesniųjų teismų taisyklių 122 nutarimo 10 taisyklėje numatyta, kad, jeigu tomis taisyklėmis nustatytas konkretus dienų skaičius (o ne „iššitos“ dienos), skaičiuojant laikotarpį pirmoji diena neįtraukiama.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip, jeigu terminas veiksmui arba procedūrai atlikti baigiasi šeštadienį, sekmadienį arba kitą teismo kanceliarijos nedarbo dieną ir jeigu dėl to minėto veiksmo tą dieną atlikti negalima, laikoma, kad tas laikotarpis baigiasi kitą teismo kanceliarijos darbo dieną. Ši taisyklė taikoma visais atvejais, kai nustatytas laikotarpio pabaigos terminas.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Kai senaties terminas numatytas įstatyme, teismai neturi įgaliojimų tą terminą pratęsti. Tačiau teismams suteikiama jurisdikcija savo nuožiūra pratęsti arba sutrumpinti laikotarpius, kurie yra nustatyti teismo taisyklėse arba, tam tikrais atvejais, teismo nutartyse. Jeigu ieškovas mano, kad tam yra išimtinių aplinkybių, jis gali prašyti teismo pareikšimą apsvarstyti nedelsiant ir nelaukiant, kol atsakovui bus įteikti dokumentai. Tai laikoma pareikšimu *ex parte* arba „be pranešimo“. Jeigu priimama nutartis dėl pareikšimo *ex parte*, kitai bylos šaliai pranešama apie tos nutarties priėmimą ir tada jai suteikiama galimybė atvykti į teismą ir pateikti prašymą, kad nutartis būtų pakeista arba panaikinta. Paprastai teismo dokumentui pateikti skirtą terminą galima pratęsti šalių tarpusavio sutikimu. Kai bylos šalis siekia, kad būtų pratęstas apeliacinio skundo pateikimo terminas, ji turi įrodyti, kad ji ketino apeliacinį skundą pateikti per apribotą laiką ir kad to nepadarė dėl klaidos, kuriai pagrįsti ji turi argumentų. Jeigu dėl termino pabaigos pablogėjo kitos šalies padėtis, tai gali būti aktualus veiksnys ir teismas tokiomis aplinkybėmis gali pasinaudoti teise savo nuožiūra atsisakyti pratęsti terminą.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinis skundas, kuriuo apskundžiamas aukštojo teismo sprendimas, turi būti pateikiamas per 28 dienas nuo sprendimo, kuris skundžiamas, galutinio surašymo.

Jeigu asmuo pageidauja apskųsti apygardos teismo nutartį, jis privalo apeliacinį skundą pateikti per 10 dienų nuo tos dienos, kurią buvo paskelbtas skundžiamas sprendimas arba nutartis ([☞ Aukštesniųjų teismų taisyklių](#) 61 nutarimo 3 taisyklė).

Jeigu asmuo pageidauja apskųsti apylinkės teismo sprendimą, jis privalo apeliacinį skundą pateikti per 14 dienų nuo apylinkės teismo sprendimo priėmimo dienos ([☞ Apylinkės teismo taisyklių](#) 101 nutarimo 1 taisyklė).

Siekiant, kad teisėjo arba administracinės įstaigos sprendimą peržiūrėtų teismas, prašymas turi būti pateikiamas nedelsiant, per tris mėnesius nuo tos dienos, kai pirmą kartą atsirado prašymo pagrindai, nebent teismas mano, jog yra pagrįstų priežasčių terminą pratęsti. ([☞ Aukštesniųjų teismų taisyklių](#) 84 nutarimo 21 taisyklės 1 dalis)

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Kai senaties terminas numatytas įstatyme, teismai neturi įgaliojimų tą terminą pratęsti ar sutrumpinti. Tačiau, taikant atitinkamą įstatymo nuostatą, teismas turi įgaliojimą savo nuožiūra pratęsti arba sutrumpinti terminą tam tikriems veiksams atlikti. Ir Aukštesniųjų teismų taisyklėse, ir Apygardos teismo taisyklėse numatyta, kad teismas turi įgaliojimus pratęsti arba sutrumpinti tose taisyklėse nurodytą arba bet kurio teismo nustatytą terminą.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne, bylos šalis nepraranda galimybės pasinaudoti pratęstu terminu.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Bylos šalis, kuri nesilaiko teismo nustatytų arba teismo taisyklėse arba teisės aktuose išdėstytų terminų, pralaimi bylos etapą. Pavyzdžiui, jeigu atsakovas neatvyksta į teismą arba nepateikia atsiliepimo į ieškinį, tada ieškovas gali pateikti prašymą priimti sprendimą už akių, nesant atsiliepimo į ieškinį. Jeigu tokiomis aplinkybėmis teismas priima atsakovui nepalankų sprendimą, atsakovas gali prašyti panaikinti sprendimą arba gali teikti apeliacinį skundą aukštesnės instancijos teismui. Jeigu ieškovas laiku nepateikia savo ieškinio motyvų, atsakovas gali pateikti prašymą atmesti ieškinį dėl vilkinimo. Ieškovas šią nutartį gali apskųsti aukštesnės instancijos teismui. Teismas taip pat gali pasinaudoti teise savo nuožiūra taip paskirstyti bylos išlaidas, kad būtų nubausta šalis, kuri nepagrįstai vilkina bylą arba nesilaikė atitinkamų terminų.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Terminą praleidusi šalis gali prašyti teismo priimti nutartį, kuria terminas būtų pratęsiamas. Jeigu dėl pasibaigusio termino buvo priimtas sprendimas už akių, galima prašyti panaikinti sprendimą, o jeigu toks prašymas nepatenkinamas, galima teikti apeliacinį skundą aukštesnės instancijos teismui.

Paskutinis naujinimas: 17/10/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Graikija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Terminai yra laikotarpiai, per kuriuos turi būti atliktas veiksmas arba kurie turi pasibaigti iki bylos svarstymo arba veiksmo atlikimo. Terminais siekiama greitai įvykdyti teisingumą ir užtikrinti teisę būti išklausytam. Procesiniai terminai yra tie, kurių laikymasis ar nesilaikymas turi procesinių padarinių. Jie skirstomi į dvi pagrindines kategorijas: 1) nurodytas terminas VEIKSMUI atlikti yra laikotarpis, kurio turi būti atliktas procesinis veiksmas, pvz., teisinis terminas apeliaciniam skundui pateikti (žr. CPK 318 straipsnio 1 dalį); 2) PARENGIAMASIS terminas yra laikotarpis, kuriam pasibaigus turi būti atliekamas procesinis veiksmas. Šie terminai, pvz., terminas, per kurį turi būti įteikiamas teismo šaukimas atsakovui (CPK 228 straipsnis), paprastai yra naudingi atsakovams, nes jiems suteikiama laiko pasirengti. Šis skirtumas yra svarbus, nes terminai veiksmui atlikti gali būti pratęsiami šalių tarpusavio susitarimu, o parengiamieji terminai negali būti pratęsiami. Terminai veiksmui atlikti baigiasi kitą darbo dieną, jeigu jų pabaiga sutampa su teisės aktuose nustatyta nedarbo diena, o parengiamieji terminai baigiasi savo pabaigos dieną neatsižvelgiant į tai, ar ta diena yra valstybinė šventė arba nedarbo diena. Svarbūs procesiniai terminai pagal Civilinio proceso kodeksą (CPK), be kita ko, yra šie:

terminas, per kurį turi būti įteikiami šaukimai šalims po ieškinio pateikimo (šešiasdešimt [60] dienų iki posėdžio, nebent šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta yra nežinoma – tokiu atveju terminas yra devyniasdešimt [90] dienų iki posėdžio – žr. CPK 228 straipsnį);

terminas, per kurį turi būti pateikiamas prašymas panaikinti sprendimą (penkiolika [15] dienų nuo sprendimo įteikimo, jeigu *in absentia* apklausiama šalis gyvena Graikijoje, nebent neatvykusi šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šešiasdešimt [60] dienų nuo sprendimo įteikimo, žr. CPK 503 straipsnį);

apeliacinio skundo pateikimo terminas (trisdešimt [30] dienų nuo galutinio sprendimo įteikimo, jeigu apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena Graikijoje, nebent apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šešiasdešimt [60] dienų nuo galutinio sprendimo įteikimo. Jeigu galutinis sprendimas nėra įteiktas, apeliacinio skundo pateikimo terminas yra treji [3] metai nuo sprendimo paskelbimo – žr. CPK 518 straipsnį);

teisminio nagrinėjimo atnaujinimo terminas (šešiasdešimt [60] dienų, jeigu procesą pradedanti šalis gyvena Graikijoje, nebent procesą pradedanti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šimtas dvidešimt [120] dienų – žr. CPK 545 straipsnį); papildomo apeliacinio skundo pateikimo terminas (trisdešimt [30] dienų nuo sprendimo įteikimo, jeigu apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena Graikijoje, nebent apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra devyniasdešimt [90] dienų nuo sprendimo įteikimo. Jeigu sprendimas nėra įteiktas, papildomo apeliacinio skundo pateikimo terminas yra treji [3] metai nuo sprendimo paskelbimo – žr. CPK 564 straipsnį).

CPK visų pirma reglamentuojami kitų procesų procesiniai terminai, pvz., procesų, susijusių su santuokos bylomis (santuokos nutraukimu, santuokos pripažinimu negaliojančia ir kt.), prašymu išduoti mokėjimo įsakymą ir tokio prašymo užprotestavimu (žr. CPK 632 straipsnį), ginčais dėl nuomos, darbo ginčais, laikinosiomis apsaugos priemonėmis, vykdymo procesais ir tokių vykdymo procesų užprotestavimu.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Graikijoje nebaigtinis švenčių dienų sąrašas išdėstytas Įstatyme Nr. 1157/1981. Švenčių dienos nustatymo kriterijus yra bendras operacijų nevykdymas, todėl konkrečių profesijų ar tarnybų šventės reikšmės neturi. Tai gali būti valstybinės, religinės ar kitos šventės, net ir vietinio ar nenuolatinio pobūdžio. Viešųjų tarnybų šventės yra nedarbo dienos. Švenčių dienomis laikomos šios dienos: kovo 25 d. (valstybinė šventė), spalio 28 d. (valstybinė šventė), Naujųjų metų diena, Trys karaliai (sausio 6 d.), Didysis penktadienis, Velykų sekmadienis, gegužės 1 d., rugpjūčio 15 d., Kalėdos ir antroji Kalėdų diena, Sekminių pirmadienis, Švarusis pirmadienis (pirmoji Gavėnios diena) ir visi sekmadieniai.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Procesiniai terminai nurodyti CPK 144–151 straipsniuose. Priklausomai nuo termino trukmę lemiančio šaltinio, terminai skirstomi į įstatyminius (nustatytus teisės aktais, pvz., terminus ieškiniams pateikti), teisminius (kuriuos nustato byla nagrinėjantis teismas, pvz., terminą, iki kurio šalys turi atvykti asmeniškai – žr. CPK 245 straipsnį), stabdomojo poveikio (kurių nesilaikius teismo posėdis atidedamas) ir privalomus (kurių nesilaikius netenkama tam tikros teisės). Terminų pradžia ir pabaiga bus aptarta toliau. Jeigu termino eigoje šalis miršta, termino skaičiavimas nutrūksta. Jeigu terminas pradedamas skaičiuoti nuo dokumento įteikimo, naujasis terminas pradedamas skaičiuoti nuo dokumento įteikimo mirusiojo teisių perėmėjams. Jeigu terminas pradedamas skaičiuoti nuo kito įvykio dienos, naujasis terminas pradedamas skaičiuoti nuo atitinkamo pareiškimo įteikimo minėtiesiems asmenims. Jeigu termino eigoje teisminis bylos nagrinėjimas nutraukiamas, termino skaičiavimas nutrūksta ir naujas terminas pradedamas skaičiuoti nuo pirmos pakartotinio teisminio nagrinėjimo dienos. Rugpjūčio 1–31 d. laikotarpis neįskaičiuojamas į terminus veiksmui atlikti, nurodytus CPK 147 straipsnio 7 dalyje. Tai, be kita ko, yra terminai ieškiniui pateikti ir terminai prieštaravimui pateikti.

Teisės aktuose leidžiama pratęsti terminą ne tik šalių tarpusavio sutarimu, bet ir teisėjo sutikimu. Galima pratęsti ir įstatyminius, ir teisminius terminus, tačiau tik tuo atveju, jei pratęsimo nedaroma poveikio trečiųjų šalių teisėms. Teisėjas nėra saistomas prašymo pratęsti sutarties galiojimą – kiekvienu konkrečiu atveju įvertindamas aplinkybes, jis gali prašymą patenkinti iš dalies arba jį atmesti. Tai reiškia, kad šalys turi nurodyti priežastis pratęsimui pagrįsti. Galiausiai terminas gali būti sutrumpintas teismo nutartimi, jeigu šalys dėl to sutaria. Galima sutrumpinti visus įstatyminius terminus, išskyrus terminą ieškiniui pateikti.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko termino pradžią lėmęs įvykis (*a momento ad momentum*).

5 Ar dokumentų perdavimu ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Civilinio proceso kodekse nenumatyta pratęsti ar sutrumpinti termino, jeigu dokumentai perduodami arba siunčiami paštu ar naudojantis kitos rūšies transporto paslauga.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Diena, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis, gali būti įskaičiuojama tik tuo atveju, jei tai konkrečiai numatyta teisės aktuose, teismo sprendime arba sutartyje. Nuostata, kad konkretus terminas pradedamas skaičiuoti nuo įteikimo dienos, nėra vienas iš tų atvejų. Taigi, kritinės reikšmės terminai, per kuriuos turi būti imamasi teisių gynimo priemonių – turi būti pateikiamas apeliacinis skundas, papildomas apeliacinis skundas ar prieštaravimas, pradedami skaičiuoti kitą dieną po to, kai įteikiamas arba paskelbiamas teismo sprendimas. Tačiau kai numatyta, kad terminas pradedamas skaičiuoti konkrečią dieną, skaičiuojant terminą į tą dieną atsižvelgiama. Kai termino pradžią lėmęs įvykis yra dokumento įteikimas, bet kuris kitas būdas, kuriuo gaunamas pranešimas apie įteiktino dokumento turinį, skaičiuojant terminą neturi reikšmės.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Į terminą įeinančios švenčių dienos neturi reikšmės. Skaičiuojant terminą į darbo dienas atsižvelgiama tik tuo atveju, jeigu tai yra konkrečiai numatyta (pvz., taip skaičiuojamas terminas, per kurį turi būti apeliacine tvarka apskųstas mokėjimo įsakymas).

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Panašiai, jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais arba metais, į jį įeinančios švenčių dienos neturi reikšmės, jeigu teisės aktuose konkrečiai nenumatyta, kad terminas susijęs su darbo dienomis.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Jeigu terminas skaičiuojamas metais, jis baigiasi dieną, kuri sutampa su praėjusių metų atitinkama diena. Atkreipkite dėmesį, kad, skaičiuojant terminą, į jį įsiterpę keliamieji metai neturi reikšmės.

Jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais, jis baigiasi praėjus paskutinio mėnesio dienai, kuri sutampa su jo pradžios diena. Jeigu tokio sutapimo nėra, terminas baigiasi paskutinę mėnesio dieną. Atkreipkite dėmesį, kad kiekvieno mėnesio dienų skaičius neturi reikšmės.

Pusės metų terminas taikomas kaip šešių (6) mėnesių terminas, o pusės mėnesio terminas taikomas kaip penkiolikos (15) dienų terminas.

Jeigu terminas skaičiuojamas savaitėmis, jis baigiasi savaitės dieną, atitinkančią termino pradžios dieną; t. y. jeigu įvykis įvyko pirmadienį, savaitės trukmės terminas baigiasi kitą pirmadienį.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną arba nedarbo dieną, jis pratęsiamas iki kitos darbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Teisės aktuose leidžiama pratęsti terminą ne tik šalių tarpusavio sutarimu, bet ir teisėjo sutikimu. Galima pratęsti ir įstatyminius, ir teismo terminus, tačiau tik tuo atveju, jei pratęsimu nedaroma poveikio trečiųjų šalių teisėms. Teisėjas nėra saistomas prašymo pratęsti sutarties galiojimą – kiekvienu konkrečiu atveju įvertindamas aplinkybes, jis gali prašymą patenkinti iš dalies arba jį atmesti.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Terminas, per kurį turi būti pateikiamas prašymas panaikinti sprendimą (penkiolika [15] dienų nuo sprendimo įteikimo, jeigu *in absentia* apklausia šalis gyvena Graikijoje, nebent neatvykusio šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šešiasdešimt [60] dienų nuo sprendimo įteikimo, žr. CPK 503 straipsnį).

Apeliacinio skundo pateikimo terminas nustatytas CPK 518 straipsnio 1 dalyje. Jeigu apeliacinio skundo teikėjas gyvena Graikijoje, toks terminas yra trisdešimt (30) dienų, o jeigu jis gyvena užsienyje arba jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra nežinoma, šis terminas yra šešiasdešimt (60) dienų.

Šešiasdešimties (60) dienų terminas netaikomas asmenims, kurie užsienyje gyvena laikinai (laisvalaikio kelionė, kelių dienų išvyka konkrečiu tikslu), tam tikra gyvenimo užsienyje trukmė susiejama su jo profesine ar santuokine padėtimi.

Teismo nagrinėjimo atnaujinimo terminas (šešiasdešimt [60] dienų, jeigu procesą pradėdanti šalis gyvena Graikijoje, nebent procesą pradėdanti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra šimtas dvidešimt [120] dienų – žr. CPK 545 straipsnį).

Papildomo apeliacinio skundo pateikimo terminas (trisdešimt [30] dienų nuo sprendimo įteikimo, jeigu apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena Graikijoje, nebent apeliacinį skundą teikianti šalis gyvena užsienyje arba jos nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma – tuo atveju terminas yra devyniasdešimt [90] dienų nuo sprendimo įteikimo. Jeigu sprendimas nėra įteiktas, papildomo apeliacinio skundo pateikimo terminas yra treji [3] metai nuo sprendimo paskelbimo – žr. CPK 564 straipsnį).

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Nepriklausomai nuo ginčo pobūdžio, ieškinyje dėl teisminės apsaugos pagal Graikijos teisės aktus apima ir nuolatinę, ir laikinąją teisminę apsaugą. Tais atvejais, kai dėl bylos skubumo arba siekiant išvengti gresiančio pavojaus teismai gali skirti priemones, kuriomis užtikrinama arba apsaugoma teisė arba sureguliuojama padėtis, ir jas pertvarkyti arba panaikinti, byla nagrinėjama pagreitinoto proceso tvarka (pagal CPK 682–738 straipsnius). Atsižvelgdamas į bylos skubumą ir į šalių teisę būti išklaustoms ir siekdamas greitai išnagrinėti bylą, teisėjas turi kompetenciją nustatyti posėdžio, kuriame svarstomas laikinųjų apsaugos priemonių taikymas, laiką ir vietą. Taigi, teisėjas turi teisę savo nuožiūra pasirinkti teismo šaukimo paskelbimo būdą ir nustatyti atvykimo į teismo posėdį terminą, kad galėtų atvykti netgi užsienyje gyvenantys asmenys arba asmenys, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra nežinoma. Teismo posėdis gali būti skiriamas ir sekmadienį arba švenčių dieną. Minėtieji terminai taikomi visiems civiliniams procesams, išskyrus procesus dėl laikinųjų apsaugos priemonių, galimybė juos pratęsti nėra numatyta.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Tokios nuostatos Graikijos teisės aktuose nėra.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Terminų, susijusių su teismo veiksmais, nesilaikymas procesinių padarinių neturi. Praleidus terminą apskųsti šalių veiksmus, šios teisės netenkama, o kiti padariniai, pvz., posėdžio neleistinumas, kyla, kai praleidžiami parengiamieji terminai (žr. CPK 271 straipsnio 1 dalį).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisų gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Restitutio in integrum yra Konstitucijoje numatyta teisų gynimo priemonė, kuria naudodamasi šalis, dėl *force majeure* arba dėl kitos šalies apgaulingo ketinimo praleidusi terminą, turi teisę prašyti atkurti iki termino pabaigos buvusią jos padėtį.

Tačiau išimties tvarka tokio prašymo negalima pateikti, jeigu jame remiamasi a) apeliacinio skundo teikėjo įgalioto advokato arba teisinio atstovo klaida, b) faktais, kuriuos teisėjas įvertino svarstydamas prašymą pratęsti arba atidėti terminą, kad prašymas dėl atitinkamo pratęsimo arba atidėjimo būtų patenkintas. Prašyme turi būti nurodytos termino praleidimo priežastys, pateikti įrodymai tiesai ir praleistam veiksmui nustatyti, arba turi būti nurodyta, kad veiksmas yra atliktas. Prašymas taikyti priemonę *restitutio in integrum* turi būti išnagrinėtas per trisdešimt (30) dienų nuo kliūties, sudarančios *force majeure*, pašalinimo arba pranešimo apie apgaulingą ketinimą, su sąlyga, kad naujojo termino negalima taikyti, jei pirmiau nurodytas terminas praleidžiamas dėl bet kokių priežasčių (žr. CPK 152–158 straipsnius).

Tačiau išimties tvarka tokio prašymo negalima pateikti, jeigu jame remiamasi a) apeliacinio skundo teikėjo įgalioto advokato arba teisinio atstovo klaida, b) faktais, kuriuos teisėjas išnagrinėjo svarstydamas prašymą pratęsti arba atidėti terminą, kad prašymas dėl atitinkamo pratęsimo arba atidėjimo būtų patenkintas. Prašyme turi būti nurodytos termino praleidimo priežastys, pateikti įrodymai tiesai ir praleistam veiksmui nustatyti, arba turi būti nurodyta, kad veiksmas yra atliktas. Prašymas taikyti priemonę *restitutio in integrum* turi būti išnagrinėtas per trisdešimt (30) dienų nuo kliūties, sudarančios *force majeure*, pašalinimo arba pranešimo apie apgaulingą ketinimą, su sąlyga, kad naujojo termino negalima taikyti, jei pirmiau nurodytas terminas praleidžiamas dėl bet kurios priežasties (žr. CPK 152–158 straipsnius).

Paskutinis naujinimas: 20/06/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šio dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisų taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba [\[es\]](#) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūs pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [\[en\]](#).

Procesiniai terminai - Ispanija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesiniai veiksmai turi būti atlikti iki teisės aktuose nustatytų konkrečių terminų (isp. *términos*) arba per tam tikrus laikotarpius (isp. *plazos*).

Terminu nustatomas laikas, iki kurio turi būti atliktas konkretus procesinis veiksmas.

Laikotarpiu nustatomas laikas, suteikiamas tam tikram procesui atlikti. Laikotarpiai gali būti skaičiuojami dienomis, savaitėmis, mėnesiais ar metais.

Jeigu teisės aktuose nenustatytas nei laikotarpis, nei terminas, laikoma, kad veiksmas turi būti atliekamas nedelsiant.

Tačiau turi būti taikomas proporcingumo kriterijus, o 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje nustatyta pagrįsto laiko koncepcija (joje atsižvelgiama į tokius veiksnius kaip bylos sudėtingumas, atitinkamos rūšies bylai nagrinėti paprastai skiriamas laikas, bylos šalies interesai ir jos procesinis elgesys, valdžios institucijų elgesys arba turimų išteklų įvertinimas). Tačiau jeigu teismas nesilaiko pagrįsto laiko koncepcijos, tai turi poveikį Ispanijos Konstitucijos 24 straipsnio 2 dalyje įtvirtintai teisei.

Be to, jeigu teismai ir teismų pareigūnai be pagrįstos priežasties nesilaiko terminų ir laikotarpių, pradedama drausminė byla pagal Teismų veiklos pagrindų įstatymą (isp. *Ley Orgánica del Poder Judicial*). Tai neturi poveikio šalies, kurios teisė buvo pažeista, teisei reikalauti atlyginti galimai patirtą žalą.

Be procesinių laikotarpių, dar atskirai taikomi terminai tam tikroms materialinėms juridinėms teisėms įgyvendinti (senaties terminai).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas

Kalbant apie administracinių procedūrų reglamentavimą, Reglamentas (EEB) Nr. 1182/71 šiuo metu į nacionalinę teisę yra perkeltas įstatymo, kuriuo nustatomas viešojo sektoriaus institucijoms taikomas teisinis režimas ir bendras administracinis procesas (isp. *Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común*), 48 straipsniu. 48 straipsnyje numatyta:

Jeigu Ispanijos teisėje arba ES teisės aktuose nenurodyta kitaip, kai laikotarpiai skaičiuojami dienomis, laikoma, kad jie reiškia darbo dienas, o sekmadieniai ir švenčių dienos neįskaitomi. Jeigu laikotarpis skaičiuojamas kalendorinėmis dienomis, tai nurodoma atitinkamose pastabose.

Jeigu laikotarpis skaičiuojamas mėnesiais arba metais, jis pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai pranešama apie veiksmą arba jis paskelbiamas, arba kitą dieną po to, kai pareiškimas pripažįstamas priimtu arba atmetu, jeigu atitinkamos valdžios institucijos nepateikia atsakymo. Jeigu paskutinį laikotarpio mėnesį nėra laikotarpio pradžios datą atitinkančios dienos, laikoma, kad laikotarpis baigiasi paskutinę mėnesio dieną.

Jeigu paskutinė laikotarpio diena yra nedarbo diena, laikotarpis pratęsiamas iki kitos darbo dienos.

Jeigu laikotarpis skaičiuojamas dienomis, dienos pradedamos skaičiuoti kitą dieną po to, kai pranešama apie susijusį veiksmą arba jis paskelbiamas, arba kitą dieną po to, kai pareiškimas pripažįstamas priimtu arba atmetu, jeigu atitinkamos valdžios institucijos nepateikia atsakymo.

Kai savivaldybėje arba autonominėje srityje, kurioje atitinkama šalis gyvena, diena yra darbo diena, o administracinio organo buvimo vietoje ji yra nedarbo diena, arba atvirkščiai, diena visais atvejais laikoma nedarbo diena.

Tai, kad diena paskelbta darbo arba nedarbo diena laikotarpiams apskaičiuoti, nelemia viešojo administravimo įstaigų veikimo, darbo laiko organizavimo ar galimybės visuomenei susipažinti su registru duomenimis.

Terminams apskaičiuoti nedarbo dienų kalendorių nustato centrinė valdžia ir autonominių sričių administracijos savo atitinkamose atsakomybės srityse, vadovaudamosi oficialiu darbo dienų kalendoriumi. Į autonominių sričių patvirtintą kalendorių įtraukiamos įvairių atitinkamos geografinės teritorijos vietos valdžios institucijų, kurioms taikomas kalendorius, nedarbo dienos.

Kalendorius turi būti skelbiamas atitinkamame oficialiajame leidinyje ir kitose žiniasklaidos priemonėse iki kiekvienų metų pradžios – taip užtikrinama, kad visuomenė jį žinotų.

 INTERNETO NUORODA į 2022 m. darbo dienų kalendorių.

Nedarbo dienos teismo proceso tikslu nustatytos Teismų veiklos pagrindų įstatymo 182 straipsnyje. Šiame straipsnyje nustatyta taip:

Procesiniais tikslais nedarbo dienomis laikomos šios dienos: šeštadieniai ir sekmadieniai; gruodžio 24 ir 31 d. valstybinės, regioninės ir visuomeninės šventės. Generalinė teismų taryba reglamentu gali leisti šiomis dienomis vykdyti teismines procedūras teisės aktuose konkrečiai nenumatytais atvejais. Darbo diena pradedama 8.00 val. ir baigiama 20.00 val., jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip.

Pagal Teismų veiklos pagrindų įstatymo 183 straipsnį rugpjūčio mėnesio dienos visų teisminių procedūrų tikslais laikomos nedarbo dienomis, išskyrus atvejus, kai procesinės teisės aktais procedūra yra pripažinta skubia.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Taisyklės išdėstytos Civilinio proceso įstatymo (isp. *Ley de Enjuiciamiento Civil*) Nr. 1/2000 su pakeitimais, padarytais 2015 m. spalio 5 d. Įstatymu Nr. 42/2015, I knygos V antraštinės dalies II skyriaus 130–136 straipsniuose.

Pagrindiniai dabartinių taisyklių ypatumai yra šie:

a) visos teisminės procedūros turi būti atliekamos **darbo dienomis ir darbo laiku**.

Darbo dienos yra visos metų dienos, išskyrus šeštadienius, sekmadienius, valstybines, regionines ir visuomenines šventes. Rugpjūčio mėn. dienos taip pat yra nedarbo dienos ir teismai šiomis dienomis nesiuočia praktikuojantiems teisininkams elektroninių pranešimų, nebent atitinkamų formalumų tikslais šios dienos laikomos darbo dienomis.

Darbo laikas yra nuo 8.00 val. iki 20.00 val., jeigu konkrečiai procedūrai atlikti teisės aktuose nenumatytas kitoks darbo laikas. Pranešimų siuntimo ir priverstinio vykdymo tikslais 20.00–22.00 val. laikotarpis taip pat įskaičiuojamas į darbo laiką.

Išimties tvarka tam tikroms procedūroms atlikti, pvz., pasiūlymams **elektroniniame aukcione** pateikti, terminas nustatomas **kalendorinėmis dienomis**, o nedarbo laiko nėra. Civilinio proceso įstatymo 649 straipsnyje nustatytas dvidešimties kalendorinių dienų laikotarpis nuo aukciono pradžios ir aukcionas nebaigiamas, kol praeina viena valanda nuo paskutinio pasiūlymo pateikimo, jeigu šio pasiūlymo kaina yra aukštesnė negu ankstesnio aukščiausios kainos pasiūlymo, net jeigu tai reiškia, kad pradinis dvidešimties dienų laikotarpis bus pratęstas daugiausia 24 valandomis;

b) dienos ir valandos gali būti **laikomos** darbo dienomis ir darbo laiku, jeigu atitinkamos procedūros laikomos **skubiomis**, t. y. kai delsimas gerokai pakenktų atitinkamoms šalims arba tinkamam teisingumo vykdymui arba teismo sprendimas taptų neveiksmingas. (*Pavyzdžiai – priverstinė hospitalizacija psichiatrinėje ligoninėje, teisminės priemonės, kurių imamasi nepilnamečių interesams iš civilinio proceso kylančių konfliktų atveju apginti, ir kt.*) Tai gali būti daroma teismo iniciatyva arba atitinkamos šalies prašymu, priemonę atitinkamu atveju gali skirti arba teisės patarėjas, arba pats teismas.

Bet kuriuo atveju skubių priemonių galima imtis rugpjūčio mėn. ir tam nereikia konkretaus leidimo. Panašiai leidimo nereikia, jeigu darbo laiku pradėtos skubios priemonės būtinai turi būti tęsiamos nedarbo laiku;

c) siekiant **apskaičiuoti laikotarpius**, laikotarpis pradedamas skaičiuoti **kitą dieną po to**, kai paskelbiamas teisinis pranešimas apie laikotarpio pradžią, ir apima paskutinę laikotarpio dieną, kuri baigiasi vidurnaktį.

Tačiau jeigu teisės aktuose nustatyta, kad laikotarpis pradedamas skaičiuoti iš karto, kai baigiasi kitas laikotarpis, jis pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai baigiasi ankstesnis laikotarpis, o naujas pranešimas yra nebūtinas;

d) **ieškinio dokumentams pateikti** (Civilinio proceso įstatymo 135 straipsnis) yra dvi priemonės, kuriomis teismas palaiko ryšį su bylos šalimis:

popierinė forma fiziniams asmenims, kuriems neatstovauja teismo atstovas (isp. *procurador*) (paprastai ji naudojama, kai ieškinio vertė yra mažesnė negu 2 000 EUR), arba jeigu dokumento negalima pateikti skaitmenine forma;

teismų internetinė ir elektroninė sistemos. Šiomis sistemomis privalo naudotis praktikuojantys teisininkai ir tam tikros bylos šalys, net jeigu joms neatstovauja teismo atstovas (pavyzdžiui, juridiniai asmenys, notarai ir sekretoriai: žr. Civilinio proceso įstatymo 273 straipsnį). Šalys taip pat gali nuspręsti naudotis šiomis sistemomis, net jeigu neprivalo to daryti. Jeigu dokumentai teikiami elektronine forma, automatiškai išduodamas gavimo patvirtinimas. Praktikuojantys teisininkai gali elektroniniu būdu teikti rašytinius pareiškimus ir kitus dokumentus **24 valandas per dieną, kiekvieną metų dieną**. Jeigu dokumentas teikiamas nedarbo dieną arba nedarbo laiką, jis laikomas pateiktu kitos darbo dienos pradžioje. Taip pat numatyta galimybė besibaigiančius laikotarpius pratęsti, jeigu privalomo dokumento negalima pateikti iki termino pabaigos, nes neplanuotai sutrinka internetinio pateikimo tarnybos darbas.

Kad ir koks pateikimo būdas naudojamas, bet kuriuos dokumentus, kuriems taikomas terminas, galima pateikti iki **kitos darbo dienos po to, kai pasibaigia laikotarpis, 15.00 val.**

Civiliniame procese ieškinio dokumentų negalima pateikti budinčiam teismui;

e) laikotarpių **negalima pratęsti**: jeigu šalis nesilaiko termino, ji netenka galimybės atlikti atitinkamą procesinį veiksmą.

INTERNETO NUORODA:

 CIVILINIO PROCESO TEISĖ (isp. LEY DE ENJUICIAMIENTO CIVIL)

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Civilinio proceso įstatymo 151 straipsnyje nustatyta bendra taisyklė, kad pranešimai apie visus teismų ar teisės patarėjų skelbiamus sprendimus turi būti įteikti per tris dienas nuo sprendimo priėmimo dienos arba jo paskelbimo dienos.

151 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad tais atvejais, kai pranešimas įteikiamas prokurorui, Vyriausybės teisės tarnybai, *Cortes Generales* ir Teisėkūros asamblėjų teisės patarėjui arba Socialinės apsaugos administracijos ar kitos autonominės srities įstaigos, arba vietos valdžios organizacijos teisės patarėjui, ir kai pranešimas įteikiamas per procesinius teismo atstovams atstovaujančias profesines organizacijas, laikoma, kad jis įteiktas **kitą darbo dieną negu jo gavimo data, užregistruota oficialiame registre arba gavimo patvirtinime, jeigu pranešimas įteiktas elektroniniu būdu arba internetu**. Jeigu pranešimas išsiunčiamas po 15.00 val., laikoma, kad jis yra gautas kitą darbo dieną.

151 straipsnio 3 dalyje priduriama, kad tuo atveju, kai prie pranešimo pridedamas dokumentas arba nutartis įteikiami kitą dieną po pranešimo gavimo, laikoma, kad pranešimas buvo įteiktas tuomet, kai užregistruojamas dokumento įteikimas, su sąlyga, kad pranešimo pasekmės yra susijusios su dokumentu.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Jeigu pranešimą apie sprendimą įteikia **teismo antstolis arba jis įteikiamas paštu**, galioja data, kurią dokumentą pasirašytinai pristatė teismo antstolis arba pašto tarnyba.

Jeigu dokumentas įteikiamas **jį paskelbiant** pagal Civilinio proceso įstatymo 164 straipsnį, nes atsakovo adresas nėra žinomas, laikotarpis pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai jis atitinkamai paskelbiamas teismo skelbimų lentoje arba Oficialiajame valstybiniame leidinyje ar elektroniniu būdu.

Kai **teismo atstovų pateiktų dokumentų** kopijas reikia perduoti kitų šalių teismo atstovams, Civilinio proceso įstatymo 278 straipsnyje numatyta, kad jeigu pagal teisės aktus perdavus dokumentą pradedamas skaičiuoti laikotarpis, per kurį reikia atlikti procesinį veiksmą, tas laikotarpis pradedamas skaičiuoti be teismo dalyvavimo, jis pradedamas skaičiuoti kitą dieną negu perduotose kopijose nurodyta data arba diena, kurią jie laikomi perduotais, jeigu jie buvo perduodami elektroniniu būdu.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Laikotarpis pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko termino pradžią pagal teisės aktus lėmęs įvykis.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Į laikotarpius nedarbo dienos neįskaičiuojamos, išskyrus, kaip minėta, pasiūlymus elektroniniuose aukcionuose, kur laikotarpis skaičiuojamas kalendorinėmis dienomis.

Skaičiuojant laikotarpius skubiems veiksams atlikti, rugpjūčio mėn. dienos nedarbo dienoms nepriskiriamos: į skaičiuojamą terminą neįtraukiami tik šeštadieniai, sekmadieniai ir švenčių dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Mėnesiais ar metais skaičiuojami laikotarpiai skaičiuojami nuo vienos datos iki kitos. Ispanijos teisės aktuose nenumatyta savaitėmis skaičiuojamų laikotarpių.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Jeigu paskutinį laikotarpio mėnesį nėra laikotarpio pradžios datą atitinkančios dienos, laikoma, kad laikotarpis baigiasi paskutinę mėnesio dieną.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį ar kitą nedarbo dieną, laikoma, kad jis yra pratęstas iki kitos darbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsiami? Kokiomis sąlygomis?

Laikotarpių negalima pratęsti. Tačiau laikotarpius galima nutraukti, o terminus galima pratęsti, kai jų neįmanoma laikytis dėl *force majeure*. Šiais atvejais laikotarpis ar terminas vėl pradedamas skaičiuoti, kai išnyksta nutraukimo ir pratęsimo priežastis. Teismas savo iniciatyva arba šalies, kuriai aptariama padėtis turi poveikį, prašymu turi surinkti tokios *force majeure* padėties įrodymus (žr. atsakymą į klausimą Nr. 13) – teismas tai daro posėdyje, kuriame dalyvauja kitos šalys.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Įvairių rūšių apeliacinių skundų pateikimo terminai yra nustatyti teisės aktais ir jų pratęsti negalima. Kai apeliacinis skundas teikiamas aukštesniam teismui (isp. *recursos de apelación*) ir Aukščiausiam Teismui (isp. *recursos de casación*), laikotarpis yra 20 dienų ir pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai pranešama apie teismo sprendimą (Civilinio proceso įstatymo 458 ir 479 straipsniai).

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Įstatyminių terminų negalima pratęsti. Kai kuriais atvejais teisės aktuose reikalaujama, kad teismas nustatytų konkrečią datą ir laiką veiksmui atlikti.

Išimties tvarka numatyta galimybė nutraukti laikotarpius ir pratęsti terminus *force majeure* atveju:

Bendroji nuostata išdėstyta Civilinio proceso įstatymo 134 straipsnio 2 dalyje. Teisės patarėjas savo iniciatyva arba šalies, kuriai aptariama padėtis turi poveikį, prašymu turi surinkti tokios *force majeure* padėties įrodymus – jis tai daro posėdyje, kuriame dalyvauja kitos šalys. Teismui galima pateikti apeliacinį skundą, kuriuo prašoma peržiūrėti teisės patarėjo sprendimą.

Kai paskiriama posėdžio data, jeigu į posėdį sušaukti asmenys negali į jį atvykti dėl *force majeure* ar panašių priežasčių, jie turi nedelsdami informuoti teismą, pateikdami priežasties įrodymus, ir prašyti skirti naują posėdį arba priimti sprendimą (Civilinio proceso įstatymo 183 straipsnio 1 dalis, 189 ir 430 straipsniai). Naujas posėdis skiriamas, jeigu padėties įrodymai priimami ir jeigu dėl šios padėties posėdyje negali dalyvauti: advokatas (Civilinio proceso įstatymo 183 straipsnio 2 dalis, 188 straipsnio 1, 5 ir 6 dalys); šalis, kurios dalyvavimas būtinas, nes jai neatstovauja advokatas arba ją būtina apklausti; (Civilinio proceso įstatymo 183 straipsnio 3 dalis ir 188 straipsnio 4 dalis); arba liudytojas ar ekspertas. Pastaruoju atveju liudytojas arba ekspertas gali būti iškviesti išnagrinėti įrodymus ne teismo posėdyje, kai šalys jau būna apklaustos (Civilinio proceso įstatymo 183 straipsnio 4 dalis).

Terminas, per kurį nepagarbą teismui parodęs asmuo gali prašyti panaikinti galutinį sprendimą, gali būti pratęstas *force majeure* atveju (Civilinio proceso įstatymo 502 straipsnio 2 dalis).

Jeigu įrodymai išnagrinėjami iki teisminio nagrinėjimo pradžios (teisėjas tai gali leisti padaryti pagal Civilinio proceso įstatymo 293 ir tolesnius straipsnius, jeigu pagrįstai nuogaustaujama, kad išnagrinėti įrodymų įprastu proceso etapu nebus įmanoma), prašymas turi būti pateiktas per du mėnesius nuo įrodymų išnagrinėjimo, nebent įrodoma, kad pradėti teisminio nagrinėjimo tuo laikotarpiu nebuvo įmanoma dėl *force majeure* ar panašių priežasčių (Civilinio proceso įstatymo 295 straipsnio 3 dalis).

Abi šalys **tarpusavio sutarimu** taip pat gali prašyti sustabdyti procesą nenurodydamos priežasčių arba siekdamos, kad joms būtų sudarytos sąlygos pabandyti pasiekti susitarimą arba ginčą spręsti tarpininkavimo ar arbitražo būdu. Proceso negalima sustabdyti ilgesniam kaip 60 dienų laikotarpiui arba ilgiau negu iki tarpininkavimo pabaigos (Civilinio proceso įstatymo 19 straipsnio 4 dalis ir 415 straipsnis).

Jeigu pateikiamas **teisinės pagalbos prašymas**, yra du galimi scenarijai, kuriems taikomas 1996 m. sausio 10 d. Įstatymo Nr. 1/1996 (Teisinės pagalbos įstatymas) su pakeitimais, padarytais minėtu Įstatymu Nr. 42/2015, 16 straipsnis:

Jei prašymas pateikiamas jau vykstant procesui, siekdamas, kad nesueitų teisės pateikti ieškinį senaties terminas arba kuri nors šalis neprarastų teisės į teisminį nagrinėjimą dėl laikotarpio pabaigos, teisės patarėjas arba administracinis organas savo iniciatyva arba šalių prašymu gali nurodyti sustabdyti laikotarpį, kol bus nuspręsta, ar suteikti teisinę pagalbą, arba kol bus laikinai skirtas advokatas ir teismo atstovas tais atvejais, kai teisinis atstovavimas yra arba privalomas, arba reikalingas siekiant teisingumo, jeigu prašymas buvo pateiktas per civilinio proceso teisės aktuose nustatytus terminus.

Kai nemokamos teisinės pagalbos prašymas pateikiamas prieš prasidedant procesui ir ieškinys gali nukentėti suėjus senaties terminams, šie terminai bus atitinkamai nutraukti arba sustabdyti, kol bus laikinai paskirtas nemokamos teisinės pagalbos advokatas ir, jei reikia, teismo atstovas, tvarkantis bylą pareiškėjo vardu; ir, jei tokio advokato ar atstovo negalima paskirti, kol bus priimtas galutinis administracinis sprendimas dėl teisinės pagalbos suteikimo arba nesuteikimo.

Bet kuriuo atveju senaties terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo, kai pareiškėjui pranešama apie laikiną Advokatų asociacijos (isp. *Colegio de Abogados*) advokato paskyrimą arba kai atitinkamais atvejais Teisinės pagalbos valdyba priima sprendimą dėl teisinės pagalbos suteikimo ir bet kuriuo atveju per du mėnesius nuo prašymo pateikimo.

Jeigu prašymas atmetamas, juo akivaizdžiai piktnaudžiaujama ir siekiama tik pratęsti terminus, bylą nagrinėjantis teismas gali apskaičiuoti terminus griežčiausiomis įstatymo leidžiamomis sąlygomis, atsižvelgdamas į visas iš to kylančias pasekmes.

Žodiniame procese, susijusiame su išskeldinimu dėl nemokėjimo ar termino pasibaigimo, Civilinio proceso įstatymo 441 straipsnio 5 dalyje numatytas kitas bylos nagrinėjimo sustabdymo atvejis, kai socialinės tarnybos patvirtina, kad atitinkamas namų ūkis yra socialiai ir (arba) ekonomiškai pažeidžiamas. Teismo kancleris, gavęs pranešimą, sustabdys bylos nagrinėjimą, kol bus priimtos priemonės, kurias socialinės tarnybos laiko tinkamomis; bylos nagrinėjimas sustabdomas daugiausia vieno mėnesio laikotarpiui nuo socialinių tarnybų pranešimo teismui gavimo arba per tris mėnesius, jei ieškovas yra juridinis asmuo. Priėmus priemones arba suėjus terminui bylos nagrinėjimas bus atnaujintas ir procedūra bus tęsiama.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Netaikoma.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Paprastai šalis, kuri praleidžia laikotarpį arba terminą, **praranda teisę** atlikti atitinkamą veiksmą (Civilinio proceso įstatymo 136 straipsnis). Kai kurie svarbiausi pavyzdžiai yra šie:

Jeigu atsakovas neatvyksta į teisminį nagrinėjimą, laikoma, kad jis rodo nepagarbą teismui (Civilinio proceso įstatymo 442 straipsnio 2 dalis ir 496 straipsnio 1 dalis) ir teisminis nagrinėjimas tęsiasi atsakovo nebešaukiant. Jis informuojamas tik apie šią nutartį ir apie galutinį sprendimą, kuriuo baigiamas teisminis nagrinėjimas (Civilinio proceso įstatymo 497 straipsnis).

Procesui vykstant įprasta tvarka, jeigu ieškovas arba jo advokatas neatvyksta į parengiamąjį posėdį, o atsakovas taip pat neatvyksta arba atvyksta, tačiau nepareiškia teisėto intereso, kad procesas būtų tęsiamas, byla nutraukiama (414 straipsnis).

Kai procesas vyksta žodžiu, jeigu ieškovas neatvyksta, o atsakovas nepareiškia teisėto intereso, kad procesas būtų tęsiamas, laikoma, kad ieškovas procesą nutraukė. Ieškovui nurodoma sumokėti išlaidas ir sumokėti atsakovui kompensaciją, jeigu atsakovas jos prašo ir pateikia patirtos žalos ir nuostolių įrodymus (Civilinio proceso įstatymo 442 straipsnio 1 dalis).

Nepaisant teismo pareigos aktyviai valdyti bylas, jeigu procese neatliekami jokie veiksmai, jis nutrūksta ir laikoma, kad visų formų ieškinių ir apeliacinių skundų visomis instancijomis buvo atsisakyta (Civilinio proceso įstatymo 237 straipsnis). Pirmosios instancijos procesas nutrūksta po dvejų neaktyvumo metų ir laikoma, kad ieškinio buvo atsisakyta, o tai reiškia, kad galima pateikti naują ieškinį. Antrosios instancijos procesas, taip pat procesas, kuriame laukiama specialiojo apeliacinio skundo dėl procesinio pažeidimo arba kasacinio skundo Aukščiausiam Teismui, nutrūksta po vieno neaktyvumo metų ir laikoma, kad šalis atsisakė visų formų apeliacinių skundų. Laikotarpiai skaičiuojami nuo paskutinio pranešimo įteikimo šalims. Procesas nenutrūksta, jeigu jį tęstų kliudo *force majeure* ar kitos priežastys, kurių šalys negali kontroliuoti.

Vykdymo procesas nenutrūksta ir gali būti tęsiamas, kol sprendimas įvykdomas, net jeigu per minėtuosius laikotarpius procese neatliekama jokių veiksmų. Tačiau tam reikia, kad vykdymo procesas būtų pradėtas, nes Civilinio proceso įstatymo 518 straipsnyje nustatytas penkerių metų senaties terminas bet kuriam teismo sprendimu, teismo nutartimi ar tarpininkavimo susitarimu grindžiamam vykdymo veiksmui atlikti. Penkerių metų laikotarpis pradedamas skaičiuoti, kai sprendimas tampa galutinis ir neskundžiamas. Taigi, jeigu per šį laikotarpį nepateikiamas prašymas dėl vykdymo, terminas sueina ir teisė įvykdyti sprendimą teismine tvarka prarandama.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Kai šalis informuojama, kad baigėsi terminas tam tikram veiksmui atlikti, ir taip pradedamas kitas proceso etapas, arba jeigu šalies pareiškimas arba ieškinys atmetamas dėl senaties termino, šalis gali tą nutartį apskųsti. Taip daroma, pavyzdžiui, jeigu atsiliepiamas į ieškinį atmetamas dėl to, kad buvo pateiktas pasibaigus terminui.

Jeigu asmeniui nedalyvaujant jo atžvilgiu buvo priimtas neigiamas teismo sprendimas ir jam sprendimas buvo įteiktas asmeniškai, asmuo gali teikti apeliacinį skundą tik aukštesnės instancijos teismui (isp. *recurso de apelación*) arba Aukščiausiam Teismui (isp. *recurso de casación*). Šie apeliacinio skundo teikimo būdai taip pat prieinami, kai pranešimas įteikiamas jį paskelbiant oficialiuose leidiniuose arba elektroniniu būdu. Abiem atvejais apeliacinis skundas turi būti pateiktas per įstatyme (Civilinio proceso įstatymo 500 straipsnyje) nurodytą laikotarpį.

Jeigu asmuo nuolat neatvykdavo į teismą, jis gali prašyti panaikinti galutinį teismo sprendimą, jeigu jis į teismą negalėjo atvykti arba apie proceso buvimą nežinojo dėl *force majeure* (Civilinio proceso įstatymo 501 ir tolesni straipsniai).

Paskutinis naujinimas: 23/03/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Prancūzija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Prancūzijos teisėje numatyti senaties terminai teisei įgyti arba prarasti (pranc. *délais de prescription*), senaties terminai veiksmui atlikti (pranc. *délais de forclusion*) ir procesiniai terminai (pranc. *délais de procédure*).

Senaties terminai teisei įgyti arba prarasti yra laikotarpiai, kuriems pasibaigus asmuo įgyja turtinę teisę dėl to, kad valdo turtą, ir toks laikotarpis vadinamas įgyjamąja senatimi (pranc.

délai de prescription acquisitive), arba teise nepasinaudojęs ją praranda arba ji pasibaigia ir toks laikotarpis vadinamas prarandamąja senatimi (pranc. *délai de prescription extinctive*). Senaties terminai teisei įgyti arba prarasti gali būti sustabdomi (pranc. *suspendu*) arba nutraukiami (pranc. *interrompu*).

Senaties terminai veiksmui atlikti yra itin griežti ir paprastai tai yra įstatymu nustatyti ieškinio pareiškimo terminai. Jiems pasibaigus laikoma, kad teisė pareikšti ieškinį išnyko. Senaties terminų veiksmui atlikti sustabdyti negalima. Paprastai jų nutraukti taip pat negalima: tačiau pagal Civilinio kodekso 2241 ir 2244 straipsnius šie terminai nutraukiami tam tikrais veiksmais, pvz., bylos iškėlimu arba areštu ar kita vykdymo priemonė.

Procesiniai terminai (pranc. *délais de procédure*) taikomi jau pradėtam teismo procesui. Jie gali būti nustatyti teisės aktais arba juos gali nustatyti teismas.

Priešingai nei senaties terminų veiksmui atlikti atveju, praleidus procesinius terminus teisė pareikšti ieškinį neišnyksta. Šių terminų sustabdyti arba nutraukti negalima.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal dabartinius teisės aktus švenčių dienomis laikomos šios dienos:

sausio 1 d.;

Velykų pirmadienis;

gegužės 1 d.;

gegužės 8 d.;

Šeštinės;

Sekminių pirmadienis;

liepos 14 d.;

Žolinė (rugpjūčio 15 d.);

Visų Šventųjų diena (lapkričio 1 d.);

lapkričio 11 d.;

Kalėdos (gruodžio 25 d.).

Tam tikrose teritorijose (tam tikruose departamentuose (pranc. *départements*) ir teritorinėse bendrijose (*communautés territoriales*)) nustatytos švenčių dienos vergijos panaikinimui paminėti: gegužės 27 d. Gvadelupėje, birželio 10 d. Prancūzijos Gvianoje, gegužės 22 d. Martinikoje, gruodžio 20 d. Reunjone ir balandžio 27 d. Majote.

Elzaso-Mozelio departamentuose švenčių dienos yra gruodžio 26 d. ir Didysis penktadienis.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Nuo 2008 m. birželio 17 d. Įstatymo Nr. 2008-561 (kuriame išdėstytos ir pereinamojo laikotarpio nuostatos) įsigaliojimo senaties terminas teisei įgyti arba prarasti, kuriam suėjus pagal *jus commune* netenkama teisės, yra penkeri metai (anksčiau buvo 30 metų).

Tačiau šis principas turi tam tikrų išimčių, pvz., kai teikiami ieškiniai dėl civilinės atsakomybės, kylančios iš įvykio, per kurį buvo padarytas kūno sužalojimas, – šiais atvejais nustatytas 10 metų senaties terminas nuo tos dienos.

Senaties terminai veiksmui atlikti ir procesiniai terminai skiriasi priklausomai nuo atitinkamo dalyko ir procedūros.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Kalbant apie procesinius terminus, Civilinio proceso kodekso 640 straipsnyje nurodyta, kad, kai per tam tikrą laiką turi būti atliktas veiksmas arba formalumas, laikotarpis skaičiuojamas nuo jo pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo arba įteikimo dienos.

Pagal bendrąsias ieškiniams dėl asmeninių teisių arba ieškiniams dėl kilnojamojo turto taikomas teisės normas prarandamosios senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo „tos dienos, kai teisės turėtojas sužinojo arba turėjo sužinoti apie faktines aplinkybes, kurios suteikia jam galimybę pasinaudoti šia teise“. Tam tikrose srityse, pavyzdžiui, ieškiniams dėl civilinės atsakomybės, kylančios iš įvykio, per kurį buvo padarytas kūno sužalojimas, nustatyti konkretūs termino pradžios momentai. Pagal Civilinio kodekso 2226 straipsnį 10 metų senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai pradinis arba pablogėjusios būklės sužalojimas laikomas sugijusiu.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Remiantis Civilinio proceso kodekso 664-1 straipsniu, kai teismo antstolis (pranc. *huissier*) įteikia dokumentą, dokumento įteikimo diena yra jo asmeninio įteikimo adresato namuose ar gyvenamojoje vietoje diena arba diena, kai teismo antstolis parengia oficialią ataskaitą, kurioje išvardija, kokių veiksmų jis ėmėsi adresatui surasti, kai toks asmuo neturi nei nuolatinės gyvenamosios vietos, nei gyvenamosios vietos, nei žinomos darbo vietos. Kai dokumentas įteikiamas elektroniniu būdu, įteikimo diena ir laikas yra dokumento perdavimo adresatui diena ir laikas.

Kai dokumentas įteikiamas paštu, pagal Civilinio proceso kodekso 668 ir 669 straipsnius įteikimo diena siuntėjo atžvilgiu yra išsiuntimo diena, o adresato atžvilgiu – laiško gavimo diena. Išsiuntimo diena yra diena, nurodyta išsiuntimo tarnybos pašto ženkle. Gavimo diena yra pasirašyto gavimo (pranc. *récepissé*) diena arba gavėjo pasirašymo (pranc. *émargement*) diena. Jeigu dokumentas įteikiamas registruotu laišku, prie kurio pridedama pristatymo patvirtinimo forma (pranc. *avis de réception*), gavimo diena yra ta, kurią pašto tarnyba pažymi, kai laiškas įteikiamas adresatui.

Išimties tvarka Civilinio proceso kodekso 647-1 straipsnyje numatyta, kad teisminių arba neteisminių dokumentų įteikimo Prancūzijos Polinezijoje, Voliso ir Futūnos salose, Naujojoje Kaledonijoje, Prancūzijos Pietų ir Antarkties Srityse arba užsienyje diena siuntėjo atžvilgiu yra diena, kurią teismo šaukimą išsiunčia teismo antstolis arba teismo kanceliarija (pranc. *greffe*), o jeigu tokia data nenurodoma – diena, kurią laišką gauna atsakinga prokuratūra (pranc. *parquet*).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvykis įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Pagal Civilinio proceso kodekso 641 straipsnį, jeigu terminas skaičiuojamas dienomis, jo pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo ar įteikimo diena neskaičiuojama. Ši taisyklė taikoma procesiniams terminams.

Prarandamosios senaties terminas taip pat nurodomas dienomis, kad nebūtų skaičiuojama jo pradžią lėmusio įvykio diena. Kalbant apie apskundimo senaties terminus, pažymėtina, kad kai dokumentas neįteikiamas asmeniškai, tam tikromis nuostatomis leidžiama termino pradžią atidėti iki dienos, kurią apie dokumentą faktiškai pranešama asmeniui, arba iki dienos, kurią dokumento pagrindu imamas vykdyti priemonių.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pagal Civilinio proceso kodekso 642 straipsnį terminas, kuris baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną ar nedarbo dieną, pratęsiamas iki artimiausios darbo dienos.

Taigi, į terminus ir toliau įskaičiuojami sekmadieniai ir švenčių dienos, tačiau jie pratęsiami iki artimiausios darbo dienos, jeigu priešingu atveju baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną ar nedarbo dieną.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 641 straipsnį, jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais arba metais, jis baigiasi tą paskutinio mėnesio dieną arba tą paskutinių metų mėnesio dieną, kurios numeris sutampa su termino pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo arba įteikimo mėnesio dienos numeriu. Jeigu atitinkamas vėlesnis mėnuo tokiu pačiu numeriu pažymėtos dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais ir dienomis, pirmiausia skaičiuojami mėnesiai, o tada dienos.

Civilinio proceso kodekso 642 straipsnyje nustatyta taisyklė (žr. pirmesnį klausimą) taikoma visiems terminams, nesvarbu, ar jie skaičiuojami dienomis, mėnesiais, ar metais.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 641 straipsnį, jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais arba metais, jis baigiasi tą paskutinio mėnesio dieną arba tą paskutinių metų mėnesio dieną, kurios numeris sutampa su termino pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo arba įteikimo mėnesio dienos numeriu. Jeigu atitinkamas vėlesnis mėnuo tokiu pačiu numeriu pažymėtos dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais ir dienomis, pirmiausia skaičiuojami mėnesiai, o tada dienos.

Civilinio proceso kodekso 642 straipsnyje nustatyta taisyklė (žr. pirmesnį klausimą) taikoma visiems terminams, nesvarbu, ar jie skaičiuojami dienomis, mėnesiais, ar metais.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Kaip paaiškinta pirmiau, jeigu terminas baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną arba nedarbo dieną, jis pratęsiamas iki artimiausios darbo dienos.

Termino pratęsimas iki artimiausios darbo dienos taikomas visiems dalykams ir visoms procedūroms.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsiami? Kokiomis sąlygomis?

Pagal Civilinio proceso kodekso 643 straipsnį, kai ieškinyis pateikiamas metropolinėje Prancūzijoje, atvykimo į teismą (pranc. *comparution*), paprasto apeliacinio skundo (pranc. *appel*) pateikimo, prieštaravimo (pranc. *opposition*) pateikimo, prašymo peržiūrėti sprendimą (pranc. *révision*) pateikimo ir kasacinio skundo dėl teisės aspektų pateikimo Kasaciniam Teismui (pranc. *pourvoi en cassation*) terminai pratęsiami:

vienu mėnesiu asmenims, gyvenantiems Gvadelupėje, Prancūzijos Gvianoje, Martinikoje, Reunjone, Majote, Sen Bartelmi, Sen Martene, Sen Pjere ir Mikelone, Prancūzijos Polinezijoje, Voliso ir Futūnos salose, Naujojoje Kaledonijoje arba Prancūzijos Pietų ir Antarkties Srityse;

dviem mėnesiais asmenims, gyvenantiems užsienio šalyje.

Pagal Civilinio proceso kodekso 644 straipsnį, kai ieškinyis pateikiamas teisme, kuris posėdžiauja Gvadelupėje, Prancūzijos Gvianoje, Martinikoje, Reunjone, Majote, Sen Bartelmi, Sen Martene, Sen Pjere ir Mikelone arba Voliso ir Futūnos salose, atvykimo į teismą, paprasto apeliacinio skundo pateikimo, prieštaravimo pateikimo ir prašymo peržiūrėti sprendimą pateikimo terminai pratęsiami:

vienu mėnesiu asmenims, negyvenantiems teritorinėje bendrijoje, kuriai posėdžiaujantis teismas turi jurisdikciją;

dviem mėnesiais asmenims, gyvenantiems užsienio šalyje.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Iš esmės pagal Civilinio proceso kodekso 538 straipsnį paprasto apeliacinio skundo terminas yra vienas mėnuo ginčo tvarka nagrinėjamosiose bylose arba penkiolika dienų ne ginčo tvarka nagrinėjamosiose bylose. Tačiau keliomis kitomis nuostatomis nustatomos šio principo išimtys. Pavyzdžiui, apeliacinio skundo pateikimo terminas yra penkiolika dienų, jeigu nutartis priimama laikinajame procese arba jeigu nutartį priima vykdyto teismas, šeimos teismas, nepilnamečių bylų teismas bylose dėl paramos ugdymo srityje ir kt.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Paprastai atvykimo į teismą ir teismo šaukimo įteikimo terminai civilinių bylų teismuose gali būti sutrumpinti neatidėliotinais atvejais, gavus teismo leidimą.

Šie terminai taip pat gali būti sutrumpinti pagal įstatymo arba kito teisės akto nuostatas.

Pavyzdžiui, šalims gali būti leista teismo šaukimus įteikti konkrečią nurodytą dieną, kai vykdoma laikinųjų apsaugos priemonių taikymo arba pagreitinta procedūra, taip pat kai byla nagrinėjama skubos tvarka.

Paprastai, teismai gali nuspręsti atidėti bylos svarstymą vėlesnei posėdžio datai, kad šalims būtų sudarytos sąlygos atvykti.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Pagal Civilinio proceso kodekso 647 straipsnį, kai dokumentas, skirtas šaliai, gyvenančiai vietoje, kurioje ji galėtų pasinaudoti pratęstu terminu, kai asmeniškai įteikiamas vietoje, kurioje vietos gyventojams terminas nebūtų taip pratęsiamas, taikomi tik vietos gyventojams suteikiami terminai.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Kai baigiasi senaties terminas teisei įgyti arba prarasti arba senaties terminas veiksmui atlikti, tolesnis procesas nutraukiamas; ieškinyis pripažįstamas neleistinu, nesvarstant jo esmės.

Nuobaudos už įstatymu nustatyto ar teismo nustatyto procesinio termino nesilaikymą skiriasi priklausomai nuo termino funkcijos ir atliktino veiksmo pobūdžio. Teisės aktuose nenustatytos baudos už atvykimo į teismą termino nesilaikymą: remiantis jurisprudencija, jeigu atsakovas neatvyksta į teismą, už atvykimo į teismą termino nesilaikymą panaikinamas prieš pasibaigiant terminui priimtas teismo sprendimas.

Jeigu šalys nesilaiko deramo stropumo, kai buvo nustatytas tam tikras terminas, už tai paprastai taikoma nuobauda – pašalinimas iš bylų sąrašo. Vis dėlto, neatlikus procesinio veiksmo gali būti panaikintas (pavyzdžiui, jeigu per nustatytą terminą teismo kanceliarijai neįteikiamas teismo šaukimas) arba nutrauktas tyrimas, vykdomas rengiantis nagrinėti bylą (įprasta rašytinio proceso tvarka).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Teisės atlikti teisinį veiksmą išnykimo panaikinti negalima jokiomis teisių gynimo priemonėmis – tai yra pasibaigusio senaties termino teisei įgyti arba prarasti arba senaties termino veiksmui atlikti poveikis.

Tačiau teisės aktuose numatytais atvejais teismas turi galimybę iš dalies atleisti šalį nuo apribojimo, kylančio dėl termino nesilaikymo. Civilinio proceso kodekso 540 straipsnyje leidžiama iš dalies panaikinti draudimą, kylantį dėl to, kad nebuvo laikomasi už akių priimto sprendimo apskundimo termino, jeigu šalis ne dėl savo kaltės laiku nesužinojo apie sprendimą, kad galėtų jį apskųsti, arba jeigu ji negalėjo imtis veiksmų.

Atsižvelgiant į teismo nutartį, kuria paskelbiama, kad procesinis veiksmas yra niekinis, gali būti pateiktas prašymas atleisti nuo apskundimo termino praleidimo pasekmių. Be to, dėl tokio negaliojimo nutrūksta vykdomas procesas, tačiau paliekama teisė pateikti naują ieškinį. Taigi, jeigu nėra kliūtis pradėti procesą, t. y., pvz., senaties terminas nėra pasibaigęs, galima pateikti naują ieškinį.

Nutartis pašalinti bylą iš bylų sąrašo yra neskundžiama. Tačiau pašalinus bylą iš bylų sąrašo ieškinys lieka galioti. Senaties terminas teisei įgyti arba prarasti arba senaties terminas veiksmui atlikti nutrūksta įteikus teismo šaukimą ir tas poveikis išlieka. Sustabdymą galima nutraukti pateikus prašymą iš naujo įtraukti bylą į bylų sąrašą, kuriame nurodomi pašalinimą pagrindžiantys veiksmai.

Susijusios nuorodos

 [Interneto svetainė Legifrance – Civilinio proceso kodeksas \(prancūzų kalba\)](#)

 [Interneto svetainė Legifrance – Civilinio proceso kodeksas anglų ir ispanų kalbomis](#)

 [Interneto svetainė Legifrance – švenčių dienos](#)

Paskutinis naujinimas: 12/01/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Kroatija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Kroatijos Respublikoje civilinio proceso terminai reglamentuojami Civilinio proceso įstatymo (kroat. *Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 ir 70/19; toliau – ZPP) 111–114 straipsnių nuostatomis.

Terminas yra konkretus laikotarpis, kuriuo galima atlikti procesinį veiksma arba kuriam nepasibaigus jis negali būti atliekamas.

Kroatijos procesinėje teisėje pripažįstami kelių rūšių terminai:

įstatyminiai (kroat. *zakonski*) ir teisminiai (*sudski*) terminai – įstatyminių terminų trukmė nustatoma teisės aktais ir teismas arba šalys jų negali pakeisti, o teisminių terminų trukmę savo nuožiūra kiekvienoje konkrečioje byloje nustato teismas, remdamasis teisiniais įgaliojimais;

pratęsimi (kroat. *produživi*) ir nepratęsimi (*neproduživi*) terminai – įstatyminiai terminai yra nepratęsimi, o teisminius terminus galima pratęsti – dėl to sprendžia teismas, tačiau tik atitinkamo asmens prašymu, kai yra pagrįstų priežasčių tai padaryti (ZPP 111 straipsnio 2 dalis);

subjektyvieji (kroat. *subjektivni*) ir objektyvieji (*objektivni*) terminai – subjektyvieji terminai yra tie, kurių pradžia priklauso nuo to, kada įgaliotas asmuo sužinojo apie termino skaičiavimui aktualų įvykį, o objektyvieji terminai skaičiuojami nuo tada, kai įvyko atitinkamas faktas, neatsižvelgiant į tai, ar įgaliotas asmuo apie jį sužinojo;

neigiamos senaties terminai (kroat. *prekluzivni*) ir nurodomieji terminai (*instruktivni*) – nesilaikant neigiamos senaties termino prarandama teisė vėliau atlikti procesinį veiksma, o nesilaikant nurodomojo termino žalingų padarinių nekyla ir procesinį veiksma galima atlikti vėliau;

minimalieji terminai (kroat. *dilatorni*) ir terminai veiksmui atlikti (*paricijski*) – minimalieji terminai reiškia, kad procesinio veiksmo negalima atlikti iki tam tikro laikotarpio pabaigos, o terminai veiksmui atlikti reiškia, kad teismas negali atlikti tam tikro veiksmo, kol nesibaigė terminas veiksmui atlikti;

civiliniai (kroat. *građanskopravni*) ir procesiniai (*procesnopravni*) terminai – civiliniai terminai yra laikotarpiai, per kuriuos reikia gauti pagal civilinę materialinę teisę reikalingą leidimą arba įvykdyti iš civilinės materialinės teisės nuostatų kylančias pareigas, o procesiniai terminai yra laikotarpiai, per kuriuos reikia gauti pagal civilinę procesinę teisę reikalingą leidimą arba įvykdyti iš civilinės procesinės teisės kylančias pareigas.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Kroatijos Respublikoje nedarbo dienų sąrašas reglamentuojamas Įstatyme dėl švenčių dienų, atminimo dienų ir nedarbo dienų Kroatijos Respublikoje (kroat. *Zakon o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj*) (NN Nr. 110/19).

Švenčių dienos Kroatijos Respublikoje yra šios:

sausio 1 d. – Naujųjų metų diena

sausio 6 d. – Trys karaliai

Velykų sekmadienis ir Velykų pirmadienis

Devintinės

gegužės 1 d. – Darbo šventė

gegužės 30 d. – Valstybingumo diena

birželio 22 d. – Kovos su fašizmu diena

rugpjūčio 5 d. – Pergalės ir Tėvynės padėkos diena, Tėvynės veteranų diena

rugpjūčio 15 d. – Žolinė

lapkričio 1 d. – Visų šventųjų diena

lapkričio 18 d. – Pilietinio karo aukų atminimo diena ir Vukovaro ir Škabrnjos aukų atminimo diena

gruodžio 25 d. – Kalėdos

gruodžio 26 d. – antra Kalėdų diena / Šv. Stepono diena.

Kroatijos Respublikoje švenčių dienos yra nedarbo dienos.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Terminai skaičiuojami dienomis, mėnesiais ir metais.

Terminų skaičiavimo taisyklės taikomos visiems terminams. Terminai skaičiuojami pilnomis dienomis, nuo vidurnakčio iki vidurnakčio (lot. *computatio civilis, a die ad diem*), o ne nuo momento iki momento, skaičiuojant valandas ir minutes (*computation naturalis, a momento ad momentum*). Daugiau informacijos apie bendrąsias taisykles žr. atsakyme į klausimą Nr. 1.

4 Kai tam tikrą veiksma ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Pradžios diena yra proceso pradžios ar kito veiksmo (pvz., įteikimo, paskelbimo) atlikimo diena, nuo kurios turi būti skaičiuojama laikotarpio trukmė. Pradžios diena į dienomis skaičiuojamus terminus neįtraukiama. Laikoma, kad terminas prasideda artimiausią kitą dieną.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Bendroji įteikimo taisyklė – dokumentas turi būti įteikiamas darbo dieną, nuo 7.00 val. iki 20.00 val. adresato būste arba darbo vietoje, arba teisme, kai minėtas asmuo ten yra. Minėtos taisyklės, t. y., kad dokumentas turi būti įteikiamas darbo dieną nuo 7.00 val. iki 20.00 val., išimtis netaikoma, kai dokumentas įteikiamas paštu arba jį įteikia notaras.

Asmens, kuriam turi būti įteiktas dokumentas, sutikimu dokumentą jam galima įteikti ir kitu metu ar kitoje vietoje.

Jeigu teismas mano, jog tai reikalinga, jis duoda nurodymą dokumentą įteikti kitoje vietoje ar kitu metu. Jeigu dokumentas įteikiamas tokiu būdu, asmeniui, kuriam jis įteikiamas, turi būti įteikiama teismo nutarties, kuria buvo duotas toks nurodymas, kopija. Šioje nutartyje neprivalo būti pateiktas paaiškinimas.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Jeigu terminas skaičiuojamas dienomis, į jį neįtraukiama diena, kai buvo įteiktas dokumentas arba paskelbtas pranešimas, arba diena, kurią įvyko termino pradžią lėmęs įvykis. Terminas pradedamas skaičiuoti artimiausią kitą dieną.

Pavyzdžiui, jeigu įvykis, nuo kurio turi būti pradedamas skaičiuoti 15 dienų terminas, įvyko vasario 5 d., 15 dienų terminas baigiasi vasario 20 d. vidurnaktį.

Taigi, terminas pradedamas skaičiuoti ne įvykio dieną (lot. *dies a quo*), o kitą dieną.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kai terminas skaičiuojamas dienomis, nurodytas dienų skaičius reiškia kalendorines dienas. Tačiau jeigu paskutinė termino diena yra švenčių diena arba sekmadienis, arba bet kuri kita teismo nedarbo diena, toks terminas baigiasi artimiausią kitą darbo dieną.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Mėnesiais ar metais skaičiuojami terminai baigiasi paskutinio mėnesio ar paskutinių metų dienos, turinčios tą patį numerį kaip ir termino pradžios diena, pabaigoje.

Jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Žr. 8 punktą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Teismo nustatytas terminas gali būti pratęsiamas tik vieną kartą atitinkamo asmens prašymu, jeigu tam yra pagrįstų priežasčių.

Prašymas turi būti pateikiamas iki termino, kurį prašoma pratęsti, pabaigos.

Nutartis dėl termino pratęsimo yra neskundžiama.

Pratęstas terminas pradedamas skaičiuoti artimiausią kitą dieną po to, kai pasibaigia terminas, kurį buvo prašoma pratęsti.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Šalys pirmosios instancijos teismo priimtą sprendimą per penkiolika dienų nuo sprendimo kopijos įteikimo dienos gali apskųsti apeliacine tvarka, jeigu šiame įstatyme nenumatytas kitas terminas. Kai ginčas susijęs su čekiais ir įsakomaisiais vekseliais, šis terminas yra aštuonios dienos.

Šie apeliacinio skundo pateikimo terminai sustabdomi nuo rugpjūčio 1 d. iki rugpjūčio 15 d.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Teismo nustatytas terminas gali būti pratęsiamas tik vieną kartą atitinkamo asmens prašymu, jeigu tam yra pagrįstų priežasčių.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Kroatijos Respublikos civilinio proceso taisyklėse nenumatyta pratęsti termino pagal šalių gyvenamąją vietą.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Padariniai priklauso nuo teisinio terminų pobūdžio, t. y., jeigu taikomas įstatyminis terminas, kurio negalima pratęsti, ir šalis per nurodytą terminą neatlieka procesinio veiksmo, taip nesilaikius termino netenkama teisės tą procesinį veiksmą atlikti vėliau.

Tačiau yra terminų, kurių nesilaikius neprarandama teisė vėliau atlikti veiksmą, tokie terminai vadinami nurodomaisiais.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisų gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu šalis neatvyksta į teismo posėdį arba per nurodytą terminą neatlieka procesinio veiksmo ir dėl tos priežasties praranda teisę tą veiksmą atlikti, teismas tokios šalies prašymu (prašymas atkurti ankstesnę padėtį) gali jai leisti atlikti tą veiksmą vėliau, jeigu jis mano, kad terminas buvo praleistas dėl pagrįstų priežasčių.

Prašymas turi būti pateikiamas per aštuonias dienas nuo tos dienos, kai išnyko termino praleidimo priežastis; jeigu šalis apie termino praleidimą sužinojo vėliau, minėtas terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai šalis apie šį termino praleidimą sužinojo. Nuo termino praleidimo dienos praėjus dviem mėnesiams, prašymas atkurti ankstesnę padėtį nebegali būti pateikiamas.

Paskutinis naujinimas: 06/02/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisų taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Italija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesiniai terminai, t. y. laiko tarpas, per kurį reikia atlikti konkretų veiksmą, gali būti: a) privalomieji (it. *perentorio*), tai reiškia, kad suėjus tokiam terminui atliktas veiksmas laikomas negaliojančiu; b) nurodomieji (it. *ordinatorio*), tai reiškia, kad suėjus tokiam terminui atliktas veiksmas nelaikomas neteisėtu arba negaliojančiu; c) minimalūs (it. *dilatorio*), tai reiškia, kad veiksmas yra neteisėtas, jei jis atliekamas prieš pasibaigiant tokiam terminui (Civilinio proceso kodekso 152–155 straipsniai, žr. toliau pateikiamą priedą).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Toliau nurodytos dienos yra nedarbo dienos: visi sekmadieniai, sausio 1 d., sausio 6 d., balandžio 25 d., Velykų pirmadienis, gegužės 1 d., birželio 2 d., rugpjūčio 15 d., lapkričio 1 d., gruodžio 8 d. ir gruodžio 25 bei 26 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Skaičiuojant procesinį terminą, termino pradžios diena (lot. *dies a quo*) nėra įskaičiuojama. Jeigu paskutinė termino diena (lot. *dies ad quem*) yra nedarbo diena, terminas automatiškai pratęsiamas iki kitos darbo dienos. Jeigu įstatyme pateikiama nuoroda į kalendorines dienas (it. *giorni liberi*), skaičiuojant terminą termino pradžios ir pabaigos dienos neįskaičiuojamos.

Jeigu įstatyme aiškiai nenurodyta, kad terminas yra privalomasis, tai bus laikoma nurodomuoju terminu.

Skaičiuojant mėnesiais arba metais nustatytus terminus, naudojamas bendras kalendorius; todėl terminas pasibaigia tuomet, kai pasibaigia atitinkamo mėnesio diena, susijusi su pradine diena, arba, kai terminas skaičiuojamas metais, paskutinių metų, susijusių su pradiniais metais, atitinkamo mėnesio dieną, nepaisant to, kad mėnuo gali turėti 31 ar 28 dienas, įskaitant keliamųjų metų vasario mėnesį.

Privalomųjų terminų pratęsti negalima.

Procesiniai terminai bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose (išskyrus su darbo teise susijusias bylas) automatiškai sustabdomi per vasaros atostogas, kurios, įgyvendinus reformą pagal Įstatymo galią turintį dekretą Nr. 132/2014, kiekvienais metais trunka nuo rugpjūčio 1 d. iki rugpjūčio 31 d. (anksčiau jos trukdavo iki rugsėjo 15 d.), ir jie toliau skaičiuojami arba pradedami skaičiuoti pasibaigus šiam sustabdymo terminui.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Jeigu teisėjas nepatikslina termino pradžios datos, jis paprastai pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kurią šalis *de facto* arba *de jure* sužino apie savo prievolę (pvz., apeliacinio skundo pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo pranešimo apie teismo sprendimą arba, jei apie jį nepranešama, nuo jo paskelbimo dienos).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Taip gali atsitikti šiais dviem atvejais:

a) atsižvelgiant į terminus, kurie pradėti skaičiuoti nuo dokumento įteikimo arba pranešimo apie jį (pvz., terminai apeliaciniam skundui dėl sprendimo paduoti).

Šiais atvejais skaičiuojant apeliacinio skundo padavimo trumpąjį terminą pagal Civilinio proceso kodekso 325 straipsnį (30 dienų pirmajam apeliaciniam skundui paduoti arba 60 dienų kasaciniam skundui kasacinės instancijos teismui paduoti) svarbiausia yra momentas, kada adresatas gauna teismo sprendimo kopiją. Todėl momentas, nuo kurio pradedamas skaičiuoti terminas, iš tikrųjų gali keistis atsižvelgiant į įteikimo būdą, nes paštu dokumentai paprastai įteikiami per ilgesnį laiką nei tuomet, kai juos įteikia teismo antstolis.

b) Kalbant apie dokumentų įteikimą paštu, Konstitucinis Teismas (2002 m. sprendime Nr. 477 ir 2004 m. sprendime Nr. 28) konstatavo, kad teismo dokumentas laikomas įteiktu, kai dokumentą įteikianti šalis perduoda jį teismo antstoliui, nepaisant to, koku būdu vėliau dokumentai yra perduodami (paštu ar įteikiant teismo antstoliui), o įteikimo procedūros pabaiga yra diena, kurią adresatas gauna dokumentą.

Šis principas reiškia, kad momentas, nuo kurio norinti įteikti dokumentą šalis laikoma jį įteikusia, yra atskiriamas nuo dokumento įteikimo adresatui momento; šis principas taip pat patvirtinamas Tarybos reglamente (EB) Nr. 1348/2000. Principas yra susijęs tik su dokumento įteikimu laiku, kai tariama, kad dokumentą įteikianti šalis laikėsi termino, jeigu dokumentas, kurį reikia įteikti, teismo antstoliui yra perduodamas prieš pasibaigiant taikytinam terminui. Tai neturi įtakos termino pradžios momentui, kuris yra arba pranešimo apie dokumentą, arba jo įteikimo adresatui, arba teismo sprendimo paskelbimo ar kito įvykio momentas, kaip išsamiau aprašyta pirmiau.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne, įvykio diena nėra įskaičiuojama į terminą.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Įskaičiuojamos visos dienos; jeigu terminas baigiasi nedarbo dieną, jis pratęsiamas iki kitos darbo dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Mėnesiais arba metais nustatytas terminas reiškia, kad terminą sudaro kalendoriniai mėnesiai ir metai.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Tokiais atvejais terminas pasibaigia tuomet, kai pasibaigia atitinkamo mėnesio diena, susijusi su pradine diena, arba, kai terminas skaičiuojamas metais, paskutinių metų, susijusių su pradiniais metais, atitinkamo mėnesio diena, nepaisant to, kad mėnuo gali turėti 31 ar 28 dienas, įskaitant keliamųjų metų vasario mėnesį.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Privalomųjų terminų pratęsti negalima. Tačiau šalys gali prašyti, kad teismas pratęstų terminą, jei gali įrodyti, kad termino nesilaikė dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Visų pirma reikia atskirti ilguosius ir trumpuosius terminus.

Ilgasis terminas yra šeši mėnesiai nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Trumpasis terminas, kuris pradedamas skaičiuoti nuo pranešimo apie teismo sprendimą momento, yra 30 dienų pirmajam apeliaciniam skundui paduoti arba 60 dienų kasaciniam skundui kasacinės instancijos teismui paduoti. Prašymai dėl trečiųjų šalių prieštaravimų (it. *opposizione di terzo revocatoria*) ir prašymai peržiūrėti sprendimą (it. *revocazione*) turi būti pateikiami per 30 dienų nuo to momento, kai nustatoma apgaulė arba klaida, kuria pagrįstas prašymas. Apeliaciniai skundai dėl jurisdikcijos nebuvimo turi būti paduodami per 30 dienų.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Paprastai teismas gali nustatyti terminus savo nuožiūra, tačiau turi atsižvelgti į įstatyme nustatytas ribas. Vis dėlto terminai, per kuriuos šalys turi atvykti į teismą, yra nurodyti įstatyme ir teismas jų nustatyti negali. Pagal Civilinio proceso kodekso 168a straipsnį teismas pirmojo posėdžio datą gali nukelti ne ilgesniam kaip 45 dienų laikotarpiui.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Italijoje nėra bendros taisyklės, susijusios su terminų pratęsimu. Tačiau tam tikrose bylose terminai gali būti sustabdyti atsižvelgiant į gaivalines nelaimes.

Todėl paprastai terminai pratęsimi tik asmeniui arba teritorijai, kuriai taikoma priemonė arba ministro įsakymas.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Nesilaikant privalomojo termino išnyksta teisė atlikti veiksmą, kurį reikėjo atlikti per nurodytą terminą.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Terminą praleidusios šalys gali prašyti jį pratęsti, jeigu gali įrodyti, kad termino nesilaikė dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių.

Susiję priedai

Procesiniai terminai: Civilinio proceso kodekso 323–338 straipsniai (72 Kb)

Procesiniai terminai: Civilinio proceso kodekso 152–155 straipsniai (41 Kb)

Paskutinis naujinimas: 21/12/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Kįpras

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Toliau pateikiami svarbiausi civilinio proceso taisyklėse nurodyti terminai.

Terminas teisiniams dokumentams įregistruoti

Jeigu šaukimas įteikiamas įprasta tvarka, ieškovas turi pareikšti ieškinį teisme ir įteikti jį atsakovui per 10 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią atsakovas informuoja apie savo dalyvavimą, išskyrus atvejus, kai teismas nustato kitokį terminą.

Atsakovas, kuris jau pranešė apie dalyvavimą, per 14 dienų nuo ieškinio gavimo dienos turi pateikti atsiliepimą į ieškinį, išskyrus atvejus, kai teismas pratęsia šį terminą.

Teismo sprendimo įvykdymo terminas

Teismo sprendimas gali būti įvykdomas per 6 metus nuo tos dienos, kurią jis tapo vykdytinas. Jeigu teismo sprendimo neįmanoma įvykdyti per nustatytą terminą, ieškovas gali prašyti atnaujinti šį sprendimą (tai reiškia, kad vykdymo terminas yra netiesiogiai pratęsiamas).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Išskyrus šeštadienį ir sekmadienį, toliau nurodytos dienos Kipre yra nedarbo dienos:

Naujųjų metų diena: sausio 1 d.;

Trijų karalių diena: sausio 6 d.;

Švarusis pirmadienis (kilnojama šventės diena);

Nacionalinė šventės diena: kovo 25 d. (1821 m. revoliucijos pradžia);

Nacionalinė šventės diena: balandžio 1 d. (1955–1959 m. Kipro kovos dėl laisvės pradžia);

Darbo diena: gegužės 1 d.;

Didysis penktadienis: paskutinis penktadienis prieš Velykas;

Velykų pirmadienis: pirmadienis po Velykų;

Sekminės (kilnojama šventės diena);

Švenčiausiosios mergelės Marijos ėmimo dangun šventė: rugpjūčio 15 d.;

Nepriklausomybės diena: spalio 1 d.;

Nacionalinė šventė: spalio 28 d. (1940 m. dienos „Ne“ sukaktis);

Kūčios: gruodžio 24 d.;

Kalėdų pirmoji diena: gruodžio 25 d.;

Kalėdų antroji diena: gruodžio 26 d.

Be to, pagal Civilinio proceso taisyklę Nr. 61 toliau nurodytos dienos yra oficialios teismų sistemos nedarbo dienos:

liepos 10 d. – rugsėjo 9 d. imtinai (vasaros atostogos);

gruodžio 24 d. – sausio 6 d. imtinai (Kalėdų atostogos);

ketvirtadienis prieš Velykas – Šv. Tomo diena imtinai (Velykų atostogos).

Teismo posėdžiai arba kitos procedūros pirmiau nurodytų atostogų metu gali vykti tik Aukščiausiojo Teismo arba bylą pagal jam priklausančią jurisdikciją nagrinėjančio teisėjo nurodymu.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Įvairioms civilinėms byloms taikomos Civilinio proceso taisyklės.

Senaties termino įstatymo Nr. 165(I)/2002 nuostatos taikomos su ieškinio pareiškimu susijusiems terminams.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos nei ta, kurią buvo atliktas veiksmas arba formalumas, nes pagal Aiškinimo įstatymo 2 straipsnį sąvoka „dienos“ niekada neapima dienų, kurias veiksmas ar procedūra vyksta.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Pagal Civilinio proceso taisyklės dokumentus asmeniui Kipro Respublikoje įteikia antstolis (procesinius dokumentus įteikiantis asmuo) (išskyrus išimtinis atvejus, kai teismas šalies prašymu gali priimti nutartį dėl kitokio dokumento įteikimo būdo). Dokumento įteikimas neturi įtakos termino skaičiavimui.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne. Žr. atsakymą į 4 klausimą.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Dienomis nustatytas terminas reiškia, kad skaičiuojamos kalendorinės šio termino dienos, išskyrus atvejus, kai teismas konkrečioje byloje nustato kitaip.

Pavyzdžiui, teismas gali nustatyti, kad atsakovo prieštaravimas turėtų būti įregistruojamas „per 3 darbo dienas, kurios pradedamos skaičiuoti nuo šios dienos“, arba kad nutartis dėl draudimo turėtų būti įteikiama (pvz., atsakovui *ex parte* byloje arba bankui sąskaitos įšaldymo byloje) „per 5 darbo dienas nuo nutarties parengimo dienos“.

Pagal Aiškinimo įstatymą sąvoka „dienos“ niekada neapima dienų, kurias veiksmas ar procedūra vyksta.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Terminai skaičiuojami kalendorinėmis savaitėmis arba mėnesiais.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Tokiais atvejais terminas pasibaigia paskutinės termino savaitės, mėnesio arba metų dienos paskutinę valandą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip, šiais atvejais terminas pratęsiamas iki kitos darbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Pagal Civilinio proceso taisyklės Nr. 57 2 dalį teismas gali pratęsti arba sutrumpinti bet kokius terminus, kurie numatyti minėtoje taisyklėje arba yra nustatyti atitinkamoje nutartyje dėl draudimo, ir šiuo atveju teismas neprivalo nustatyti kokių nors sąlygų, išskyrus atvejus, kai jas būtina nustatyti atsižvelgiant į teisingumo interesus.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinis skundas dėl laikino arba galutinio draudimo byloje, kuris nėra prilyginamas ieškiniui, ir apeliacinis skundas dėl laikino prašymo gali būti paduodamas per 14 dienų nuo dienos, kurią draudimas tampa privalomas, arba nuo dienos, kurią atmetamas prašymas.

Visais kitais atvejais apeliacinis skundas (pvz., dėl galutinio sprendimo civilinėje byloje) turi būti paduodamas per 6 savaites nuo tos dienos, kurią įsiteisėja teismo sprendimas.

Terminas gali būti pratęsiamas tik retais ir išimtiniais atvejais.

Terminai ieškiniui pareikšti yra nustatyti Senaties įstatyme Nr. 165(I)/2002.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Įteikus pranešimą apie ieškinį, atsakovui suteikiamas 10 dienų terminas, per kurį jis turi pateikti pranešimą apie savo dalyvavimą.

Visas kitas šalių atvykimo į teismą datas nustato pats teismas.

Pirmąją atvykimo į teismą datą, jei pateikiamas prašymas, nustato teismo *raštinės departamentas* pateikęs prašymą, išskyrus atvejus, kai yra specifinė priežastis nustatyti konkrečią atvykimo į teismą datą. Tokiu atveju konkreči data nustatoma tik gavus bylą nagrinėjančio teismo leidimą.

Dėl kitų terminų pakeitimų žr. atsakymą į 11 klausimą.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Jeigu, atsižvelgiant į jurisdikciją, taikytina teisė yra Kipro teisė, taikomos tokios pat taisyklės ir terminai, nepaisant šalies, kuriai įteikiamas dokumentas, gyvenamosios vietos.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jeigu atsakovas nepateikia pranešimo apie dalyvavimą arba vėliau per nustatytus terminus nepateikia atsiliepimo į ieškinį, ieškovas gali pateikti prašymą priimti jam palankų sprendimą.

Panašiai atsakovas gali pateikti prašymą atmesti ieškinį, jeigu ieškovas, kuriam įprasta tvarka įteikiamas šaukimas, per nustatytą terminą nepareiškė ieškinio. Be to, teismas gali nepaistyti pasibaigus atitinkamam terminui pateikto prieštaravimo dėl pareiškimo ir todėl terminą praleidęs atsakovas gali prarasti teisę būti išklausytas teisme.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Terminą praleidęs ieškovas, kurio ieškinys buvo atmestas, gali prašyti vėl priimti ieškinį nagrinėti.

Terminą praleidęs atsakovas, dėl kurio buvo priimtas sprendimas už akių, gali prašyti panaikinti teismo sprendimą.

Tokie prašymai tenkinami išimties tvarka.

Paskutinis naujinimas: 07/12/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Latvija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesinis terminas yra laikotarpis, per kurį turi būti atliekami tam tikri procesiniai veiksmai.

Terminai gali būti skirstomi pagal subjektus, kuriems jie taikomi:

- teismui, teisėjui ar teismo antstoliui taikomi terminai paprastai yra trumpi ir nustatomi įstatyme. Civiliniame procese šie terminai svyruoja nuo 1 iki 30 dienų (pvz., Civilinio proceso įstatymo (lat. *Civilprocesa likums*, toliau – CPL) 102 straipsnio 2 dalyje nustatytas 15 dienų, CPL 140 straipsnio 9 dalyje – 30 dienų, 341.6 straipsnio 2 dalyje – 15 dienų terminas). Teisėjas nutartį dėl prašymo priėmimo nagrinėti turi priimti per 7 dienas nuo jo gavimo dienos, tačiau jeigu prašymu siekiama susigrąžinti vaiką į Latviją ir jį reikės pateikti užsienio šaliai, nutartis turi būti priimama teismo posėdyje per 15 dienų nuo bylos iškėlimo. Nutartis dėl ieškinio užtikrinimo priemonių turi būti priimta ne vėliau kaip kitą dieną po to, kai buvo iškelta byla. Sprendimas dėl laikinos apsaugos nuo smurto turi būti priimamas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prašymo gavimo dienos, jeigu nereikia prašyti pateikti papildomų įrodymų arba jeigu delsiant priimti sprendimą gali būti padaryta didelė žala ieškovo teisėms; kitais atvejais sprendimas turi būti priimamas per 20 dienų nuo prašymo gavimo. Tam tikrų kategorijų byloms taikomas terminas, per kurį turi būti iškelta byla arba turi būti išnagrinėta byla ir priimtas sprendimas. Teismo sprendimo arba nutarties kopija turi būti išsiųsta ne vėliau kaip per tris dienas nuo teismo sprendimo arba nutarties paskelbimo arba, jeigu priimamas sutrumpintas teismo sprendimas, per tris dienas nuo išsamaus teismo sprendimo surašymo. Įstatyme nustatyti ir kiti terminai. Kartais teismas arba teismo antstolis veiksmų turi imtis nedelsdamas. Tam tikrais atvejais įstatyme būna nustatyti bendrieji terminai, kuriuos teismai arba teisėjai gali patikslinti, ir todėl jie patys gali nustatyti konkretų terminą procesiniam veiksmui atlikti. Sudėtingose bylose teismas gali surašyti sutrumpintą sprendimą, kurį sudaro tik įžanginė ir rezoliucinė dalys. Tuomet teismas išsamų sprendimą surašo per 14 dienų ir nurodo tikslią dieną, kada išsamus sprendimas bus parengtas. Civilinio proceso įstatyme nenustatyti konkretūs terminai, per kuriuos teismas turi atlikti parengiamuosius veiksmus ir išnagrinėti civilinę bylą. Vis dėlto Teisminės valdžios įstatymo (lat. *Likums par tiesu varu*) 28 straipsnyje nurodyta, kad, siekdamas užtikrinti asmens pažeistų teisių gynybą, teismas privalo bylą išnagrinėti „laiku“; tai reiškia, kad bylą reikia išnagrinėti kuo greičiau. Kartu, taikant bendrųjų ginčo teisenos taisyklių išimtį, Civilinio proceso įstatyme nustatyti pareiškimų išnagrinėjimo tam tikrų kategorijų civilinėse bylose terminai, kai bylai taikomos specialios procedūros: pavyzdžiui, teisėjas sprendimą dėl prašymo dėl neginčytino prievolių vykdymo turi priimti per septynias dienas nuo prašymo gavimo. Be to, specialiųjų teisės aktų nuostatose nurodyta, kokios bylos turi būti nagrinėjamos ypatingąja teise (pvz., pirmenybę reikia teikti bet kokiam ieškiniui, susijusiam su vaiko teisių ir interesų užtikrinimu, kaip nustatyta Vaiko teisių apsaugos įstatyme (lat. *Bērnu tiesību aizsardzības likums*)).

- Procesinių veiksmų, kuriuos turi atlikti proceso šalys, terminai nustatyti Civilinio proceso įstatyme – įrodymai turi būti pateikiami likus ne mažiau kaip 14 dienų iki teismo posėdžio, jeigu teisėjas nenustatė kitokio termino (rašytinio proceso atveju – likus ne mažiau kaip septynioms dienoms); 10 dienų terminas taikomas atskirajam skundui (lat. *blakus sūdzība*) pateikti; 20 dienų – apeliaciniam skundui (lat. *apelācija*) pateikti, ir kt. Tačiau dažniausiai proceso šalims ir kitoms suinteresuotosioms šalims taikytinus terminus nustato teismas, teisėjas arba teismo antstolis – jis nustato teisės aktuose bendrai nustatyto termino konkrečią datą arba nustato datą nepriklausomai, atsižvelgdamas į procesinio veiksmo rūšį, atstumą nuo asmens gyvenamosios ar buvimo vietos ir kitas aplinkybes.

Asmenims, kurie nėra byloje dalyvaujantys asmenys, taikytinus terminus nustato tik teismas arba teisėjas.

Galioja šie pagrindiniai terminai:

- terminas įrodymams pateikti: jeigu teisėjas nenustato kitaip, įrodymai turi būti pateikiami likus ne mažiau kaip 14 dienų iki teismo posėdžio (ne mažiau kaip septynioms dienoms iki rašytinio proceso pradžios). Nagrinėjant bylą įrodymai gali būti pateikiami remiantis pagrįstu ginčo šalies arba trečiosios šalies prašymu, jeigu dėl tokio prašymo nebus delsiama nagrinėti bylą arba jeigu teismas sutinka, kad esama pagrįstų priežasčių, dėl kurių įrodymai nebuvo pateikti laiku, arba kad įrodymai yra susiję su faktinėmis aplinkybėmis, kurios paaiškėjo bylos nagrinėjimo metu. Teismo nutartis atsisakyti priimti įrodymus negali būti ginčijama, tačiau prieštaravimus dėl nutarties galima pareikšti pateikiant apeliacinį skundą (lat. *apelācija*) arba kasacinį skundą (*kasācija*);
 - terminas, per kurį atsakovas turi pateikti pastabas: iškėlus bylą, prašymas turi būti iš karto siunčiamas atsakovui jo oficialiu elektroniniu adresu arba registruotu paštu, nustatant 15–30 dienų terminą rašytinėms pastaboms pateikti, kuris pradedamas skaičiuoti nuo prašymo išsiuntimo dienos;
 - terminas prašymo atnaujinti bylos nagrinėjimą ir ją išnagrinėti iš naujo trūkumams ištaisyti: kai teismo sprendimas priimamas šalims neatvykus, atsakovas turi 20 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo teismo sprendimo išsiuntimo dienos ir per kurį galima prašyti teismo atnaujinti bylos nagrinėjimą ir išnagrinėti bylą iš naujo;
- bylos sustabdymo terminas:
- mirus fiziniui asmeniui arba likvidavus juridinį asmenį, kuris yra bylos šalis arba trečiasis asmuo, pareiškęs savarankišką reikalavimą, ir kai, atsižvelgiant į ginčijamus teisinius santykius, įmanomas teisių perleidimas, susijęs terminas yra toks terminas, per kurį galima nustatyti teisių perėmėją arba paskirti teisinį atstovą;

kai teismas taip apribojo šalis arba trečiojo asmens veiksnumą, kad šalis arba trečiasis asmuo negali nepriklausomai naudotis civilinėmis–procesinėmis teisėmis ir pareigomis, atitinkamas terminas turi būti toks, per kurį būtų galima paskirti teisinį atstovą;

– kai bylos šalis arba trečiasis asmuo negali byloje dalyvauti dėl sunkios ligos, amžiaus arba negalios, susijęs terminas yra teismo nustatytas terminas, per kurį turi būti paskirtas atstovas;

kai teismas priima sprendimą dėl prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui arba Konstitucinis Teismas pareiškė ieškinį dėl ieškovo (apelianto) konstitucinio skundo; jeigu teismas nusprendžia pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą; jeigu bylos neįmanoma išnagrinėti tol, kol neišsprendžiama kita civilinė, baudžiamoji ar administracinė byla, atitinkamas laikotarpis yra laikas, per kurį Konstitucinio Teismo arba Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nutartis ar sprendimas civiliniame, baudžiamajame ar administraciniame procese tampa galutiniai;

jeigu bylos šalis arba nepriklausomą reikalavimą pateikęs trečiasis asmuo dėl ilgalaikės misijos ar oficialios veiklos yra už Latvijos ribų, atitinkamas laikotarpis yra laikas, per kurį išduodamas orderis, kuriuo reikalaujama, kad atsakovas atvyktų; kai bylos šalis arba trečiasis asmuo, pateikęs nepriklausomą reikalavimą, negali dalyvauti priimant sprendimą byloje dėl ligos arba kai teismas nurodo parengti eksperto išvadą, atitinkamas laikotarpis yra laikas, per kurį nustoja galioti šiose dalyse nurodytos aplinkybės;

kai šalys susitaria sustabdyti bylą ir nė vienas trečiasis asmuo, pateikęs savarankišką reikalavimą, tam neprieštarauja, susijęs terminas yra toks, kuris nurodytas teismo nutartyje;

kai atsakovui dėl finansinio pobūdžio reikalavimų buvo iškelta juridinio asmens bankroto byla arba fizinio asmens bankroto byla, atitinkamas laikotarpis yra terminas, iki kurio baigiama bankroto byla.

Terminas apeliaciniam skundui pateikti: apeliacinis skundas dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo gali būti pateikiamas per 20 dienų nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Kai skelbiamas sutrumpintas teismo sprendimas, terminas apeliaciniam skundui pateikti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismas numato surašyti išsamų teismo sprendimą. Jeigu teismo sprendimas surašomas po nurodytos datos, terminas apeliaciniam skundui dėl teismo sprendimo pateikti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią sprendimas faktiškai surašomas. Apeliacinis skundas, pateiktas pasibaigus terminui, nepriimamas ir grąžinamas skundą pateikusiam asmeniui.

Atskirasis skundas gali būti pateikiamas per 10 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismas priima ginčijamą sprendimą, išskyrus atvejus, kai Civilinio proceso įstatyme numatyta kitaip. Atskirasis skundas, pateiktas pasibaigus terminui, nepriimamas ir grąžinamas skundą pateikusiam asmeniui.

Terminas pateikti prašymui išnagrinėti naujai nustatytas faktines aplinkybes – terminas, per kurį turi būti pateikiamas toks prašymas, pradedamas skaičiuoti: dėl esminių bylos aplinkybių, kurios egzistavo nagrinėjant bylą, tačiau pareiškėjas jų nežinojo ir negalėjo žinoti – nuo dienos, kurią šios faktinės aplinkybės tapo žinomos;

dėl sąmoningai melagingų liudytojų parodymų, ekspertų išvadų ar vertimų arba suklastotų rašytinių arba daiktinių įrodymų, kuriais remdamasis teismas priėmė nuosprendį baudžiamojoje byloje, kuris jau įsiteisėjo, arba dėl nusikalstamos veikos, lėmusios tai, kad teismas priėmė neteisėtą ar nepagrįstą nuosprendį baudžiamojoje byloje, kuris jau įsiteisėjo – nuo dienos, kurią įsiteisėja teismo nuosprendis baudžiamojoje byloje;

dėl teismo sprendimo ar kitos institucijos sprendimo, kuriuo remiantis buvo priimtas teismo sprendimas ar nutartis, pripažinimo negaliojančiu – nuo teismo nutarties pripažinti negaliojančiu teismo sprendimą civilinėje arba komercinėje byloje įsiteisėjimo dienos arba nuo kitos institucijos sprendimo, kuriuo remiantis buvo priimtas teismo sprendimas ar nutartis, kurį (-ią) siekiama pripažinti negaliojančiu (-a) atsižvelgiant į naujai nustatytas faktines aplinkybes, pripažinimo negaliojančiu dienos;

kai pripažįstama, kad teisės norma, kuri buvo taikoma priimant sprendimą byloje, nesuderinama su viršesne teisės norma – nuo teismo sprendimo ar kitos nutarties, pagal kurią taikoma norma praranda savo galią dėl nesuderinamumo su viršesne norma, įsiteisėjimo dienos.

Terminai vykdomiesiems dokumentams pateikti: vykdomasis dokumentas gali būti pateikiamas vykdyti per 10 metų nuo teismo ar teisėjo sprendimo įsiteisėjimo dienos, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyti kitokie senaties terminai.

Jeigu teismo sprendime nurodoma, kad skola turi būti išieškoma mokant periodines įmokas, vykdomasis dokumentas galioja tol, kol egzistuoja pareiga mokėti įmokas; tačiau pirmiau nurodytas 10 metų terminas pradedamas skaičiuoti nuo paskutinės dienos, kurią turi būti sumokama kiekviena įmoka.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal Valstybinių nedarbo dienų, atminimo dienų ir švenčių dienų įstatymą nedarbo dienomis laikomos toliau nurodytos datos:

sausio 1 d.: Naujųjų metų diena;

Didysis penktadienis, Velykų sekmadienis ir Velykų pirmadienis;

gegužės 1 d.: Tarptautinė darbo diena, Latvijos Respublikos Steigiamojo Seimo sušaukimo minėjimo diena;

gegužės 4 d.: Latvijos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo deklaracijos minėjimo diena;

antrasis gegužės sekmadienis: Motinos diena;

Sekminės;

birželio 23 d.: Joninių išvakarės;

birželio 24 d.: Joninės, vasaros saulėgrįža;

paskutinė Latvijos nacionalinės dainų ir šokių šventės diena;

lapkričio 18 d.: Latvijos Respublikos paskelbimo minėjimo diena;

gruodžio 24, 25 ir 26 d.: Kalėdos (žiemos saulėgrįža);

gruodžio 31 d.: Naujųjų metų išvakarės.

Ortodoksai, sentikiai ir kitų religinių konfesijų atstovai Velykas, Sekmines ir Kalėdas švenčia šių religinių konfesijų nustatytomis dienomis.

Jeigu gegužės 4 d., paskutinė Latvijos nacionalinės dainų ir šokių šventės diena, arba lapkričio 18 d. yra šeštadienis arba sekmadienis, po to einanti darbo diena tampa nedarbo diena.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Procesiniai veiksmai atliekami per įstatyme nustatytus terminus. Jeigu įstatyme terminas nenustatytas, jį nustato teismas arba teisėjas. Teismo arba teisėjo nustatytas terminas turi būti pakankamai ilgas, kad per jį būtų galima atlikti procesinį veiksmą.

Terminas gali būti nurodomas konkrečia diena arba laikotarpiu, kuris turi konkrečią pabaigos dieną, arba metais, mėnesiais, dienomis ar valandomis. Jeigu veiksmo nebūtina atlikti nustatytą dieną, jį galima atlikti bet kurią nurodyto laikotarpio dieną. Terminas gali būti nustatomas atsižvelgiant į konkretų įvykį, kuris būtinai turi įvykti.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Metais, mėnesiais ar dienomis skaičiuojamas procesinis terminas prasideda kitą dieną po dienos ar įvykio, kuriuo apibrėžiama jo pradžia.

Valandomis skaičiuojamas procesinis terminas prasideda kitą valandą po įvykio, nuo kurio jis pradedamas skaičiuoti.

5 Ar dokumentų perdavimu ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Teismo dokumentai asmenims siunčiami visų pirma elektroninėmis priemonėmis per internetinę sistemą, jei adresatas pranešė teismui, kad sutinka bendrauti su teismu per internetinę sistemą; adresato nurodytu elektroniniu adresu, jei adresatas informavo teismą, kad jis sutinka, kad susirašinėjimui su teismu būtų naudojamas elektroninis paštas; adresato oficialiu elektroniniu adresu. Kai dokumentai perduodami elektroniniu būdu, jie laikomi įteiktais trečią dieną nuo jų išsiuntimo dienos.

Jei teismo dokumentų elektroniniu būdu negalima perduoti fiziniam asmeniui, jie siunčiami fizinio asmens deklaruotos gyvenamosios vietos arba kitos gyvenamosios vietos adresu. Teismo dokumentai taip pat gali būti pristatomi į asmens darbo vietą. Jei teismo dokumentų elektroniniu būdu negalima perduoti juridiniam asmeniui, jie siunčiami į jo registruotą buveinę. Jeigu dokumentai siunčiami paštu, laikoma, kad jie įteikti septintą dieną nuo jų išsiuntimo dienos.

Teismo dokumentai adresatui gali būti įteikiami asmeniškai arba jie gali būti įteikiami bet kuriam su adresatu gyvenančiam suaugusiam šeimos nariui. Tokiu atveju laikoma, kad dokumentai buvo įteikti tą dieną, kai juos priėmė adresatas arba kitas asmuo.

Teismo dokumentai laikomi įteiktais ne vien pagal tai, ar jie buvo pristatyti į fizinio asmens deklaruotą gyvenamąją vietą, gyvenamosios vietos deklaracijoje nurodytu papildomu adresu, fizinio asmens nurodytu susirašinėjimui su teismu skirtu adresu ar juridinio asmens registruotu adresu, ne vien pagal tai, ar iš pašto yra gautas pranešimas, kuriame nurodoma, kad siunta buvo pristatyta, ir ne vien pagal tai, ar dokumentai buvo gražinti. Adresatas gali paneigti prezumpciją, kad dokumentai buvo įteikti septintą dieną nuo išsiuntimo dienos, jei jie išsiųsti paštu, arba trečią dieną nuo išsiuntimo e. paštu arba pranešimo apie juos internetu dienos, nurodydamas objektyvias nuo jo nepriklausančias aplinkybes, dėl kurių jis negalėjo gauti dokumentų nurodytu adresu. Jeigu adresatas atsisako priimti teismo dokumentus, laikoma, kad dokumentai įteikti tą dieną, kurią adresatas atsisakė juos priimti.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne. Jeigu termino pradžia susiejama su konkrečiu įvykiu, terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po įvykio, kuriuo apibrėžiama termino pradžia, dienos.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Į dienomis skaičiuojamą terminą įskaičiuojamos visos kalendorinės dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Į metais, mėnesiais ar dienomis skaičiuojamą terminą įskaičiuojamos kalendorinės dienos.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Metais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinių termino metų mėnesį ir dieną.

Mėnesiais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą termino paskutinio mėnesio dieną. Jeigu mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga tenka mėnesiui, kuris atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

Iki kitos konkrečios dienos pratęstas terminas pasibaigia tą dieną.

Procesinis veiksmas, kurio terminas baigiasi, gali būti atliekamas iki paskutinės termino dienos 24.00 val.

Terminas, per kurį teisme turi būti atliktas bet koks procesinis veiksmas, baigiasi tuo metu, kai baigiasi teismo darbo laikas. Jeigu prašymas, apeliacinis skundas ar kitas dokumentas ryšių operatoriui įteikiamas iki paskutinės termino dienos 24.00 val., laikoma, kad toks dokumentas buvo įteiktas laiku.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu terminas pasibaigia šeštadienį, sekmadienį, valstybinės šventės dieną, laikoma, kad paskutinė termino diena yra kita darbo diena.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Bylos šalies prašymu gali būti pratęsimi tik teismo arba teisėjo nustatyti terminai. Vis dėlto kitus įstatyme nustatytus terminus teismas šalies prašymu gali atnaujinti. Prašymas pratęsti terminą arba atnaujinti praleistą terminą pateikiamas teismui, kuriame turėjo būti atliktas uždelstas veiksmas, ir prašymas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka. Prieš nagrinėjant prašymą rašytinio proceso tvarka, bylos šalims pranešama apie tai ir joms tuo pačiu metu išsiunčiamas prašymo pratęsti terminą arba atnaujinti praleistą terminą egzempliorius. Prie prašymo atnaujinti procesinį terminą būtina pridėti procesiniam veiksmui atlikti reikalingus dokumentus ir nurodyti termino atnaujinimo motyvus.

Teisėjo nustatytą terminą teisėjas gali pratęsti vienasmeniškai. Dėl teismo arba teisėjo atsisakymo pratęsti arba atnaujinti terminą galima pateikti atskirąjį skundą.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Atskirasis skundas gali būti pateikiamas per 10 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismas priima nutartį.

Jeigu nutartis priimama rašytinio proceso tvarka, terminas atskirajam skundui pateikti pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos.

Jeigu nutartis priimama nedalyvaujant šaliai (pvz., nutartis dėl nurodymo surinkti įrodymus arba laikinosios apsaugos priemonės skyrimo), terminas atskirajam skundui pateikti pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo arba išsiuntimo dienos.

Jeigu teismo sprendimas pagal ES teisės aktus arba tarptautinius susitarimus, kurių privalo laikytis Latvija, siunčiamas asmeniui, kuris Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, žinoma jo buvimo vieta nėra Latvijoje arba šioje šalyje jis neturi registruotos buveinės, tačiau jo adresas žinomas, asmuo per 15 dienų nuo sprendimo įteikimo dienos arba, jeigu teismas priėmė sutrumpintą sprendimą, nuo viso sprendimo įteikimo dienos gali pateikti atskirąjį skundą.

Apeliacinis skundas (lat. *apelācija*) turi būti pateikiamas per 20 dienų nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos arba, jeigu paskelbimas sutrumpintas sprendimas, nuo tos dienos, kurią teismas įsipareigojo surašyti išsamų sprendimą. Jeigu teismo sprendimas surašomas po nurodytos datos, terminas apeliaciniam skundui dėl teismo sprendimo pateikti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią sprendimas faktiškai surašomas.

Jeigu teismo sprendimas pagal ES teisės aktus arba tarptautinius susitarimus, kurių privalo laikytis Latvija, siunčiamas asmeniui, kuris Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, žinoma jo buvimo vieta nėra Latvijoje arba šioje šalyje jis neturi registruotos buveinės, tačiau jo adresas žinomas, asmuo per 20 dienų nuo sprendimo įteikimo dienos gali pateikti apeliacinį skundą.

Kasacinį skundą (lat. *kasācija*) reikia pateikti per 30 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos, tačiau jeigu teismas paskelbia sutrumpintą sprendimą, tuomet terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismas įsipareigojo surašyti visą sprendimą. Jeigu teismo sprendimas surašomas po nurodytos datos, terminas skundui dėl teismo sprendimo pateikti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią sprendimas faktiškai surašomas.

Jeigu teismo sprendimas pagal ES teisės aktus arba tarptautinius susitarimus, kurių privalo laikytis Latvija, siunčiamas asmeniui, kuris Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, žinoma jo buvimo vieta nėra Latvijoje arba šioje šalyje jis neturi registruotos buveinės, tačiau jo adresas žinomas, asmuo per 30 dienų nuo sprendimo įteikimo dienos gali pateikti kasacinį skundą.

Suėjus terminui pateiktas apeliacinis ar kasacinis skundas nebus priimamas ir bus gražintas skundą pateikusiam asmeniui. Atskirąjį skundą dėl teisėjo nutarties atmesti apeliacinį arba kasacinį skundą galima pateikti per 10 dienų nuo teismo nutarties priėmimo dienos.

Konkrečių kategorijų ginčuose, pvz., susijusiuose su užsienio teismo sprendimo pripažinimu, skundams gali būti taikomi konkretūs terminai, kurie, atsižvelgiant į civilinio proceso taisykles, nustatomi kiekvienu konkrečiu atveju.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Teismas privalo atidėti bylos nagrinėjimą ir nustatyti kitą teismo posėdžio datą, jeigu:

bet kuri bylos šalis neatvyksta į teismo posėdį ir jai nebuvo pranešta apie posėdžio laiką ir vietą;

bet kuri bylos šalis, kuriai buvo pranešta apie posėdžio laiką ir vietą, vis tiek neatvyksta į teismo posėdį dėl, teismo manymu, pateisinamų priežasčių; atsakovui nebuvo įteiktas prašymo egzempliorius ir todėl jis prašo atidėti bylos nagrinėjimą; kaip bylos šalių būtina iškviešti asmenį, kurio teisės ar teisėti interesai gali būti pažeisti teismo sprendimu; jeigu atidėjimas galėtų padėti atkurti sutuoktinių bendrą gyvenimą arba paskatinti taikų susitarimą, teismas gali atidėti bylos nagrinėjimą savo iniciatyva; šalies prašymu bylos nagrinėjimas šiuo tikslu taip pat gali būti atidėtas kelis kartus; atsakovas Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, jo buvimo vieta yra ne Latvijoje ir jam buvo išsiųstas pranešimas apie teismo posėdžio laiką ir vietą ir buvo gautas dokumentų įteikimo patvirtinimas, tačiau atsakovas pranešimą gavo likus nepakankamai laiko ir neatvyko į teismo posėdį; atsakovas Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, jo buvimo vieta yra ne Latvijoje ir jam buvo išsiųstas pranešimas apie teismo posėdžio laiką ir vietą arba prašymo egzempliorius, tačiau nebuvo gautas patvirtinimas ir atsakovas neatvyko į teismo posėdį; gaunamas šalių sutikimas dalyvauti tarpininkavime. Teismas bylos nagrinėjimą gali atidėti ir kai kuriomis kitomis aplinkybėmis.

Teismas gali atidėti bylos nagrinėjimą:

jeigu ieškovas, kuriam buvo pranešta apie teismo posėdžio laiką ir vietą, neatvyksta dėl nežinomų priežasčių;

jeigu atsakovas, kuriam buvo pranešta apie teismo posėdžio laiką ir vietą, neatvyksta dėl nežinomų priežasčių;

jeigu teismas mano, jog neįmanoma priimti sprendimo byloje, nes neatvyko šalis, kurios dalyvavimas pagal įstatymą privalomas, arba neatvyko teismo iškvieistas liudytojas, ekspertas arba vertėjas žodžiu;

bylos šalies prašymu, kai ši šalis prašo suteikti jai galimybę pateikti papildomus įrodymus;

jeigu asmuo negali dalyvauti teismo posėdyje vaizdo konferencijos būdu dėl nuo teismo nepriklausančių techninių ar kitų priežasčių;

jeigu posėdyje dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta pateisinamomis, nedalyvauja vertėjas žodžiu.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne. Pagal civilinio proceso taisyklės teismo dokumentų pristatymas ir įteikimas asmeniui, kuris neturi Latvijoje gyvenamosios vietos arba jo buvo vieta yra ne Latvijoje, vykdomas taikant kitokį mechanizmą, o procesiniai terminai, kurie pradedami skaičiuoti nuo teismo dokumentų gavimo dienos, skaičiuojami skirtingai.

Pavyzdžiui, paprastai apeliacinis skundas dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo gali būti pateikiamas per 20 dienų nuo sprendimo priėmimo. Jeigu sprendimas siunčiamas šaliai, kuri Latvijoje neturi gyvenamosios vietos arba jos buvimo vieta yra ne Latvijoje, tas asmuo turi teisę pateikti apeliacinį skundą per 20 dienų nuo teismo sprendimo įteikimo dienos. Kai skirtingoms bylos šalims taikomi skirtingi terminai apeliaciniams skundams dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo pateikti, teismo sprendimas įsiteisėja, jeigu apeliacinis skundas nepateikiamas per apeliacinio skundo terminą, kuris skaičiuojamas nuo paskutinės teismo sprendimo įteikimo dienos.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Teisė atlikti procesinį veiksmą nustoja galioti pasibaigus įstatyme arba teismo nustatytam terminui. Protestai ir dokumentai, pateikti pasibaigus terminui, nepriimami.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisų gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Bylos šalies prašymu teismas atnaujiną praleistus procesinius terminus, jei mano, kad priežastys, dėl kurių jų nesilaikyta, yra pagrįstos.

Pavyzdžiui, neįmanoma atnaujinti termino vykdomajam dokumentui pateikti po to, kai pasibaigė 10 metų senaties terminas, kuris pradėtas skaičiuoti nuo atitinkamo teismo sprendimo ar teisėjo nutarties įsiteisėjimo dienos.

Atnaujindamas praleistą procesinį terminą, teismas taip pat leidžia atlikti uždelstą procesinį veiksmą.

Teismo, teisėjo ar teismo antstolio nustatyti procesiniai terminai šalies prašymu gali būti pratęsimi prieš jiems pasibaigiant. Įstatyme nustatytų terminų pratęsti negalima. Jeigu teismo, teisėjo ar teismo antstolio nustatytas terminas buvo praleistas, asmuo, kuris turėjo laikytis termino, gali prašyti nustatyti naują terminą procesiniam veiksmui atlikti.

Prašymą pratęsti terminą arba atnaujinti praleistą terminą reikėtų pateikti teismui, kuriame turėjo būti atliktas veiksmas, kurio terminas suėjo. Prašymas nagrinėjamas teismo posėdyje, o šalys iš anksto informuojamos apie teismo posėdžio laiką ir vietą. Šalies neatvykimas netrukdo nagrinėti prašymo.

Prie prašymo atnaujinti procesinį terminą būtina pridėti procesiniam veiksmui atlikti reikalingus dokumentus ir nurodyti termino atnaujinimo motyvus.

Teisėjo nustatytą terminą teisėjas gali pratęsti vienasmeniškai.

Dėl teismo arba teisėjo atsisakymo pratęsti arba atnaujinti terminą galima pateikti atskirąjį skundą.

Paskutinis naujinimas: 05/04/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisų taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Lietuva

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Civilinis kodeksas numato bendrąjį ieškinio senaties terminą, taip pat sutrumpintus ieškinio senaties terminus. Terminai gali būti atnaujinamieji, įgyjamieji ir naikinamieji.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

sekmadieniai;

sausio 1-oji - Naujųjų metų diena;

vasario 16-oji - Lietuvos valstybės atkūrimo diena;

kovo 11-oji - Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena;

sekmadienis ir pirmadienis - krikščionių Velykų (pagal vakarietiškąją tradiciją) dienos;

gegužės 1-oji - Tarptautinę darbo dieną;

pirmasis gegužės sekmadienis - Motinos diena;

pirmasis birželio sekmadienis – Tėvo diena;

birželio 24-oji – Rasos ir Joninių diena;

liepos 6-oji - Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena;

rugpjūčio 15-oji – Žolinė (Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena);

lapkričio 1-oji - Visų Šventųjų diena;

gruodžio 24-oji – Kūčių diena;
gruodžio 25-oji ir 26-oji - Kalėdų dienos.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Įstatymų ar sandorių nustatytas arba teismo paskiriamas terminas nurodomas kalendorine data arba nurodomas metais, mėnesiais, savaitėmis, dienomis ar valandomis skaičiuojamas laikas.

Terminas gali būti apibrėžiamas taip pat ir nurodant įvykį, kuris neišvengiamai turi įvykti. Terminai gali būti atnaujinamieji, įgyjamieji ir naikinamieji.

Atnaujinamasis terminas yra toks terminas, kuriam pasibaigus teismas gali jį atnaujinti, jeigu terminas buvo praleistas dėl svarbių priežasčių. Įgyjamasis terminas yra toks terminas, kuriam pasibaigus atsiranda (įgyjama) tam tikra civilinė teisė ar pareiga. Naikinamasis terminas yra toks terminas, kuriam pasibaigus išnyksta tam tikra civilinė teisė ar pareiga. Naikinamieji terminai negali būti teismo ar arbitražo atnaujinti.

Bendrasis ieškinio senaties terminas yra dešimt metų.

Atskirų rūšių reikalavimams Lietuvos Respublikos įstatymai nustato sutrumpintus ieškinio senaties terminus.

Sutrumpintas vieno mėnesio ieškinio senaties terminas taikomas iš konkurso rezultatų atsirandantiems reikalavimams.

Sutrumpintas trijų mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams pripažinti juridinio asmens organų sprendimus negaliojančiais.

Sutrumpintas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas:

ieškiniams dėl netesybų (baudos, delspinigių) išieškojimo;

ieškiniams dėl parduotų daiktų trūkumų.

Sutrumpintas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas iš ryšių įmonių santykių su klientais atsirandantiems reikalavimams, jeigu siuntos buvo siunčiamos Lietuvoje, arba vienerių metų ieškinio senaties terminas, jeigu siuntos buvo siunčiamos į užsienį.

Sutrumpintas vienerių metų ieškinio senaties terminas taikomas iš draudimo teisinių santykių atsirandantiems reikalavimams.

Sutrumpintas trejų metų ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams dėl padarytos žalos atlyginimo, tarp jų ir reikalavimams atlyginti žalą, atsiradusią dėl netinkamos kokybės produkcijos.

Sutrumpintas penkerių metų ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams dėl palūkanų ir kitokių periodinių išmokų išieškojimo.

10. Reikalavimams dėl atliktų darbų trūkumų taikomi nustatyti sutrumpinti ieškinio senaties terminai.

Iš kroviniių, keleivių ir bagažo vežimo atsirandantiems reikalavimams taikomi atskirų transporto rūšių kodeksuose (įstatymuose) nustatyti ieškinio senaties terminai.

Šalių susitarimu pakeisti ieškinio senaties terminus ir jų skaičiavimo tvarką draudžiama.

Ieškinio senatis netaikoma:

1) iš asmeninių neturtinių teisių pažeidimų atsirandantiems reikalavimams, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;

2) indėlininkų reikalavimams išmokėti indėlius, padėtus į banką ar kitas kredito įstaigas;

3) reikalavimams atlyginti dėl šių [Baudžiamojo kodekso](#) nurodytų nusikaltimų atsiradusią žalą:

1) genocido (99 straipsnis);

2) tarptautinės teisės draudžiamo elgesio su žmonėmis (100 straipsnis);

3) tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žudymo (101 straipsnis);

4) civilių trėmimo ar perkėlimo (102 straipsnis);

5) tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žalojimo, kankinimo ar kitokio nežmoniško elgesio su jais ar jų turto apsaugos pažeidimo (103 straipsnis);

6) civilių ar karo belaisvių prievartinio panaudojimo prieš ginkluotuosiose pajėgose (105 straipsnis);

7) saugomų objektų naikinimo ar nacionalinių vertybių grobstymo (106 straipsnis);

8) agresijos (110 straipsnis);

9) draudžiamos karo atakos (111 straipsnis);

10) uždraustų karo priemonių naudojimo (112 straipsnis);

11) aplaidaus vado pareigų vykdymo.

4) kitų įstatymų nustatytais atvejais ir kitiems reikalavimams.

Civilinių bylų išnagrinėjimo terminai. Teismas privalo rūpintis, kad civilinė byla teisme būtų išnagrinėta per kuo trumpesnę laiką, nebūtų vilkinamas bylos išnagrinėjimas, turi siekti, kad civilinė byla būtų išnagrinėta per vieną teismo posėdį.

Atskiroms civilinių bylų kategorijoms įstatymų gali būti nustatytas bylos išnagrinėjimo terminas. Jeigu pirmosios instancijos teismas laiku neatlieka procesinių veiksmų, kuriuos Civilinį kodeksą privalo atlikti, šių veiksmų atlikimu suinteresuotas proceso dalyvis turi teisę kreiptis į apeliacinės instancijos teismą su prašymu nustatyti terminą tokiems procesiniams veiksams atlikti. Šis prašymas pateikiamas per bylą nagrinėjančią teismą, o šis prašymo priėmimo klausimą privalo išspręsti ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prašymo gavimo dienos. Jeigu per septynias darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos teismas, dėl kurio neatliktų procesinių veiksmų yra pateiktas prašymas, atlieka atitinkamus procesinius veiksmus, laikoma, kad proceso dalyvis atsisakė pateikto prašymo.

Priešingu atveju šis prašymas per septynias darbo dienas nuo jo gavimo persiunčiamas apeliacinės instancijos teismui. Nurodytas prašymas paprastai nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, nepranešus dalyvaujantiems byloje asmenims apie posėdžio laiką ir vietą ir nekviečiant jų į teismo posėdį. Prašymas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per septynias darbo dienas nuo jo gavimo apeliacinės instancijos teisme dienos. Šį prašymą nagrinėja ir dėl jo priima nutartį apeliacinės instancijos teismo pirmininkas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas arba jų paskirtas teisėjas. Ši nutartis neskundžiama atskiruoju skundu.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulis valandų nulis minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Visi rašytiniai pareiškimai ir pranešimai, įteikti paštui ar telegrafui arba perduoti kitomis ryšio priemonėmis iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulis minučių, laikomi atliktais laiku. (Civilinio kodekso 1.122 straipsnis)

Civilinio proceso kodekso 123 straipsnio 3-4 dalys numato: kai procesinį dokumentą pristatantis asmuo neranda adresato jo gyvenamojoje ar darbo vietoje, dokumentas yra įteikiamas kuriam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių šeimos narių (vaikams (įvaikiams), tėvams (įtėviams), sutuoktiniui ir pan.), išskyrus atvejus, kai byloje šeimos nariai turi priešingą teisinį suinteresuotumą bylos baigtimi, o jeigu ir jų nėra, – darbuotės administracijai.

Kai procesinį dokumentą pristatantis asmuo neranda adresato juridinio asmens buveinės vietoje ar kitoje juridinio asmens nurodytoje vietoje, procesinis dokumentas įteikiamas bet kuriam kitam įteikimo vietoje esančiam juridinio asmens darbuotojui. Kai šioje dalyje nustatyta tvarka procesinių dokumentų įteikti nepavyksta, procesinis dokumentas siunčiamas juridinio asmens buveinės adresu ir laikomas įteiktu praėjus dešimčiai dienų nuo išsiuntimo.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulis valandų nulis minučių po tos to įvykio, kuriuo apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita. (Civilinio proceso kodekso 73 straipsnis)

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Ieškinio senaties terminas skaičiuojamas kalendorinėmis dienomis. Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulis valandų nulis minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Metais, mėnesiais, savaitėmis ar dienomis skaičiuojama procesinio termino eiga prasideda rytojaus dieną nuo nulis valandų nulis minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinės termino savaitės dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulis minučių. Mėnesiais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą termino paskutinio mėnesio dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulis minučių. Metais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinių termino metų mėnesį ir dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulis minučių. Jeigu metais ar mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga tenka mėnesiui, kuris atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Oficialių švenčių ir ne darbo dienos (šeštadieniai ir sekmadieniai) įskaitomos į terminą. Jeigu paskutinė termino diena tenka ne darbo ar oficialios šventės dienai, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Procesinių terminų atnaujinimas. Asmenims, praleidusiems įstatymų nustatytą ar teismo paskirtą terminą dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta svarbiomis, praleistas terminas gali būti atnaujinamas. Teismas turi teisę atnaujinti praleistą terminą ir savo iniciatyva, kai iš turimos medžiagos matyti, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių.

Pareiškimas dėl praleisto termino atnaujinimo paduodamas teismui, kuriame reikėjo atlikti procesinį veiksmą, ir nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka. Paduodant pareiškimą dėl termino atnaujinimo, kartu turi būti atliekamas procesinis veiksmas (paduodamas skundas, dokumentai ar atliekami kiti veiksmai), kuriam atlikti praleistas terminas. Pareiškimas dėl termino atnaujinimo turi būti motyvuotas. Prie pareiškimo turi būti pridedami įrodymai, pagrindžiantys praleisto termino atnaujinimo būtinumą.

Atnaujindamas procesinį terminą, teismas priima rezoliuciją. Atsisakydamas patenkinti pareiškimą dėl procesinio termino atnaujinimo, teismas dėl jo priima motyvuotą nutartį. Dėl teismo nutarties, kuria atmetamas pareiškimas dėl praleisto procesinio termino atnaujinimo, gali būti duodamas atskiras skundas

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinis skundas dėl apygardos teismo sprendimo gali būti paduodamas per 30 dienų nuo pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo dienos.

Atskiras skundas dėl apygardos teismo nutarties gali būti paduodamas:

per 7 dienas nuo nutarties priėmimo dienos, jeigu skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis priimta žodinio proceso tvarka;

per 7 dienas nuo nutarties patvirtintos kopijos įteikimo dienos, jeigu skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis priimta rašytinio proceso tvarka.

Apeliaciniai skundai gali būti paduodami dėl apygardos teismo sprendimų, kuriais byla išnagrinėjama iš esmės, o atskirieji skundai – dėl tarpinių apygardos teismo nutarčių, kurias tiesiogiai įvardija Civilinio proceso kodekso (pavyzdžiui, dėl nutarties, kuria atmetamas pareiškimas dėl procesinio termino atnaujinimo (Civilinio proceso kodekso 78 straipsnio 6 dalis), dėl nutarties, priimtos bylinėjimosi išlaidų klausimu (Civilinio proceso kodekso 100 straipsnis), arba nutarčių, kurios užkerta galimybę tolesnei bylos eigai.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Teismo posėdis kiekvienoje byloje vyksta nepertraukiamai, išskyrus atvejus, kai skelbiama pertrauka, kuri negali būti ilgesnė kaip penkios darbo dienos.

Teismo posėdžio pertrauka gali būti skiriama tik siekiant užtikrinti teismui ir dalyvaujantiems byloje asmenims galimybę pailsėti dėl užsitęsusio bylos nagrinėjimo, suteikti galimybę operatyviai surinkti trūkstamus byloje įrodymus ir taip užtikrinti kuo greitesnį bylos išnagrinėjimą.

Teismas, atidėdamas bylos nagrinėjimą, paskiria kito teismo posėdžio laiką ir apie tai pasirašytinai praneša atvykusiems asmenims. Neatvykusiems ir įtraukiamiems dalyvauti procese naujiems asmenims apie kito teismo posėdžio laiką pranešama Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Kai kuriais atvejais, bylos nagrinėjimas gali būti sustabdomas. Bylos sustabdymas – procesinių veiksmų, kuriais siekiama bylą išspręsti iš esmės, atlikimo laikinas sustabdymas neapibrėžtam terminui. Byla gali būti sustabdyta dėl įstatymuose numatytų objektyvių aplinkybių, kliudančių išnagrinėti civilinę bylą ir nepriklausančių nuo dalyvaujančių byloje asmenų ar teismo valios, taip pat kitais atvejais, nors įstatymuose ir nenumatytais, tačiau kliudančiais teismui išnagrinėti bylą iš esmės.

Teismas privalo sustabdyti bylą šiais atvejais:

kai miršta fizinis asmuo arba pasibaigia juridinis asmuo, kuris buvo bylos šalis, jeigu atsižvelgiant į ginčo teisinius santykius yra leidžiamas teisių perėmimas arba kai šalis netenka veiksnio byla sustabdoma iki paaiškės mirusio fizinio asmens ar pasibaigusio juridinio asmens teisių perėmėjas ar aplinkybės, dėl kurių teisių perėmimas neįvyko, arba iki bus paskirtas neveiksnus fizinio asmens atstovas pagal įstatymą;

kai negalima nagrinėti tos bylos tol, kol bus išspręsta kita byla, nagrinėjama civiline, baudžiamąja ar administracine tvarka byla sustabdoma iki įsiteisės teismo sprendimas, nuosprendis, nutartis ar nutarimas arba iki bus priimtas nutarimas byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka;

kai nagrinėjant bylą, kurioje atsakovui pareikšti turiniai reikalavimai, paaiškėja, kad tų pačių turinių reikalavimų patenkinimas yra susijęs su baudžiamosios bylos nagrinėjimu teisme byla sustabdoma iki bus išnagrinėta baudžiamoji byla arba bus panaikintas laikinasis nuosavybės teisių apribojimas. Ir kitais įstatymų numatytais atvejais.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Netaiko.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Ieškinio senaties termino pabaiga iki ieškinio pareiškimo yra pagrindas ieškinį atmesti.

Jeigu teismas pripažįsta, kad ieškinio senaties terminas praleistas dėl svarbios priežasties, pažeistoji teisė turi būti ginama, o praleistas ieškinio senaties terminas atnaujinamas.

Nuosavybės teisės klausimais dėl turto, kuriam išreikalauti praleisti ieškinio senaties terminai, sprendžiami pagal Civilinio kodekso ketvirtosios knygos normas.

Teisė atlikti procesinius veiksmus išnyksta pasibaigus įstatymų nustatytam ar teismo paskirtam jiems atlikti terminui. Procesiniai dokumentai, paduoti pasibaigus tam terminui, grąžinami juos padavusiems asmenims. Terminas, nustatytas tikrai procesinei pareigai atlikti, praleidimas neatleidžia nuo pareigos atlikimo.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu terminai praleisti dėl svarbių priežasčių ir nėra praėję daugiau kaip 3 mėnesiai nuo teismo sprendimo priėmimo dienos, teismas, apeliančio prašymu, gali praleistus terminus atnaujinti. Apeliacinio skundo padavimo terminas gali būti atnaujintas, jeigu teismas pripažįsta, kad šis terminas praleistas dėl svarbių

priežasčių. Dėl teismo nutarties, kuria atmetas prašymas atnaujinti praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą, gali būti duodamas atskirasis skundas. Jeigu apeliacinės instancijos teismas tokį atskirąjį skundą patenkina ir praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą atnaujina, apeliacinės instancijos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas apeliacinį skundą su byla perduoda šio teismo teisėjų kolegijai arba grąžina pirmosios instancijos teismui spręsti apeliacinio skundo priėmimo klausimą. Kai šioje dalyje numatytu atveju byla perduodama apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijai nagrinėti, apeliacinės instancijos teismas, per tris darbo dienas nuo apeliacinio skundo priėmimo išsiunčia dalyvaujantiems byloje asmenims apeliacinio skundo ir jo priedų kopijas. Pasibaigus sprendimo apskundimo apeliacine tvarka ir atsiliepimų į apeliacinį skundą pateikimo terminams, pirmosios instancijos teismas per septynias dienas išsiunčia bylą apeliacinės instancijos teismui, o dalyvaujantiems byloje asmenims – pranešimus apie bylos išsiuntimą. Kai byla išsiunčiama apeliacinės instancijos teismui ir šis teismas nustato, kad apeliacinio skundo padavimo terminas yra praleistas, jis gali: savo iniciatyva (ex officio) atnaujinti apeliacinio skundo padavimo terminą, jeigu iš turimos medžiagos aiškiai matyti, kad šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių arba pasiūlyti dalyvaujantiems byloje asmeniui pateikti prašymą dėl apeliacinio skundo padavimo termino atnaujinimo. (Civilinio proceso kodekso 307 straipsnio 2-3 dalys, 338 straipsnis, 78 straipsnis). Nutartis, kuria apelianto prašymas dėl termino atnaujinimo atmetas, gali būti skundžiama atskiruoju skundu (Civilinio proceso kodekso 78 straipsnio 6 dalis).

Paskutinis naujinimas: 21/10/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Liuksemburgas

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagal Liuksemburgo teisę bylai iškelti, procesiniams formalumams, dalyvavimui teisme, pradžiai dėl atstumo ir kt. nustatyti tam tikri terminai.

Terminai, kuriems pasibaigus ieškinys paliekamas nenagrinėtas arba sueina ieškinio senatis, ne visada yra tik procesiniai: čia kalbama tik apie procesinius terminus.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Šeštadienis ir sekmadienis laikomi ne darbo dienomis, kaip ir toliau nurodytos valstybinės šventės, numatytos teisės aktuose:

Naujųjų metų diena, Velykų pirmadienis, gegužės 1 d., gegužės 9 d., Šeštinės, Sekminės, Liuksemburgo nacionalinė diena (birželio 23 d.),

Žolinės, Visų Šventųjų diena, Kalėdos ir antroji Kalėdų diena.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Procesiniai terminai gali skirtis atsižvelgiant į bylos dalyką ir rūšį.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas skaičiuojamas nuo akto, įvykio, sprendimo ar dokumento įteikimo dienos vidurnakčio.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Taip: jeigu reikalaujama, kad įteiktų (*signification*) antstolis arba kad praneštų (*notification*) teismo tarnautojas, įteikimas arba pranešimas laikomas įvykusi kitą dieną, einančią po tos dienos, kai dokumentas faktiškai patenka į atitinkamo asmens rankas (pavyzdžiui, jeigu dokumentą atsisakoma priimti, jeigu dokumentas paliekamas šalies namuose ir kt.).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Visi terminai apskaičiuojami nuo akto, įvykio, sprendimo ar įteikimo dienos, nuo kurios pradedamas skaičiuoti laikas, vidurnakčio.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Į terminus įskaičiuojamos teisės aktuose numatytos valstybinės šventės, šeštadieniai ir sekmadieniai.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Į terminus įskaičiuojamos teisės aktuose numatytos valstybinės šventės, šeštadieniai ir sekmadieniai.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Bet kuris procesinis terminas baigiasi paskutinės dienos vidurnaktį.

Jeigu terminas išreiškiamas savaitėmis, jis baigiasi paskutinės savaitės dieną, kuri yra tokio pat pavadinimo kaip ir akto, įvykio, sprendimo ar įteikimo diena, nuo kurios pradedamas skaičiuoti terminas.

Jeigu terminas išreiškiamas mėnesiais arba metais, jis pasibaigia to paties skaičiaus paskutinio mėnesio ar metų dieną kaip ir akto, įvykio, sprendimo ar įteikimo diena, nuo kurios pradėtas skaičiuoti šis terminas. Jeigu atitinkamas paskesnis mėnuo neturi tuo pačiu skaičiumi pažymėtos dienos, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas išreiškiamas mėnesiais ir dienomis arba mėnesio dalimis, pirma skaičiuojamas visas mėnuo, o tada mėnesio dienos ar dalys; jeigu skaičiuojamos mėnesio dalys, laikoma, kad mėnuo turi 30 dienų.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Bet kuris terminas, kuris baigiasi šeštadienį, sekmadienį arba teisės aktuose numatytos valstybinės šventės dieną, pratęsiamas iki po jo einančios pirmos darbo dienos. Tas pats taikoma, jeigu dokumentai turi būti pateikti savivaldybės institucijoms ir paskutinę termino dieną savivaldybės institucijos nedirba.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Jeigu Liuksemburgo teisme iškeliama byla užsienyje gyvenančiam asmeniui, terminai pratęsimi dėl atstumo. Šie terminai gali būti pratęsimi 15–35 dienomis, atsižvelgiant į tai, kur atsakovas gyvena.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Paprastai apeliaciniai skundai (*appels*) turi būti paduodami per 40 dienų, o jeigu asmuo gyvena užsienyje, pratęsimi dėl atstumo. Apeliaciniai skundai dėl teismo sprendimų, kurie nėra laikinai vykdytini, gali būti paduodami tik praėjus 8 dienoms.

Terminas prašymui panaikinti teismo sprendimą už akių (*opposition*) yra 15 dienų ir skaičiuojamas nuo jo įteikimo ar pranešimo apie jį dienos.

Nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių (*ordonnances de référé*) gali būti skundžiamos per 15 dienų nuo jų įteikimo dienos. Jeigu nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių priimama už akių, prašymo ją panaikinti padavimo terminas yra 8 dienos nuo nutarties įteikimo dienos. Prašymų dėl panaikinimo terminas skaičiuojamas kartu su apeliacinio skundo padavimo terminu.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Jeigu nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių priimama supaprastinto proceso tvarka, siunčiamas šaukimas dalyvauti posėdyje, rengiamame įprastą tokios bylos nagrinėjimo dieną ir laiką. Vis dėlto, jeigu atvejais skubus, pirmininkaujantis teisėjas arba jį pavaduojantis teisėjas gali leisti siųsti šaukimą dalyvauti viešame teismo posėdyje arba jo paties namuose nurodytu laiku, net savaitgaliais, valstybinių švenčių dienomis arba dienomis, kurios įprastai nėra darbo dienos.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Jeigu už Liuksemburgo ribų gyvenanti šalis kviečiama asmeniškai dalyvauti teismo posėdyje Liuksemburge, taikomi įprasti terminai, nebent teismas nusprendžia juos pratęsti.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jeigu ieškinys nėra pareiškiamas per nustatytą terminą, sueina senatis ir ieškinio nebegalima pareikšti. Pasibaigus terminui procesiniams veiksams atlikti, paprastai pasibaigia ir ieškinio terminas arba ieškinys išbraukiamas iš registro.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisų gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jei šalis per nustatytą terminą nepareiškia ieškinio, dėl termino pasibaigimo pasibaigęs senaties terminas gali būti atnaujintas, jeigu dėl priežasčių, už kurias šalis nėra atsakinga, šalis laiku nesužinojo apie aktą, nuo kurio pradėtas skaičiuoti terminas, arba jeigu šalis negalėjo imtis veiksmų. Šiuo klausimu prašymas laikomas priimtiniu tik tuo atveju, jeigu jis pateikiamas per 15 dienų nuo tada, kai atitinkama šalis sužinojo apie aktą, nuo kurio pradėtas skaičiuoti terminas, arba nuo tada, kai šaliai tapo įmanoma imtis veiksmų. Toks prašymas gali būti pateiktas ne vėliau kaip per vienus metus nuo termino, kuris įprastai būtų skaičiuojamas nuo akto, pasibaigimo. Šie terminai neturi stabdomojo poveikio.

Teisė pareikšti ieškinį išnyksta, jeigu byla nenagrinėjama trejus metus. Šis terminas pratęsiamas 6 mėnesius visais atvejais, kai yra pagrindų prašyti, kad į bylą vietoj senosios šalies įstotų nauja šalis arba kad būtų paskirtas naujas advokatas. Pasibaigus bylai negalima teigti, kad neįmanoma imtis jokių tolesnių veiksmų. Šalis, pageidaujanti imtis veiksmų, turi pareikšti naują ieškinį savo teisėms apginti, nebent yra suėjęs šio ieškinio senaties terminas.

Nutartis išbraukti ieškinį iš registro remiantis tuo, kad advokatas nesilaikė terminų, yra neskundžiama.

Susijusios nuorodos

 <http://www.legilux.lu/>

Paskutinis naujinimas: 11/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisų taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Vengrija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesiniai veiksmai, kuriais siekiama sukelti teises pasekmes, paprastai gali būti atliekami per įstatymuose nustatytus konkrečius terminus. Tokios nuostatos yra įtvirtintos materialinėje ir procesinėje teisėje.

Atitinkamos sąlygos pagal materialinę teisę iš dalies yra nustatytos taisyklėse, reglamentuojančiose teisę kreiptis į teismą ir senaties terminus. Jose nustatyti civilinių bylų terminai. Šių apribojimų išimties įstatyme nustatytos tik siekiant užtikrinti besąlyginį reikalavimų (pvz., turtinių) įvykdymą. Kai kuriuos procesinius veiksmus teisėtai galima atlikti tik per konkretų terminą. Tam tikrais atvejais termino trukmė yra aiškiai nustatyta įstatyme, pvz., paduodant skundą (įstatymo nustatytas terminas), o kitais atvejais, pvz., ištaisant trūkumus, termino trukmę nustato teismas (teismo nustatytas terminas).

Materialinėje teisėje nustatytų procesinių terminų skaičiavimo būdas iš esmės skiriasi nuo procesinėje teisėje taikomo terminų skaičiavimo būdo; tą patį galima pasakyti apie pasekmes, atsirandančias nesilaikant šių dviejų rūšių terminų. Nesilaikant materialinėje teisėje nustatyto termino prarandamos teisės ir jų negalima susigrąžinti pateikiant termino praleidimą pateisinančius įrodymus. Tokie įrodymai gali būti priimami tik tuo atveju, jeigu taikomas senaties terminas ir jeigu laikomasi susijusių materialinės teisės taisyklių. Procesinių terminų atveju reikia atskirti subjektyvius ir objektyvius terminus. Subjektyviems terminams priklauso terminai, kurie pradedami skaičiuoti nuo tos dienos, kurią atitinkama šalis gavo pranešimą, o neigiamas pasekmes, atsiradusias praleidus šį terminą, paprastai galima ištaisyti pateikiant prašymą dėl *restitutio in integrum* (prašymas pratęsti terminą), o objektyvūs terminai nėra susiję su pranešimo įteikimu atitinkamai šaliai ir neigiamų pasekmių, atsiradusių praleidus šį terminą, paprastai negalima ištaisyti pateikiant prašymą dėl *restitutio in integrum*.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal 2012 m. Darbo kodekso įstatymo 102 straipsnio 1 dalį toliau nurodytos dienos yra laikomos nedarbo dienomis: sausio 1 d., kovo 15 d., pirmoji Velykų diena, gegužės 1 d., Sekminės, rugpjūčio 20 d., spalio 23 d., lapkričio 1 d., gruodžio 25 ir 26 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Terminai skaičiuojami dienomis, mėnesiais arba metais. Pirmoji dienomis skaičiuojamo termino diena nėra įskaičiuojama į terminą. Termino pradžios diena yra diena, kurią buvo atliktas veiksmas arba įvyko kitas įvykis (pvz., dokumento įteikimas, paskelbimas), dėl kurio pradedamas skaičiuoti terminas. Mėnesiais arba metais skaičiuojami terminai pasibaigia tą mėnesio dieną, kuri atitinka termino pradžios dieną, arba, jeigu tokios dienos nėra, paskutinę to mėnesio dieną. Jeigu paskutinė termino diena yra nedarbo diena, terminas pasibaigs tik pirmąją po termino pabaigos einančią darbo dieną. Terminas pasibaigia paskutinės dienos pabaigoje; tačiau dokumentų pateikimo teismui arba veiksmų, kurie turi būti atliekami teisme, atlikimo galutiniai terminai pasibaigia kartu su įstaigų darbo valandų pabaiga. 1952 m. įstatymo Nr. III dėl Civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) 103–112 straipsniuose nustatytos bendrosios taisyklės, kurios taikomos visiems kitiems civilinėse bylose galiojantiems terminams.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Termino pradžios diena yra diena, kurią buvo atliktas veiksmas arba įvyko kitas įvykis (pvz., dokumento įteikimas, paskelbimas), dėl kurio pradedamas skaičiuoti terminas. Pirmoji dienomis skaičiuojamo termino diena nėra įskaičiuojama į terminą.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Kalbant apie terminų skaičiavimą, pažymėtina, kad Civilinio proceso kodekse nedaroma jokio skirtumo tarp dokumentų įteikimo būdų. Tačiau taikomos kai kurios specialios nuostatos, jeigu dokumentais keičiamasi elektroniniu būdu. Kai kurie dokumentai ekspertui siunčiami popierine forma, net jeigu ekspertas su teismu bendrauja elektroninėmis priemonėmis: teismas pateikia ekspertui popierinius teismo dokumentų priedus arba tai daro naudodamas kitokią duomenų saugojimo laikmeną, jeigu, atsižvelgiant į didelį priedų kiekį arba kitokią duomenų saugojimo laikmeną, šių dokumentų skaitmenizavimas taptų neproporcinga arba itin didele našta arba jeigu abejojama popierinio dokumento autentiškumu. Jeigu dėl nurodytų priežasčių teismas prie siunčiamų elektroninių dokumentų prideda popierines kopijas, terminas pradedamas skaičiuoti nuo priedo gavimo dienos. Civilinio proceso kodekse nurodytose bylose su byla susijusius dokumentus ir teismo dokumentus jau galima įteikti elektroniniu būdu. Į įstatymu arba teismo nustatytą terminą neįskaičiuojamos dienos, kai tokia elektroninė dokumentų įteikimo sistema neveikė ne mažiau kaip keturias valandas.

Jei dokumentai byloje perduodami elektroninėmis priemonėmis, nelaikoma, kad terminas praleistas, jei dokumentas buvo elektroniniu būdu, pagal nustatytus IT reikalavimus, pateiktas teismui ne vėliau kaip paskutinę termino dieną. Termino nustatymo tikslais laikoma, kad dokumentas pateiktas tada, kai iš teismo IT sistemos buvo išsiųstas teisės aktuose nustatytos formos gavimo patvirtinimas. Nacionalinės teismų administracijos pirmininkas nustato formą, kuri

naudojama pateikiant dokumentus laikmenose. Laikmena teismui turi būti pateikta asmeniškai arba paštu ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo tada, kai gautas teismo patvirtinimas, kad ta forma gauta. Dokumentų pateikimo sistemoje teismas automatiškai išsiunčia pranešimą apie laikmenos gavimą. Laikoma, kad dokumentas pateiktas teismui tą dieną, kuri nurodyta pranešime apie formos gavimą teisme.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Pirmoji dienomis skaičiuojamo termino diena nėra įskaičiuojama į terminą. Termino pradžios diena yra diena, kurią buvo atliktas veiksmas arba įvyko kitas įvykis (pvz., dokumento įteikimas, paskelbimas), dėl kurio pradedamas skaičiuoti terminas.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kai terminas skaičiuojamas dienomis, tai reiškia, kad skaičiuojamos tik kalendorinės dienos. Tačiau jeigu paskutinė termino diena yra nedarbo diena, terminas pasibaigia tik po šios dienos einančią pirmąją darbo dieną.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Mėnesiais arba metais skaičiuojami terminai pasibaigia tą mėnesio dieną, kuri atitinka termino pradžios dieną, arba, jeigu tokios dienos nėra, paskutinę to mėnesio dieną.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Mėnesiais arba metais skaičiuojami terminai pasibaigia tą mėnesio dieną, kuri atitinka termino pradžios dieną, arba, jeigu tokios dienos nėra, paskutinę to mėnesio dieną.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Be pirmiau minėtų atvejų, teismas, remdamasis bet kokia pateisinama priežastimi, gali tik vieną kartą pratęsti savo nustatytą terminą; terminas, įskaitant pratęstą terminą, negali būti ilgesnis nei keturiasdešimt penkios dienos, išskyrus atvejus, kai ekspertas išvadą gali parengti tik per ilgesnį terminą. Senaties terminai gali būti pratęsimi tik įstatyme aiškiai nurodytais atvejais. Į dienomis skaičiuojamą terminą kasmet neįskaičiuojamas laikotarpis nuo liepos 15 d. iki rugpjūčio 20 d. (šiuo metu teismai atostogauja). Jeigu mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas turi baigtis per teismų atostogas, jis baigsis tą dieną, kuri atitinka termino pradžios mėnesį, arba, jeigu ši diena taip pat yra teismų atostogų diena, pirmąją dieną po teismų atostogų. Įstatyme taip pat numatytos su teismų atostogomis susijusios išimtys. Teismas būtinai turi atkreipti šalių dėmesį į tokias išimtis. Jeigu bylos nagrinėjamos ne teisme ir joms taikomi kiti teisės aktai, išskyrus Civilinio proceso kodeksą, nuostatos dėl teismų atostogų gali būti taikomos tik tuo atveju, jeigu tai nustatyta atskirame įstatyme.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Paprastai skundas gali būti paduodamas per 15 dienų nuo pranešimo apie sprendimą įteikimo, o bylose dėl įsakomųjų vekselių – per 3 dienas.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Teismas, remdamasis bet kokia pateisinama priežastimi, gali tik vieną kartą pratęsti savo nustatytą terminą; terminas, įskaitant pratęstą terminą, negali būti ilgesnis nei keturiasdešimt penkios dienos, išskyrus atvejus, kai ekspertas išvadą gali parengti tik per ilgesnį terminą. Senaties terminai gali būti pratęsimi tik įstatyme aiškiai nurodytais atvejais.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Vengrijoje galiojančiose civilinio proceso taisyklėse nenumatyta galimybė pratęsti terminą atsižvelgiant į šalių gyvenamąją vietą. Tačiau termino nesilaikymas gali būti pateisinamas, jeigu su šalimis dėl pateisinamos priežasties nepavyko susisiekti asmens duomenų ir adresų registre nurodytu adresu.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta kitaip, terminą praleidusios šalys nebegali teisėtai atlikti procesinių veiksmų. Neatlikus šių veiksmų, pasekmės, išskyrus įstatyme nustatytus atvejus, atsiranda automatiškai be išankstinio įspėjimo. Jeigu įstatyme nustatyta, kad termino praleidimo pasekmės atsiranda tik apie tai iš anksto informavus arba priešingai šaliai pateikus prašymą, neatliktas veiksmas gali būti atliekamas arba per pranešime nurodytą terminą, arba iki bus pateiktas prašymas, arba, jeigu prašymas pateikiamas bylos nagrinėjimo metu, iki bus priimtas atitinkamas sprendimas. Jeigu kuri nors šalis negali atlikti veiksmo dėl visuotinai žinomo gamtinio reiškinių arba kitų nuo jos nepriklausančių priežasčių, tai negali būti laikoma veiksmo neatlikimu. Termino nesilaikymo pasekmės nebus taikomos, jeigu dokumentas teismui registruotu laišku išsiunčiamas ne vėliau kaip paskutinę termino dieną.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisų gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Šalys gali pateikti prašymą dėl *restitutio in integrum* ir jame nurodyti termino praleidimą pateisinančias aplinkybes. Teismas turi priimti sąžiningą sprendimą dėl prašymo.

Jeigu šalis arba jos atstovas neatvyksta į teismą konkrečią datą arba praleidžia terminą dėl nuo jo nepriklausančių priežasčių, neatvykimo į teismą pasekmės, išskyrus toliau nurodytus atvejus, gali būti pašalinamos nurodžius pateisinamas neatvykimo priežastis. Pateisinamų priežasčių nurodyti negalima, jeigu tai aiškiai draudžiama įstatyme, jeigu neatvykimo pasekmių atsiradimui galima užkirsti kelią nenurodžius pateisinamų priežasčių, jeigu teismo sprendime nėra jokių nepalankių aplinkybių, susijusių su neatvykimu, arba jeigu šalis nesilaiko naujo termino, kuris buvo nustatytas atsižvelgiant į prašymą dėl *restitutio in integrum*.

Prašymus dėl *restitutio in integrum* galima pateikti per penkiolika dienų. Šis terminas turi būti pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos, kurią pasibaigė praleistas terminas, arba nuo paskutinės praleisto termino dienos. Tačiau jeigu šalis arba jos atstovas sužino apie praleistą terminą arba kliūtis pašalinama vėliau, terminas prašymui dėl *restitutio in integrum* pateikti pradedamas skaičiuoti nuo to momento, kai šalis sužinojo apie praleistą terminą arba kai kliūtis buvo pašalinta. Praėjus daugiau nei trimis mėnesiais nuo praleisto termino, negalima pateikti prašymo dėl *restitutio in integrum*.

Prašyme dėl *restitutio in integrum* būtina nurodyti termino praleidimo priežastis ir aplinkybes, rodančias, kad terminas buvo praleistas netyčia. Per praleistą terminą neatliktas veiksmas turi būti atliekamas tuo pat metu, kai pateikiamas prašymas dėl *restitutio in integrum*.

Jeigu įstatyme tokia galimybė nenumatyta arba jeigu prašymas dėl *restitutio in integrum* pateiktas suėjus jo pateikimo terminui, prašymas turi būti atmestas nenagrinėjant bylos iš esmės. Ši taisyklė taip pat taikoma, jeigu termino nesilaikymo atveju prašymą dėl *restitutio in integrum* pateikianti šalis, pateikdama šį prašymą, neatliko veiksmo, kurį turėjo atlikti per praleistą terminą.

Sprendimai, kuriais atmetamas prašymas dėl *restitutio in integrum*, gali būti skundžiami.

Paskutinis naujinimas: 15/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisų taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Malta

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagal Maltos įstatymų rinkinio 12 skyriuje numatytą bendrąją procedūrą asmuo atsiliepimą gali pateikti per dvidešimt dienų nuo dokumentų įteikimo dienos. Tačiau yra specialiųjų įstatymų, kuriuose nustatyti kitokie terminai.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Sausio 1 d., vasario 10 d., kovo 19 d., kovo 31 d., Didysis penktadienis, gegužės 1 d., birželio 7 d., birželio 29 d., rugpjūčio 15 d., rugsėjo 8 d., rugsėjo 21 d., gruodžio 8 d., gruodžio 13 d., gruodžio 25 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Paprastai asmuo, kuriam buvo pareikštas civilinis ieškinys, savo atsiliepimą teismui gali pateikti per dvidešimt dienų. Tačiau yra specialiųjų įstatymų, kuriuose gali būti nustatyti trumpesni arba ilgesni terminai.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Dokumentų įteikimo diena.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne, dokumentų perdavimo būdas neturi įtakos termino skaičiavimo pradžios laikui. Atsižvelgiama į dokumentų įteikimo dieną.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Paprastai terminas pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos. Tačiau įstatyme gali būti nustatytas terminas, kurį skaičiuojant atsižvelgiama į dokumentų įteikimo dieną, arba tokį terminą gali nustatyti teismas.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pagal Maltos teisę įstatyme nurodytos dienos laikomos kalendorinėmis dienomis, išskyrus atvejus, kai įstatyme aiškiai nurodytos darbo dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Skaičiuojant terminą laikoma, kad diena yra 24 valandų laikotarpis, o mėnesiai ir metai skaičiuojami atsižvelgiant į kalendorių.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Skaičiuojant terminą laikoma, kad diena yra 24 valandų laikotarpis, o mėnesiai ir metai skaičiuojami atsižvelgiant į kalendorių.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip, jei terminas baigiasi nedarbo dieną (pvz., šeštadienį, sekmadienį ar valstybinių švenčių dienomis), atsižvelgiant į Maltos įstatymų rinkinio 12 skyriaus 108 straipsnį jis pratęsiamas iki kitos darbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Terminas gali būti pratęsiamas tik leidus teismui, o asmuo atsiliepimą gali pateikti, jei jis teismui priimtinu būdu gali įrodyti, kad priesaika patvirtintas atsiliepimas nebuvo pateiktas dėl pagrįstos priežasties.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Pirmosios instancijos teismui priėmus sprendimą asmuo gali pateikti apeliacinį skundą per dvidešimt dienų (kalendorinių dienų) nuo šio sprendimo paskelbimo dienos. Atsakovas gali pateikti atsiliepimą per dvidešimt dienų. Konstitucinėse bylose, jei ieškinys buvo pareikštas paduodant prašymą, apeliacinio skundo padavimo terminas yra dvidešimt dienų nuo sprendimo paskelbimo. Jei bylą Konstituciniam Teismui perduoda kitas teismas, apeliacinį skundą reikia paduoti per aštuonias darbo dienas. Atsakovas konstitucinėje byloje atsiliepimą gali pateikti per aštuonias darbo dienas. Jei sprendimas skundžiamas prieš priimant galutinį sprendimą, apeliacinį skundą reikia paduoti per šešias dienas nuo sprendimo paskelbimo viešame teismo posėdyje dienos. Tokia yra bendroji procedūra. Tačiau pažymėtina, kad yra specialiųjų įstatymų, kuriuose nustatyti kitokie apeliacinio skundo padavimo terminai, jei tokį skundą turi nagrinėti kitas teismas, o ne pirmiau minėti teismai.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Visų įprastų civilinių bylų nagrinėjimo data turi būti paskirta per du mėnesius, o posėdžiai turi būti rengiami kas du mėnesius. Teismas gali nuspręsti neskirti teismo posėdžių kiekvienų metų liepos 16 d. – rugsėjo 15 d.

Konstitucinėse bylose teismas turi nustatyti posėdžio datą per aštuonias darbo dienas nuo prašymo pateikimo dienos arba nuo tada, kai atsakovas pateikė atsiliepimą per jam nustatytą terminą, arba, jei atsiliepimas nepateiktas, nuo to termino pabaigos.

Nagrinėjant bylas supaprastinto proceso tvarka arba pagal specialią procedūrą atsakovas turi būti šaukiamas atvykti į teismą ne anksčiau kaip penkiolika dienų ir ne vėliau kaip trisdešimt dienų nuo dokumentų įteikimo dienos.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Maltoje nėra vietų, kuriose gyvenantis asmuo galėtų pasinaudoti termino pratęsimu.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jei terminų nesilaikoma, atitinkama šalis laikoma reiškiančia nepagarbą teismui ir netenka teisės pateikti atsiliepimą ir įrodymus. Tačiau prieš priimdamas sprendimą teismas vis tiek nustatys atsakovui trumpą ir privalomą terminą rašytiniams ar žodiniams prieštaravimams dėl ieškovo ieškinio pateikti. Teismo nurodymų nevykdanti šalis turi teisę apskųsti galutinį sprendimą, jei šis sprendimas jai nepalankus.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti ji praleidusios šalys?

Ji turi nurodyti pateisinančias aplinkybes, dėl kurių nevykdė įpareigojimų. Jei teismas nusprendžia, kad šalis įpareigojimų nevykdė dėl pateisinamos priežasties, jis gali leisti šaliai pateikti atsiliepimą.

Paskutinis naujinimas: 25/02/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba [\[nl\]](#) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūs pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Procesiniai terminai - Nyderlandai

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Civilinėje procesinėje teisėje taikomi terminai apytikriai gali būti skirstomi taip:

a. minimalieji pranešimo laikotarpiai, per kuriuos kitai šaliai, trečiosioms šalims ir liudytojams turi būti įteikti teismo šaukimai dalyvauti procese. Paprastai taikomas bent 1 savaitės laikotarpis. Iš esmės bent 1 savaitės laikotarpis taip pat taikomas, kai suinteresuotosios šalys šaukiamos dalyvauti pareiškimu pradėtuose procesuose, jeigu teismas nenurodo kitaip (Civilinio proceso kodekso (nyd. *Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) 114–119 straipsniai ir 276

straipsnis (šalių ir trečiųjų šalių šaukimas dalyvauti procese) ir 170 ir 284 straipsniai (liudytojų šaukimas dalyvauti procese). Svarbu pažymėti, kad, jeigu atsakovas turi žinomą adresą ne Nyderlanduose arba žinoma, kad jis faktiškai gyvena ne Nyderlanduose, šaukimą tai šaliai reikia įteikti bent prieš 4 savaites (Civilinio proceso kodekso 115 straipsnis);

b. Maksimalieji laikotarpiai teisių gynimo priemonėms įgyvendinti. Teisių gynimo priemonę – protestą (nyd. *verzet*) paprastai reikia pareikšti per 4 savaites. Paprastai 3 mėnesių laikotarpis taikomas apeliaciniam skundai (nyd. *hoger beroep*), kasaciniam skundai Aukščiausiam Teismui (nyd. *cassatie*) ir prašymui panaikinti galutinį tapusį sprendimą (nyd. *herroeping*) (žr. Civilinio proceso kodekso 143 straipsnį (prieštaravimas), 339 ir 358 straipsnius (apelacinis skundas), 402 ir 426 straipsnius (kasacinis skundas Aukščiausiam Teismui), 383 ir 391 straipsnius (galutinio sprendimo panaikinimas));

c. terminai, per kuriuos šalys turi atlikti procesinius veiksmus, o teismas – priimti nutartis. Jų trukmė paprastai yra 2–6 savaitės. Tam tikromis aplinkybėmis teismas gali leisti atidėti procesinių veiksmų atlikimą;

d. senaties terminas teisiniams veiksams pradėti ir vykdymo įgaliojimams įgyvendinti. Bendras senaties terminas yra 20 metų. Tačiau daugeliu atvejų taikomas trumpesnis 5 metų senaties terminas. Daliniai baudų mokėjimai baigia galioti praėjus 6 mėnesiams nuo dienos, kurią jie tapo vykdytini. Jau prasidėjęs senaties terminas gali būti nutrauktas, tada gali būti pradėtas skaičiuoti naujas senaties terminas. Pavyzdžiui, senaties terminas, taikomas vykdymo institucijai, gali būti nutrauktas įteikiant teismo sprendimą arba bet kuriuo kitu vykdymo veiksmu (Civilinio kodekso (nyd. *Burgerlijk Wetboek*) 3 knygos 306–325 straipsniai).

Įstatyminiams terminams taip pat taikomos Bendrajame terminų pratęsimo įstatyme (nyd. [Algemene Termijnenwet](#)) nustatytos taisyklės.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Neskaitant šeštadienių ir sekmadienių, [Bendrajame terminų pratęsimo įstatyme](#) nustatytos šios visuotinai pripažintos švenčių dienos:

Naujųjų metų diena: sausio 1 d.

Didysis penktadienis: penktadienis prieš Velykas

Velykų pirmadienis: pirmadienis po Velykų

Šeštinės: ketvirtadienis praėjus 40 dienų po Velykų

Karaliaus diena: balandžio 27 d.

Išsivadavimo diena: gegužės 5 d.

Sekminių pirmadienis: pirmadienis po Sekminių

Kalėdos ir antroji Kalėdų diena: gruodžio 25 ir 26 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Įstatyminiams terminams taikomos Bendrajame terminų pratęsimo įstatyme nustatytos taisyklės. Šiame įstatyme numatyta, kad įstatyme nustatytas terminas, kuris baigiasi šeštadienį, sekmadienį ar visuotinai pripažintą švenčių dieną, pratęsiamas iki kitos dienos, kuri nėra šeštadienis, sekmadienis ar visuotinai pripažinta švenčių diena, pabaigos. Terminas, apimantis bent 3 dienas, pritrūkęs pratęsiamas į jį įtraukiant bent 2 dienas, kurios nėra šeštadieniai, sekmadieniai ar visuotinai pripažintos švenčių dienos.

Nacionalinėse teismo šaukimu pradėtų civilinių bylų proceso taisyklėse (nyd. *Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingen bij de rechtbanken*) 6 savaitių terminas taikomas kaip pradinis terminas, per kurį šalys turi atlikti procesinius veiksmus, o teismas – paskelbti sprendimą. Kaip numatyta Nacionalinėse kantonų teismų sektorių civilinio proceso taisyklėse (nyd. *Landelijk reglement voor de civiele rol van de kantonsectoren*), iš esmės kantonų teismai taiko 4 savaitių terminus (<http://www.rechtspraak.nl/>).

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas visada pradedamas skaičiuoti pirmą dieną po to, kai įvyksta lemiamas įvykis.

Teismo šaukimas

Netaikytina.

Teisių gynimo priemonės

Terminas teisių gynimo priemonei – **protestui** (galima užprotestuoti tik už akių priimtus sprendimus) įgyvendinti gali būti pradėtas skaičiuoti trimis skirtingais momentais:

tuo metu, kai bylą pralaimėjusiai šaliai asmeniškai įteikiamas teismo sprendimas;

jeigu naudojamas kitas įteikimo būdas – tuo metu, kai bylą pralaimėjusi šalis atlieka veiksmą, įrodantį, kad ji žino apie sprendimą, arba kai pradedamas vykdymas, ir

kitais atvejais – tuo metu, kai baigiamas sprendimo vykdymas.

Terminas, per kurį teismo sprendimus galima apskųsti **apeliaciniu skundu ir kasaciniu skundu Aukščiausiam Teismui**, skaičiuojamas nuo sprendimo paskelbimo dienos. Pirmoji termino diena yra kita diena po to, kai buvo paskelbtas sprendimas. Taip pat žr. klausimą Nr. 12.

Terminas, per kurį teismo sprendimus galima apskųsti apeliaciniu skundu ir kasaciniu skundu Aukščiausiam Teismui, skaičiuojamas:

nuo dienos, kurią paskelbiamas sprendimas, jeigu ieškovas ir suinteresuotosios šalys atvyksta dalyvauti procese, ir

kitų suinteresuotųjų šalių atveju – po to, kai sprendimas įteikiamas arba apie jį pranešama kitu būdu.

Terminas, taikomas **prašymui panaikinti** galutinį (-e) tapusį (-ią) teismo sprendimą arba nutartį, pradedamas skaičiuoti po to, kai atsiranda pagrindas šį sprendimą arba šią nutartį panaikinti ir ieškovas arba pareiškėjas apie šį pagrindą sužino, tačiau ne anksčiau negu teismo sprendimas arba nutartis tapo galutinis (-ė), t. y. tik tada, kai sprendimo ar nutarties nebegalima prašyti panaikinti protestu, apeliaciniu skundu ar kasaciniu skundu Aukščiausiam Teismui.

Procesiniai veiksmai

Pastovūs terminai procesiniams veiksams atlikti paprastai skaičiuojami pilnomis savaitėmis nuo ankstesnės bylų sąrašo datos. Pavyzdys: po trečiadienį vykstančio bylų sąrašo svarstymo praėjus keturioms savaitėms trečiadienį byla vėl įtraukiama į bylų sąrašą, pateikimo terminas yra 10.00 val. Jeigu, pavyzdžiui, byla iš sąrašo išbraukiama, tada teismas nustato dieną, kurią ji į sąrašą grąžinama.

Senaties terminai

Teisiniams veiksams taikomų senaties terminų pradžia priklauso nuo veiksmo pobūdžio. Pavyzdžiui, teisė pateikti ieškinį dėl sutartinės prievolės ką nors suteikti arba atlikti vykdymo baigia galioti praėjus 5 metams nuo dienos, vėlesnės negu diena, kurią atsirado teisė reikalauti įvykdyti prievolę, pradžios.

Pavyzdžiui, teisė pateikti ieškinį dėl neteisėtos padėties nutraukimo baigia galioti praėjus 5 metams nuo dienos, vėlesnės negu diena, kurią atsirado teisė reikalauti nedelsiant nutraukti padėtį, pradžios.

Vykdymas

Iš esmės vykdymo įgaliojimai baigiasi praėjus 20 metų nuo dienos, einančios po teismo sprendimo paskelbimo dienos, pradžios.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne. Tačiau kai kuriais atvejais būdas, kuriuo šalis sužino apie teismo sprendimą, turi įtakos teisių gynimo priemonės įgyvendinimo, pvz., protesto pateikimo, termino skaičiavimo pradžiai. Taip pat žr. klausimą Nr. 4.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne. Terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko įvykis.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Jeigu nenurodyta kitaip, Nyderlandų teisėje naudojamos kalendorinės dienos. Bendrajame terminų pratęsimo įstatyme numatyta, kad terminas, kuris baigiasi šeštadienį, sekmadienį ar visuotinai pripažintą švenčių dieną, pratęsiamas iki kitos dienos, kuri nėra šeštadienis, sekmadienis ar visuotinai pripažinta švenčių diena, pabaigos.

Be to, įstatyminis terminas, apimantis bent 3 dienas, prireikus pratęsiamas į jį įtraukiant bent 2 dienas, kurios nėra šeštadieniai, sekmadieniai ar visuotinai pripažintos švenčių dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Jie taip pat nustatomi kalendoriniais mėnesiais ir kalendoriniais metais.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Teismo šaukimas

Netaikytina.

Teisių gynimo priemonės

Kai procesas pradedamas teismo šaukimu, teisių gynimo priemonės įgyvendinamos išduodant šaukimą. Teismo antstolis neturi teisės paskelbti antstolio pranešimo po 20.00 val., nebent tai jam leidžia padaryti teismas, į kurį šalis šaukiama atvykti. Todėl terminas faktiškai baigiasi paskutinės dienos 20.00 val. Tokiame procese reikėtų nepamiršti, kad nei diena, kurią išduodamas teismo šaukimas, nei diena, kurią šalis šaukiama atvykti (pirmoji bylų sąrašo diena), į pranešimo apie šaukimą laikotarpį neįskaičiuojamos. Todėl minimalus pranešimo laikotarpis turi būti išdėstytas tarp šių dviejų datų.

Kai procesas pradedamas pareiškimu, teisių gynimo priemonės įgyvendinamos pateikiant pareiškimą teismo kanceliarijai. Tai galima padaryti paštu arba asmeniškai kanceliarijos darbo laiku, arba faksu iki paskutinės laikotarpio dienos vidurnakčio.

Jeigu šeimos byloje pateikiamas apeliacinis skundas, termino pradžios laikas šiek tiek skiriasi nuo taikytino apeliaciniams skundams kituose pareiškimu pradedamuose procesuose (taip pat žr. klausimą Nr. 4 „Teisių gynimo priemonės“). Apeliacinio skundo teikėjas apeliacinį skundą gali pateikti per 3 mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Kitos suinteresuotosios šalys apeliacinį skundą gali pateikti per 3 mėnesius nuo teismo sprendimo įteikimo ar kitokio pranešimo joms apie šį teismo sprendimą dienos.

Procesiniai veiksmai

Jeigu byla yra bylų sąrašė, dokumentų įteikimui taikomos toliau išdėstytos nuostatos. Iš esmės bylų sąrašo diena skirtas dokumentas teismo kanceliarijai teikiamas iki pateikimo termino. Tai vėliausias laikas, iki kurio teismas turi gauti visus dokumentus, išskyrus šaukimus, ir pranešimus. Kaip numatyta nacionalinėse proceso taisyklėse, diena ir laikas, iki kada turi būti pateikti dokumentai, yra trečiadienis, 10 val. Jeigu posėdis neskiriamas, nes byla nagrinėjama raštu, dokumentai teismo kanceliarijai pateikiami bylų sąrašo dieną arba anksčiau. Kantonų teismai visada rengia posėdžius, nes tuo atveju procesinius veiksmus galima atlikti ir žodžiu. Dokumentai teismo kanceliarijai turi būti pateikti iki bylų sąrašo dienos likus bent vienai dienai. Tai galima padaryti paštu arba asmeniškai kanceliarijos darbo laiku, arba faksu iki atitinkamos dienos vidurnakčio.

Senaties terminai

Taip pat žr. klausimo Nr. 4 skiltį „Senaties terminai“. Norint įgyvendinti tam tikras teises atlikti veiksmą, svarbu, kada šalis sužino apie tam tikrą faktą. Pavyzdžiui, teisė pateikti ieškinį dėl nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimo baigia galioti praėjus 5 metams nuo dienos, einančios po dienos, kurią kreditorius sužinojo apie reikalavimo buvimą ir sužinojo gavėjo tapatybę, pradžios ir bet kuriuo atveju praėjus 20 metų nuo reikalavimo atsiradimo.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip, terminas, kuris baigiasi šeštadienį, sekmadienį ar visuotinai pripažintą švenčių dieną, pratęsiamas iki kitos dienos, kuri nėra šeštadienis, sekmadienis ar visuotinai pripažinta švenčių diena, pabaigos. Tačiau, remiantis Bendruoju terminų pratęsimo įstatymu, tai netaikoma terminams, nustatomiems atliekant atgalinę atskaitą nuo tam tikro laiko arba įvyko. Kitaip tariant, ši taisyklė taikoma maksimaliems laikotarpiams, o minimaliems laikotarpiams netaikoma.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Kai kuriais atvejais teisės aktuose numatyta galimybė terminą pratęsti. Pavyzdžiui, jeigu byla pralaimėjusi šalis apeliacinio skundo pateikimo laikotarpiu miršta ir tos šalies įpėdiniai pageidauja perimti jos teises apeliaciniame procese, taikomas naujas trijų mėnesių laikotarpis.

Tačiau paprastai griežtai kontroliuojama, kad su terminais susijusių taisyklių būtų laikomasi, nors Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas (nyd. *Hoge Raad der Nederlanden*) padarė išimtį byloms, kuriose apeliacinį skundą teikianti šalis dėl teismo klaidos arba neveikimo nebuvo tinkamu laiku informuota apie teismo sprendimą. Jeigu tokiu atveju ta šalis ne dėl savo kaltės praleido terminą, terminas trumpam laikui pratęsiamas.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinio skundo pateikimo terminas paprastai yra 3 mėnesiai. Tam tikrose civilinėse bylose, pvz., procese dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo (pagreitintame procese) apeliaciniams skundams ir kasaciniams skundams Aukščiausiajam Teismui taikomi trumpesni terminai, t. y., atitinkamai, 4 ir 8 savaitės.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Visi laikotarpiai, susiję su šalies atvykimu į teismą, yra minimalieji laikotarpiai. Maksimalių laikotarpių nėra nustatyta.

Teismo šaukimas

Laikotarpius, per kuriuos šaliai turi būti įteiktas šaukimas, teismas gali sutrumpinti ieškovo prašymu, jeigu tam tikromis sąlygomis tai yra reikalinga. Procese dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo teismo šaukimas išduodamas tik tada, kai teisėjas nurodo posėdžio datą ir laiką, – posėdis gali vykti netgi sekmadienį. Prireikus šalis gali būti šaukiama atvykti labai greitai. Teismas taip pat gali nustatyti trumpesnį laikotarpį, per kurį šalis gali būti šaukiama dalyvauti pareiškimu pradėtame procese.

Teismas negali pratęsti šalies šaukimo laikotarpį, tačiau gali nustatyti ilgesnį šaukimo laikotarpį, per kurį šalis šaukiama atvykti dalyvauti pareiškimu pradėtame procese (žr. klausimus Nr. 7 ir 8).

Procesiniai veiksmai

Teismas gali pratęsti terminus, per kuriuos šalys turi atlikti procesinius veiksmus, jeigu to kartu prašo abi šalys. Jeigu prašymą pateikia tik viena šalis, terminas atidedamas tik esant būtinoms priežastims arba *force majeure* atveju. Būtinios priežastys – tai, pavyzdžiui, faktinis arba teisinis bylos sudėtingumas, būtinumas sulaukti teismo sprendimo kitame aktualiame procese arba padėtis, kai šalis arba jos advokatas serga arba atostogauja.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Nyderlandų teisėje nėra nuostatų, kuriomis būtų reglamentuojama tokia padėtis.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Teismo šaukimas

Jeigu šalis šaukiama likus nepakankamai laiko, teismo šaukimas negalioja tuo atveju, jeigu atsakovas neatvyksta, – tada teismas šaukimą paskelbia negaliojančiu. Jis savaime negaliojančiu netampa. Ieškovas tokį trūkumą gali pašalinti iki pirmosios bylų sąrašo dienos išduodamas iš dalies pakeistą teismo antstolio pranešimą.

Jeigu atsakovas pirmą bylų sąrašo dieną neatvyksta, patikrinama, ar šaukime nėra trūkumų, dėl kurių jis gali tapti negaliojančiu. Jeigu šaukimas trūkumų neturi, atsakovas laikomas neatvykusiu į teismo posėdį ir ieškinį leidžiama nagrinėti atsakovui nedalyvaujant. Jeigu atsakovas neatvyksta ir tikėtina, kad jis dėl trūkumo negavo teismo antstolio pranešimo, teismas paskelbia, kad pranešimas negalioja.

Jeigu atsakovas neatvyksta ir nepaskiria advokato, nors šaukime jis buvo paragintas tai padaryti, ir paaiškėja, kad teismo antstolio pranešime buvo trūkumas, dėl kurio jis tapo negaliojančiu, atsakovas nepaskelbiamas neatvykusiu į teismo posėdį. Teismas nustato naują bylų sąrašo datą ir nurodo ieškovo lėšomis pašalinti trūkumą. Jeigu atsakovas atvyksta ir nepareiškia apie trūkumą, šaukimas laikomas išduotu tinkamai.

Teisių gynimo priemonės

Jeigu praleidžiamas teisių gynimo priemonės įgyvendinimo terminas, taikoma nuobauda – neleidžiama pateikti apeliacinio skundo. Tada atitinkamas teismo sprendimas tampa galutinis, t. y. jo nebegalima panaikinti pateikiant protestą, apeliacinį skundą ar kasacinį skundą Aukščiausiam Teismui.

Procesiniai veiksmai

Jeigu procesinis veiksmas per nustatytą terminą neatliekamas, tam tikromis sąlygomis terminas gali būti atidėtas (žr. klausimą Nr. 10). Jeigu teismas termino neatideda, teisė atlikti procesinį veiksmą baigia galioti.

Senaties terminai

Jeigu suinteresuotoji šalis praleido terminą procesui pradėti, teisė pateikti reikalavimą neišnyksta. Tačiau teismine tvarka jos įgyvendinti nebegalima.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Terminus praleidusios šalys gali pasinaudoti toliau nurodytomis teisių gynimo priemonėmis.

Teismo šaukimas

Pirmąją bylų sąrašo dieną neatvykęs atsakovas paprastai laikomas neatvykusiu į teismo posėdį. Kol nepaskelbtas galutinis teismo sprendimas, šis atsakovas gali sutrukdyti priimti sprendimą už akių atvykdamas dalyvauti procese kaip šalis. Kai paskelbiamas galutinis teismo sprendimas, šalis, laikoma neatvykusia į teismo posėdį, gali įgyvendinti teisių gynimo priemonę – pateikti protestą. Pareiškimu pradėtame procese negalima priimti sprendimo atsakovui nedalyvaujant, negalima atvykimu į teismo posėdį sutrukdyti priimti teismo sprendimo už akių ir negalima pateikti prieštaravimo. Tokiais atvejais į teismo posėdį neatvykusi suinteresuotoji šalis gali pateikti apeliacinį skundą.

Teisių gynimo priemonės

Teisių gynimo priemonių įgyvendinimo terminų laikymąsi teismas tikrina savo iniciatyva. Apeliacinių skundų pateikimo ir kasacinių skundų pateikimo Aukščiausiam Teismui terminai yra privalomi. Siekdami teisinio tikrumo, teismai šiuos terminus taiko labai griežtai. Tačiau Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas nustatė tam tikras lankstesnes galimybes pateikti apeliacinius skundus pareiškimu pradedamame procese. Apeliacinio skundo dokumente turi būti išdėstyti jo motyvai, tačiau jeigu sprendimas yra tik paskelbtas, bet dar neišsiųstas, ir todėl apeliacinio skundo teikėjas negali susipažinti su atitinkamais motyvais, leidžiama apeliacinio skundo motyvus pateikti vėlesniame, papildomame apeliacinio skundo dokumente. Tačiau pats apeliacinis skundas turi būti pateiktas nesibaigus terminui. Tik kartais, kai teismas padaro dvigubą klaidą, terminas pratęsimas 14 dienų nuo teismo sprendimo gavimo dienos. Taip būna, jeigu apeliacinį skundą teikianti šalis nežinojo ir negalėjo žinoti, kada bus paskelbtas teismo sprendimas, nes teismas (arba teismo sekretorius) padarė klaidą ir dėl klaidos, kurios negalima priskirti apeliacinio skundo teikėjui, sprendimas buvo išsiųstas arba paskelbtas tik pasibaigus apeliacinio skundo pateikimo terminui. Kai procesas pradedamas teismo šaukimu, apeliacinio skundo dokumente neprivalo būti išdėstyti apeliacinio skundo motyvai. Jie pateikiami tik vėlesniu proceso etapu.

Procesiniai veiksmai

Tam tikromis aplinkybėmis gali būti prašoma atidėti procesinių veiksmų atlikimo terminą (žr. klausimą Nr. 13). Jeigu terminas neatidedamas, teisė atlikti procesinį veiksmą baigia galioti.

Senaties terminai

Nėra teisių gynimo priemonių, kuriomis būtų galima išvengti senaties terminų pabaigos, tačiau juos galima tinkamu laiku nutraukti (žr. klausimo Nr. 1 d punktą). Nepaisant to, labai išimtinėmis aplinkybėmis teismas gali priimti nutartį, kad remtis senaties terminu negalima, nes tai prieštarauja protingumo ir sąžiningumo principams.

Paskutinis naujinimas: 09/02/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Austrija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagal Austrijos teisę esama įvairių rūšių terminų.

Skiriami procesiniai terminai, t. y. terminai, iki kurių proceso šalis arba kitas proceso dalyvis gali arba turi imtis konkrečių procesinių veiksmų, ir materialinės teisės terminai, t. y. terminai, iki kurių turi įvykti tam tikras įvykis, kad pagal teisinę sistemą atsirastų tam tikras materialinės teisės poveikis (t. y. terminai, per kuriuos pagal Civilinio proceso kodekso 454 straipsnį galima apskųsti trukdymą naudotis daiktu, arba nuomos nutraukimo terminai pagal Civilinio proceso kodekso 560 straipsnį). Svarbu tai, kad laikas, pašto tarnybai reikalingas siuntai pristatyti, į procesinius terminus neįtraukiamas, o į materialinės teisės terminus – įtraukiamas. Tai, pavyzdžiui, reiškia, kad apeliacinis skundas laikomas pateiktu laiku, jeigu jis buvo paštu išsiųstas paskutinę apeliacinio skundo padavimo procesinio termino dieną (pašto ženklą dieną), net jeigu teismas jį gauna po termino.

Terminai taip pat skirstomi pagal tai, ar terminas tiesiogiai nustatytas teisės aktuose (pvz., apeliacinių skundų pateikimo terminai), ar jį nustato teisėjas, įvertindamas konkrečios bylos reikalavimus (pvz., išlaidoms padengti skirto užstato padavimo terminas). Tyrimų terminai, kurių teisės aktuose nustatomas tik tam tikras intervalas (trumpiausia, ilgiausia ar vidutinė trukmė, kaip, pvz., Civilinio proceso 257 straipsnio 1 dalyje numatyta parengiamajam posėdžiui), yra dvejopų terminų derinys.

Absoliutūs terminai nustatomi pagal dieną, kurią jie sueina (paprastai vieną kalendorinę dieną), o santykiniai terminai apibrėžiami pagal trukmę. Jų pradžia nustatoma pagal įvykį, dėl kurio pradedamas skaičiuoti terminas.

Paprastai teisėjai gali terminus pratęsti (pratęsiamieji terminai). Išimtiniais atvejais, kai teisės aktuose draudžiama pratęsti terminą, terminai yra nepratęsiamieji arba privalomieji.

Pagal tai, ar praleidus terminą galima atkurti buvusią padėtį, skiriami atnaujinamieji ir neatnaujinamieji terminai. Pagal bendrą taisyklę terminus galima atnaujinti. Išimtiniais atvejais, kai atkurti ankstesnę padėtį draudžiama, terminas vadinamas naikinamuoju arba galutiniu. Naikinamųjų procesinių terminų pavyzdžiai – absoliutūs prašymo anuliuoti arba prašymo iš naujo apsvarstyti padavimo terminai (Civilinio proceso kodekso 534 straipsnis).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Austrijoje nedarbo dienos yra šeštadieniai, sekmadieniai, Didysis penktadienis ir valstybinės šventės. Valstybinės šventės Austrijoje yra Naujieji metai (sausio 1 d.), Trys karaliai (sausio 6 d.), Velykų pirmadienis, Gegužės diena (gegužės 1 d.), Šeštinės, Sekminių pirmadienis, Devintinės, Žolinė (rugpjūčio 15 d.), Austrijos nacionalinė diena (spalio 26 d.), Visų Šventųjų diena (lapkričio 1 d.), Nekaltojo prasidėjimo šventė (gruodžio 8 d.), Kalėdų diena (gruodžio 25 d) ir Kalėdų antroji diena (gruodžio 26 d.).

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Daugumą terminų reglamentavimo nuostatų galima rasti Civilinio proceso kodekso 123–129, 140–143 ir 222 straipsniuose ir Teismų darbo organizavimo įstatymo (vok. GOG) 89 straipsnyje.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Dažniausiai terminas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kurią įteikiamas sprendimas, kuriuo nustatomas terminas arba dėl kurio priėmimo jis pradedamas skaičiuoti; kitais atvejais terminas pradedamas skaičiuoti paskelbus sprendimą (Civilinio proceso kodekso 124 straipsnis).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Taip, nukrypstant nuo bendrosios taisyklės, pagal kurią sprendimo, kuriuo nustatomas arba dėl kurio priėmimo pradedamas skaičiuoti terminas, įteikimo data paprastai laikomas jo įteikimas, elektroninėmis priemonėmis perduodami teismo sprendimai ir ieškiniai pagal Teismų organizavimo įstatymo 89a straipsnio 2 dalį (vok. *Gerichtsorganisationsgesetz*, GOG) laikomi įteiktais kitą darbo dieną po jų patekimo į adresato elektroninę sritį (šeštadienis nelaikomas darbo diena) (Teismų organizavimo įstatymo 89a straipsnio 2 dalis).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Apskaičiuojant terminą, kuris nustatomas pagal dienas, įvykio, dėl kurio pradedamas skaičiuoti terminas, diena į skaičiuojamą terminą neįtraukiama.

Savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikšti terminai sueina termino pradžios datos pavadinimą ir skaičių atitinkančią paskutinės savaitės arba paskutinio mėnesio dieną. Jeigu paskutinis termino mėnuo tokios dienos neturi, terminas sueina paskutinę to mėnesio dieną.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kai terminai skaičiuojami dienomis, tai yra kalendorinės dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Kadangi terminai skaičiuojami savaitėmis, mėnesiais ar metais (žr. 6 ir 9 punktus), dėl tokių terminų šis klausimas nekyla.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikšti terminai sueina termino pradžios datos pavadinimą ir skaičių atitinkančią paskutinės savaitės arba paskutinio mėnesio dieną. Jeigu paskutinis termino mėnuo tokios dienos neturi (jeigu, pavyzdžiui, vieno mėnesio terminas pradedamas skaičiuoti sausio 31 d.), terminas sueina paskutinę to mėnesio dieną (pvz., vasario 28-ą arba 29-ą dieną). Šeštadieniai, sekmadieniai, valstybinės šventės dienos arba Didysis penktadienis neturi reikšmės terminų pradžios dienai ar trukmei.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip. Terminai, kurie baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinės šventės dieną arba Didįjį penktadienį, sueina kitą darbo dieną (jeigu ji nėra viena iš pirmiau nurodytų dienų).

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Privalomieji terminai apeliaciniame procese sustabdomi nuo liepos 15 d. iki rugpjūčio 17 d. ir nuo gruodžio 24 d. iki sausio 6 d. Jeigu vienas iš šių laikotarpių prasideda per privalomąjį terminą arba privalomasis terminas pradedamas skaičiuoti vienu iš šių laikotarpių, terminas pratęsiamas visu tuo laikotarpiu arba nuo termino pradžios likusia to laikotarpio dalimi.

Tai netaikoma tam tikriems specialiesiems procesams, ypač ginčams dėl trukdymo naudotis daiktu ir dėl išlaikymo, prašymams užtikrinti vykdymą, laikiniesiems draudimams ar apeliacinių skundų dėl sprendimų dėl praleisto termino ir pripažinimo pateikimo terminams.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Paprastai apeliacinio skundo padavimo terminai priklauso nuo sprendimo (teismo sprendimas arba teismo nurodymas) ir dalyko. Ginčo tvarka nagrinėjamosе bylose nurodymo apskundimo apeliacine tvarka (vok. *Rekurs*) terminas paprastai yra keturiolika dienų, o sprendimo apskundimo apeliacine tvarka (vok. *Berufung*) – keturios savaitės.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Paprastai teisėjai gali terminus pratęsti (pratęsiamieji terminai). Išimtiniais atvejais, kai teisės aktuose draudžiama pratęsti terminą, terminai yra nepratęsiamieji arba privalomieji (pvz., apeliacinio skundo padavimo terminai).

Visi terminai gali būti sutrumpinti pagal dokumentuotą proceso šalių susitarimą. Vienos proceso šalies prašymu teismas gali terminą sutrumpinti, jeigu ji gali įrodyti, kad trumpesnis terminas reikalingas didelių nuostolių pavojui išvengti, o kita proceso šalis lengvai galės imtis trumpesniu terminu reikalaujamų procesinių veiksmų (Civilinio proceso kodekso 129 straipsnis).

Gavus prašymą, terminą galima pratęsti, jeigu proceso šalis, kuriai pratęsimas naudingas, dėl neišvengiamų arba labai rimtų priežasčių negali laiku atlikti procesinio veiksmo ir ypač jeigu nepratęsęs termino ji patirtų neatitaisomą žalą (Civilinio proceso kodekso 128 straipsnio 2 dalis). Proceso šalių susitarimu terminų pratęsti negalima (Civilinio proceso kodekso 128 straipsnio 1 dalis).

Kvietimai į teismą daugiausia išduodami nustatant vieną terminą, todėl klausimas, ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą, nekyla.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne, nes šiuo atveju svarbu, kad procesinių veiksmų, susijusių su Austrijos teismu, būtų imtasi laiku.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Paprastai proceso šalis, laiku neatlikusi procesinio veiksmo, praranda galimybę tą veiksmą atlikti (naikinamasis poveikis, Civilinio proceso kodekso 144 straipsnis). Esama išimčių, pvz., Civilinio proceso kodekso 289 straipsnio 2 dalis (kurioje reglamentuojamas neatvykimas duoti parodymų) ir Civilinio proceso kodekso 491 straipsnis (kuriame reglamentuojami neatvykimo į apeliacinio proceso posėdį padariniai).

Per vėlai atlikti procesiniai veiksmai laikomi teisiškai negaliojančiais, tačiau kai kuriais atvejais jie tokiais pripažįstami tik gavus (atsakovo) prašymą.

Kartais, be įprastų rezultatų, neveikimas turi dar ir ypatingų padarinių. Jie labai įvairūs. Svarbiausias neveikimo padarinys tas, kad jeigu viena civilinio proceso šalis nesima veiksmų, kita proceso šalis gali tam tikromis aplinkybėmis prašyti priimti sprendimą dėl praleisto termino (Civilinio proceso kodekso 396 ir 442 straipsniai). Kiti pavyzdžiai: jeigu abi proceso šalys neatvyksta į teismą, bylos nagrinėjimas sustabdomas bent trims mėnesiams (Civilinio proceso kodekso 170 straipsnis), o jeigu ieškovas neatvyksta į procesą dėl santuokos, ieškiny atsakovo prašymu gali būti laikomas atsiimtu, o ne paliktas likimo valiai (Civilinio proceso kodekso 460 straipsnio 5 dalis).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Priemonės neatvykimo į teismą arba procesinio veiksmo neatlikimo teisiniams padariniams atitaisyti yra šios:

buvusios padėties atkūrimas (Civilinio proceso kodekso 146 ir paskesni straipsniai):

Buvusios padėties atkūrimu galima pasinaudoti siekiant atitaisyti neatvykimo į teismą arba procesinio veiksmo termino nesilaikymo padarinius, kai proceso šalis arba jos atstovas neatvyko arba procesinio veiksmo neatliko dėl nenumatyto ir neišvengiamo įvykio ir nėra proceso šalies arba jos atstovo kaltės arba ši kaltė yra nedidelė (nedidelis aplaidumas). Prašymas taikyti šią priemonę turi būti pateiktas per keturiolika dienų nuo klūties pašalinimo.

Prieštaravimas (Civilinio proceso kodekso 397a ir 442a straipsniai):

Prieštaravimas yra teisinė priemonė, kuria pagal Civilinio proceso kodekso 396 arba 442 straipsnį siekiama panaikinti sprendimą dėl neatlikto veiksmo.

Paprastai prieštaravimai per keturiolika dienų nuo sprendimo dėl praleisto termino įteikimo (nepratęsiamasis terminas) parengiamojo raštinio pareiškimo forma turi būti pateikiami bylą nagrinėjančiam teismui.

Apeliacinis skundas (Civilinio proceso kodekso 461 ir paskesni straipsniai):

Sprendimą dėl praleisto termino galima apeliacine tvarka apskųsti daugiausia remiantis pareigos pažeidimo nebuvimu, nes taikomas vienas iš Civilinio proceso kodekso 477 straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktuose išvardytų negaliojimo pagrindų (netinkamas įteikimas arba tai, kad proceso šaliai procese nebuvo atstovaujama). Tačiau apeliacinis skundas dėl negaliojimo pateikiamas ne dėl faktinio proceso šalies neveikimo, o, kaip ir visi apeliaciniai skundai, – dėl teismo klaidos, dėl kurios proceso šalis neatliko veiksmo.

Paskutinis naujinimas: 05/06/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([pl](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

Procesiniai terminai - Lenkija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Lenkijos civiliniame procese numatyti 1) įstatyminiai, teisminiai ir sutartiniai terminai, per kuriuos šalys turi atlikti procesinius veiksmus, ir 2) nurodomieji terminai, per kuriuos procesinius veiksmus turi atlikti teismas.

Įstatyminiai ir teisminiai terminai yra galutiniai ir jų praleisti negalima.

Įstatyminiai terminai, kurie apibrėžiami kaip naikinamieji terminai (tai reiškia, kad juos praleidus konkretus procesinis veiksmas tampa niekinis), yra nustatyti įstatymuose. Tokių terminų negalima pratęsti ar sutrumpinti. Įstatyminis terminas pradedamas skaičiuoti įstatyme nurodytu momentu. Esama dviejų rūšių įstatyminių terminų: terminai, iki kurių turi būti atliktas veiksmas, ir terminai, kuriems pasibaigus gali būti atliktas veiksmas. Tarp įstatyminių terminų taip pat yra terminai teisių gynimo priemonėms įgyvendinti, pvz., apeliacinio ar kitos rūšies skundo pateikimo terminas.

Teisminiai terminai taip pat apibrėžiami kaip naikinamieji, tačiau juos nustato teismas arba teisėjas. Teisminius terminus galima pratęsti arba sutrumpinti, tačiau tik dėl svarbios priežasties, gavus prašymą iki termino pabaigos, net ir neišklausius priešingos šalies. Šie terminai pradedami skaičiuoti nuo atitinkamo sprendimo arba nutarties paskelbimo; jeigu Civilinio proceso kodekse numatytas automatinis įteikimas, jie pradedami skaičiuoti nuo teismo sprendimo arba nutarties įteikimo. Teisminiai terminai apima terminus teismo veiklos ar procesiniams trūkumams sureguliuoti arba formaliems apeliacinio arba kitos rūšies skundo trūkumams pašalinti.

Sutartiniai terminai, kaip galima spręsti iš pavadinimo, nustatomi šalių sutartimi. Klasikinis pavyzdys yra proceso sustabdymas bendru šalių prašymu. Jeigu šalys pateikia tokį prašymą, teismas gali sustabdyti procesą, tačiau to daryti neprivalo. Tokio termino taikymas priklauso vien nuo šalių valios.

Nurodomieji terminai paprastai skiriami teisminėms institucijoms (teismams), ne šalims. Jų nesilaikymas neigiamų procesinių padarinių neturi. Jų pagrindinė paskirtis – proceso spartos principo taikymas. Tokio termino pavyzdys yra teismui skirtas terminas teismo sprendimo motyvams parengti.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal 1951 m. sausio 18 d. įstatymą dėl nedarbo dienų taikomos šios įstatyminės nedarbo dienos:

1) visi sekmadieniai (šeštadieniai nėra įstatyminės nedarbo dienos),

2) toliau išvardytos dienos:

- sausio 1 d. – Naujųjų metų diena,
- sausio 6 d. – Trys Karaliai,
- Velykų sekmadienis,
- Velykų pirmadienis,
- gegužės 1 d. – švenčių diena,
- gegužės 3 d. – Nacionalinė gegužės 3-osios šventės diena,
- Sekminės,
- Devintinės,
- rugpjūčio 15 d. – Marijos dangun ėmimo diena,
- lapkričio 1 d. – Visų šventųjų diena,
- lapkričio 11 d. – valstybinė šventė – Nepriklausomybės diena,
- gruodžio 25 d. – Kalėdos,
- gruodžio 26 d. – antra Kalėdų diena.

2019 m. Velykų sekmadienis yra balandžio 21 d., Velykų pirmadienis – balandžio 22 d., Sekminės – birželio 9 d., o Devintinės – birželio 20 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Civilinėje teisėje sąvoka „terminas“ gali turėti dvi reikšmes. Tai gali būti konkretus momentas (pvz., 2017 m. balandžio 5 d.) arba konkretus laikotarpis, turintis pradžią ir pabaigą (pvz., 14 dienų).

Jeigu nustatomas galutinis terminas (*data, iki kurios turi būti atliktas veiksmas*), svarbu tikslus jo pabaigos momentas. Terminas neprivalo būti nurodytas kaip diena, tačiau jis turi būti apibrėžtas kaip susitariančiųjų šalių numatytas tam tikromis aplinkybėmis įvykstantis įvykis.

Procesiniai terminai skaičiuojami dienomis, savaitėmis, mėnesiais arba metais. Pagal Civilinio proceso kodekso 165 straipsnį terminų skaičiavimo civiliniame procese metodas reglamentuojamas Civilinio kodekso nuostatomis dėl terminų, jeigu įstatymuose, teismo sprendime, kitos valdžios institucijos sprendime arba teisės akte nustatant terminą nenurodyta, kaip jis turi būti apskaičiuojamas (Civilinio kodekso 110 straipsnis). Laikoma, kad procesinio dokumento

siuntimas naudojantis Lenkijos pašto tarnybos arba operatoriaus, teikiančio universaliąją pašto paslaugą kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, paslaugomis yra lygiavertis to procesinio dokumento įteikimui teisme. Ta pati nuostata taikoma, kai karys dokumentą pateikia dalinio štabui, asmuo, kuriam yra atimta laisvė, – savo įkalinimo įstaigos administracijai, o Lenkijos jūrų laivo įgulos narys – to laivo kapitonui.

Diena turi 24 valandas, ji prasideda ir baigiasi 24.00 val. Dienomis skaičiuojamas terminas baigiasi paskutinės dienos pabaigoje. Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas arba data atitinka pirmąją termino dieną, arba, jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, – paskutinę to mėnesio dieną. Jeigu terminas nurodomas kaip mėnesio pradžia, vidurys arba pabaiga, tai suvokiama kaip pirmoji, penkioliktoji arba paskutinė mėnesio diena, o pusė mėnesio atitinka 15 dienų. Jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais arba metais ir nereikalaujama tęstinumo, daroma prielaida, kad mėnuo turi 30 dienų, o metai – 365 dienas. Jeigu veiksmui atlikti skirtas terminas baigiasi įstatyminę nedarbo dieną arba šeštadienį, laikoma, kad terminas baigiasi kitą dieną, kuri nėra nedarbo diena arba šeštadienis.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Jeigu dienomis skaičiuojamo termino pradžia yra konkretus įvykis, į terminą neįskaičiuojama diena, kurią įvykis įvyksta. Pavyzdžiui, jeigu teismas šaliai įteikė procesinius dokumentus, 2017 m. sausio 11 d. nurodymas jai per septynias dienas atlikti konkretų veiksmą, tas terminas baigiasi 2017 m. sausio 18 d. vidurnaktį (24.00 val.).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Teismas gali procesinius dokumentus įteikti keliais būdais: paštu, per teismo antstolį, vidaus kurjerių tarnybą ar teismo procesinių dokumentų įteikimo tarnybą. Dokumentas adresatui taip pat gali būti įteikiamas perduodant dokumentą adresatui teismo kanceliarijoje. Jeigu dokumentai yra tinkamai įteikti, visi šie būdai yra vienodai galiojantys ir būdo pasirinkimas neturi poveikio terminų skaičiavimui.

Pagal taisyklės nuo 2016 m. rugsėjo 8 d. teismui leidžiama procesinius dokumentus įteikti naudojantis duomenų perdavimo sistema, jeigu adresatas dokumentus pateikė per šią sistemą arba pasirinko galimybę tai padaryti. Adresatas, pasirinkęs galimybę pateikti dokumentus naudojantis duomenų perdavimo sistema, gali elektroninio įteikimo atsisakyti.

Elektroninėmis priemonėmis įteiktas dokumentas laikomas įteiktu korespondencijos gavimo elektroniniame patvirtinime nurodytą dieną, net jeigu ta diena yra įstatyminė nedarbo diena. Tai, kad elektroninė korespondencija gaunama naktį, įteikimo veiksmingumui poveikio neturi. Jeigu korespondencijos gavimo elektroninio patvirtinimo nėra, dokumentai laikomi įteiktais praėjus 14 dienų nuo jų įkėlimo į duomenų perdavimo sistemą dienos. Minėtoje taisyklėje reikalaujama, kad šalis bent kartą per 14 dienų pasitikrintų savo elektroninę paskyrą.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Jeigu dienomis skaičiuojamo termino pradžia yra konkretus įvykis, į terminą neįskaičiuojama diena, kurią tas įvykis įvyksta.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Dienomis nustatyti terminai skaičiuojami kalendorinėmis dienomis. Jeigu veiksmui atlikti skirtas terminas baigiasi įstatyminę nedarbo dieną arba šeštadienį, laikoma, kad terminas baigiasi kitą dieną, kuri nėra nedarbo diena arba šeštadienis.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas arba data atitinka pirmąją termino dieną, arba, jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi – paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas nurodomas kaip mėnesio pradžia, vidurys arba pabaiga, tai suvokiama kaip pirmoji, penkioliktoji arba paskutinė mėnesio diena. Pusė mėnesio atitinka 15 dienų.

Jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais arba metais ir nereikalaujama tęstinumo, daroma prielaida, kad mėnuo turi 30 dienų, o metai – 365 dienas.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas arba data atitinka pirmąją termino dieną, arba, jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi – paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas nurodomas kaip mėnesio pradžia, vidurys arba pabaiga, tai suvokiama kaip pirmoji, penkioliktoji arba paskutinė mėnesio diena. Pusė mėnesio atitinka 15 dienų.

Jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais arba metais ir nereikalaujama tęstinumo, daroma prielaida, kad mėnuo turi 30 dienų, o metai – 365 dienas.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu veiksmui atlikti skirtas terminas baigiasi įstatyminę nedarbo dieną arba šeštadienį, laikoma, kad terminas baigiasi kitą dieną, kuri nėra nedarbo diena arba šeštadienis.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Pratęsti arba sutrumpinti galima tik teisminius terminus, t. y. teismo arba pirmininkaujančio teisėjo nustatytus terminus. Nutartį pratęsti arba sutrumpinti terminą gali priimti arba pirmininkaujantis teisėjas, arba teismas, tačiau tik dėl svarbių priežasčių – priežastis vertinti paliekama teismo nuožiūrai.

Terminą pratęsti arba sutrumpinti galima tik šalies, ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos proceso dalyvio, į procesą įsikišusios šalies, prokuroro, darbo inspektorius, vartotojų ombudsmeno, nevyriausybines organizacijos, teismo paskirto eksperto arba liudytojo prašymu, jeigu terminas yra susijęs su jų veiksmis. Tokios nutarties teismas arba teisėjas negali priimti savo iniciatyva.

Prašymas turi būti pateiktas iki nustatyto termino pabaigos.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Lenkijos Civilinio proceso kodekse nustatyti įstatyminiai procesiniai terminai, per kuriuos galima įgyvendinti teisių gynimo priemonės pagal teismo sprendimo rūšį (teismo sprendimas (lenk. *wyrok*), sprendimas dėl ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos esmės (*postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym*), teismo sprendimas už akių (*wyrok zaoczny*), pagal nurodymo sumokėti procedūrą išduotas nurodymas sumokėti (*nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym*), pagal mokėjimo įsakymo procedūrą išduotas mokėjimo įsakymas (*nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym*) ir nutartys (*postanowienie*)). Konkrečiai nustatyti tokie įstatyminiai terminai:

sprendimas dėl ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos esmės: jeigu šalis pateikia prašymą dėl teismo sprendimo ir motyvų įteikimo, per vieną savaitę nuo teismo sprendimo rezoliucinės dalies paskelbimo turi būti raštu parengiami teismo sprendimo motyvai, o dviem atvejais (t. y. 1) jeigu šalis, dalyvaujanti procese be advokato, teisinio konsultanto ar patentinio patikėtinio, nedalyvavo skelbiant teismo sprendimą, nes jai buvo atimta laisvė, ir 2) jeigu teismo sprendimas buvo paskelbtas uždarame posėdyje) jie turi būti parengiami per savaitę nuo teismo sprendimo rezoliucinės dalies įteikimo. Apeliacinį skundą per dvi savaites nuo teismo sprendimo ir motyvų įteikimo apeliacinio skundo teikėjui galima pateikti teisme, kuris priėmė skundžiamą sprendimą. Jeigu šalis per savaitę nuo teismo sprendimo rezoliucinės dalies paskelbimo nepateikė prašymo įteikti teismo sprendimą ir jo motyvus, apeliacinio skundo pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kurią baigiasi minėto prašymo pateikimo terminas;

nutartis: skundo pateikimo terminas yra viena savaitė, jis pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo, o jeigu šalis per nurodytą laiką nepateikė prašymo įteikti nutartį, tada terminas skaičiuojamas nuo nutarties paskelbimo;

atsakovo atžvilgiu priimtas teismo sprendimas už akių: atsakovas, kurio atžvilgiu paskelbtas teismo sprendimas už akių, per dvi savaites nuo to laiko, kai jam įteikiamas teismo sprendimas, gali pateikti protestą; ieškovo atžvilgiu priimtas teismo sprendimas už akių: teismas nurodo už akių priimto sprendimo motyvus, jeigu ieškinyje buvo atmetas visiškai arba iš dalies, o ieškovas per savaitę nuo to laiko, kai jam buvo įteiktas teismo sprendimas, pateikė prašymą nurodyti motyvus, arba jeigu tokio prašymo nepateikęs ieškovas per nurodytą laiką pateikė apeliacinį skundą;

pagal nurodymo sumokėti procedūrą priimtas nurodymas sumokėti: nurodyme sumokėti atsakovas įpareigojamas per dvi savaites nuo nurodymo įteikimo visiškai patenkinti reikalavimą ir sumokėti išlaidas arba nurodymą užprotestuoti;

pagal mokėjimo įsakymo procedūrą priimtas mokėjimo įsakymas: išduodamas mokėjimo įsakymą, teismas nurodo, kad atsakovas privalo per dvi savaites nuo to laiko, kai jam buvo įteiktas įsakymas, visiškai patenkinti reikalavimą ir sumokėti išlaidas arba per tą patį laiką pateikti prieštaravimą.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Liudytojas arba proceso šalis turi absoliučią pareigą atvykti į teismo posėdį. Liudytojas taip pat turi atvykti į teismą net ir tuo atveju, jeigu nežino bylos aplinkybių arba jeigu jau nusprendė pasinaudoti savo teise atsisakyti liudyti. Liudytojas iki posėdžio dienos turi raštu pateisinti savo nedalyvavimą (neatvykimą). Nedalyvavimo priežastis nurodžius vėliau, teismas posėdyje vis tiek gali liudytojui skirti baudą. Liudytojas turėtų pridėti dokumentą, kuriuo pagrindžiama jo neatvykimo priežastis, ir pateikti rašytinį pasiaiškinimą. Liudytojo nedalyvavimas pateisinamas, jeigu jis teismo posėdyje nedalyvavo dėl ligos, svarbios komandiruotės arba didelio nenumatyto incidento. Jeigu gavus šaukimą nurodoma, kad posėdyje nebus dalyvaujama dėl ligos, teismo gydytojas turi išduoti sertifikatą, kuriuo patvirtinama, kad liudytojas negali atvykti. Tokiu atveju teismas nustato kitą atvykimo datą.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Šaliai arba liudytojui taikomos civilinio proceso taisyklės, kuriomis vadovaujasi teisminė institucija (teismas).

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Procesinis veiksmas, kurį šalis atlieka pasibaigus terminui, yra niekinis. Šis principas taikomas ir įstatyminiams, ir teisminiams terminams. Procesinio veiksmo negaliojimas reiškia, kad pavėluotai atliktas veiksmas neturi pagal įstatymą su šio veiksmo atlikimu siejamų teisinių padarinių. Procesinis veiksmas, atliktas pasibaigus terminui, yra niekinis, net jeigu teismas dar nepaskelbė nutarties, kuri yra pasibaigusio termino padarinys.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu terminas buvo praleistas, šalis gali prašyti jį atstatyti ir atnaujinti procesą.

Jeigu šalis procesinio veiksmo atlikimo terminą praleido ne dėl savo kaltės, teismas jos prašymu terminą atstato. Tačiau termino atstatyti neleidžiama, jeigu termino praleidimas šaliai neturi neigiamų procesinių padarinių. Rašytinis pareiškimas, kuriame išdėstytas prašymas atstatyti terminą, ne vėliau kaip per savaitę nuo termino praleidimo priežasties išnykimo turi būti pateiktas teismui, kuriame turėjo būti atliktas veiksmas. Rašytiniame pareiškime turėtų būti išdėstytos aplinkybės, kuriomis pagrindžiamas prašymas. Šalis procesinį veiksmą turėtų atlikti tuo metu, kuriuo pateikia prašymą. Nuo praleisto termino praėjus metams, jį galima atstatyti tik išimtiniais atvejais. Atstatyti termino, per kurį apeliacine tvarka turi būti apskundžiamas teismo sprendimas, kuriuo santuoka pripažįstama negaliojančia arba paskelbiamas santuokos nutraukimas, arba paskelbiamas santuokos nebuvimas, neleidžiama, jeigu bent viena šalis iš naujo susituokė po to, kai teismo sprendimas tapo galutinis. Pavėluotai pateiktą arba pagal įstatymus neleistą prašymą atstatyti terminą teismas atmeta. Nepaisant to, kad pateiktas prašymas atstatyti terminą, procesas ar teismo sprendimo vykdymas nestabdomas. Tačiau teismas, atsižvelgdamas į aplinkybes, gali sustabdyti procesą arba teismo sprendimo vykdymą. Jeigu prašymas patenkinamas, teismas gali nedelsdamas pradėti nagrinėti bylą. Atnaujinus procesą tampa įmanoma iš naujo pradėti nagrinėti bylą, kuri buvo užbaigta galutiniu teismo sprendimu. Skundas, kuriuo prašoma atnaujinti procesą, dažnai laikomas specialiaja teisių gynimo priemone (arba specialiuoju skundu), kuria ginčijami galutiniai teismo sprendimai, palyginti su paprastomis teisių gynimo priemonėmis, kuriomis ginčijami negalutiniai teismo sprendimai. Prašyti atnaujinti procesą galima remiantis tuo, kad teismo sprendimas buvo grindžiamas suklastotu arba pakeistu dokumentu arba vėliau panaikintu baudžiamuoju nuosprendžiu; arba teismo sprendimas buvo išgautas nusikalstamu būdu. Prašyti atnaujinti procesą taip pat galima, jeigu galutinis teismo sprendimas dėl tų pačių teisinių santykių paaiškėja vėliau, arba paaiškėja faktinės aplinkybės arba įrodymai, galintys turėti įtakos bylos baigčiai, kuriais šalis negalėjo remtis ankstesniame procese; jeigu teismo sprendimo turiniui įtakos turėjo nutartis, kuria nebuvo užbaigtas bylos nagrinėjimo procesas ir kuri buvo priimta remiantis norminiu aktu, kurį Konstitucinis Teismas pripažino prieštaraujančiu [Konstitucijai](#), ratifikuotai tarptautinei sutarčiai ar įstatymams (ir kuri pagal Civilinio proceso kodeksą buvo panaikinta arba iš dalies pakeista).

Prašyti atnaujinti procesą nebegalima praėjus daugiau kaip dešimčiai metų nuo tos dienos, kai teismo sprendimas tapo galutinis (nebent šalis negalėjo atlikti procesinių veiksmų arba jai nebuvo tinkamai atstovaujama).

Paskutinis naujinimas: 25/02/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingas valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Pradiniai terminai - Portugalija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesiniai terminai gali būti **naikniamieji** (*peremptório*), kai terminui pasibaigus teisė atlikti veiksmą išnyksta, arba **atidedamieji** (*dilatatório*), kai galimybė atlikti veiksmą atidedama iki konkretaus laiko arba momento, nuo kurio pradedamas skaičiuoti kitas terminas.

Procesiniams terminams taikomos Civilinio proceso kodekso 138–143 straipsniuose nustatytos taisyklės.

Procesiniai arba teismų nustatyti terminai skaičiuojami pagal Civilinio kodekso 278, 279 ir 296 straipsniuose nustatytas taisykles.

Civilinėse bylose taikomų terminų trukmė ir poveikis teisiniams santykiams reglamentuojami Civilinio kodekso 296–333 straipsniais.

Tiksliau, senaties terminai (*prazos de prescrição*) ir ribojamieji terminai (*prazos de caducidade*) reglamentuojami atitinkamai Civilinio kodekso 300–327 straipsniuose ir 328–333 straipsniuose nustatytomis taisyklėmis.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Šiuo tikslu Portugalija informavo Europos Komisiją apie šias švenčių dienas:

sausio 1 d., balandžio 7 d. (Didysis penktadienis), balandžio 9 d. (Velykų sekmadienis), balandžio 25 d., gegužės 1 d., birželio 8 d. (Devintinės), birželio 10 d., rugpjūčio 15 d., spalio 5 d., lapkričio 1 d., gruodžio 1, 8 ir 25 d.

Komisija šį sąrašą paskelbė 2023 m. C serijos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* Nr. 39/07; su juo galima susipažinti spustelėjus [šią nuorodą](#).

Valstybės narės tokį sąrašą Komisijai teikia kasmet. Kai kurios švenčių dienos kinta ir ne visada sutampa su pirmiau nurodytomis datomis.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Pagal pagrindinę Portugalijos civilinio proceso teisėje galiojančią taisyklę, nesant jokios konkrečios nuostatos, šalims suteikiamas 10 dienų terminas kreiptis dėl bet kokie veiksmo arba procesinio dokumento, pareikšti ieškinį dėl pripažinimo negaliojančiu, paduoti atskirąjį skundą arba pasinaudoti bet kuria kita procesine teise; 10 dienų terminas taip pat taikomas šalies atsiliepimui į kitos šalies ieškinį pateikti (Civilinio proceso kodekso 149 straipsnis).

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Paprastai terminas bet kokiam atsakymui pateikti visada pradedamas skaičiuoti nuo atitinkamo dokumento įteikimo (Civilinio proceso kodekso 149 straipsnio 2 dalis).

Šalims skirti pranešimai nagrinėjant bylą įteikiami jų teisiniais atstovams.

Kai įteikiant dokumentus yra siekiama iškviesti šalį atvykti į teismą asmeniškai, dokumentai įteikiami ne tik atstovui – registruotas pranešimas įteikiamas ir pačiai šaliai, nurodant atvykimo į teismą datą, vietą ir tikslą.

Atstovams dokumentai įteikiami el. paštu (žr. 2013 m. rugpjūčio 26 d. Įgyvendinamąjį nutarimą (*Portaria*) Nr. 280/13 (jo tekstą galima rasti [čia](#)), o kompiuterinėje sistemoje bus patvirtinta dokumentų įteikimo data; šiuo atveju daroma prielaida, kad dokumentai įteikti trečią dieną, o jei tai yra nedarbo diena, – pirmą po jos einančią darbo dieną.

Šaukimas į teismą registruotu laišku su gavimo patvirtinimu „laikomas įteiktu gavimo patvirtinimo pasirašymo dieną ir laikomas įteiktu į teismą šaukiamam asmeniui, net jeigu gavimo patvirtinimą pasirašė trečiasis asmuo, darant prielaidą, kad laiškas buvo nedelsiant įteiktas gavėjui, nebent yra priešingų įrodymų“ (Civilinio proceso kodekso 230 straipsnio 1 dalis).

Jei šaukimas į teismą įteikiamas per teisinį atstovą, teismo antstolį arba teismo raštinės darbuotoją, kuris susisiečia su į teismą šaukiamu asmeniu, terminas pradedamas skaičiuoti nuo tada, kai asmuo pasirašo įteikimo dokumente.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Taip. Žr. atsakymą į ankstesnį klausimą.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Faktinė veiksmo atlikimo, įvykio, sprendimo priėmimo, šaukimo į teismą arba dokumentų įteikimo diena nėra įskaičiuojama (Civilinio kodekso 279 straipsnio b punktas).

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kai procesinio veiksmo atlikimo terminas pasibaigia teismo nedarbo dieną, terminas pratęsiamas iki kitos darbo dienos (Civilinio proceso kodekso 138 straipsnio 2 dalis).

Teismo atostogos trunka nuo gruodžio 22 d. iki sausio 3 d., nuo Verbų sekmadienio iki Velykų antros dienos ir nuo liepos 16 d. iki rugpjūčio 31 d.

Teismas, priimdamas pagrįstą nutartį ir išklausęs šalį, sustabdo procesinį terminą pagal Civilinio proceso kodekso 269 straipsnio 1 dalies c punktą.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 279 straipsnio b punktą skaičiuojant bet kurį terminą diena arba, jei terminas skaičiuojamas valandomis, valanda, kurią įvyko įvykis, nuo kurio pradedamas skaičiuoti terminas, neįskaičiuojamos.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas, kuris prasideda konkrečią datą, pasibaigia paskutinės savaitės, mėnesio arba metų atitinkamą dieną 24 val.; jeigu mėnuo neturi atitinkamos dienos, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną (Civilinio kodekso 279 straipsnio c punktas).

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Kadangi teismai dirba tik darbo dienomis, o sekmadieniai ir švenčių dienos laikomi teismo atostogomis, terminai, kurie baigiasi sekmadieniais ar švenčių dienomis, pratęsiami iki pirmos darbo dienos, jeigu atitinkamas veiksmas turi būti atliktas teisme.

Pagal visų procesinių terminų skaičiavimo taisyklę procesinio veiksmo atlikimo termino pabaiga pratęsiamą iki kitos darbo dienos, jeigu terminas pasibaigia teismų nedarbo dieną (Civilinio proceso kodekso 138 straipsnio 2 dalis).

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsiami? Kokiomis sąlygomis?

Įstatyme nustatytas procesinis terminas nustatytais atvejais gali būti pratęstas.

Šalims sutikus, terminas gali būti vieną kartą pratęstas tokiame pačiame laikotarpiui (Civilinio proceso kodekso 141 straipsnis).

Jeigu iškyla pagrįsta kliūtis, pagal įstatymą terminą leidžiama pratęsti (Civilinio proceso kodekso 140 straipsnis).

Pagal įstatymus taip pat leidžiama, sumokėjus baudą, veiksmą atlikti per pirmas tris darbo dienas nuo termino pabaigos (žr. Civilinio proceso kodekso 139 straipsnį).

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinis skundas turi būti paduotas per 30 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo pranešimo apie sprendimą įteikimo dienos (Civilinio proceso kodekso 638 straipsnis), o skubiais atvejais ir Civilinio proceso kodekso [644 straipsnio 2 dalyje](#) ir [677 straipsnyje](#) nustatytais atvejais – per 15 dienų. Jeigu apie sprendimą nepranešama, terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią suinteresuotasis asmuo sužino apie sprendimą.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Įstatyme nustatyti procesiniai terminai negali būti sutrumpinti. Tačiau teismas gali nustatyti datą arba laiką, kada atitinkamos šalys privalo atvykti.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Jeigu įsakymas dėl šaukimo į teismą įteikiamas už teismo, kuriam paduotas ieškinys, aptarnaujamos apygardos geografinės teritorijos ribų, terminas, per kurį asmuo kviečiamas pateikti atsiliepimą užginčydamas tam tikrą civilinį ieškinį, yra pratęsiamas (Civilinio proceso kodekso 245 straipsnis).

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Privalomajam terminui pasibaigus, teisė atlikti veiksmą prarandama. Tačiau, jeigu iškyla pagrįsta kliūtis, veiksmą galima atlikti pasibaigus terminui, ir, nepriklausomai nuo to, jei nedelsiant sumokama bauda – per pirmas tris darbo dienas po termino pabaigos (Civilinio proceso kodekso 139 straipsnis).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti ji praleidusios šalys?

Jeigu iškyla pagrįsta kliūtis, veiksmą galima atlikti pasibaigus terminui.

Pagal Civilinio proceso kodekso 140 straipsnį pagrįsta kliūtimi laikomas įvykis, kuris įvyksta ne dėl šalies, jos atstovų arba įgaliotųjų tarpininkų ir trukdo atitinkamą veiksmą atlikti tinkamu laiku. Tokiu atveju šalis, tvirtinanti, kad iškilo pagrįsta kliūtis, turi nedelsdama pateikti tai patvirtinančius įrodymus.

Nepriklausomai nuo to, ar iškilo pagrįsta kliūtis, sumokėjus baudą, veiksmą galima atlikti per pirmas tris darbo dienas po termino pabaigos, kaip nurodyta pirmiau; be to, išimtiniais atvejais, jeigu šalies finansinė padėtis akivaizdžiai yra sunki arba jeigu baudos dydis laikomas akivaizdžiai neproporcingu, ypač tada, kai veiksmams atlikti nebūtina paskirti teisinio atstovo ir šalis veiksmą atliko pati, teismas gali nuspręsti baudą sumažinti arba jos neskirti.

Susijusios nuorodos

[Teisingumo politikos generalinis direktoratas](#)

[Teisingumo vykdymo generalinis direktoratas](#)

[Civilinio proceso kodeksas](#)

[Civilinis kodeksas](#)

Paskutinis naujinimas: 12/12/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([ro](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

Procesiniai terminai - Rumunija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesiniu požiūriu proceso terminas paprastai apibrėžiamas kaip laiko intervalas, kuriuo turi būti atliekami tam tikri procesiniai veiksmai (arba, priešingai, draudžiama juos atlikti). Atitinkamos nuostatos yra nustatytos Įstatymo Nr. 134/2010 dėl Civilinio proceso kodekso, paskelbto nauja redakcija su vėlesniais pakeitimais ir papildymais (įsigaliojusio 2013 m. vasario 15 d.), 180–186 straipsniuose.

Visi civiliniame procese taikomi įvairių rūšių terminai klasifikuojami pagal tai, kaip jie apibrėžti: kaip teisiniai, teisminiai ar įprasti terminai (nepriklausomai nuo jų pobūdžio). Teisiniai terminai – tai įstatymų aiškiai nustatyti terminai, kurie yra iš esmės nekintami, taigi teisėjas ar bylos šalys jų negali sutrumpinti ar pratęsti (pvz., penkių dienų terminas, per kurį turi būti įteiktas šaukimas į teismą). Išimties tvarka pagal įstatymus leidžiama pratęsti arba sutrumpinti tam tikrus teisinius terminus. Teisminiai terminai yra tie, kurie yra teismo nustatomi nagrinėjant bylas, dėl šalių atvykimo į teismą, liudytojų parodymų davimo ir kitų įrodymų (t. y. dokumentų, ekspertizės išvadų ir kt.) administravimo. Įprasti terminai – tai terminai, kuriuos gali nustatyti šalys ginčo nagrinėjimo metu ir kuriems nėra reikalingas teismo patvirtinimas.

Proceso terminai, priklausomai nuo jų pobūdžio, yra pagrindiniai (parodomieji) ir draudžiamieji (atgrasomieji). Pagrindiniai (parodomieji) terminai – tai terminai, per kuriuos privaloma įvykdyti tam tikrą procesinį aktą (pvz., terminai, per kuriuos turi būti pateiktas apeliacinis skundas, kasacinis skundas ar kt.), o draudžiamieji (atgrasomieji) terminai – tai terminai, per kuriuos pagal įstatymus draudžiama vykdyti bet kokius procesinius aktus.

Kitas terminų klasifikavimo kriterijus yra susijęs su sankcijomis, taikomomis tų terminų nesilaikymo atveju; pagal tai terminai yra absoliutūs arba santykiniai.

Jeigu nesilaikoma absoliučių terminų, tai galiausiai turi poveikį procesinių aktų galiojimui, o jei nesilaikoma santykinų terminų, nors tai nebūtinai lemia procesinių aktų negaliojimą, kaltosioms šalims gali būti taikomos drausminės arba finansinės sankcijos (pavyzdžiai: nutarties priėmimo terminas, parengiamųjų veiksmų atlikimo terminas ir kt.).

Galiausiai, terminai pagal jų trukmę gali būti išreiškiami valandomis, dienomis, savaitėmis, mėnesiais ir metais; ši klasifikacija taip pat numatyta Civilinio proceso kodekso 181 straipsnyje. Be to, yra konkrečių atvejų, kai teisėje konkrečiai nenurodytas termino pobūdis (valandomis, dienomis ar kt.), tačiau nurodomas laiko momentas, iki kurio turi būti baigtas vykdyti procesinis aktas (pvz., prieštaravimas dėl vykdymo gali būti pareikštas iki paskutinio vykdymo veiksmo), arba nustatomos nuostatos, kad atitinkamas veiksmas turėtų būti atliktas „nedelsiant“, „kuo greičiau“, arba „skubiai“.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas

Pagal Rumunijos teisę nedarbo dienos yra visi šeštadieniai ir sekmadieniai, taip pat šios valstybinių švenčių dienos: sausio 1 ir 2 d. (Naujieji metai), sausio 24 d. (Rumunijos kunigaikštysčių susivienijimo diena), dvi Velykų dienos, priklausomai nuo kalendorinių datų (įskaitant Didįjį penktadienį), gegužės 1 d. (Tarptautinė darbo diena), birželio 1 d. (Tarptautinė vaikų gynimo diena), Sekminės (viena diena, priklausomai nuo kalendorinių datų), rugpjūčio 15 d. (Švč. Mergelės Marijos dangun ėmimo diena), lapkričio 30 d. (Šv. Andriejaus diena), gruodžio 1 d. (Valstybės diena), gruodžio 25 ir 26 d. (Šv. Kalėdos).

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Taikomos taisyklės dėl terminų yra nustatytos Civilinio proceso kodekso 180–186 straipsniuose.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Kiekvienas terminas turi pradžios ir pabaigos momentus ir trunka laikotarpį tarp jų.

Dėl termino pradžios Civilinio proceso kodekso 184 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad terminai pradedami skaičiuoti nuo procesinių aktų įteikimo dienos, nebent įstatymuose būtų numatyta kitaip.

Tačiau taip pat yra atvejų, kai procesinio akto įteikimas, kaip termino pradžią nulemiantis faktas, gali būti pakeistas lygiaverčiais procesiniais veiksmais (lygiavertiškumo atveju). Todėl procesinio akto įteikimas, nuo kurio pradedamas skaičiuoti terminas, yra kai kuriais atvejais pakeičiamas kitais procesais, nuo kurių pradedamas skaičiuoti terminas (pavyzdžiui: prašymas įteikti procesinius aktus priešingai šaliai, apeliacinio skundo pateikimas arba vykdomojo dokumento įteikimas).

Nukrypstant nuo bendrosios taisyklės, taip pat yra atvejų, kai terminai pradedami skaičiuoti ne nuo dokumentų įteikimo, o nuo kitų momentų, t. y. teismo sprendimo priėmimo (senaties termino pabaigos nustatymas, teismo sprendimo papildymas), įrodymų patvirtinimo (informacija apie reikalaujamas sumas arba liudytojų sąrašai pateikiami per penkias dienas), tam tikrų dokumentų paskelbimo (skelbimas dėl pastato pardavimo paskelbiamas per penkias dienas). Kalbant apie termino pabaigos momentą, jis apibrėžiamas kaip momentas, kai pasiekiamas termino poveikis, t. y. išnyksta galimybė atlikti procesinį veiksmą, kuriam buvo nustatytas terminas (pagrindinių terminų atveju), arba, priešingai, terminu nustatomas (pažymimas) momentas, kada atsiranda teisė atlikti tam tikrus procesinius veiksmus (draudžiamųjų terminų atveju).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Nuo pradžios iki pabaigos momento terminai skaičiuojami nepertraukiamai, o galimybės pertraukti arba sustabdyti terminą iš esmės nėra. Tačiau proceso terminai gali būti pagrįstai pertraukiami dėl kliūčių, atsiradusių dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo šalių valios, kaip nurodyta Civilinio proceso kodekso 186 straipsnyje. Be šio atvejo, yra ir kitokių specifinių termino pertraukimo aplinkybių (pvz., apeliacijos teikimo termino pertraukimas – Civilinio proceso kodekso 469 straipsnis). Kartu įstatymuose nustatyta, kad proceso terminas taip pat gali būti sustabdytas (taip yra senaties termino atveju – Civilinio proceso kodekso 418 straipsnis). Jeigu terminas pertraukiamas pagal Civilinio proceso kodekso 186 straipsnį, kai atitinkama kliūtis išnyksta, pradedamas skaičiuoti 15 dienų terminas, kuris yra nekintamas, nepriklausomai nuo pertraukto termino trukmės. Terminu sustabdymo atveju jis bus toliau skaičiuojamas nuo to sustabdymo pabaigos momento, ir prie jo bus pridėta termino dalis, suėjusi iki jo sustabdymo.

Pagal Civilinio proceso kodekso 183 straipsnį per teisinį terminą registruotu laišku pašto tarnybai, skubių siuntų tarnybai arba specializuotai pranešimų tarnybai pateiktas arba faksu ar e. paštu nusiųstas procesinis dokumentas laikomas įteiktu laiku. Suinteresuotosios šalies per teisinį terminą kariniame padalinyje arba sulaikymo įstaigos, kurioje yra sulaikytas tas asmuo, administracijoje pateiktas dokumentas taip pat laikomas pateiktu laiku. Pašto tarnybos išduotas kvitas ir, kai tinkama, skubių siuntų tarnybos, specializuotos pranešimų tarnybos, karinio padalinio arba sulaikymo įstaigos, kurioje yra sulaikytas suinteresuotasis asmuo, administracijos atlikta pateikto dokumento registracija arba patvirtinimas, taip pat nurodyta fakso numerio ar e. pašto adreso gavimo data ir laikas (patvirtinami naudojantis teismo kompiuteriu ar faksu, kuriuos naudojant priimami dokumentai), laikomi datos, kurią suinteresuotoji šalis pateikė atitinkamą dokumentą, įrodymu.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Pagal Civilinio proceso kodekso 181 straipsnį dienomis išreikšti terminai skaičiuojami išimtinė tvarka, t. y. visomis dienomis, neatsižvelgiant nei į termino pradžios dieną – *dies a quo*, nei į termino pabaigos dieną – *dies ad quem*, ir taikytinos taisyklės yra nustatytos dėl termino pradžios momento, kaip išdėstyta atsakyme į 4 klausimą.

Dienomis išreikšti terminai visada skaičiuojami visomis dienomis, tačiau dokumentą galima pateikti tik teismo tarnybų darbo valandomis. Vis dėlto šį trūkumą galima ištaisyti siunčiant procesinį dokumentą paštu: šiuo atveju pašto pareigūnas nurodo dokumento faktinio įteikimo gavėjui datą ir būdą. Taip pat žr. atsakymą į 4 klausimą.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pavyzdžiui, jeigu asmuo privalo atlikti veiksmą arba jam dokumentas įteikiamas 2005 m. balandžio 4 d., pirmadienį, ir jis atsakymą turi pateikti per 14 dienų nuo dokumento įteikimo, ar tai reiškia, kad tas asmuo atsakymą turi pateikti iki:

balandžio 19 d., antradienio (skaičiuojant kalendorinėmis dienomis), ar iki

balandžio 22 d., penktadienio (skaičiuojant darbo dienomis)?

Teisingas atsakymas yra toks, kad į nurodytą dienų skaičių įtraukiamos kalendorinės dienos. Atitinkamas asmuo turi imtis veiksmų iki balandžio 19 d. imtinai.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 182 straipsnį metais, mėnesiais arba savaitėmis išreikšti terminai baigiasi metų, mėnesio arba savaitės dieną, atitinkančią to termino pradžios dieną.

Jeigu terminas, prasidėjęs mėnesio 29, 30 ar 31 d., baigiasi mėnesį, kuriame tokios dienos nėra, laikoma, kad jis baigiasi paskutinę to mėnesio dieną.

Terminas, kuris baigiasi švenčių dieną arba tokiu metu, kai dokumentai nėra įteikiami, bus pratęstas iki artimiausios darbo dienos pabaigos.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas baigiasi atitinkamą paskutinės savaitės ar mėnesio arba paskutinių metų dieną. Jeigu paskutiniame mėnesyje nėra dienos, atitinkančios tą, kurią prasidėjo terminas, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną. Jeigu paskutinė termino diena yra nedarbo diena, terminas pratęsiamas iki pirmos po tos dienos einančios darbo dienos.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip, jeigu paskutinė termino diena yra nedarbo diena, terminas pratęsiamas iki pirmos po tos dienos einančios darbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Civilinio proceso kodekso 184 straipsnyje nustatyta, kad proceso terminas pertraukiamas ir naujas terminas pradedamas skaičiuoti nuo naujo dokumento įteikimo datos šiais atvejais:

mirus kuriai nors iš šalių; šiuo atveju naujas dokumentas įteikiamas paskutinės mirusiojo nuolatinės gyvenamosios vietos adresu jo įpėdiniui, konkrečiai nenurodant kiekvieno įpėdinio vardo, pavardės ir padėties;

mirus kurios nors šalies atstovui; šiuo atveju naujas dokumentas įteikiamas atitinkamai šaliai.

Proceso terminas nepradedamas skaičiuoti (o jeigu buvo pradėtas skaičiuoti, pertraukiamas) neveiksnius arba ribotą veiksnumą turinčios šalies atžvilgiu, iki bus paskirtas tai šaliai atstovaujantis arba padedantis asmuo (kai tinkama).

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Taip, nustatomi specialūs terminai įvairiose teisės srityse. Bendrieji apeliacinio ir kasacinio skundų pateikimo terminai pagal Civilinio proceso kodeksą yra 30 dienų. Tam tikrose bylose (specialiosios procedūros), pvz., prejudicinės nutarties atveju, apeliacijos pateikimo terminas yra penkios dienos – jis yra trumpesnis nei terminas teikiant apeliacinį skundą pagal įprastas teisės nuostatas.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Atsakymas yra teigiamas: tam tikrais išimtiniais atvejais įstatymai leidžia teisėjui arba pratęsti terminą (pvz., penkiomis dienomis pagal Civilinio proceso kodekso 469 ir 490 straipsnius – atitinkamai apeliacinėse ir kasacinėse bylose), arba jį sutrumpinti (pvz., pagal Civilinio proceso kodekso 159 straipsnį – dėl šaukimo į teismą įteikimo termino, kuris yra penkios dienos iki teismo posėdžio datos).

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Pagal Civilinio proceso kodekso 1088 straipsnį tarptautinėse civilinėse bylose teismas taiko Rumunijos procesinę teisę, išskyrus atvejus, kai galioja aiškos priešingos nuostatos. Taip pat žr. atsakymus į 5, 11 ir 16 klausimus.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Kaip nurodyta pirmiau, jeigu nesilaikoma absoliučių terminų, tai galiausiai turi poveikį procesinių veiksmų galiojimui, o jeigu nesilaikoma santykinų terminų, nors tai nebūtinai lemia procesinių aktų negaliojimą, kaltosioms šalims gali būti taikomos drausminės arba finansinės sankcijos (pavyzdžiai: nutarties priėmimo terminas, parengiamųjų veiksmų atlikimo terminas ir kt.).

Tikėtina, kad, nesilaikant procesinių terminų, bus taikomos įvairios sankcijos, pavyzdžiui:

procesinio akto pripažinimas negaliojančiu;

procesiniam aktui įvykdyti nustatyto termino panaikinimas;

teismui perduodamo prašymo galiojimo pabaiga;

teisės siekti prievolių vykdymo apribojimas (senatis);

finansinės sankcijos;

drausminės sankcijos;

pareiga dar kartą įvykdyti arba ištaisyti veiksmą, atliktą nesilaikant teisinių formalumų;

pareiga sumokėti kompensaciją nukentėjusiajai šaliai dėl procesinių formalumų pažeidimo.

Civilinio proceso kodekso 185 straipsnyje nustatyta, kad kai procesine teise turi būti pasinaudota per tam tikrą terminą, nesilaikant šios prievolės ta teisė atimama, nebent būtų įstatymų numatyta kitaip. Procesinis veiksmas, atliktas pasibaigus nustatytam terminui, negalioja. Jeigu įstatymuose nustatyta, kad tam tikras procesinis veiksmas turi būti sustabdytas per nustatytą terminą, iki to termino pabaigos atliktas veiksmas gali būti panaikintas suinteresuotosios šalies prašymu.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Civilinio proceso kodekso 186 straipsnyje nustatyta, kad procesinį terminą praleidusiai šaliai suteikiamas naujas terminas tik jeigu ji įrodo, kad termino nesilaikė dėl tinkamai pagrįstų priežasčių. Atitinkama šalis tą procesinį veiksmą atlieka per ne daugiau kaip 15 dienų nuo termino atnaujinimo ir kartu paprašo, kad būtų suteiktas naujas terminas. Jeigu šalis siekia pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis, atitinkamas terminas yra toks pat kaip tas, kuris suteikiamas teikiant apeliacinį skundą. Prašymą suteikti naują terminą išnagrinėja kompetentingas teismas, nagrinėjantis prašymą dėl teisės, kuria nepasinaudota laiku. Jei nustatoma šalies kaltė, procesinėmis teisių gynimo priemonėmis pasinaudoti negalima.

Paskutinis naujinimas: 05/07/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Slovėnija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagal Slovėnijos procesinę teisę terminas – tai dviem laiko momentais apibrėžtas laikotarpis, per kurį galima atlikti konkretų procesinį veiksmą arba išimtiniais atvejais negalima atlikti konkretaus procesinio veiksmo.

Slovėnijos teisėje nustatyti skirtingi terminai:

materialiniai ir procesiniai terminai: materialiniai terminai yra nustatyti materialinėje teisėje ir jais siekiama ginti teises; šie terminai skirstomi į neigiamus senaties terminus, kuriems pasibaigus teisė nustoja egzistuoti pagal įstatymą, ir įgyjamosios senaties terminus, kai teisės nebegalima ginti, jei tam prieštarauja priešinga šalis. Procesiniai terminai nustatomi tam, kad per juos būtų atliekami procesiniai veiksmai;

teisės aktų nustatyti ir teisminiai terminai: teisės aktų nustatyti terminai ir jų trukmė yra tiesiogiai apibrėžti įstatimuose, o teisminius terminus nustato teismas atsižvelgdamas į visas konkrečios bylos aplinkybes;

pratęsimi ir nepratęsimi terminai: teisminiai terminai gali būti pratęsimi, o teisės aktų nustatytų terminų pratęsti negalima;

subjektyvūs ir objektyvūs terminai: subjektyvūs terminai pradedami skaičiuoti, kai asmuo, kuriam taikomas terminas, sužino apie konkretų įvykį arba įgyja galimybę atlikti procesinį veiksmą, o objektyvūs terminai pradedami skaičiuoti, atsiradus konkrečioms objektyvioms aplinkybėms;

procesiniai senaties ir orientaciniai terminai: pasibaigus procesiniam senaties terminui, procesinio veiksmo, kuriam taikomas terminas, nebegalima atlikti, o jei jis atliekamas, tai nesukelia galiojančių pasekmių, o orientacinio termino pažeidimas nesukelia tiesioginių teisinių pasekmių.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal Reglamentą Nr. 1182/71 darbo diena reiškia visas dienas, išskyrus valstybinės šventės, šeštadienius ir sekmadienius. Toliau nurodytos **valstybinės šventės** pagal Slovėnijos Respublikos valstybinių švenčių ir nedarbo dienų įstatymą (slovėn. *Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji*, santrumpa – ZPDPD) Slovėnijoje laikomos nedarbo dienomis:

sausio 1 d. – Naujieji metai;

vasario 8 d. – *Prešeren* diena, Slovėnijos kultūros šventė;

balandžio 27 d. – Sukilimo prieš okupaciją diena;

gegužės 1 ir 2 d. – Gegužės pirmosios šventė;

birželio 25 d. – Valstybės diena;

lapkričio 1 d. – Visų Šventųjų diena;

gruodžio 26 d. – Nepriklausomybės ir vienybės diena.

Nedarbo dienos Slovėnijoje taip pat yra:

pirmoji ir antroji Velykų dienos;

rugpjūčio 15 d. – Žolinė;

spalio 31 d. – Reformacijos diena;

gruodžio 25 d. – Kalėdos.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Bendrosios taisyklės, kuriomis reglamentuojami procesiniai terminai, yra aprašytos Civilinio proceso įstatyme (slovėn. *Zakon o pravdnem postopku*, santrumpa – ZPP). Civilinio proceso įstatymo 110–112 ir 116–120 straipsniai yra tiesiogiai taikomi civilinėse bylose ir *mutatis mutandis* ypatingosios teisenos bylose, vykdymo ir apsaugos priemonių taikymo bylose, taip pat privalomo apmokėjimo arba bankroto bylose, kai įmonė tampa nemoki arba yra likviduojama.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Slovėnijos teisėje pripažįstama civilinė terminų apskaičiavimo tvarka, o tai reiškia, kad terminai apskaičiuojami dienomis. Terminai skaičiuojami dienomis, mėnesiais ir metais. Jei terminas skaičiuojamas dienomis, teismo dokumento įteikimo diena arba įvykio, nuo kurio pradedamas skaičiuoti terminas, diena nėra įskaičiuojama į termino trukmę. Priešingai, pirmoji termino diena yra pirma po to einanti diena. Mėnesiais arba metais skaičiuojami terminai pasibaigia paskutinio mėnesio arba metų, kurio (-ių) skaičius atitinka termino pradžios dieną, dienos pabaigoje. Jei paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną. Šiais atvejais terminai pradedami skaičiuoti įvykio, kuriam įvykus pradedamas skaičiuoti terminas, dieną (pavyzdžiui, jeigu procesinį veiksmą reikia atlikti per vienus metus nuo dokumento įteikimo, o dokumentas buvo įteiktas 2005 m. balandžio 25 d., terminas baigiasi 2006 m. balandžio 25 d.). Jeigu paskutinė termino diena yra šeštadienis, sekmadienis, valstybinė šventė arba kita nedarbo diena, kaip apibrėžta Slovėnijos Respublikos valstybinių švenčių ir nedarbo dienų įstatyme (žr. atsakymą į 2 klausimą), terminas baigiasi pirmą po to einančią darbo dieną. Pirmiau minėtos dienos neturi poveikio bylos pradžiai ir eigai, nes terminas tęsiasi nepertraukiamai ir šiomis dienomis. Šios taisyklės išimtis yra susijusi su teismų atostogomis (nuo liepos 15 d. iki rugpjūčio 15 d.), per kurias terminas negali būti pradedamas skaičiuoti; jis prasideda pirmą dieną po teismo atostogų pabaigos. Įvykiai, po kurių pradedami skaičiuoti terminai, dažniausiai yra susiję su teismo dokumento įteikimu, priešingos šalies atliktu veiksmu arba neprocesinio pobūdžio įvykiu.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Pagal Slovėnijos teisę dokumentai įteikiami paštu, juos įteikia antstolis, jie įteikiami teisme arba bet kuriuo kitu įstatymuose nustatytu būdu. Tais atvejais, kai terminas pradedamas skaičiuoti įteikus dokumentą, dokumentų įteikimo būdas neturi jokio poveikio termino pradžiai. Terminas pradedamas skaičiuoti, kai dokumentai yra faktiškai įteikiami arba pagal įstatymus laikoma, kad jie buvo įteikti.

Dokumentų įteikimo tvarka reglamentuojama Civilinio proceso įstatymo 132 ir tolesniuose straipsniuose. Išskiriamas neasmeninis (paprastas) ir asmeninis įteikimas paštu, taip pat įteikimas saugiomis elektroninėmis priemonėmis – toks įteikimas taip pat gali būti asmeninis arba paprastas.

Jei dokumentai nėra įteikiami asmeniškai (Civilinio proceso įstatymo 140 ir 141 straipsniai), laikoma, kad jie buvo įteikti dieną, kurią procesinis dokumentų įteikėjas įteikia dokumentus adresatui jo namuose arba darbo vietoje. Jeigu adresato neįmanoma rasti jo namuose, dokumentai gali būti įteikiami jo namų ūkyje esančiam suaugusiam asmeniui. Jeigu procesinis dokumentų įteikėjas dokumentus įteikia adresato darbo vietoje, kurioje dokumentų įteikimo metu adresato nėra, arba procesinis dokumentų įteikėjas negali susisiekti su asmeniu dėl darbo vietoje galiojančių darbo taisyklių, laikoma, kad dokumentai įteikti, kai jie perduodami asmeniui, įgaliotam priimti laiškus, arba asmeniui, kuris dirba tokioje darbovietėje. Jeigu adresatas gyvena daugiabutyje ir procesinis dokumentų įteikėjas negali jame rasti adresato, dokumentai įteikiami daugiabutyje esančiam asmeniui, kuris yra įgaliotas priimti gyventojams skirtus laiškus. Terminas pradedamas skaičiuoti po tokio įteikimo. Jeigu dokumentų įteikti neįmanoma, procesinis dokumentų įteikėjas dokumentus gali palikti pašto dėžutėje pagal asmens namų adresą. Tokiu atveju laikoma, kad dokumentai buvo įteikti dieną, kurią jie buvo palikti pašto dėžutėje. Jeigu adresatas neturi pašto dėžutės arba ji yra nenaudojama, dokumentai gali būti įteikiami teismui, kuris prašė juos įteikti, arba vietos pašto tarnybai, paliekant pranešimą apie įteikimą

ant įėjimo į namus durų, kuriame nurodoma vieta, kurioje galima atsiimti dokumentus. Laikoma, kad dokumentai buvo įteikti dieną, kurią pranešimas yra pritvirtinamas prie durų. Pašto tarnyba dokumentus saugo 30 dienų. Jeigu adresatas neatsiima dokumentų per šį terminą, dokumentai grąžinami teismui. Jeigu dokumentai turi būti įteikti juridiniam asmeniui, kuris yra įregistruotas juridinių asmenų registre, arba savarankiškam verslininkui, ir dokumentų neįmanoma įteikti juridinių asmenų registre nurodytu įmonės adresu, dokumentai įteikiami dokumentus arba pranešimą apie įteikimą paliekant juridinių asmenų registre nurodytu adresu, jeigu toks adresas yra tikras.

Asmeninis įteikimas (Civilinio proceso įstatymo 142 ir 143 straipsniai) atliekamas tuomet, kai įteikimas yra susijęs su ieškiniu, teismo sprendimu, kurį galima apskųsti, arba leidžiama išimtinė teisė teisių gynimo priemone, mokėjimo įsakymu dėl teismo mokesčių už pateiktus dokumentus pagal Civilinio proceso įstatymo 105a straipsnį, raginimu atvykti į taikų bylos nagrinėjimą arba pirmą pagrindinės bylos posėdį. Kiti dokumentai asmeniškai įteikiami tik jeigu to reikalaujama pagal įstatymą arba kai, teismo manymu, tai yra būtina, nes įteikiami dokumento originalai, arba dėl kitos didesnio atidumo reikalaujančios priežasties. Terminas pradedamas skaičiuoti po tokio įteikimo. Terminas gali baigtis nedarbo dieną, tai reiškia, kad jeigu jis baigiasi tokią dieną, terminas nepratęsiamas iki kitos darbo dienos.

Jei dokumentus reikalaujama įteikti tiesiogiai asmeniškai, tačiau tai yra neįmanoma, procesinis dokumentų įteikėjas dokumentą gali palikti pašto dėžutėje arba prie durų pritvirtinti pranešimą apie dokumentus, kuriame nurodomas 15 dienų terminas, per kurį adresatas gali atsiimti dokumentus vietos pašto tarnyboje, kai dokumentus buvo bandoma įteikti paštu, arba teisme, kuris įsakė įteikti dokumentus. Laikoma, kad dokumentai buvo įteikti, kai adresatas pasiima dokumentus iš pašto tarnybos arba po 15 dienų, jeigu adresatas nepasiima dokumentų. Tais atvejais, kai adresatas neatsiima dokumentų, terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po įteikimo arba po tos dienos, kuri laikoma dokumentų įteikimo diena.

Elektroniniu būdu dokumentai gali būti įteikiami naudojant saugias elektronines priemones. Teisinės informacijos sistemoje dokumentai automatiškai išsiunčiami registruotoju įteikimo adresu arba saugiu el. pašto adresu – tai atlieka juridinis arba fizinis asmuo, specialiu Teisingumo ministerijos išduotu leidimu įgaliotas įteikti dokumentus elektroniniu būdu. Adresatas turi atsiimti dokumentus per 15 dienų. Adresatas dokumentus iš informacinės sistemos atsiima nustatyta tvarka patvirtinęs savo tapatybę, elektroniniu parašu pasirašęs įteikimo pranešimą ir elektroniniu būdu grąžinęs jį siuntėjui. Laikoma, kad dokumentai buvo įteikti dieną, kurią adresatas priėmė elektroninius dokumentus. Jei dokumentai nepriimami per 15 dienų, laikoma, kad dokumentai buvo įteikti pasibaigus šiam terminui. Pasibaigus 15 dienų terminui nuo elektroninių dokumentų gavimo, ne mažiau kaip tris mėnesius adresatui turi būti užtikrinta galimybė susipažinti su dokumentų turiniu. Tais atvejais, kai adresatas neatsiima dokumentų, terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po įteikimo arba po tos dienos, kuri laikoma dokumentų įteikimo diena. **Būtina pabrėžti, kad, nepaisant įstatymuose nustatyto teisinio pagrindo, elektroninis įteikimas dar nėra galimas civilinėse ir komercinėse teisminėse bylose, išskyrus vykdymo, nemokumo ir žemės registro bylas. Dėl elektroninių operacijų naudojimo žr. temą „automatizuotas duomenų tvarkymas“.**

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Jeigu terminas yra išreikštas dienomis, teismo dokumento įteikimo diena arba įvykio, nuo kurio pradedamas skaičiuoti terminas, diena neįskaičiuojama į terminą; vietoje to, pirmoji termino diena yra kita diena, einanti po teismo dokumento įteikimo arba įvykio dienos.

Mėnesiais arba metais skaičiuojami terminai pasibaigia paskutinio mėnesio arba metų, kurio (-ių) skaičius atitinka termino pradžios dieną, dienos pabaigoje. Jei paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną. Šiais atvejais terminai pradedami skaičiuoti įvykio, kuriam įvykus pradedamas skaičiuoti terminas, dieną (pavyzdžiui, jeigu procesinį veiksmą reikia atlikti per vienus metus nuo dokumento įteikimo, o dokumentas buvo įteiktas 2005 m. balandžio 25 d., terminas baigiasi 2006 m. balandžio 25 d.).

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Jeigu terminas yra išreikštas dienomis, tai reiškia kalendorines dienas. Terminas skaičiuojamas be pertraukų, įskaitant šeštadienius, sekmadienius ir nedarbo dienas. Pavyzdžiui, jeigu teismo sprendimas buvo įteiktas penktadienį, terminas skundui pateikti pradedamas skaičiuoti šeštadienį. Jeigu paskutinė termino diena yra šeštadienis, sekmadienis, valstybinė šventė arba kita nedarbo diena, kaip apibrėžta Slovėnijos Respublikos valstybinių švenčių ir nedarbo dienų įstatyme, terminas baigiasi pirmą po to einančią darbo dieną.

Skaičiuojant terminus, taip pat būtina taikyti Teismų įstatymo (slovėn. *Zakon o sodiščih*) 83 straipsnyje nustatytas taisykles, kuriomis reglamentuojamos teismų atostogos. Liepos 15 d. – rugpjūčio 15 d. teismai posėdžius rengia ir sprendimus bylose priima tik skubiais atvejais, kurie yra apibrėžti įstatyme (teismo draudimai, vaikų globa ir priežiūra, išlaikymo prievolės ir pan.). Šiuo laikotarpiu procesiniai terminai neskaiciuojami, išskyrus skubius atvejus. Jeigu dokumentai buvo įteikti per teismų atostogas (pvz., liepos 20 d.), procesinis terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną, einančią po paskutinės teismų atostogų dienos, t. y. rugpjūčio 16 d. Teismų atostogų laikotarpiu procesiniai terminai taip pat negali baigtis. Pavyzdžiui, jeigu dokumentas buvo įteiktas liepos 10 d., 15 dienų terminas pasibaigia rugpjūčio 26 d. Terminų skaičiavimas nutraukiamas per teismų atostogas.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Slovėnijos teisėje nėra savaitėmis skaičiuojamų terminų. Terminai skaičiuojami dienomis, mėnesiais ir metais. Šeštadieniai, sekmadieniai ir kitos nedarbo dienos neturi poveikio terminui, ir terminas negali baigtis tokią dieną. Jeigu paskutinė termino diena yra šeštadienis, sekmadienis, valstybinė šventė arba kita nedarbo diena, kaip apibrėžta Slovėnijos Respublikos valstybinių švenčių ir nedarbo dienų įstatyme, terminas baigiasi pirmą po to einančią darbo dieną. Teismų įstatymo nuostatos, susijusios su terminų skaičiavimu teismų atostogų metu, apibrėžiamos atsižvelgiant į mėnesiais arba metais išreikštus terminus; šiuo atveju Civilinio proceso įstatymo 111 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tokie terminai baigiasi tą dieną, kurios skaičius atitinka termino pradžios dieną. Teismų atostogos neturi poveikio metais išreikštų terminų skaičiavimui. Pagal teismų praktiką mėnesiais išreikšti terminai neskaiciuojami per teismų atostogas, todėl jie pratęsimi vienu mėnesiu (pavyzdžiui, trijų mėnesių procesinis terminas, kuris prasideda birželio 20 d., baigiasi rugsėjo 20 d., trijų mėnesių terminas, kuris baigtųsi per teismų atostogas, pavyzdžiui, rugpjūčio 5 d., pratęsiamas vienu mėnesiu ir baigiasi rugsėjo 5 d.).

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Mėnesiais arba metais skaičiuojami terminai pasibaigia paskutinio mėnesio arba metų, kurio (-ių) skaičius atitinka termino pradžios dieną, dienos pabaigoje. Jei paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną (pavyzdžiui, jeigu konkretų procesinį veiksmą reikia atlikti per vienus metus nuo dokumentų įteikimo, o dokumentai buvo įteikti 2005 m. balandžio 25 d., terminas baigsis 2006 m. balandžio 25 d.; jeigu konkretų procesinį veiksmą reikia atlikti per vieną mėnesį nuo įteikimo, o dokumentas buvo įteiktas 2005 m. gegužės 31 d., paskutinė termino diena yra 2005 m. birželio 30 d.).

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Terminai nesibaigia šeštadienį, sekmadienį arba kitą nedarbo dieną. Jeigu paskutinė termino diena yra šeštadienis, sekmadienis, valstybinė šventė arba kita nedarbo diena, kaip apibrėžta Slovėnijos Respublikos valstybinių švenčių ir nedarbo dienų įstatyme, terminas baigiasi pirmą po to einančią darbo dieną. Teismų įstatymo nuostatos, susijusios su terminų skaičiavimu teismų atostogų metu, apibrėžiamos atsižvelgiant į mėnesiais arba metais išreikštus terminus.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Pratęsti galima tik teismo nustatytus terminus – vadinamuosius teisminius terminus (Civilinio proceso įstatymo 110 straipsnis). Teisminį terminą teismas gali pratęsti šalies prašymu, kai tam yra pagrįstų priežasčių. Prašymas pratęsti terminą turi būti pateiktas prieš jam pasibaigiant. Įstatymuose nustatyti terminai nepratęsiami. Nuostata dėl įstatymuose nustatyto termino nepratęsiamumo yra imperatyvi.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Skundą dėl pirmąją instanciją priimto teismo sprendimo šalys gali pateikti per 30 dienų nuo sprendimo kopijos įteikimo, o dėl pirmąją instanciją priimtos nutarties – per 15 dienų nuo jos kopijos įteikimo, išskyrus atvejus, kai Civilinio proceso įstatyme (333 straipsnyje arba 363 straipsnio 2 dalyje) nustatyta kitaip. Trumpesnis 15 dienų skundo terminas taikomas ginčiuose, susijusiose su įsakomaisiais vekseliais arba čekiais (Civilinio proceso įstatymo 333 straipsnis), 8 dienų – ginčiuose dėl privačios nuosavybės ribų pažeidimo (Civilinio proceso įstatymo 428 straipsnis), ieškinių dėl nedidelių sumų (Civilinio proceso įstatymo 458 straipsnis), taip pat įteikiant pranešimą apie skundą ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje, komerciniuose ginčiuose ir išduodant mokėjimo įsakymą. Trumpesnis 8 dienų terminas taip pat taikomas prašant leisti pasinaudoti teisinėmis teisių gynimo priemonėmis (skundai ir prieštaravimai) vykdymo ir ieškinių užtikrinimo bylose (Vykdymo ir civilinių ieškinių užtikrinimo įstatymo (slovėn. *Zakon o izvršbi in zavarovanju*) 9 straipsnis).

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Teismai posėdžius rengia, kai tai yra nustatyta įstatymais arba tai būtina padaryti bylos eigoje (Civilinio proceso įstatymo 113 straipsnis). Teismo posėdis – tai susitarimas dėl konkrečios procesinio veiksmo atlikimo vietos ir laiko. Teismas gali atidėti posėdį vėlesniam laikui, jei tam yra pagrįstų priežasčių (Civilinio proceso įstatymo 115 straipsnis).

Teismas taip pat gali pratęsti terminą, kurį jis nustatė šaliai, kad pastaroji atliktų procesinį veiksmą (teisminis terminas), jei yra tai pateisinančių priežasčių ir šalis terminą paprašė pratęsti prieš jam pasibaigiant.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Pagal Slovėnijos teisę termino neįmanoma pratęsti remiantis pagrindu, kad šalis gyvena konkrečioje vietoje ar teritorijoje.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Praleistas terminas paprastai reiškia teisės netekimą. Šalis praranda teisę pasinaudoti teisine teisių gynimo priemone (neigiama senatis), o per vėlai pateiktas prašymas pasinaudoti teisine teisių gynimo priemone taip pat bus atmestas. Teismas atmes prašymą, kurio šalis nepakeičia arba nepapildo per nustatytą terminą.

Jei terminas praleidžiamas, galima manyti, kad šalis atsiėmė savo reikalavimą (pavyzdžiui, jeigu šalis nesumoka žyminio mokesčio per įstatymuose nustatytą terminą, laikoma, kad ji atsisakė savo reikalavimo, ir byla sustabdoma; ta pati taisyklė taikoma tais atvejais, kai nė viena iš šalių per keturis mėnesius nuo bylos sustabdymo neprašo tęsti bylos nagrinėjimo).

Jeigu šalis neatvyksta į teismo posėdį, tam tikrais atvejais tai laikoma ieškiniu atsiėmimu (pavyzdžiui, jeigu nė viena šalis neatvyksta į pirmą teismo posėdį, laikoma, kad ieškovas atsisakė ieškinio).

Praleistas terminas šaliai taip pat sukelia pasekmes įrodymų rinkimo procese. Praleistas terminas sumokėti išankstinį mokestį už įrodymų rinkimą reiškia, kad šie įrodymai nebus renkami.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu šalis praleidžia terminą, per kurį turi būti atliktas konkretus procesinis veiksmas, ir todėl atsiranda neigiama senatis (tai reiškia, kad šalis praranda teisę atlikti procesinį veiksmą), teismas gali patenkinti šalies prašymą atlikti jį vėliau (t. y. restitucija; Civilinio proceso įstatymo 116–121 straipsniai).

Restitucijos taikymo sąlygos:

šalis terminą praleido dėl pagrįstos priežasties, kaip nustatė teismas atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes;

neigiama senatis atsirado dėl praleisto termino;

šalis pateikia prašymą taikyti restituciją teismui, kuriame turėjo būti atliktas procesinis veiksmas, ir tai padaro per 15 dienų po to, kai nustojo galioti priežastis, dėl kurios šalis buvo priversta praleisti terminą; jeigu šalis apie praleistą terminą sužinojo tik vėliau, tuomet prašymas turi būti pateikiamas per 15 dienų nuo to momento, kai šalis sužinojo apie praleistą terminą; visais atvejais prašymas turi būti pateikiamas per tris mėnesius arba komerciniuose ginčiuose – per 30 dienų; šiuo atveju terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kurią jis buvo praleistas;

neatliktas procesinis veiksmas atliekamas tuo pat metu, kai pateikiamas prašymas taikyti restituciją.

Prašymo taikyti restituciją pateikimas paprastai neturi įtakos bylos eigai, tačiau teismas gali nuspręsti, kad byla turėtų būti sustabdyta iki įsiteisęs sprendimas dėl prašymo. Laiku gavęs prašymą taikyti restituciją, teismas paprastai surengia posėdį, kuriame priima sprendimą dėl prašymo. Jei restituciją leidžiama taikyti, byla grąžinama į tą būklę, kurioje ji buvo prieš termino praleidimą, o dėl praleisto termino priimti teismo sprendimai panaikinami.

Susijusios nuorodos:

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Paskutinis naujinimas: 24/02/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Slovakija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

a) Nustatyti teisės aktais – jų trukmė apibrėžta įstatymuose;

b) teisiniai – teismas gali pratęsti galutinį terminą atitinkamo subjekto prašymu.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Nedarbo dienos – tai dienos, skirtos darbuotojams pailsėti po savaitės darbų ir teisės aktais nustatytos valstybinių švenčių dienos,

a) nedarbo dienos Slovakijos Respublikoje: sausio 6 d., Didysis penktadienis, pirmoji Velykų diena, antroji Velykų diena, gegužės 1 d., gegužės 8 d., rugsėjo 15 d., lapkričio 1 d., gruodžio 24 d., gruodžio 25 d., gruodžio 26 d.;

b) teisės aktais nustatytos valstybinių švenčių dienos Slovakijos Respublikoje: sausio 1 d., liepos 5 d., rugpjūčio 29 d., rugsėjo 1 d., lapkričio 17 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

a) Pagal įstatymą Nr. 160/2015 – Civilinio proceso kodeksą (slovak. *zákon č. 160/2015 Civilný sporový poriadok*) (toliau – CPK) – ir jei nėra priešingų nuostatų, terminą veiksmui atlikti nustato teismas. Diena, kurią įvyko termino pradžią nulėmęs įvykis, neįskaičiuojama į dienomis skaičiuojamą terminą.

b) Terminas neskaiciuojamas asmens, kuris prarado savo procesinį veiksnumą būti bylos šalimi arba veikti teisme, atžvilgiu (CPK 119 straipsnis).

c) Jeigu nauja šalis, teisinis atstovas arba šalies globėjas įstoja į bylą, jo atžvilgiu terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo nuo to momento, kai jis įstojo į bylą (CPK 120 straipsnis).

d) Laikoma, kad termino buvo laikomasi, jeigu atitinkamas veiksmas teisme buvo atliktas arba dokumentas institucijai, kuri yra įpareigota jį įteikti, perduotas paskutinę termino dieną (CPK 121 straipsnio 5 dalis).

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po dienos, kurią įvyko termino pradžią nulėmęs įvykis.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Terminai skaičiuojami kalendorinėmis dienomis.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ir metais nustatyti terminai taip pat skaičiuojami kalendorinėmis dienomis.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais arba metais nustatyti terminai baigiasi tą pačią dieną, kaip ir diena, kurią įvyko termino pradžią nulėmęs įvykis, o jeigu mėnuo tokios dienos neturi, tuomet terminas baigiasi paskutinę mėnesio dieną. Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį arba švenčių dieną, paskutinė termino diena yra iš karto po tos dienos einanti darbo diena (CPK 121 straipsnis).

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Jeigu įstatyme nenustatytas veiksmo atlikimo terminas, jį nustato teismas, jei jo to prašoma. Teismas taip pat gali pratęsti savo nustatytą terminą (CPK 118 straipsnio 2 dalis).

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Skundas pateikiamas per 15 dienų nuo sprendimo įteikimo teismui, kuriam adresuotas skundas (CPK 362 straipsnis).

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Taip, tačiau tai taikoma tik terminui, susijusiam su informacinio pobūdžio apklausa.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Termino nesilaikymo pasekmė – termino praleidimas.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Teismas gali nepaisyti termino praleidimo, jeigu jis buvo praleistas dėl pateisinamos priežasties, kuri užkirto kelią šaliai arba jos atstovui atlikti veiksmą, kurį atlikti ji (jis) turėjo teisę. Prašymą privaloma pateikti per 15 dienų nuo kliūties išnykimo momento, o praleistas veiksmas turi būti atliekamas tuo metu (CPK 122 straipsnis). Teismas turi visišką diskreciją įvertinti, ar priežastis, dėl kurios šalis arba jos atstovas praleido teisės aktais nustatytą terminą, yra pateisinama.

Paskutinis naujinimas: 22/04/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Suomija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Terminai reiškia laiką, nustatytą tam tikram proceso etapui užbaigti. Vieni terminai yra nustatyti teisės aktuose, kitus nustato teismai.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Be šeštadienių ir sekmadienių, Suomijoje švenčių dienomis laikomos šios dienos:

Naujieji metai (sausio 1 d.);

Trys karaliai (sausio 6 d.);

Didysis penktadienis (kilnojama);

Velykų sekmadienis (kilnojama);

Velykų pirmadienis (kilnojama);

Gegužės diena (gegužės 1 d.);

Šeštinės (kilnojama);

Sekminės (kilnojama);

Vasaros saulėgrįžos išvakarės (kilnojama);

Vasaros saulėgrįža (kilnojama);

Visų Šventųjų diena (kilnojama);

Nepriklausomybės diena (gruodžio 6 d.);

Kalėdų diena (gruodžio 25 d.);

Šv. Stepono diena (gruodžio 26 d.).

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Terminų apskaičiavimo taisyklės įtrauktos į Terminų įstatymą (suom. *määräaikalaki*) (25.4.1930/150). Terminų trukmės reglamentavimo nuostatos taip pat įtrauktos į Teismo proceso kodeksą (suom. *oikeudenkäymiskaari*) ir keletą kitų aktų.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminai paprastai pradedami skaičiuoti kitą dieną po įvykio, dėl kurio atliekamas veiksmas ar formalumas. Pavyzdžiui, testamentu užginčijimo terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po pranešimo apie testamentą.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Dokumentų perdavimo ar įteikimo metodas terminų pradžiai poveikio neturi. Terminas pradedamas skaičiuoti tik įteikus pranešimą apie dokumentą.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Kai terminas išreiškiamas dienomis po tam tikros datos, ši neįskaičiuojama. Pavyzdžiui, neįskaičiuojama diena, kurią įteikiamas pranešimas.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Nurodytas dienų skaičius apima visas kalendorines, ne tik darbo, dienas. Tačiau jeigu paskutinė termino diena sutampa su viena iš 2 klausime išvardytų dienų, terminas pratęsiamas iki kitos darbo dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Terminai, išreikšti savaitėmis, mėnesiais ar metais po tam tikros datos, baigiami skaičiuoti tos datos pavadinimą ar skaičių atitinkančią savaitės ar mėnesio dieną. Jeigu tą mėnesį, kurį terminas turi baigtis, nėra atitinkamos datos, terminas baigiamas skaičiuoti paskutinę to mėnesio dieną.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Žr. atsakymą į 8 klausimą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Žr. atsakymą į 7 klausimą.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Terminai gali būti pratęsimi, jeigu pratęsimo poreikį galima pagrįsti. Pavyzdžiui, pratęsti teisme nagrinėjamos bylos terminus, gavęs prašymą, gali atitinkamas teismas. Ar pratęsti terminą, nusprendžia bylai priskirtas asmuo.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Teisme nagrinėjamos bylos šalis, pageidaujanti apeliacine tvarka apskųsti apygardos teismo (suom. *käräjäoikeus*) sprendimą, turi ne vėliau kaip septintą dieną nuo apygardos teismo sprendimo priėmimo datos pranešti apie ketinimą pateikti apeliacinį skundą. Apeliacinio skundo pateikimo terminas yra trisdešimt dienų nuo apygardos teismo sprendimo priėmimo datos. Apeliacinio skundo pateikėjas turi pateikti savo apeliacinio skundo raštą apygardos teismo kanceliarijai ne vėliau kaip paskutinę termino dieną darbo valandomis.

Apeliacinio teismo (suom. *hovioikeus*) nutarčių apskundimo kasacine tvarka, prieš tai paprašius leidimo, terminas yra 60 dienų nuo apeliacinio teismo nutarties priėmimo datos. Kasacinio skundo pateikėjas ne vėliau kaip paskutinę termino dieną turi apeliacinio teismo kanceliarijai pateikti kasacinio skundo raštą, kuris turi būti adresuojamas Aukščiausiam Teismui (suom. *korkein oikeus*) ir prie kurio turi būti pridedamas prašymas leisti pateikti kasacinį skundą ir pats kasacinis skundas.

Jeigu apeliacinis skundas susijęs su byla, kurią apeliacinis teismas nagrinėjo pirmąją instanciją, apeliacinio skundo pateikimo terminas yra trisdešimt dienų nuo apeliacinio teismo sprendimo priėmimo datos.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Terminų įstatyme nustatytų terminų sutrumpinti negalima. Dažniausiai teismas turi teisę savo nuožiūra nustatyti terminus konkrečioms veiksmams ir formalumams, taip pat minėtuosius terminus pratęsti. Kai kuriais atvejais teismai taip pat gali pratęsti apeliaciniams skundams nustatytus terminus.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Tokių vietų Suomijoje nėra, todėl tokia padėtis negali susidaryti.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Paprastai terminų nesilaikymas kenkia jų nesilaikančiai proceso šaliai, taip ši proceso šalis gali prarasti savo teises byloje.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Universalios galimybės atkurti terminus nėra. Kai kuriais atvejais pateikus prašymą gali būti nustatytas naujas terminas. Tačiau taip būna itin retai.

Paskutinis naujinimas: 19/04/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktingos įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Švedija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Civilinėse bylose taikomi kelių skirtingų rūšių terminai, taip pat Konstitucijoje nustatyti laiko tarpai. Pavyzdžiui, tai yra apeliacijos, skundo padavimo ir bylos nagrinėjimo atnaujinimo terminai (terminas, per kurį byla turi būti iškelta teisme). Taip pat yra nuostatų, kuriose paprasčiausiai nurodyta pareiga imtis priemonės, o terminą, per kurį ši pareiga turi būti įgyvendinama, tuomet nustato pats teismas; pvz., papildomos informacijos, įrodymų arba atsiliepimo į ieškinį pateikimo terminai.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Šeštadieniai, sekmadieniai ir švenčių dienos yra ne darbo dienos.

Toliau nurodomos Švedijos švenčių dienos (Švenčių dienų įstatymas (1989:253); šved. *lagen om allmänna helgdagar*):

Naujųjų metų diena (sausio 1 d.);

Trys karaliai (sausio 6 d.);

Didysis penktadienis (paskutinis penktadienis prieš Velykas);

Velykų sekmadienis (pirmasis sekmadienis po pilnaties arba po kovo 21 d.);

Velykų antroji diena (diena po Velykų sekmadienio);

Kristaus žengimo į dangų šventė (šeštasis ketvirtadienis po Velykų sekmadienio);

Sekminės (septintasis sekmadienis po Velykų);

Švedijos nacionalinė diena (birželio 6 d.);

Vidurvasario šventė (šeštadienis tarp birželio 20 ir 26 d.);

Visų Šventųjų diena (šeštadienis tarp spalio 31 d. ir lapkričio 6 d.);

Kalėdos (gruodžio 25 d.);

Kalėdų antroji diena (gruodžio 26 d.).

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Pagal pagrindinį terminus reglamentuojantį principą, kai teismas paveda asmeniui atlikti tam tikrą veiksmą byloje, jam turi būti suteikiama pakankamai laiko šiam veiksmui atlikti (Švedijos teisminio proceso kodekso (šved. *rättegångsbalken*) 32 skyriaus 1 straipsnis). Dažniausiai maksimalų suteikiamą laiką nustato teismas, kuris tokiu atveju turi nustatyti terminą, per kurį šaliai bus suteiktas priimtinas laiko tarpas reikalavimams įvykdyti.

Švedijos teisminio proceso kodekse tik nedaugeliu atvejų yra nustatytas konkretus terminas. Tai iš esmės pasakytina apie terminus, per kuriuos turi būti paduodami apeliaciniai skundai dėl teismo sprendimo ar nutarties arba pateikiami prašymai atnaujinti bylos nagrinėjimą, arba kai kuriais atvejais – prašymai pakeisti terminą.

Asmuo, norintis paduoti apeliacinį skundą dėl apylinkės teismo sprendimo civilinėje byloje, turi tai padaryti per tris savaites nuo sprendimo paskelbimo.

Asmuo, norintis paduoti apeliacinį skundą dėl apylinkės teismo (šved. *tingsrätt*) nutarties civilinėje byloje, turi tai padaryti per tą patį terminą. Tačiau jeigu

nagrinėjant bylą priimta nutartis nebuvo paskelbta teismo posėdyje ir teismas nenurodė, kada nutartis bus paskelbta, terminas apeliaciniam skundui paduoti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią apeliantas gavo nutartį. Apeliaciniai skundai dėl apeliacinio teismo (šved. *hovrätt*) sprendimų arba nutarčių turi būti paduodami per keturių savaitių terminą (Švedijos teismo proceso kodekso 50 skyriaus 1 straipsnis, 52 skyriaus 1 straipsnis, 55 skyriaus 1 straipsnis ir 56 skyriaus 1 straipsnis).

Šalis, dėl kurios apylinkės teismas (šved. *tingsrätt*) priėmė sprendimą už akių, per vieną mėnesį nuo tos dienos, kurią jai buvo įteiktas sprendimas, gali prašyti atnaujinti bylos nagrinėjimą (Švedijos teismo proceso kodekso 44 skyriaus 9 straipsnis).

Jeigu apeliacinis skundas paliktas nenagrinėtas dėl to, kad apeliantas nedalyvavo apeliacinio teismo (šved. *hovrätt*) procese, per tris savaites nuo nutarties priėmimo apeliantas gali paprašyti teismo grąžinti bylą nagrinėti (Švedijos teismo proceso kodekso 50 skyriaus 22 straipsnis).

Jeigu šalis praleido apeliacinio skundo padavimo arba prašymo grąžinti bylą nagrinėti ar atnaujinti bylos nagrinėjimą pateikimo terminą, ji gali prašyti atnaujinti terminą. Prašymas turi būti pateikiamas per tris savaites nuo termino praleidimą pateisinančių aplinkybių išnykimo ir ne vėliau kaip per vienus metus nuo termino pabaigos (Švedijos teismo proceso kodekso 58 skyriaus 12 straipsnis).

Įvairūs terminai taikomi ir supaprastintame procese Švedijos vykdymo tarnyboje. Atsakovas bus įpareigojamas pastabas dėl pareiškimo pateikti per tam tikrą terminą nuo jo įteikimo. Išskyrus konkrečias aplinkybes, šis terminas negali būti ilgesnis nei dvi savaitės (Mokėjimo įsakymų ir teisinės pagalbos įstatymo (šved. *lagen om betalningsföreläggande och handräckning*) (1990:746) 25 straipsnis). Jeigu atsakovas ginčija pareiškimą, pareiškėjas per ne daugiau kaip keturias savaites nuo pranešimo apie prieštaravimą įteikimo dienos gali paprašyti perduoti bylą toliau nagrinėti apylinkės teismui (šved. *tingsrätt*) (34 straipsnis). Jeigu Švedijos vykdymo tarnyba priima nutartį byloje dėl mokėjimo įsakymo arba bendros teisinės pagalbos, atsakovas per vieną mėnesį nuo nutarties priėmimo dienos gali prašyti atnaujinti bylos nagrinėjimą (53 straipsnis). Dėl kitų tarnybos nutarčių apeliaciniai skundai gali būti paduodami per keturias savaites nuo nutarties priėmimo dienos (55–57 straipsniai).

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Jeigu veiksmas turi būti atliktas per nustatytą terminą, jis paprastai pradedamas skaičiuoti nutarties arba įsakymo priėmimo dieną. Tačiau tais atvejais, kai šaliai turi būti įteiktas dokumentas, terminas nepradedamas skaičiuoti, kol šalis jo negauna (įteikimo data).

5 Ar dokumentų perdavimą ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Tais atvejais, kai šaliai turi būti įteiktas dokumentas, terminas nepradedamas skaičiuoti, kol šalis jo negauna (įteikimo data).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvykis įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Kai termino pradžios data yra nutarties arba įsakymo priėmimo data, terminas, per kurį turi būti atliktas nutartyje arba įsakyme nurodytas veiksmas, dažnai nurodomas konkrečia data. Tačiau kartais terminas, per kurį turi būti atliktas veiksmas, taip pat nustatomas nurodant tam tikrą dienų, savaitių, mėnesių arba metų skaičių; šiuo atveju terminas visada turi pradžią. Kai termino pradžios data yra įteikimo data, terminas veiksmui atlikti visada nurodomas dienomis, savaitėmis, mėnesiais arba metais nuo įteikimo dienos, t. y. nuo tos dienos, kurią šalis gauna dokumentą.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Jeigu terminas skaičiuojamas dienomis, nurodytų dienų skaičius yra ne tik darbo, bet ir kalendorinės dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Jeigu veiksmas turi būti atliktas per nustatytą terminą, jis paprastai pradedamas skaičiuoti nuo sprendimo arba įsakymo priėmimo dienos. Tačiau tais atvejais, kai šaliai turi būti įteiktas dokumentas, terminas nepradedamas skaičiuoti, kol šalis jo negauna (įteikimo data).

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Įstatyme nustatytų terminų skaičiavimo įstatyme (šved. *lag om beräkning av lagstadgad*) (1930:173) nustatyta, kad tais atvejais, kai terminai skaičiuojami savaitėmis, mėnesiais arba metais, paskutinė termino diena yra diena, kuri pagal savo pavadinimą arba mėnesio dienos skaičių atitinka dieną, kurią prasidėjo terminas. Jeigu paskutinis termino mėnuo neturi tokios dienos, paskutine termino diena yra laikoma paskutinė mėnesio diena.

Jeigu diena, iki kurios turi būti atliktas veiksmas, yra šeštadienis, sekmadienis arba kita šventės diena (žr. 2 klausimą), Vidurvasario šventės išvakarės (diena prieš Vidurvasario šventę), Kūčios (gruodžio 24 d.) arba Naujųjų metų išvakarės (gruodžio 31 d.), terminas veiksmui atlikti pratęsiamas iki kitos darbo dienos. Ši taisyklė taip pat taikoma, kai terminas pradedamas skaičiuoti įteikimo dieną.

Kai taikytinas 1971 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas Nr. 1182/71, nustatantis terminams, datoms ir laikotarpiams taikytinas taisykles, taikomos šio reglamento nuostatos.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu diena, iki kurios turi būti atliktas veiksmas, yra šeštadienis, sekmadienis arba kita švenčių diena (žr. 2 klausimą), Vidurvasario šventės išvakarės (diena prieš Vidurvasario šventę), Kūčios (gruodžio 24 d.) arba Naujųjų metų išvakarės (gruodžio 31 d.), terminas veiksmui atlikti pratęsiamas iki kitos darbo dienos. Ši taisyklė taip pat taikoma, kai terminas pradedamas skaičiuoti įteikimo dieną.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Nėra nustatyta konkrečių terminų pratęsimo taisyklių tais atvejais, kai šalis gyvena, yra įsisteigusi arba kitaip įsikūrusi už Švedijos ribų arba atokiaame regione. Tačiau, kaip minėta, daugeliu atvejų teismas pats nustatys bet kurio termino trukmę ir tokiu atveju užtikrins, kad šaliai būtų suteikta pakankamai laiko veiksmui atlikti.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliaciniai skundai dėl teismo sprendimų arba nutarčių paprastai turi būti paduodami per tris arba keturias savaites.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Jeigu terminas yra nustatytas įstatyme (pvz., terminas apeliaciniam skundui paduoti), jo negalima nei sutrumpinti, nei pratęsti. Jeigu šaliai buvo nurodyta atvykti į teismą arba atlikti kokį nors kitą veiksmą, teismas, nustatydamas naują terminą, gali jį pratęsti. Ypatingais atvejais teismas bet kada gali atšaukti planuotą posėdį arba nustatyti ankstesnę posėdžio datą. Tačiau šalims turi būti suteikta pakankamai laiko pasirengti.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne (žr. 11 klausimą).

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Įsakymų ir pan. įvykdymo terminai

Jeigu ieškovas nesilaiko įsakymo pateikti papildomos su jo prašymu įteikti šaukimą susijusios informacijos arba jeigu yra kokių nors kitų kliūčių nagrinėti bylą, ieškinyš atmetamas. Jeigu atsakovas nepateikia atsiliepimo į ieškinį, dėl jo gali būti priimtas sprendimas už akių. Jeigu įsakymas neįvykdomas laiku, teismas vis tiek gali priimti sprendimą.

Neatvykimas į teismą

Bylose, kurios gali būti išspręstos sudarius taikos sutartį (pvz., komerciniai ginčai), vienai iš šalių neatvykus į apylinkės teismą (šved. *tingsrätt*), jis gali priimti sprendimą už akių. Kitais atvejais gali būti paskirtos baudos. Tačiau tais atvejais, kai bylos negalima išspręsti sudarant taikos sutartį (pvz., šeimos bylos),

ieškovui neatvykus į teismą ieškinys gali būti atmetas, o neatvykusi priešinga šalis gali būti nubausta bauda arba atvesdinta į teismą. Jeigu ieškovas neatvyksta į bylos nagrinėjimą apeliaciniame teisme, apeliacinis skundas gali būti paliktas nenagrinėtas. Jeigu neatvyksta priešinga šalis, jai gali būti skirta bauda.

Terminas apeliaciniam skundui paduoti

Jeigu šalis apeliacinį skundą paduoda per vėlai, skundas bus atmetas.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisiu gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu terminas nėra nustatytas įstatyme, šalis prieš jam pasibaigiant turi kreiptis į teismą dėl vėlavimo ir prašyti pratęsti terminą. Jeigu terminas pasibaigė ir teismas vėliau ėmėsi veiksmų, pvz., priėmė sprendimą byloje, yra įvairių įprastų ir išimtinių priemonių, kurių šalis gali imtis. Šiomis priemonėmis gali būti siekiama arba atnaujinti baigtos bylos nagrinėjimą, arba – tam tikromis aplinkybėmis – pakeisti terminą (žr. 3 klausimą).

Paskutinis naujinimas: 09/09/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Anglija ir Velsas

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagrindinės terminų rūšys yra tokios:

Atsakymo į ieškinį pateikimo laikas – gavęs ieškinio formą arba ieškinio informaciją, jeigu ji įteikiama atskirai, atsakovas turi 14 dienų, kad pateiktų atsakymą į ieškinį arba pateiktų patvirtinimą apie ieškinio įteikimą. Pateikęs patvirtinimą apie ieškinio įteikimą atsakovas turi 14 dienų prieštaravimui pateikti. Tai reiškia, kad atsakovas gali turėti iki 28 dienų atsakyti į ieškinį, tačiau jeigu patvirtinimą apie ieškinio įteikimą jis pateikia ieškinio informacijos gavimo dieną, tada jis turi tik 15 dienų prieštaravimui pateikti.

Sprendimo įvykdymo laikas – pagal 1980 m. Senaties akto 24 straipsnį teismo sprendimas negali būti apskųstas praėjus šešeriems metams nuo tada, kai tas sprendimas tapo vykdytinas.

Senaties terminai – paprastai šešerių metų senaties terminas taikomas šiais atvejais:

civiliniams ieškiniams dėl žalos atlyginimo (1980 m. Senaties akto 2 straipsnis);

ieškiniams dėl pakartotinio turto pasisavinimo ir nuosavybės teisių išnykimo bei pasisavinto turto (1980 m. Senaties akto 3 straipsnis);

ieškiniams dėl pagal teisės aktus išieškotinių sumų (1980 m. Senaties akto 9 straipsnis);

kitais atvejais taikomi įvairūs senaties terminai. Pavyzdžiui:

senaties terminas ieškiniams dėl oficialiai įforminto sutarties dokumento yra dvylika metų (1980 m. Senaties akto 8 straipsnis) – pavyzdžiui oficialiai įformintoms skoloms kaip antai paskoloms, įkeitus turta.

Ieškiniams dėl asmens sužeidimo taikomas trejų metų senaties terminas (1980 m. Senaties akto 11 straipsnis).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

 Civilinio proceso taisyklių 2.8 ir 2.10 dalyse nustatyta senaties terminų skaičiavimo taisyklių taikymo ir aiškinimo tvarka.

Išskyrus šeštadienį ir sekmadienį, toliau nurodytos dienos Anglijoje ir Velse yra nedarbo dienos:

Naujųjų metų diena – sausio 1 d.

Didysis penktadienis – paskutinis penktadienis prieš Velykas

Velykų pirmadienis – pirmadienis po Velykų

Gegužės mėnesio pradžios šventinė diena – pirmasis gegužės mėnesio pirmadienis

Pavasario šventinė diena – paskutinis gegužės mėnesio pirmadienis

Vasaros šventinė diena – paskutinis rugpjūčio mėnesio pirmadienis

Kalėdos – gruodžio 25 d.

Antra Kalėdų diena – gruodžio 26 d.

Kai Kalėdos, antra Kalėdų diena arba Naujųjų metų diena sutampa su savaitgalio diena, pirmą po jų einanti darbo diena tampa nedarbo diena. Pavyzdžiui, jeigu gruodžio 25 ir 26 d. yra šeštadienis ir sekmadienis, nedarbo dienos yra atitinkamai po jų einantis pirmadienis ir antradienis.

Be to, visi teismai nedirba dar vieną dieną per Kalėdas.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

 1980 m. Senaties aktas. Jame nustatyti tam tikri proceso inicijavimo terminai ir nurodyti kiti terminai, per kuriuos, pavyzdžiui, šalys turi įvykdyti teismo sprendimą ir imtis kitų veiksmų. Išsamesnė informacija pateikta pirmiau pateiktame atsakyme į 1 klausimą.

 1984 m. Užsienio senaties terminų aktas. Jame įtvirtintos nuostatos dėl teisės aktų, susijusių su ieškiniams nustatytais senaties terminais, taikomais tais atvejais, kai taikomi užsienio teisės aktai arba užsienio valstybės teismo nurodymai, kurie vertinami kaip su bylos esme, o ne jos procesiniais aspektais susiję aspektai. Jis taikomas tiek arbitražo byloms, tiek teisiniams procesams Anglijos ir Vello teismuose visais atvejais, kai reikia taikyti užsienio teisės aktus.

 Civilinio proceso taisyklės. Tai civilines bylas Anglijos ir Vello teismuose nagrinėjančiuose teismuose taikomos procesinės taisyklės, kurios apima įvairiems ieškiniams taikomus terminus.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Paprastai terminas pradedamas skaičiuoti nuo atitinkamo įvykio dienos. Pavyzdžiui, 14 dienų atsiliepimo į ieškinį pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo ieškinio formos arba ieškinio informacijos, jeigu ji įteikiama atskirai, gavimo dienos (laikantis įteikimo taisyklių, žr. toliau). Be to, 6 metų teismo sprendimo įvykdymo terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai sprendimas tapo vykdytinas.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Įprastas perduodamų dokumentų įteikimo būdas – pirmenybiniu paštu. Jeigu dokumentas siunčiamas pirmenybiniu paštu, laikoma, kad jis įteiktas kitą dieną po jo išsiuntimo.

Daugiau informacijos dėl įteikimo laiko, kai naudojami ne asmeninio įteikimo būdai, pavyzdžiui, kai apsiųsiama dokumentais, dokumentas pristatomas arba paliekamas patvirtintu adresu, faksu arba kitomis elektroninėmis priemonėmis, galima rasti **Civilinio proceso taisyklių 6 dalyje**.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Kai terminas išreikštas tam tikru skaičiumi dienų, į terminą neįskaičiuojamos termino pradžios diena ir diena, kai įvyksta tam tikras įvykis, kai termino pabaigos diena yra to įvykio diena. Šių dienų apskaičiavimo pavyzdys pateiktas **Civilinio proceso taisyklių 2 dalyje**.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kai teismo sprendimu, nutartimi arba nurodymu nustatomas terminas tam tikram veiksmui atlikti, veiksmo atlikimo terminas, kai įmanoma, turi būti išreikštas kalendorinėmis dienomis. Taip pat turi būti nurodytas laikas, iki kurio turi būti atliktas veiksmas. Kai terminas, iki kurio turi būti atliktas tam tikras veiksmas, nurodytas dokumente, jis, kai įmanoma, turi būti išreikštas kalendorine diena.

Pavyzdžiui, jeigu asmeniui dokumentas įteikiamas balandžio 4 d. ir jis turi atsakyti per 14 dienų nuo dokumento įteikimo dienos, jis atsakymą turi pateikti iki balandžio 18 d.

Vis dėlto, jeigu nurodytas terminas yra trumpesnis nei 5 dienos, šeštadieniai, sekmadieniai ir valstybinių švenčių dienos į terminą neįskaičiuojamos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Teismo sprendime, nutartyje, nurodyme ar kitame dokumente nurodytas „mėnesis“ reiškia kalendorinį mėnesį.

Kai terminas išreiškiamas metais, Civilinio proceso taisyklių 2.10 dalis turi būti taikoma analogiškai, nors ir nėra aiškos taisyklės. Todėl jeigu teismo sprendime, nutartyje, nurodyme arba kitame dokumente terminas išreikštas „metais“, kalbama apie kalendorinius metus.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Jeigu terminas pasibaigia įvykus tam tikram įvykiui, diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą neįskaičiuojama. Taip pat žr. pirmiau pateiktą atsakymą į 6 klausimą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Kai Civilinio proceso taisyklėse, praktiniame nurodyme, teismo sprendime arba teismo nutartyje nurodytas terminas tam tikram veiksmui teismo darbo vietoje atlikti baigiasi teismo nedarbo dieną, laikoma, kad veiksmas s atliktas laiku, jeigu jis atliekamas pirmą teismo darbo dieną. Ši taisyklė taikoma visais atvejais, kai nustatytas konkretus terminas.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Kai ieškinio forma įteikiama už teismo jurisdikcijos ribų, taikomos specialiosios taisyklės. Pavyzdžiui, kai dokumentai turi būti įteikti ES valstybėje narėje arba 1965 m. Hagos konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ir komercinėse bylose įteikimo užsienyje susitariančioje šalyje, taikomas 21 dienos patvirtinimo apie dokumento įteikimą terminas, skaičiuojamas nuo ieškinio formos arba ieškinio informacijos įteikimo dienos. Taikomas 21 dienos užginčijimo terminas, skaičiuojamas nuo ieškinio informacijos įteikimo dienos arba, jeigu atsakovas pateikia patvirtinimą apie dokumentų įteikimą, 35 dienos nuo ieškinio informacijos įteikimo dienos. Jeigu dokumentai turi būti įteikti kitoje 1965 m. Hagos konvencijos susitariančiosios šalies teritorijoje, taikomas 31 dienos patvirtinimo apie dokumentų įteikimą pateikimo terminas, skaičiuojamas nuo ieškinio formos arba ieškinio informacijos įteikimo dienos. Taikomas 31 dienos užginčijimo terminas, skaičiuojamas nuo ieškinio informacijos įteikimo dienos arba, jeigu atsakovas pateikia patvirtinimą apie dokumentų įteikimą, 45 dienos nuo ieškinio informacijos įteikimo dienos. Daugiau informacijos galima rasti [📄 Civilinio proceso taisyklių 6 dalyje](#).

Kai dokumentai įteikiami bet kurioje kitoje šalyje, įteikimo patvirtinimo pateikimo arba užginčijimo terminas, skaičiuojamas nuo ieškinio informacijos įteikimo momento, yra nurodytas lentelėje (pateiktoje žemiau esančioje nuorodoje) arba, kai atsakovas yra pateikęs dokumentų įteikimo patvirtinimą, taikomas lentelėje nurodytas terminas, pridėjus papildomas 14 dienų, skaičiuojant nuo ieškinio informacijos įteikimo momento. Su lentele galima susipažinti [📄 Civilinio proceso taisyklių Praktiniuose nurodymuose 6B](#).

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Teismo sprendimų apskundimui taikomas 14 dienų terminas. Prašymo teismui dėl įstaigos sprendimo peržiūros pateikimo, jeigu pagal teisės aktus asmeniui tokia teisė yra suteikta, terminas – 28 dienos, jeigu atitinkamu teisės aktu nenustatoma kitaip.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Jeigu ieškovas mano, kad yra išimtinių priežasčių, jis gali paprašyti teismo išnagrinėti prašymą nedelsiant, atsakovui net neįteikus jokių dokumentų, t. y.

ex parte arba „nepranešus“. Jeigu teismas priima nutartį *ex parte* arba „nepranešus“, ieškovui bus nurodytas atitinkamas atvykimo į teismą laikas. Atsakovui bus suteikta teisė dalyvauti šiame susitikime, kad teismas galėtų išklausti abi šalis prieš priimdamas sprendimą dėl kitos nutarties priėmimo.

Kitos galimybės pratęsti terminą nurodytos 1980 m. Senaties akto II dalyje. Pavyzdžiui, terminas gali būti pratęstas tais atvejais, kai ieškovas yra neįgalus (1980 m. Senaties akto 28 straipsnis).

Jeigu kitaip nenustatyta Civilinio proceso taisyklėse arba praktiniuose nurodymuose arba kitaip nenurodyta teismo, teisės normoje arba teismo nustatytas terminas atitinkamam asmeniui atlikti atitinkamą veiksmą gali būti pakeistas rašytiniu šalių susitarimu. Be to, teisėjai turi plačius bylos administravimo įgaliojimus keisti terminus.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne. Asmuo tokios galimybės nepraranda.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jeigu per nustatytą terminą atsakovas nepateikia prieštaravimo arba nepripažįsta reikalavimo, ieškovas gali pateikti prašymą arba ieškinį dėl sprendimo priėmimo už akių. Vis dėlto atsakovas vis dar turi galimybę apskųsti tokį sprendimą arba teismas gali panaikinti teismo sprendimą.

Taip pat gali būti taikomos kitos su bylos administravimu susijusios sankcijos. Pavyzdžiui, kai reikalaujama, kad asmuo per tam tikrą terminą pateiktų tam tikrą dokumentą, t. y. eksperto ataskaitą, ir to nepadaro, teismas gali nutarti, kad tokia ataskaita yra neleistina.

Teismas taip pat gali taikyti sankcijas dėl tokių priežasčių kaip teismo nurodymo nevykdymas.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Terminą praleidusios šalys gali kreiptis į teismą ir prašyti pratęsti terminus. Jeigu pasibaigus terminui buvo priimtas sprendimas už akių, šalis gali jį apskųsti arba paprašyti jį panaikinti.

Susijusios nuorodos

[📄 Teisingumo ministerija](#)

[📄 Civilinio proceso taisyklės](#)

Paskutinis naujinimas: 03/03/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Šiaurės Airija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Atsiliepimo į ieškinį laikas. Aukštojo teismo procese Šiaurės Airijoje gyvenantis atsakovas turėtų atvykti per 14 dienų nuo šaukimo (nurodymo Nr. 10) įteikimo (įskaitant šaukimo dieną), tačiau jis gali pavėluotai atvykti bet kuriuo metu, kol teismas jo atžvilgiu nepriėmė sprendimo. Norint atvykti po teismo sprendimo priėmimo reikia gauti sutikimą (arba leidimą) (1980 m. Teisminių institucijų teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 12 nurodymas. Atsakovas atsiliepimą į ieškinį turėtų įteikti per šešias savaites nuo ieškinio pareiškimo pristatymo, per šešias savaites nuo savo atvykimo arba per šešias savaites nuo sutikimo pateikti

atsiliepimą į ieškinį gavimo, priklausomai nuo to, kuris terminas sueina vėliausiai (18 nurodymas). Grafystės teismo procese atsakovas per 21 dieną nuo tos dienos, kai jam buvo įteiktas civilinis raštas, turėtų įteikti pranešimą apie ketinimą pateikti atsiliepimą į ieškinį (1981 m. Grafystės teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 12 nurodymas).

Teismo sprendimo įvykdymo laikas. Pagal 1989 m. Potvarkio dėl senaties terminų (Šiaurės Airija) 16 straipsnį, praėjus šešeriems metams nuo tos dienos, kurią teismo sprendimas tampa vykdytinas, teismo sprendimo vykdymo veiksmų imtis nebegalima.

Senaties terminai. Apskritai šešerių metų senaties terminas taikomas, pavyzdžiui:

ieškiniams dėl savarankiško delikto (1989 m. Potvarkio dėl senaties terminų (Šiaurės Airija) 6 straipsnis);

byloms dėl neteisėtai pasisavinto turto kartotinio perleidimo ir nuosavybės teisių išnykimo bei neteisėtai pasisavinto turto (1989 m. Potvarkio dėl senaties terminų (Šiaurės Airija) 17 straipsnis).

Kitų rūšių byloms taikomi skirtingi senaties terminai. Pavyzdžiui:

Terminas ieškiniams dėl kūno sužalojimo yra treji metai (1989 m. Potvarkio dėl senaties terminų (Šiaurės Airija) 7 straipsnis).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

1980 m. Teisminių institucijų teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 3 nurodyme, taikomame kartu su 1978 m. Išaiškinimo įstatymo 5 straipsniu, ir 1981 m. Grafystės teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 43 nurodyme, taikomame kartu su 1954 m. Išaiškinimo įstatymo (Šiaurės Airija) 39 straipsniu, nagrinėjamas atitinkamai Aukščiausiojo Teismo ir Grafystės teismo taisyklių taikymas ir aiškinimas skaičiuojant laikotarpius.

Be šeštadienio ir sekmadienio, nedarbo dienoms Šiaurės Airijoje priskiriamos šios švenčių dienos:

Naujųjų metų diena: sausio 1 d.

Šv. Patriko diena: kovo 17 d.

Velykų pirmadienis: pirmadienis po Velykų

Velykų antradienis: antradienis po Velykų

Gegužės pradžios šventė: pirmasis gegužės mėn. pirmadienis

Pavasario šventė: paskutinis gegužės mėn. pirmadienis

Liepos šventės: liepos 12 ir 13 d.

Vasaros šventė: paskutinis rugpjūčio mėn. pirmadienis

Kalėdos: gruodžio 25 d.

Antra Kalėdų diena: gruodžio 26 d.

Kai Kalėdos, antra Kalėdų diena arba Naujųjų metų diena sutampa su savaitgaliu, po jų einanti darbo diena tampa švenčių diena. Pavyzdžiui, jeigu gruodžio 25 ir 26 d. yra šeštadienis ir sekmadienis, atitinkamai po to einantys pirmadienis ir antradienis yra švenčių dienos.

Be to, visi teismai nedirba papildomą dieną per Kalėdas ir Didįjį penktadienį.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

1989 m. Potvarkis dėl senaties terminų. Jame numatyti keli terminai procesui pradėti ir išdėstomi kiti laikotarpiai, per kuriuos, pavyzdžiui, turi būti įvykdomas teismo sprendimas ir šalys privalo imtis kitų veiksmų. Daugiau informacijos pateikta atsakyme 1 klausimą.

1985 m. Potvarkis dėl užsienio teisės senaties terminų. Jame numatyta, kad bet kuris įstatymas, susijęs su ieškinių senatimi, byloje, kuriose taikoma užsienio valstybės teisė arba pripažįstami užsienio valstybės teismų nurodymai, taikomas kaip materialinė teisė, o ne kaip procesinė teisė. Visais atvejais, kai turi būti atsižvelgiama į kitos šalies teisę, šis potvarkis taikomas ir arbitražo procesui, ir teismo procesui Šiaurės Airijos teismuose.

1980 m. Teisminių institucijų teismo taisyklės (Šiaurės Airija) ir 1981 m. Grafystės teismo taisyklės. Tai yra Šiaurės Airijos civilinių bylų teismų procesinės taisyklės, jose numatyti terminai įvairiems veiksams atlikti.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas atsiliepiui į ieškinį pateikti paprastai pradedamas skaičiuoti nuo ieškinio įteikimo datos – žr. atsakymą į 1 klausimą. Pagal 1989 m. Potvarkį dėl senaties terminų terminas paprastai pradedamas skaičiuoti nuo atitinkamo įvykio dienos, pavyzdžiui, šešerių metų terminas teismo sprendimui įvykdyti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismo sprendimas tampa vykdytinas.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Taip. Jeigu dokumentas įteikiamas paštu arba įdedamas į pašto dėžutę, jis laikomas įteiktu septintą dieną (įskaitant savaitgalį) po tokio įteikimo (1980 m. Teisminių institucijų teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 10 nurodymo 1 taisyklė), nors, jeigu dokumentas paštu išsiunčiamas sekmadienį, jis tikriausiai būtų laikomas įteiktu pirmadienį, praėjus aštuonioms dienoms nuo išsiuntimo. Panašiai, jeigu civilinį skundą solisitorius įteikia pirmos klasės paštu, jis laikomas įteiktu septintą darbo dieną nuo išsiuntimo (neįskaitant išsiuntimo dienos), tačiau, skirtingai, negu nurodyta Aukščiausiojo Teismo taisyklėse, į septynių dienų laikotarpį neįskaičiuojami šeštadienis, sekmadienis ir švenčių dienos (1981 m. Grafystės teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 43 nurodymo 19A taisyklė).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

1980 m. Teisminių institucijų teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 3 nurodymo 2 taisyklė taikoma bet kuriam laikotarpiui, nustatytam taisyklėse arba teismo sprendimu, nutartimi arba nurodymu atlikti kokį nors veiksmą. Kai veiksmą reikalaujama atlikti per nurodytą laikotarpį po tam tikros datos arba nuo jos, laikotarpis paprastai pradedamas skaičiuoti iš karto po tos datos. Kai veiksmą reikalaujama atlikti praėjus tam tikram pilnų dienų skaičiui iki nurodytos datos arba po jos, bent jau tiek dienų turi praeiti tarp tos dienos, kurią buvo atliktas veiksmas, ir minėtos dienos.

Taisyklėse nustatytiems terminams taikoma 1981 m. Grafystės teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 43 nurodymo 17 taisyklė. Jeigu veiksmą reikalaujama atlikti per nurodytą laiką arba įvykus tam tikram įvykiui, laikotarpis pradedamas skaičiuoti pasibaigus įvykio dienai, nebent nurodyta, kad ta diena įtraukiama.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

1980 m. Teisminių institucijų teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 3 nurodymo 2 taisyklėje numatyta, kad tais atvejais, kai atitinkamas laikotarpis yra septynių dienų arba trumpesnis ir apima šeštadienį, sekmadienį arba švenčių dieną, Kalėdas arba Didįjį penktadienį, ta diena neįtraukiama. 3 nurodymo 3 taisyklėje numatyta, kad, jeigu teismas nenurodo kitaip, skaičiuojant bet kokį taisyklėse arba nutartyje ar nurodyme dėl procesinių dokumentų įteikimo, pateikimo ar taisymo nustatytą laikotarpį neįtraukiamas ilgujų atostogų, t. y. vasaros atostogų, laikotarpis. 3 nurodymo 4 taisyklėje numatyta, kad, jeigu taisyklėse arba teismo sprendimu, nutartimi ar nurodymu nustatytas terminas bet kokiam veiksmui Aukščiausiojo Teismo kanceliarijoje atlikti pasibaigia kanceliarijos nedarbo dieną ir todėl tą dieną minėto veiksmo atlikti neįmanoma, laikoma, kad veiksmas atliktas laiku, jeigu jis atliekamas kitą kanceliarijos darbo dieną.

1981 m. Grafystės teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 43 nurodymo 17 taisyklėje numatyta, kad, jeigu taisyklėse reikalaujama, kad veiksmas būtų atliktas per trijų dienų neviršijantį laikotarpį, į laikotarpį neįskaičiuojamas šeštadienis, sekmadienis ar kita kanceliarijos nedarbo diena. Kai nustatytas terminas tam tikram veiksmui atlikti baigiasi šeštadienį, sekmadienį arba kitą kanceliarijos nedarbo dieną, veiksmą galima atlikti kitą kanceliarijos darbo dieną. Pastarąja nuostata taip pat pratęsiami dekreto arba nutartimi nustatyti terminai.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

1980 m. Teisminių institucijų teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 3 nurodymo 1 taisyklėje numatyta, kad, nedarant poveikio 1978 m. Išaiškinimo įstatymo 5 straipsnio taikymui taisyklėms, žodis „mėnuo“ teismo sprendime, nutartyje, nurodyme arba kitame dokumente reiškia kalendorinį mėnesį, jeigu pagal kontekstą jis nereiškia kitko.

Kai laikotarpis išreiškiamas metais, nors konkrečios taisyklės ir nėra, pagal analogiją teismo sprendime, nutartyje, nurodyme ar kitame dokumente vartojamas žodis „metai“ reiškia kalendorinius metus.

Grafystės teismo procese taikomas 1954 m. Išaiškinimo įstatymo (Šiaurės Airija) 39 straipsnis, kuriame numatyta, kad „metai“ reiškia 12 (kalendorinių) mėnesių, o „mėnuo“ reiškia kalendorinį mėnesį.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

1980 m. Teisminių institucijų teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 3 nurodymo 2 taisyklėje numatyta, kad, jeigu veiksmą reikalaujama atlikti per tam tikrą laikotarpį arba per ne trumpesnę už nurodytą laikotarpį iki nurodytos datos, laikotarpis baigiamas skaičiuoti dieną, einančią prieš nurodytą datą.

Pagal 1981 m. Grafystės teismo taisykles (Šiaurės Airija), taikant 1954 m. Išaiškinimo įstatymo (Šiaurės Airija) 39 straipsnį, laikotarpis, kuris turi baigtis tam tikrą dieną arba skaičiuojamas iki tam tikros dienos, apima tą dieną.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

1980 m. Teisminių institucijų teismo taisyklių (Šiaurės Airija) 3 nurodymo 2 taisyklėje numatyta, kad tais atvejais, kai atitinkamas laikotarpis yra septynių dienų arba trumpesnis ir apima šeštadienį, sekmadienį arba švenčių dieną, Kalėdas arba Didįjį penktadienį, ta diena neįtraukiama. 3 nurodymo 3 taisyklėje numatyta, kad, jeigu teismas nenurodo kitaip, skaičiuojant bet kokią taisyklėse arba nutartyje ar nurodyme dėl procesinių dokumentų įteikimo, pateikimo ar taisymo nustatytą laikotarpį neįtraukiamas Ilgųjų atostogų, t. y. vasaros atostogų, laikotarpis. 3 nurodymo 4 taisyklėje numatyta, kad, jeigu taisyklėse arba teismo sprendimu, nutartimi ar nurodymu nustatytas terminas bet kokiam veiksmui Aukščiausiojo Teismo kanceliarijoje atlikti pasibaigia kanceliarijos nedarbo diena ir todėl tą dieną minėto veiksmo atlikti neįmanoma, laikoma, kad veiksmas atliktas laiku, jeigu jis atliekamas kitą kanceliarijos darbo dieną.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

-

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Aukštojo teismo sprendimų apskundimo terminas paprastai yra šešios savaitės, o grafystės teismo sprendimų – 21 diena. Terminas, per kurį galima pateikti prašymą teisėjui peržiūrėti institucijos sprendimą, jeigu pagal įstatymą jūs turite teisę tokį prašymą pateikti, yra 21 diena, nebent atitinkamame įstatyme nurodyta kitaip.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Jeigu ieškovas mano, kad yra išimtinių priežasčių, jis gali prašyti teismo prašymą apsvarstyti nedelsiant ir neįteikiant atsakovo dokumentų, t. y. *ex parte* arba „be pranešimo“. Jeigu teisėjas priima nutartį *ex parte* arba „be pranešimo“, ieškovui duodamas dar vienas nurodymas konkrečiu laiku atvykti į teismą.

Atsakovui suteikiama teisė dalyvauti šiame posėdyje, kad teisėjas galėtų išklausti juos abu, o tada nuspręsti, ar priimti kitą nutartį.

Papildomos galimybės pratęsti laikotarpį numatytos 1989 m. Potvarkio dėl senaties terminų IV dalyje. Pavyzdžiui, senaties terminas gali būti pratęsiamas, jeigu ieškovas yra neįgalus (1980 m. Senaties terminų įstatymo 48 straipsnis).

Jeigu teismo taisyklėse nenumatyta ir teismas nenurodo kitaip, taisyklėje nurodytą arba asmeniui teismo nustatytą terminą kokiam nors veiksmui atlikti galima pakeisti rašytiniu šalių susitarimu. Be to, teisėjai turi įgaliojimus pakeisti terminus.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne. Šalis nepraranda galimybės pasinaudoti tokiu užsienio valstybės teisės aktu.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jeigu atsakovas per nurodytą laiką nepateikia atsiliepimo į ieškinį ir nepripažįsta ieškinio, ieškovas gali prašyti priimti sprendimą už akių. Tačiau atsakovas vis tiek turi galimybę apskųsti tą sprendimą arba teismas gali jį panaikinti.

Taip pat gali būti taikomos kitos su bylos administravimu susijusios sankcijos. Pavyzdžiui, jeigu šalis įpareigojama iki tam tikro laiko pateikti, tarkime, eksperto išvadą ir jos nepateikia, teismas gali pripažinti tą eksperto išvadą neleistina.

Teismas taip pat gali skirti sankcijas už nepagarbą teismui.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Įpareigojimų neįvykdžiusios šalys gali kreiptis į teismą, kad jis pratęstų terminą. Jeigu dėl termino praleidimo buvo priimtas sprendimas už akių, šalys gali jį apskųsti arba prašyti jį panaikinti.

Paskutinis naujinimas: 04/03/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Škotija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Atsiliepimo į ieškinį laikas

Sesijos teismo bylose, kai dokumentai įteikiami Europoje ar už jos ribų, terminas yra 21 diena nuo įteikimo datos. Tam tikrose bylose, kai dokumentai nėra įteikiami šiose taisyklėse nurodytu būdu, terminas yra 42 dienos.

Šerifo teismo bylose, kai dokumentai įteikiami Europoje, terminas yra 21 diena nuo įteikimo datos. Visose bylose, kai dokumentai įteikiami už Europos ribų, terminas yra 42 diena nuo įteikimo datos.

Daugiau informacijos –

 [Sesijos teismo taisyklėse.](#)

 [Šerifo teismų \(vietos teismų\) bendro proceso taisyklėse](#)

Iki 5 000 GBP sumoms išieškoti taikomos supaprastinto ir pagreitinoto proceso taisyklės.

Senaties terminai

Škotijos teisėje terminus, per kuriuos turi būti pareikštas ieškinys, lemia procesinės ir prarandamosios senaties teisinės sąvokos. Procesinė senatis yra procesinė teisės norma – teisių gynimo priemonė, dėl kurios praėjus nurodytam laikotarpiui tam tikrų teisių ir pareigų (nors jos ir tebegalioja) įvykdymo tampa teisiškai neįmanoma užtikrinti. Prarandamoji senatis yra materialinės teisės norma, dėl kurios praėjus nurodytam laikotarpiui išnyksta asmens teisė ir (arba) pareiga.

Dabartinis teisinis reglamentavimas išdėstytas 1973 m. Materialinės ir procesinės senaties (Škotija) įstatyme (su pakeitimais).

Prarandamosios senaties reglamentavimo normose išdėstyta, kada išnyksta sutartinės teisės ir pareigos. Terminai skiriasi ir priklauso nuo prievolės pobūdžio.

Įstatyme numatytas senaties terminas ieškiniams dėl žalos atlyginimo, kūno sužalojimo, garbės ir orumo įžeidimo, taip pat ieškiniams dėl atsakomybės už gaminius su trūkumais. Senaties terminas yra treji metai nuo sužinojimo apie sužalojimą, tačiau teismai turi teisę savo nuožiūra leisti pareikšti ieškinį pasibaigus tam terminui, jeigu, jų manymu, tai būtų teisinga.

Skirtingi senaties terminai taip pat išdėstyti įvairiuose kituose įstatymuose, pavyzdžiui, dėl ieškinių, susijusių su (asmenų arba prekių) vežimu oro, kelių, jūros ir geležinkelių transportu, senaties.

Kreipdamiesi į advokatą arba Piliečių konsultavimo biurą konsultacijos, galite išsiaiškinti, ar konkrečiam ieškiniiui, kurį norėtumėte pareikšti, taikomi specialūs terminai.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Be šeštadienio ir sekmadienio, nedarbo dienoms Škotijoje priskiriamos šios švenčių dienos:

Naujųjų metų diena: sausio 1 d.

Naujųjų metų švenčių diena: sausio 2 d.

Didysis penktadienis: penktadienis prieš Velykas

Gegužės pradžios šventė: pirmasis gegužės mėn. pirmadienis

Pavasario šventė: paskutinis gegužės mėn. pirmadienis

Vasaros šventė: pirmasis rugpjūčio mėn. pirmadienis

Kalėdos: gruodžio 25 d.

Antra Kalėdų diena: gruodžio 26 d.

Kai Kalėdos, antra Kalėdų diena arba Naujųjų metų diena ir sausio 2 d. sutampa su savaitgaliu, po jų einanti darbo diena tampa švenčių diena. Pavyzdžiui, jeigu gruodžio 25 ir 26 d. yra šeštadienis ir sekmadienis, atitinkamai po to einantys pirmadienis ir antradienis yra švenčių dienos.

Visos datos yra nurodytos 1971 m. Bankininkystės ir finansinių sandorių įstatymo 1 grafike, išskyrus Pavasario šventę ir antrą Kalėdų dieną, kurios yra paskelbtos Karališkuoju potvarkiu.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Prarandamoji ir procesinė senatis

1973 m. Prarandamosios ir procesinės senaties (Škotija) įstatyme su pakeitimais išdėstytos išsamios įvairių prarandamosios ir procesinės senaties terminų apskaičiavimo reglamentavimo nuostatos, kaip aprašyta atsakyme į 1 klausimą.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Termino pradžią lemia įteikimo data. Kai dokumentai įteikiami paštu, įteikimo data yra diena, einanti po vykdomojo rašto / šaukimo išsiuntimo paštu. Jeigu šaukimo galiojimo pabaigos data sutampa su savaitgalio diena arba švenčių diena, galiojimo pabaigos diena praktiškai nukeliama į tolesnę ne savaitgalio dieną arba kitą darbo dieną.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Terminas visada pradedamas skaičiuoti dokumentų įteikimo dieną, neatsižvelgiant į įteikimo būdą. Daugiau informacijos apie dokumentų įteikimo dienos apibrėžtį žr. atsakyme į 4 klausimą.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Veiksmo atlikimo diena. Pirmoji diena po dokumentų įteikimo laikoma pirmąja diena, įskaičiuojama į terminą (atsižvelgiant į informaciją, pateiktą atsakyme į 4 klausimą apie švenčių dienas).

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kalendorinėmis dienomis (tačiau taip pat žr. atsakymą į 4 klausimą apie švenčių dienas ir kt.). Nors terminai negali baigtis nedarbo dieną, į terminą įskaičiuojamos visos kitos nedarbo dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Kai teismo dokumentuose vartojama sąvoka „mėnuo“, ji reiškia kalendorinį mėnesį.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Terminai baigiasi pagal atsakymuose į ankstesnius klausimus apibrėžtus principus, t. y., priklausomai nuo termino, jis baigiasi paskutinę dieną, nepamirštant, kad terminas atgaline tvarka pradedamas skaičiuoti kitą dieną po dokumentų įteikimo dienos.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip. Žr. atsakymą į 4 klausimą.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Kai byla yra pagrįsta, teismas gali pratęsti pranešimo apie įteikimą terminą, jeigu jis mano, jog tai reikalinga.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Sesijos teisme atsakovas per keturiolika dienų nuo pranešimo apie galutinį ar preliminarų sprendimą gali apskųsti sprendimą ir pranešti teismui apie šį ketinimą.

Nuo 2016 m. sausio 1 d. tam tikrų Šerifo teismo sprendimų apskundimo apeliacine tvarka terminas pailgintas nuo 14 iki 28 dienų. Šie apeliaciniai skundai dabar teikiami tiesiogiai Šerifo apeliaciam teismui.

Pagreitinto ir supaprastinto proceso tvarka teikiami apeliaciniai skundai vis tiek teikiami Šerifo teismui, o apskundimo laikotarpis tebėra 14 dienų.

Pažymėtina, kad tais atvejais, kai teisės aktuose numatytas kitoks negu Taisyklėse nurodytas specialiųjų apeliacinių skundų, pvz., įstatyminių skundų, pateikimo terminas, taikomas tas terminas.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Tik išimtinėmis aplinkybėmis. Kai taikomas sutrumpintas terminas, minimalus terminas yra 48 valandos. Reikalavimo iš anksto pranešti atsakovui būtų galima visiškai netaikyti tik tais atvejais, kai vaiko gerovės byloje išduodami laikini draudimai. Tokiais atvejais vėliau visada būtų galima skirti teismo posėdį, kad visoms šalims būtų užtikrintas tinkamas procesas.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jeigu atsakovui nepavyksta nuginčyti ieškinių, teismo sprendimas gali būti priimamas atsakovui nedalyvaujant, jeigu to prašo ieškovas. Žinoma, atsakovas tai gali apskųsti, kaip bendrais bruožais išdėstyta atsakyme į 12 klausimą.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Atsakovas gali prašyti teismo pratęsti terminą. Jeigu teismo sprendimas jau priimtas (atsakovui nedalyvaujant), atsakovas gali kreiptis į teismą, kad ieškiny būtų atnaujintas.

Paskutinis naujinimas: 04/03/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Procesiniai terminai - Gibraltaras

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagrindinės terminų rūšys yra šios:

atsakymo į ieškinį pateikimo terminas – gavęs ieškinio formą arba ieškinio duomenis, jei ieškiny įteikiamas atskirai, atsakovas per 14 dienų turi atsakyti į ieškinį arba pateikti patvirtinimą apie dokumentų gavimą. Pateikęs patvirtinimą apie dokumentų gavimą atsakovas turi papildomas 14 dienų atsiliepimui parengti. Tai reiškia, kad atsakovas turi iki 28 dienų atsakyti į ieškinį, tačiau, jei patvirtinimą apie dokumentų gavimą jis pateikia kitą dieną po ieškinio duomenų gavimo, atsiliepimą atsakovas gali pateikti tik per 15 dienų;

sprendimo vykdymo terminas – pagal 1960 m. Įstatymo dėl senaties terminų 4 straipsnio 4 dalį ieškinio dėl jokio sprendimo pareikšti negalima, jei praėjo dvylika metų nuo tos dienos, kurią sprendimas tapo vykdytinu;

senaties terminai – paprastai taikomas šešių metų senaties terminas; jis taikomas:

ieškiniams dėl delikto (1960 m. Įstatymo dėl senaties terminų 4 straipsnio 1 dalies a punktas);

tolesnio pasisavinimo ir savininko teisės į pasisavintas prekes išnykimo atveju (1960 m. Įstatymo dėl senaties terminų 11 straipsnis);

ieškiniams dėl sumų, kurias galima susigrąžinti pagal įstatymą (1960 m. Įstatymo dėl senaties terminų 4 straipsnio 1 dalies d punktas).

Kitose bylose taikomi skirtingi senaties terminai. Pavyzdžiui:

ieškinių pagal specialias sutartis, pavyzdžiui, ieškinių dėl specialių skolų (pvz., hipotekos) senaties terminas yra dvylika metų (1960 m. Įstatymo dėl senaties terminų 4 straipsnio 3 dalis);

ieškinių dėl asmens sužalojimo senaties terminas yra treji metai (1960 m. Įstatymo dėl senaties terminų 4 straipsnio 1 dalis).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Civilinio proceso taisyklių 2.8–2.10 punktuose nustatyta, kaip taikomos ir aiškinamos taisyklės dėl terminų skaičiavimo.

Išskyrus šeštadienį ir sekmadienį, prie ne darbo dienų Gibraltare priskiriamos šios švenčių dienos:

Naujųjų metų diena: sausio 1 d.;

Didysis penktadienis: penktadienis prieš Velykas;

Velykų pirmadienis: pirmadienis po Velykų;

Darbuotojų atminimo diena: balandžio 28 d.;

gegužės 1 d.;

Pavasario nedarbo diena: paskutinis gegužės pirmadienis;

Karalienės gimtadienis: antras arba trečias birželio pirmadienis;

Vasaros nedarbo diena: paskutinis rugpjūčio pirmadienis;

Nacionalinė diena: rugsėjo 10 d.;

Kalėdos: gruodžio 25 d.;

antra Kalėdų diena: gruodžio 26 d.

Jei Kalėdos, antra Kalėdų diena, Naujųjų metų diena arba Nacionalinė diena yra savaitgalį, kita darbo diena yra švenčių diena. Pavyzdžiui, jei gruodžio 25 d. ir 26 d. yra šeštadienis ir sekmadienis, kitas pirmadienis ir antradienis yra švenčių dienos. Be to, teismai gali nedirbti laikotarpiu nuo Kalėdų iki Naujųjų metų.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

1960 m. Įstatymas dėl senaties terminų – šiame įstatyme nustatyti keli proceso pradžios terminai ir nustatyti kiti terminai, per kuriuos, pavyzdžiui, turi būti įvykdomas teismo sprendimas arba šalys turi imtis kitų veiksmų. Daugiau informacijos pateikta atsakyme į 1 klausimą.

Civilinio proceso taisyklės – Anglijos ir Velso civilinių teismų procedūrinės taisyklės (jos taikomos Gibraltariui), kuriose numatyti įvairių ieškinių senaties terminai.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Termino pradžios data paprastai yra atitinkamo įvykio data. Pavyzdžiui, 14 dienų termino, per kurį reikia atsakyti į ieškinį, pradžios laikas yra ieškinio formos arba ieškinio duomenų (jei įteikiama atskirai) gavimo diena (atsižvelgiant į taisyklės dėl to, kada dokumentas laikomas įteiktu – žr. toliau). 12 metų termino, per kurį turi būti įvykdytas teismo sprendimas, pradžios laikas yra diena, kurią sprendimas tapo vykdytinu.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Įprastas dokumentų įteikimo būdas Gibraltare yra dokumentų įteikimas asmeniškai. Įstatymo dėl aiškinimo ir bendrųjų nuostatų 8 straipsnyje nustatyta, kad, kai dokumentai įteikiami registruotu paštu, laikoma, kad dokumentai įteikiami „tuo metu, kuriuo laiškas būtų pristatytas įprastinės pašto veiklos metu“.

Daugiau informacijos apie datas, kuriomis dokumentai laikomi įteiktais, kai jie įteikiami kitais ne asmeninio įteikimo būdais, pavyzdžiui, keičiantis dokumentais, pristatant arba paliekant dokumentą nurodytu adresu, faksu ar kitomis elektroninėmis priemonėmis, galima rasti Civilinio proceso taisyklių 6 dalyje.

Kai dokumentas įteikiamas asmeniškai darbo dieną po 17.00 val. arba bet kuriuo metu šeštadienį, sekmadienį ar valstybinės šventės dieną, laikoma, kad jis buvo įteiktas kitą darbo dieną.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Kai laikotarpis yra išreikštas dienų skaičiumi, skaičiuojamos visos dienos. Apskaičiuojant visų dienų skaičių neįtraukiama laikotarpio pradžios data ir, jei laikotarpio pabaiga apibrėžta nurodant įvykį – to įvykio diena. Pavyzdžiui, kaip apskaičiuoti šias dienas, galima rasti Civilinio proceso taisyklių 2 dalyje.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kai teismas priima sprendimą, nutartį ar nurodymą, kuriame nustatytas terminas, per kurį reikia atlikti kokį nors veiksmą, paskutinę termino dieną, kai įmanoma, reikia nurodyti kaip kalendorinę datą; taip pat reikia nurodyti dienos laiką, iki kurio reikia atlikti veiksmą. Jei data, iki kurios reikia atlikti veiksmą, įrašoma į kokį nors dokumentą, ši data, kai įmanoma, turi būti nurodyta kaip kalendorinė data.

Pavyzdžiui, jei asmeniui balandžio 4 d. įteikiamas dokumentas ir asmens prašoma pateikti atsakymą per 14 dienų nuo įteikimo, asmuo turėtų atsakyti iki balandžio 18 d.

Tačiau, jei nurodytas laikotarpis yra trumpesnis nei 5 dienos, šeštadieniai, sekmadieniai ir valstybinių švenčių dienos neįskaičiuojami.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Kai sprendime, nutartyje, nurodyte ar kitame dokumente pateikta sąvoka „mėnuo“, ji reiškia kalendorinį mėnesį.

Kai laikotarpis nurodytas metais, pagal analogiją reikia taikyti Civilinio proceso taisyklių 2.10 dalį, nors tai aiškiai nenustatyta. Taigi, jei sprendime, nutartyje, nurodyte ar kitame dokumente pateikta sąvoka „metai“, ji reiškia kalendorinius metus.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Jei termino pabaiga apibrėžta nurodant įvykį, dieną, kurią tas įvykis įvyko, neįskaičiuojama. Taip pat žr. atsakymą į 6 klausimą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Kai Civilinio proceso taisyklėse, praktikos nurodyte, teismo sprendime ar nutartyje nurodytas terminas, per kurį teismo raštinėje reikia atlikti kokį nors veiksmą, baigiasi dieną, kai raštinė nedirba, laikoma, kad veiksmas atliktas laiku, jei jis atliekamas kitą dieną, kai raštinė dirba. Ši taisyklė taikoma visais atvejais, kai yra nustatytas terminas.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Kai ieškinio forma įteikiama už jurisdikcijos ribų, taikomos specialios taisyklės. Pavyzdžiui, kai dokumentai įteikiami ES valstybėje narėje arba 1965 m. Hagos konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ar komercinėse bylose įteikimo užsienyje susitariančiojoje valstybėje, patvirtinimo pateikimo terminas yra 21 diena nuo ieškinio formos arba ieškinio duomenų įteikimo dienos. Atsiliepimo į ieškinį pateikimo terminas yra 21 diena nuo ieškinio duomenų įteikimo dienos arba, jei atsakovas pateikia patvirtinimą apie dokumentų gavimą – 35 dienos nuo ieškinio duomenų įteikimo dienos. Jei dokumentai įteikiami bet kioje kitoje 1965 m. Hagos konvencijos susitariančiosios valstybės teritorijoje, patvirtinimo pateikimo terminas yra 31 diena nuo ieškinio formos arba ieškinio duomenų įteikimo dienos. Atsiliepimo į ieškinį pateikimo terminas yra 31 diena nuo ieškinio duomenų įteikimo dienos arba, jei atsakovas pateikia patvirtinimą apie dokumentų gavimą – 45 dienos nuo ieškinio duomenų įteikimo dienos. Daugiau informacijos galima rasti Civilinio proceso taisyklių 6 dalyje. Kai dokumentai įteikiami bet kioje kitoje šalyje, patvirtinimo apie dokumentų gavimą ar atsiliepimo į ieškinį pateikimo terminas yra Civilinio proceso taisyklių 6B praktikos nurodyte pateiktoje lentelėje nurodytas dienų skaičius nuo ieškinio duomenų įteikimo dienos arba, jei atsakovas pateikia patvirtinimą apie dokumentų gavimą – lentelėje nurodytas dienų skaičius ir 14 papildomų dienų nuo ieškinio duomenų įteikimo dienos.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinių skundų dėl teismo sprendimų pateikimo terminas yra 14 dienų. Terminas, per kurį teisėjo galima prašyti peržiūrėti įstaigos sprendimą (jei pagal įstatymą turite teisę tą sprendimą skusti), yra trys mėnesiai, išskyrus atvejus, kai atitinkamame įstatyme nustatyta kitaip (tačiau prašymus dėl tokios teisminės peržiūros bet kuriuo atveju reikia pateikti nedelsiant).

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Jei ieškovas mano, kad yra išskirtinių priežasčių, jis gali teismo prašyti prašymą nagrinėti nedelsiant ir atsakovui neįteikiant jokių dokumentų, t. y. *ex parte* arba nepranešant. Jei teisėjas priima *ex parte* nutartį arba nutartį, apie kurią nepranešama, ieškovui bus paskirtas papildomas susitikimas teisme. Atsakovas turi teisę dalyvauti šiame susitikime, kad teisėjas, prieš nusprenddamas, ar priimti nutartį, galėtų išklausti ir ieškovą, ir atsakovą. Papildomos termino pratęsimo galimybės numatytos 1960 m. Įstatyme dėl senaties terminų. Pavyzdžiui, terminas gali būti pratęsiamas atvejais, kai ieškovas turi negalią (Įstatymo dėl senaties terminų 28 straipsnis).

Jei Civilinio proceso taisyklėse ar praktikos nurodyte nenustatyta kitaip arba jei teismas nenurodo kitaip, taisyklėje arba teismo nurodytas terminas, per kurį asmuo turi atlikti kokį nors veiksmą, gali būti keičiamas rašytiniu šalių susitarimu. Be to, teisėjai turi plačių bylų valdymo įgaliojimų keisti terminus.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne. Šalis tokios galimybės nepraranda.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jei atsakovas per reikiamą laikotarpį nepateikia atsiliepimo į ieškinį arba nepatvirtina jo gavimo, ieškovas gali pateikti prašymą priimti sprendimą už akių.

Tačiau atsakovas teismo gali prašyti sprendimą panaikinti.

Yra kitų sankcijų, susijusių su bylų valdymu. Pavyzdžiui, kai šalis iki tam tikro laiko turi pateikti kokį nors dokumentą, pavyzdžiui, eksperto ataskaitą, ir to nepadaro, teismas gali nurodyti, kad ta ataskaita nepriimtina.

Teismas taip pat gali taikyti sankcijas, pavyzdžiui, dėl nepagarbos teismui.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisų gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Terminą praleidusios šalys gali kreiptis į teismą ir prašyti terminus pratęsti. Jei suėjus terminui buvo priimtas teismo sprendimas už akių, terminą praleidusios šalys gali prašyti jį panaikinti.

Paskutinis naujinimas: 04/03/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisų taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.